

2010 / 1431

TEVHİD KİTABI:

Yazar: Seyyid Ahmed El Hasan (aleyhisselam)
İMAM MEHDİ'NİN (ALEYHİSSELAM) VASİSİ VE ELÇİSİ

TEVHİD KİTABI:

Tevhid Suresi'nin Tefsiri

Yazar: Seyyid Ahmed El Hasan (aleyhisselam)
İMAM MEHDİ'NİN (ALEYHİSSELAM) VASİSİ VE ELÇİSİ

2010 – 1431 Hicri

İngilizce'den Türkçe'ye Çeviren: İmam Ahmed el Hasan'ın
(aleyhisselam) Türkiye'den Ensarları

Bazı Arapça kelimelerin anlamları:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ - Bismillahir Rahmanir Rahim

ﷺ - sallallahu aleyhi ve alih

ﷺ - aleyhimusselam

İÇİNDEKİLER

Bu Kitap Ne İçindir?	4
Tevhid Suresi'nin Bismillah'ı	8
De ki: O Allah'tır, Tektir.....	16
Allah Samed'tir.....	17
O doğurmamıştır ve doğurulmamıştır	21
Ve O'nun bir eşi olmamıştır.....	22
Uluhiyet	26
Mahlukattaki Allah	39
Allah Subhan ve Teala ile Allah'ın Yüzü veya Mahlukat'taki Allah Arasındaki Fark	43
Tevhid Tesbihtedir, Sıfatta Değil	47
Namaz ve Tevhid	53
İlk Secde Emri ve Tevhid	54
İnsanlığın Şirk, Küfür ve Tevhid Arasında, Bu Yeryüzündeki Yolculuğu	56
İlk olarak: Tevhid'in Sınırlarında Aşırılık	58
Vahhabilerin Tevhid'i ve Nebiler ile Vasiler'in Tevessülünün ve Şefaatinin İptali	62
Geçmişin Haricileri ve Vahhabiler Arasındaki Benzerlik	66
❖ İlk Hadis	66
❖ Ahir Zaman Haricileri (Vahhabiler) Hakkında Olan İkinci Hadis.....	67
İkinci olarak: Tevhid'in Sınırlarını İhmal	70
O Allah'tır, Tektir, Bölünmezdir ve O'ndan Başka Herkes O'nun Mahlukudur	72
Tevrat ve İncillerden Bazı Kelimeler	77
Allah Bedende Zuhur Etti:	80
Oğul:.....	82
Tevrat'tan ve İnciller'den Metinler	86
İncil'den Olan Konuşmaların Muhakemesi	87
Vahhabiler de Tevhid'in Sınırları Hususunda İhmalkardır	88
Tevhid	93
Mahlukattaki Uluhiyetin Mahlukata Tecellisi	944
İyi Son	98
Ek'ler	99
Ek - 1	100
Ek - 3	112
Ek - 4	117
Ek - 5	122
Ek - 6	1444

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Bu Kitap Ne İçindir?

Allah, Uluhiyetin¹ ve Rububiyetin,² Kendi Küh'ü (Öz'ü)³ ve Hakikati olmasından çok daha büyük ve çok daha yücedir. Bilâkis onlar, O'nun (Subhan ve Teala) sıfatlarıdır. Zira, O Subhan ve Teala, O'nun, onları tamamlaması için ve onların da kendi varlık sayfalarından noksanları uzaklaştırma-ları için mahlukatın arayıp yöneldiği Allah'tır. Ve O, mükemmelliğin, Kendisinden, mahlukatı üzerine aktığı Rab'dir ve O, onların kusurlarını giderendir.

Fakat asla, Uluhiyet veya Rububiyet, O'nun **Özü** ve **Hakikati** değildir, bilâkis O (Subhan ve Teala) Kendi muhtaç mahlukatına Mutlak Mükemmellik içinde tecelli etti, böylece de O, onların kusurlarını gidersin diye, arayıp yöneldikleri ve Mutlak İlah - **Allah** - oldu. Ve O Subhan ve Teala, Kendi muhtaç mahlukatına, Rububiyetle tecelli etti, böylece onların noksanlarının üzerine mükemmellekle akın etti, ki böylece onlar, O'nu bilebilsinler ve O'na ibadet edebilsinler, zira bilmeden ibadet etmek anlamsızdır ve hakikatten yoksundur.

Ve bu yüzden de, en doğru marifet, hakikati bilememeyi bilmektir. Zira, Allah (Subhan ve Teala), Kendi mahlukatına, onların kusurlarıyla yüzleşen, Mutlak Mükemmellik olan Uluhiyette tecelli etmiştir. Ve o da, onları O'na yönelmeye ve O'nu aramaya zorlar. Ve sonuç olarak da, bu mertebedeki marifeti (tanımayı) elde etmek, ki o (marifet), onların, O'nu bilmekte aciz olduğunu bilmelerini tanımlamaktadır; **Hakikatın** mertebesindedir (onların asla **Hakikati** bilemeyeceklerini bilmek).

Uluhiyet, fakirliğin zıttı olan, zenginlik ve mükemmelliktir, ki fakir kimseleri, O'na yönelmeye ve O'nu aramaya iter. Ki, böylece O Subhan ve Teala, onların üzerine mükemmellik yağdırır. Böylece onlar, O'ndan isteyip, O'na yönelirken, O'nu, Uluhiyet sayesinde bilmiş olurlar ve O, onların üzerine mükemmellik yağdırırken, O'nu, Rububiyet sayesinde bilmiş olurlar.

Esasen, Uluhiyet ile **Hakikat** arasındaki farkı ayırt etmemek, Uluhiyet veya Rububiyet arasındaki farkı neredeyse ayırt edemeyen bir sürü cemaat olduğu gerçeğini bir tarafa bırakın, ilim ve marifeti iddia eden pek çok kimsede şaşkınlıklar yaratmıştır. O kadar ki, bugün, tam bir eminlik içinde İslam alimi olduğunu iddia eden kimselerin bin yılı aşkın bir süredir Allahu Teala'nın şu sözlerinin anlamını açıklamakta aciz kaldıklarını görüyoruz:

¹Uluhiyet - İlahlık, İlah sıfatı

²Rububiyet - Rablik, Rab sıfatı

³Kunh - Öz, bir şeyin özü/ash/gerçeği

Onlar, ille de Allah'ın bulutlardan gölgelikler içinde meleklerle gelmesini ve emrin bitirilmesini mi bekliyorlar? Oysa bütün işler Allah'a döndürülür.

(Bakara 2:210)

Böylece, onlar, ya ayete bir kelime ekleyen (ayetin “Allah'ın emrinin kendilerine gelmesini” şeklinde olması için ‘emir’ kelimesinin ayete eklenmiş olması gerektiğini söylüyorlar)⁴ ve ayeti kendi isteklerine ve görüşlerine göre bozan kimselerdendir, sanki Allah Subhan ve Teala bu kelimeyi eklemekten acizmiş gibi.. Ya da, Allah'ın geldiğini ve hareket ettiğini söyleyen kimselerdendir, O gelip gitmekten Yüce ve Münezzehtir.⁵ Ve böylece, onlar geceleyin, baltasının nereye düşeceğini bilmeyen bir oduncunun misalidirler. Zira, onlar iki ateş arasında kaldılar, bir ateş Allah hakkında O'nun gelip gittiğini söylemeleridir, böylece de onlar O'nun makamını mekana, boşluğa veya hareket etmeye muhtaç olan bir yaratılmışın makamına düşürürler, ve diğer bir ateş de şudur ki, ayeti bozup, onda silinmiş bir kelime olduğunu iddia ederek, O'nun gelip gittiğini inkâr ederler. Böyle söyleyerek, O Subhan ve Teala'dan korkmadan, Allah'ın kelamını, kendi konumundan tamamen uzak bir şekilde tahrif ederler. Bu ne küstahlıktır?!

Hristiyanlar'a gelince, onlar, Tevrat ve İncil'de zikredilmiş olan,⁶ bulutun üzerinde gelen kimseyi, İsa (aleyhisselam) yaptılar ve İsa'yı (aleyhisselam), Allah (Subhan ve teala) olarak düşündüler.

⁴Şöyle sormam yeterlidir: Doğru mudur ki, eğer bir söz, Tevhid inancında çelişkilere ve sapmaya götürürse, Hikmet Sahibi o sözü kaldırır?! Ve acaba, Araplar, karışıklık durumunda olan sözcükleri kaldırıyorlar mı? Aslında, sorular çoktur ve kendisini dar bir köşede bırakıp, kaldırılmış bir sözcüğün olduğunu söyleyen kimseler için utanç vericidir. O kimseler, gramer kuralları açısından, kendisinin mecbur bırakıldığı şeyin sınırları içinde, kendi sözünü bile haklı çıkartamaz; bu kuralların, en iyi şekillerinde bile, tümevarımsal ve insanlar tarafından olduğu şöyle dursun... O kimseler, Kuran'ı, ki o Allah'ın sözleridir, kendi iradelerine itaat ettirmeye çalışıyorlar. Ve ayrıca, belki de bugünkü Şia ve Sünni Fıkıh alimlerinin İmam'ı olan El-Curcani'nin bu meseleyle ilgili söylediklerini iletme ve onlara göz atmak ve silinmiş bir sözcüğün var olduğunun söylenmesinin bu ayetteki durum hakkında cereyan edip etmediğini görmek, daha uygun olur. Zira Curcani şöyle demiştir: “**Silinme hususundaki söylem; yolunda dar, kaynağında belirsiz, mevzusunda şaşkıncu bir kapıdır ve o, sihir gibidir. Zira, onun sayesinde, zikri terketmeyi, zikrin kendisinden daha belağatli olarak görürsünüz ve tanıklık hususundaki sessizliğin, tanıklığı arttırdığını görürsünüz. Ve, kendiniz telaffuz etmediğiniz zaman, en çok telaffuz edebileceğiniz şeyi ve açıklamadığınız zaman da, açıklama hususunda en tam olan şeyi görürsünüz.**” – Delailul İkaz, Abdülkahir Curcani.

Tefsire gelince: yani ki, **Allah** burada, **Allah'ın emri** anlamına gelir ve kaldırılmış bir sözcük yoktur. Söyleyen kimseye gelince, burada şu soru akla geliyor: Allah'tan başkasına, Allah denilmesi mümkün müdür? Zira burada onlar diyorlar ki, Allah'ın emrine, Allah denilmiştir. Bu, dil hususunda mümkün olmuşsa, o zaman burada Allah kelimesi ile kastedilen şey, niçin Allah'ın emri değil de, Allah'ın kulu olamaz?! Yani, burada, Allah ile kastedilen kimsenin, Muhammed ﷺ olması neden mümkün olamaz?! Bu yüzden de, şu soru oluşuyor; Allah'ın emri veya Allah'ın kulu kimdir? Ve “Allah” diye isimlendirilmiş olan Allah'ın emri nedir ya da, Allah'ın kulu ve Allah'ın ismini taşımış olan kimdir? Ve neden o, bu ismi taşıdı? Ve bu kitabın içinde, birazını açıklamaya çalışacağım şey budur.

⁵Vahabilerin önde gelen konuşmacılarından olan İbni Cibrin şöyle demiştir: “**Ve biz deriz ki, bazı ayetlerde Allah'ın emrinin gelmesi ifadesinin mevcut olması, bu ifadenin, diğer bazı ayetlerde mevcut olmasının mümkün olmadığı anlamına gelmez. Şayet, Allah'ın geldiğini/hareket ettiğini kanıtladıysak, deriz ki: O nasıl isterse, öyle gelir.**” – İbni Cibrin Ali'nin Açıklaması, Lemitul İtikad kitabı, İbni Kudame El-Makdisi.

⁶Kuran'da Allahu Teala buyurmuştur:

“**Onlar, ille de Allah'ın bulutlardan gölgelikler içinde meleklerle gelmesini ve emrin bitirilmesini mi bekliyorlar? Oysa bütün işler Allah'a döndürülür.**” (Bakara 2:210).

Ve Mutlak İlah'ı, bu alemdeki bir bedene soktular ve bunun yanısıra da, O'nun fakirliğini ve ihtiyacını beyan ettiler. Ve, O'nun Mutlak İlahlığını çiğnediler. O, onların, O'nun hakkında söyledikleri şeyden çok daha Ulu ve Yüce'dir.

Ve bu kitabı yazmak gerekliliği buradan doğdu. Zira, bu kitap, İlahlık hakkında, Allah'ın (Subhan ve Teala) razı olduğu doğru inancı açıklıyor.

Ayrıca, Allah'tan (Subhan ve Teala) dilerim ki, bu kitap, hakikatten habersizken, alim olduğunu iddia eden kimseler tarafından saptırıldıktan sonra, O'nun (Subhan ve Teala) pek çok mahlukunun hidayeti için bir sebep olsun. Ve Allah'tan (Subhan ve teala) dilerim ki, bu kitapta, onu okuyan her birey için hâyır ve bereket, hidayette artış ve dalâlette düşüş olsun ve böylece, onun faydaları yayılabilsin. Ve Rabbimin kudretten bana vermiş olduğu şeyin tamamı ile bu kitabı, kısa, herkesin tutumu çerçevesinde ve insanların anlaması için zor olmayacak şekilde yazmaya çalıştım.

Ahmed El Hasan

Ve İncil'de geçer ki: "Başkâhin O'na yeniden, "Yüce Olan'ın Oğlu Mesih sen misin?" diye sordu. İsa, "Benim" dedi. "Ve sizler, İnsanoğlu'nun, Kudretin sağ elinde oturduğunu ve cennet bulutlarıyla geldiğini göreceksiniz." Başkâhin giysilerini yırtarak, "Artık tanıklara ne ihtiyacımız var?" dedi. "Onun küfrünü işittiniz. Buna ne diyorsunuz?" Ve hepsi İsa'nın ölüm cezasını hak ettiğine karar verdiler..." **Markos İncili, Bölüm 14, 61-64. Pasajlar.**

Ve Tevrat'ta da geçer ki: "RAB egemenlik sürüyor, coşsun yeryüzü, Bütün kıyı halkları sevin sin! Bulut ve zifiri karanlık sarmış çevresini, doğruluk ve adalettir tahtının temeli. Ateş yürüyor O'nun önünde, düşmanlarını yakıyor çevrede. Şimşekleri dünyayı aydınlatır, Yeryüzü görüp titrer. Dağlar balmumu gibierir, RAB'bin, bütün yeryüzünün Rab'bi önünde. Gökler O'nun doğruluğunu duyurur, Bütün halklar görkemini görür. Utansın puta tapanlar, değersiz putlarla övünenler! RAB'be tapın, ey bütün ilahlar! Siyon seviniyor yargılarını duyunca, ya RAB, Yahuda kentleri coşuyor. Çünkü sensin, ya RAB, bütün yeryüzünün en yücesi, bütün ilahların üstündesin, çok ulusun. Ey sizler, RAB'bi sevenler, kötülükten tiksini n. O sadık kullarının canını korur, onları kötülerin elinden kurtarır. Doğrulara ışık, temiz yüreklilere sevinç saçar. Ey doğrular, RAB'de sevinç bulun, kutsallığını anarak O'na şükredin!" **Mezmunlar, Bölüm 97, 1-12. Ayetler.** Ayrıca Ek-4'te daha çok ayrıntı bulabilirsiniz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

❖ *De ki: O Allah'tır, Tektir.* ❖

Allah Samed'dir. ❖

*O doğurmamıştır ve
doğurulmamıştır.* ❖

Ve O'nun bir eşi olmamıştır. ❖

Tevhid Suresi'nin Bismillah'ı

Bismillah, Kitab'ın kapısıdır. Zira, onun bir zahiri (dışı) ve bir batını (içi) vardır. Allah-u Teala şöyle buyurmuştur:

Münafık erkeklerin ve münafık kadınların, iman etmiş olanlara: “Bizi bekleyin, sizin nurunuzdan bir parça alalım.” diyeceği gün, onlara: “Haydi arkanıza dönün ve nur arayın.” denir. Artık onların arasına, kapısı olan bir duvar çekilmiştir. O'nun içi rahmet barındırır ve onun dışında azap vardır. (Hadid 57:13)

Ve bu duvar veya kapı, Tevhid duvarıdır. Zira, Bismillah'tan, Kitab'a giren kimseyi, Bismillah'ın batını kapsayacaktır ve o, Rahmet'tir (Rahman ve Rahim). Ve zulmetin olduğu dış tarafta kalan kimse ise, Bismillah'ın zahiriyle karşı karşıya getirilecektir ve o da, gazap'tır (Vahid ve Kahhar). Böylece, Bismillah bir duvardır, batını “Bismillahir Rahmanir Rahim”dir ve zahiri “Bismillahil Vahidul Kahhar”dır. Ve “Bismillahir Rahmanir Rahim”, Sureler'in başında zikredilmiştir ama, Tevbe Suresi'nin başında zikredilmemiştir. Orada, Bismillahil Vahidul Kahhar vardır. Zira, Tevbe Suresi, Resul'e⁷ ﷺ karşı düşmanlık beslemeyi ve savaşmayı seçmiş kimselere yöneltilmiş bir konuşmadır. Allah Subhan ve Teala, Kendi mahlukatıyla, Rahmet ile yüzleşir, zulmü, fesadı ve tağutluğu seçmiş kimseler hariç, O (Subhan ve teala), onlarla, galibiyet ve gazap ile yüzleşir. Bu yüzden de, Rahmet; Allah'ın Kendi mahlukatıyla yüzleşmesi hususunda, başlangıç noktasıdır ve galibiyet ile yüzleşme ise, bir istisnadır.

Ve her Sure'nin Bismillah'ı, bir taraftan çok güçlü bir şekilde Sure'ye bağlıdır ve diğer bir taraftan da, Fatiha Suresi'nin Bismillah'ına bağlıdır.⁸

⁷Resul - elçi demek; Zurare şöyle rivayet etmiştir: Ebu Cafer (Muhammed Bakır aleyhisselâm)'a Allah azze ve celle'nin "O bir resul, nebi idi." (Meryem, 54) âyetiyle ilgili olarak bir soru yönelttim ve dedim ki: "Resul nedir, nebi nedir?" Buyurdu ki: «Nebi, rüyasında gören, sesi duyan ve melekle bizzat karşılaşmayan kimseye denir.

Resul ise sesi işiten, rüyasında gören ve bizzat melekle karşılaşan kimseye denir.»

⁸El Müteşâbihat Kirtabında şöyle geçer: Soru 5: “Fatiha'nın Bismillah'ının Kuran'ın diğer surelerindeki Bismillah'lardan ne farkı vardır? Ve Bismillahlar surelerin bir parçası mıdır?”

Cevap: “Fatiha'nın Bismillahı asıldır ve Kuran'daki tüm surelerin Bismillahı, Fatiha'nın Bismillahı'nın bir parçasının bir yansımasıdır. Kuran'ın tümü Fatiha'dadır, Fatiha ise kendi Bismillahındadır, bu yüzden de Kuran'ın her Bismillahı Fatiha'nın Bismillahında bulunur ve Bismillah da Fatiha suresinin ayetlerinden bir ayettir. Diğer surelerde ise Bismillah surenin bir parçasıdır ama onun ayetlerinden bir ayet değildir. İlahlıkta veya İlahi Zâttaki üç isim (Allah, Rahman, Rahim) Büyük Büyük Büyük isim Huve'nin (هو) (“O” anlamına gelir) rükünleridir. Ve bu üç isim; İlahi mükemmel-likler şehri, ki o da Allah'tır, ve onun dış kapısı ile iç kapısıdır, ki onlar da Rahman ve Rahim'dir. Ve mahlukatta bu üç isim; Muhammed, Ali ve Fatıma'dır ﷺ veya ilim şehri Muhammed ﷺ ve onun dış kapısı ile iç kapısı olan Ali ile Fatıma ﷺ. Ve bu üç isim (Allah, Rahman ve Rahim) En Büyük, En Büyük ismin rükünleridir.

De ki: “Allah diye çağırın veya Rahman diye çağırın. Nasıl çağırırsanız çağırın, en güzel isimler Onundur”. (İsra 17:110)

Ve bu üç isim (Muhammed, Ali ve Fatıma ﷺ) En Yüce isimdir (İsm'i Azâm). Muhammed ﷺ Allah'tandır, bu yüzden de o ﷺ Allah'ın kitabıdır, hatta mahlukat arasında Allah'tır. Ve Ali ile Fatıma ﷺ Allah'ın rahmetindedir, bu yüzden de onlar Rahman ve Rahim'dir.

Ve Biz onlara Rahmetimizden bahsettik ve Biz onlar için bir doğruluk dili, Aliyya kıldık. (Meryem 19:50)

Ve mademki, her Bismillah, Fatiha'nın Bismillah'ının yönlerinden olan bir yönden bahseder, bu Suredeki bu Bismillah da, Tevhid'den bahsediyor. Bu yüzden de, bu Surenin Bismillah'ını araştırmak, Tevhid üzerine odaklıdır ve burada üç isim vardır: Allah, Rahman, Rahim.

Allah, İlahi Zât'ın ya da İlahi Mükemmelliklerin ismidir. Rahman ve Rahim ise, Zât'a açılan kapıdır. Ve bu kapıdan başka kapılar çıkar ve onlar, O'nun (Subhan ve teala) isimlerinin sayısı kadardır, daha doğrusu, O (Subhan ve teala), Rahman'ı, Allah'ın (Subhan ve teala) isimlerinin çıktığı/aktığı kapı kılmıştır. Zira, O (Subhan ve teala), Rahmeti ile muamele eder ya da aksi halde kendini (kendi nefisini) hatırlayan ve Rabbini ihmal eden mahlukatın üzerine azaplar iner.

İlk makamdaki Tevhid; bu isimlerin tamamının İlahi Zât'ta toplandığını bilmektir. Yani, Allah, Rahman ve Rahim'dir ve o Rahmet, O'nun Zâtıdır. Ve O, Kadirdir. Ve, Kudret, O'nun Zâtıdır. Ve tüm bu isimlerin, batını, Rahim ve zahiri, Rahman olan Rahmet kapısından çıktığını/aktığını bilmektir. Ve bu isimlerin tamamının Zât'tan ayrı olmadığını, bilâkis, Zât'ın kendisi olduğunu bilmektir. Ve bu isimlerin ve sıfatların tamamının, O'na (Subhan ve teala) bağlı olan bir yönden değil, Mahlukatın ona ihtiyacı yönünden olduğunu bilmektir, zira onların varlıkları Mahlukatın fakirliği yönündendir. Bilâkis, O (Subhan ve teala), Mahlukat'a, Zât ile tecelli etti ki, belki tanınsın - O (Subhan ve teala) bir hazineydi, böylece Mahlukatı yarattı ki, belki tanınsın - O'nu (Subhan ve Teala) tanımak, Zâtı veya Allah'ı tanımak ile gerçekleşir ve O'nun tam olarak (Öz ve Hakikat mertebesinde) tanınması, O'nu asla tanıyamamayı bilmek ile gerçekleşir. Ve O (Subhan ve teala), onların, Kendisine ortak koştuğu tüm şeylerden çok Ulu ve çok Yücedir. Yani, O'nun tam olarak tanınması, O'nu, Öz ve Hakikat mertebesinde tanımaktan aciz olduğunuzu bilmekle gerçekleşir.⁹

Zâtı veya Allah'ı tanımaya kapıdan ulaşılır veya Rahman ve Rahim'den. Ve bu Marifete (Tanımaya) ulaşmak için, tüm alemler bu üç isimle açılmıştır: Allah, Rahman, Rahim. Zira, Allah'ın (Subhan ve teala) kitabını, her iki şekilde de görürüz; okunan kitabın (Kuran) ve Kâinat (Mahlukat) kitabının her ikisi de; Bismillahir Rahmanir Rahim ile başlatılmıştır. Zira Kuran, Bismillahir Rahmanir Rahim ile açıldı ve mahlukat - Kâinat - da Muhammed, Ali ve Fatıma'nın ﷺ yaratılışı ile başladı.

Onlar ﷻ Allah, Rahman ve Rahim'in tecellisidir ve giriş bölümünde, Ayın mevkilerinin, Al-i Muhammed ﷺ, İmamlar ve Mehdiler olduğunu ve onların Marifet kapıları olduğunu açıkladım. Allah-u Teala şöyle buyurmuştur:

Ve Fatiha'nın Bismillah'ı Hakikattir ve diğer her Suredeki Bismillah, Fatiha'nın Bismillahının eksik bir yansımasıdır. Hatta, onun sadece bir yönünü yansıtır. Sanki Fatiha'nın Bismillahu bir grup ayna tarafından çevrelenmiş bir odaktadır ve orada bu aynalardan her biri diğer aynalardan farklı bir taraftan bir suret yansıtıyormuş gibidir. Ve aynı zamanda tüm sureler tek Hakikati yansıtmaları hususunda ortakdır ve bu sureler Hakikat ile ortakdır, zira onlar belli bir yönden onu yansıtırlar. Bu yüzden eğer size Kuran'ın bir örneğini verirsem, göreceksiniz ki, Fatiha'nın Bismillahu, tüm diğer surelerin onun etrafında dolandığı bir noktadır, hatta Tevrat, İncil ve nebiler ve resuller ﷺ ile getirilmiş olan her şeyin. Fatiha'nın Bismillahu çağrıdır, biattır, başlangıçtır ve sondur."

⁹ İnşallah daha fazla ayrıntı gelecektir.

Sana hilâllerden soruyorlar. De ki: O, insanlar için vakitleri ve hac zamanını bildiren bir vakit ölçüsüdür. İyilik, evlere arkalarından girmek değildir. Oysa iyilik, kişinin takva sahibi olmasıdır. Ve evlere kapılarından girin. Ve Allah'a karşı takva sahibi olun. Umulur ki böylece felâha erersiniz. (Bakara 2:189)

Ve bu sizler için açıkça, Bismillah'tan sonra doğrudan gelen ve Surelerin başında olan, kendilerinin isimlendirdiği gibi **huruf'u mukatta'nın** (Kuran'daki bazı Surelerin başında bulunan harflerin) nedenini belirtiyor. Bu yüzden onun, okunan kitapta - Kuran'da - mevcut olmasının nedeni, onun, Kâinat Kitabı'nda mevcut olmasının nedeniyle aynıdır.

Ve Bismillah, Vahdaniyete (Tekliğe) işaret eder. Zira, Rahman ve Rahim, genel anlamda birleşiktir ve onlar, İlahi Zât'a açılan kapıdır, Rahman onun Zahiridir (dışıdır) ve Rahim ise, onun Batınıdır (içidir) ve kapı ise, Zât'tadır ve Zât'taki şey ondan akar.

Bu yüzden de kapı Zâttır,

De ki: "Allah diye çağırın veya Rahman diye çağırın. Nasıl çağırırsanız çağırın, en güzel isimler O'nundur". (İsra 17:110)

Dolayısıyla, Bismillah, Kitab'ın duvarının batını, yani; Bismillahir Rahmanir Rahim açısından; İlahi Zât'ın (Allah'ın) Tekliğine işaret eder. Kitabın duvarının zahiri, yani Bismillahil Vahidul Kahhar hususundaki Bismillah'a gelince, o da Tekliğe işaret eder, zira Vahidul Kahhar, Rahmanir Rahim'den akar.¹⁰ Çünkü, Vahid (Tek), kapının batınıdır ve Kahhar (Galip Gelen), kapının zahiridir ve onların sonuçları birdir. Zira, onlar zahiri gerçeklikte birdir. Aynı şekilde, Rahman ve Rahim de, Manâda birleşiktir - çoğulluklarını ve ayrılıklarını zahirde önlemek için. Zira, Gerçek Vahid, Kendisinden başka her şeyi Kahredendir (Galip gelendir) ve ayrıca, Kendisinden başka her şeyi Kahreden ise, Gerçek Vahiddir. Emirel Müminin (aleyhisselam) buyurmuştur:

"Ey Beka ve İzzet ile Vahid/Tek olmuş, ölüm ve fêna ile mahlukatını kahretmiş Kimse..."¹¹

¹⁰Kahrediş ve Rahmet arasında hiçbir çelişki yoktur, zira Kahrediş adaleti gerçekleştirmek için olduğu zaman, o kesinlikle Rahmetten olur, başka bir şeyden değil. Ve Onun (Subhan ve teala) bir kimseyi kahretmesinin/bir kimseye karşı galip gelmesinin, Adaleti gerçekleştirmek veya üstün Hikmet için olduğu hususunda şüphe eden bir müminin olduğunu sanmıyorum, zira Onun zalimleri kahretmesi, mazlum için adalettir ve adaleti gerçekleştirmektir. Ve bu yüzden, bu konu, Rahmete ve insanın ölümüne geri döner, ki o, Onun (Subhan ve teala) kahredişine dayanıyor, zira eğer insanın ölümü olmasaydı, mümin dünyanın hakikatini bildikten ve o (dünyanın hakikati), ona aşikar olduktan sonra, bu dünyada kalmış olur ve bu yüzden de bu dünyada acı çekerdi yada yaşlı mümin veya bedenindeki ciddi zararlardan acı çeken mümin, acı çekmeye devam ederdi ve fiziksel acizliğinden ötürü, bu dünyada sürekli acıyla yüzleşirdi. Bu yüzden, ölüm Rahmettendir, hatta sözlerimi anlayıp üzerinde düşünen kimseler bileceklerdir ki, mümine nazaran maddi fiziksel ölüm, gerçekte hayat ve yükseliştir ve bu yüzden de mümine nazaran ölüm, tüm durumlarda ve tüm durumlar üzerine Rahmettir.

¹¹Emir'in (aleyhisselam), Sabah Duası'ndan bir bölüm, Mefatihul Cinan

Ve ayrıca, bu kapı, Zât'a veya Allah'a dahildir, Zât'ta veya Allah'ta yok oluşun bir kapsamı olarak.

Ve belki de, şunu açıklamakta bir yarar olabilir ki, Muhammed ﷺ, Bismillahir Rahmanir Rahim ile gönderildi ve Kaim'in (Al-i Muhammed'in Kaim'inin) (aleyhisselam) gönderilişi ise, Bismillahil Vahidul Kahhar iledir. Çünkü, Muhammed ﷺ ve vasisi Ali (aleyhisselam), Beyaz Cifr ile yürüdü. Kaim (aleyhisselam) ve vasisi ise, Kırmızı Cifr ile yürüyecektir. Yani, bazı durumlarda öldürme ve tövbeyi kabul etmemek ile (yürüyecektir), Rufeyd Mevla Ebi Habire'nin naklettiği Hadiste zikredildiği gibi. O şöyle nakleder, Ebi Abdillah'a (aleyhisselam) şöyle arzettim:

"Fedanız olayım, ey Resulullah'ın ﷺ evladı, Kaim, zulmet ehli (Irak ehli) hususunda Ali bin Ebi Talib(aleyhisselam) ile aynı yolda mı yürüyecektir?" İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu: "Hayır, ey Rufeyd, muhakkak ki Ali bin Ebi Talib (aleyhisselam), zulmet ehli hususunda, Beyaz Cifrin içindeki şeyle yürüdü ve şüphesiz ki Kaim (aleyhisselam), Araplar arasında, Kırmızı Cifrin içindeki şeyle yürüyecektir." Ona (aleyhisselam) arzettim: "Fedanız olayım, Kırmızı Cifr nedir?" İmam (aleyhisselam) da parmaklarını boğazına geçirip (öldürmeyi isteyen birinin yaptığı hareket) şöyle buyurdu: "Bunun gibi" yani öldürme.. Sonra da, İmam (aleyhisselam) şöyle buyurdu: "Ey Rufeyd, şüphesiz ki, her ev halkı için, onların üzerine şahit olan ve onların benzerleri için de şefa'at eden, bir icabet edici vardır." ¹²

Zât'a veya Allah'a gelince, o Vahdaniyete (Tekliğe) işaret eder. Zira, tüm isimler, onun içinde yok olur ve bu yokoluş, Mahlukata bir işarettir. Onların, Zât'ın isimlerinden herhangi bir ismi veya mükemmelliği farkedilişi terketmeleri ve kendilerini, Hakiki Tevhid'e yöneltmeleri için.. Ve bu, Hakikate doğru hareket etmek, (başka) bir tanıyışı (marifeti) reddetmek ve Allah'ın (Subhan ve teala), Hakikatini ve Özünü bilmedeki mutlak acizliği kabul etmektir; daimiliğin tasdiki hariç.. Ki, 'HUVE' (O) kelimesindeki 'haa' (Arapça "HUVE" (O) kelimesinin ilk harfi) ona işaret eder. Ve, O'nu tanımaktaki acizliği bilmek de, "HUVE" (O) kelimesindeki 'vav'ın (Arapça "HUVE" (O) kelimesinin ikinci harfi) işaret ettiği şeydir. Ve (kendini) buna yöneltmek, Büyük Büyük Büyük İsme yönelmektir ve bu, gerçek ibadettir ve bu, gerçek Tevhid'dir. Ve bundan gayrısı, belli bir aşamada Şirk'tir.

Bu yüzden, Zât'a veya Allah'a ibadet eden kimseler, bu mertebe açısından, kendilerinin böyle olduklarını hissetmeksizin, Müşriktir (Allah'a ortak koşan kimselerdir), diğerleri şöyle dursun. Allah'ı Teala buyurmuştur:

Ve onların çoğu, şirk koşmadan Allah'a inanmazlar. (Yusuf 12:106)

Bu yüzden; Zât veya Allah, Öz'ün ve Hakikatin Kıblesi olmalıdır. Zira bu, ibadetle kazanılan şeydir ve ondan başka da bir şey değildir. Ve daha fazla

¹²Muhammed bin Hasan Saffar, Besairud Derecat s.81

açıklamak için derim ki: **Bismillah** üç isimdir, onlar da şunlardır: **Allah, Rahman, Rahim**. Şayet, Bismillah, Tevhid'e açılan kapıdır dersek, o zaman, bu isimler, kapıdır ve onlar sayesinde, Tevhid bilinir hale gelir. Ve bu yüzden de, en azından, bu isimlerin anlamları ve sınırları hususunda genel bir farka ihtiyaç duyarız.

Allah: Tüm kamil sıfatları toplayan, İlahi Zât'ın ismidir ve gerçekte, bu, diğer tüm sıfatları toplayan bir sıfattır. Nitekim, Allah'ın anlamı şöyledir: ihtiyaçlar için kendisinden istenilen ve kendisine yönelinen Kimse, yani tüm yönlerden noksanları gidermesi için kendisine yaklaşılacak Kimse.

Rahman: İlahi Zât'ın bir ismi olup; Allah'ın, kamil sıfatlarından da bir sıfattır. Ve, Allah'ın içinde yer alıp, Allah'ın içinde yok olmaktadır. O Subhan ve Teala, hem bu dünyada, hem de Ahiret'te Rahman'dır. Lakin, Rahman'daki Rahmet'in genişliğine istinaden, Dünya meseleleri ile daha çok ilişkilidir.

Rahim: İlahi Zât'ın bir ismi olup; Allah'ın, kamil sıfatlarından da bir sıfattır. Ve, Allah'ın içinde yer alıp, Allah'ın içinde yok olmaktadır. O Subhan ve Teala, hem bu dünyada, hem de Ahiret'te Rahim'dir. Lakin, Rahim'deki Rahmetin aşırılığına istinaden, Ahiret meseleleri ile daha çok ilişkilidir, Tefsir'ul Fatiha kitabında açıkladığım üzere, orayı gözden geçirin.

Bu iki isim veya sıfat, Rahman ve Rahim: gerçekte tek isim ve tek sıfattır. Onların arasında gerçek ayrım veya fark yoktur, bilâkis onlar, tek gerçek olan Rahmetin iki yüzüdür. Zira onlar Zât'ın kapılarıdır: Rahman kapının zahiridir ve Rahim kapının batınıdır.

Burada bu iki isim birleşmiştir ve geriye, Rahmet'in Allah veya İlahi Zât ile birleşmesinden başka hiçbir şey kalmıyor. Ve bu, O'nun (Subhan ve teala) tanınması için iyi fıtratlı bir kimseye veya çabaya, araştırmaya ya da titizliğe gerek duymaz. Eğer O, ihtiyaçlar için istenen ve yönelinen kimseyse ve O'na yönelen, O'ndan dileyen ve O'na yaklaşan kimseler asi günahkarlarsa, ve onların en iyisi de, hatta saklı bir açıdan bile olsa, kendi nefesine (BEN'ine veya egosuna) bakıyorsa, o halde Allah, O'ndan dileyen, lakin, yine de, kendi nefislerine bakan bu insanlara, Adalet ile ne verecektir, ki Adalet bir şeyleri, kendi doğru yerine koymak anlamına gelir? Ve bir şeyleri kendi yerlerine koymak (yani adalet), sizinle savaştan ve zalim olan kimseye silah vermeniz anlamına mı gelir?! Peki, ya Mahlukatın geri kalanı? Eğer Allah'ın (Subhan ve teala) Mahlukatının en iyisi olan Muhammed ﷺ bile Allah ile karşılaşma hususunda Rahmete ihtiyaç duyduysa, ki bu yüzden Allah Subhan ve Teala şöyle buyurdu: "Subbuhun Kuddus, Ben Meleklerin ve Ruhun Rabbiyim. Rahmetim gazabımı geçer." Böylelikle de Resulullah ﷺ şöyle buyurdu: "Ya Allah, mağfiretini diliyorum, mağfiretini diliyorum."

Ebu Basir, Ebu Abdullah'a (aleyhisselam) şöyle sordu:

“Canım size feda olsun, Resulullah ﷺ kaç kez miraca götürüldü?” İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu: “İki kez gerçekleşti. “Cebrail şöyle deyip ondan bir yerde durmasını istedi, ‘Burada bekle ya Muhammed (yani bu senin makamındır ki, Cebrail, nebinin¹³ makamına ulaşamaz. Bu yüzden, o da, ona, kendi makamına yükselmesi için işaret etti), Sen şimdiye dek senden önce hiçbir meleğin veya nebinin durmadığı bir yerde durdun. Rabbin salât ediyor.’ O da buyurdu: ‘Ya Cebrail, O nasıl salât eder?’ (Cebrail) dedi ki, ‘O şöyle der, Subbuhun, Kuddus, Ben Meleklerin ve Ruhun Rabbiyim. Rahmetim gazabımı geçer.’ O da şöyle buyurdu: ‘Ya Rab, mağfiretini diliyorum, mağfiretini diliyorum.’ Bu, Allah’ın (Subhan ve teala) buyurduğu gibidir:

Böylece iki yay mesafesi kadar veya daha yakın oldu. (Necm 53:9)’

Ebu Basir şöyle sordu: “Canım sana feda olsun, [iki yay mesafesi kadar veya daha yakın] nedir?” İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu: “O, yayın kavisi ve başı arasındaki mesafedir. Ve aralarında parlayıp sallanan bir hicap vardı. O (hicap), zümrüttendi. O ﷺ, bir iğne deliği boyutunda, Azamet Nur’undan Allah’ın dilediği şeye baktı. Allah Tebareke ve Teala şöyle buyurdu: ‘Ya Muhammed ﷺ.’ O ﷺ da buyurdu: ‘Evet, Rabbim.’ O (Subhan ve teala) da buyurdu: ‘Senden sonra takipçilerini kim hidayet edecektir?’ O ﷺ da buyurdu: ‘Allah en iyisini bilir.’ O (Subhan ve teala) da buyurdu: ‘Ali bin Ebi Talib (aleyhisselam) Emirel Müminin olacaktır, Müslümanların efendisi, alınları (secdeden dolayı) parlak olan kimselerin önderi.’ ” Ravi sonra da şöyle nakletmiştir, Ebu Abdullah (aleyhisselam) Ebu Basir’e şöyle dedi, “Ya Ebu Muhammed, Vallahi, Emirel Müminin Ali’nin (aleyhisselam) biati yeryüzünden gelmedi. Ancak, açıkça konuşulmuş sözlerle Göklerden geldi.”¹⁴

O’nun ﷺ mağfiret dilediği şey nedir? O (mağfiret dileme), onun ﷺ bir noksanı için midir? Yoksa onun ﷺ sözleri yararsız boş sözler midir? O ﷺ bundan uzaktır! O ﷺ şerefli bilge nebidir, Ademoğullarının en iyisidir. Ve niçin, Allah (Subhan ve teala), Rahmetini sunmuş ve onun (Rahmetinin) Kendi Gazabını geçtiğini açıklamıştır? Ve niçin O (Subhan ve teala), Kendi şerefli Nebisi ile, bu sözleri, Gazabı hakeden birine yöneltmiş olduğunu düşünebileceğimiz sözlerle yüzleşmiştir? Lakin, Allah, onunla ﷺ Rahmet ile yüzleşmek istemiştir. Ve, buna ek olarak, Allah (Subhan ve teala), onun ﷺ için, Apaçık Açılışı (fethi mübini) açmıştır. Ve, Gazabı hak etmiş olan günahını bağışlamıştır. Ve, bu (günah) “BEN” di ve o olmaksızın, Vahidul Kahhar Allah’tan başka hiçbir şey bâki kalmaz.

Muhakkak ki, senin için (ey Muhammed sallallahu aleyhi ve alih) apaçık bir açılış açtı. * Böylece Allah senin geçmiş ve gelecek günahını bağışlasın, senin üzerine olan nimetini tamamlasın ve seni doğru bir yola iletсин. (Fetih 48:1-2)

¹³Nebi – peygamber demek; Zurare şöyle rivayet etmiştir: Ebu Cafer (Muhammed Bakır aleyhisselâm)'a Allah azze ve celle'nin "O bir resul, nebi idi." (Meryem, 54) âyetiyle ilgili olarak bir soru yönelttim ve dedim ki:

"Resul nedir, nebi nedir?" Buyurdu ki: «Nebi, rüyasında gören, sesi duyan ve melekle bizzat karşılaşmayan kimseye denir. Resul ise sesi işiten, rüyasında gören ve bizzat melekle karşılaşan kimseye denir.» – *Usuli Kafi*, Resul Nebi ve Muhaddes babı, hadis 435

¹⁴El Kafi c.1 s.442

Zira zulmet ve var olmama kusuru olmaksızın, insan için insanlık bâki kalmaz ve Vahidul Kahhar Allah'tan başka hiçbir şey bâki kalmaz. Ve Açılıştan sonra, Muhammed ﷺ var olmama ile "BEN" ve kimliğe geri dönüşü arasında sallanmaya devam etti, ki böylelikle de Vahidul Kahhar Allah'tan başka hiçbir şey kalmadı. Zira O ﷻ, Mahlukat ile Hakikat arasındaki bir hicaptır ve o ﷻ, Allah ve Mahlukat arasındaki Berzaktır (Bağlayıcıdır). Şayet, bu yüce makamın sahibi (Muhammed ﷺ), Rahmet ile yüzleşmeye muhtaçsa, ya diğerleri hakkında ne düşünürsünüz? Mahlukat ile ilgili olarak, onların yöneldiği ve aradığı Allah, Rahman ve Rahim'dir. Daha doğrusu, O'nun böyle olması gereklidir, yoksa, aksi halde, onlar, kusurlarından dolayı hayal kırıklığına ve başarısızlığa geri döneceklerdir. Böylece bizim açımızdan, Allah ve Rahman tektir. Daha doğrusu, O, gerçekte böyledir. Zira, kapı veya Rahman, İlahi Mükemmellikler şehri veya Allah'tır. Çünkü onun içindeki şey, Rahman'dan/kapıdan bilinir hale gelir ve mahlukat üzerine olan İlahi Feyz, ondan tecelli eder. Allah-u Teala şöyle buyurmuştur:

De ki: "Allah diye çağırın veya Rahman diye çağırın. Nasıl çağırırsanız çağırın, en güzel isimler O'nundur". (İsra 17:110)

Böylece, bu isimlerin İlahi Zâttaki veya Allah'taki birlikleri ve onun içindeki yokoluşları açıklandığı üzere gördük ki, Bölünmez Teklik; İlahi Zâta veya Allah'tadır. Ve bu, Tevhid'deki ilk mukadder makamdır. Ve o, belirttiğim gibi, tüm isimlerin ve sıfatların İlahi Zâttaki veya Allah'taki birliğidir, gerçek bir birlik. Yani, Allah, Tektir ve Bölünmezdir, ve tüm isimler ve sıfatlar, O'nun Zât'ının gözüdür, vasıfları değil. Ve Zâtın, kendisinden yapılmış olduğu mücevherler değil. Zira O, Rahman ve Kadir Allah'tır, O'nun (Subhan ve teala) buyurduğu gibi:

O Allah'tır, Ondan başka İlâh yoktur. Gaybı (görünmeyeni) ve görüneni de O bilir. O Rahman'dır, Rahim'dir. * O Allah'tır, Ondan başka İlâh yoktur, Melik'tir (hükümandır), Kuddüs'tür (mukaddestir), Selâm'dır (selâmete erdirendir), Mü'mindir (emniyet verendir), Müheymin'dir (koruyup gözetendir), Azîz'dir (yücedir), Cabbar'dır (cebredendir), Mütekebbir'dir (pek büyük olandır). Allah, şirk koşulan şeylerden münezzehtir (uzaktır). * O Allah'tır, Yaratan'dır, Bâri'dir (yokken var eden), Musavvir'dir (şekil verendir), en güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde olanlar Onu tespih eder. Ve O Azîz'dir (yücedir), Hakîm'dir (hüküm ve hikmet sahibidir). (Haşr 59:22-24)

Ve gerçek şu ki, iki açıdan bu Tevhid makamı bir mertebede Şirkten özgür değildir:

İlk açı: Biz, İlahi Zât'a eşlik eden isimlerin çoğulluğunu hayalimizden kaldıramayız, hatta bu çoğulluk (sadece) sembolik olsa bile. Zira Allah; Rahman'dır, Rahim'dir, Kadir'dir, Cabbar'dır, Mütekebbir'dir, Alim'dir, Hakim'dir...Ve bu çoğulluk, İlahi Zâtın veya Allah'ın Tekliğini olumsuz kılmasa da, yine de çoğulluktur ve çoğulluk anlamını taşır. Bu yüzden de, bu durum, bundan daha yüksek bir mertebede, Tevhid'e ters düşer. Emirel Müminin (aleyhisselam) buyurmuştur: "**Dinin evveli**

O'nu tanımak, O'nu tanımanın kemali O'nu tasdik etmek, O'nu tasdik etmenin kemali O'nu tek bilmek (tevhid), tevhidin kemali, O'na karşı ihlâslı olmaktır. O'na karşı ihlâslı olmanın kemali, O'ndan sıfatları nefyetmektir.¹⁵ Zira her sıfat mevsuftan (sıfat sahibinden) ayırır. Hakeza her mevsuf da sıfattan ayırır.”¹⁶

İkinci açı: Bu, Uluhiyet açısıdır. Madem ki ihtiyaçlarımız için İlahi Zâta yöneliyoruz, Onunla (Subhan ve teala) ilişkimiz, belli bir açıdan açgözlülüğü ve kusuru/eksikliği sürdürmeye muhtaçlıktan özgür değildir. Bu yüzden de, ibadet saf değildir, daha doğrusu, en iyi şekillerinde mükemmeliği ve kusuru sürdürmeyi talep eder ve bu merteye Şirk'tir. Zira gerçek bağlılık, görüşünüzü Ondan (Subhan ve Teala) başka bir şeyden kesmektir, “BEN” veya Karakterden de (bakışınızı kesmek), ve bu, daha çok tercih edilendir ve daha iyidir. Daha doğrusu, Allah'ın bizden talep ettiği şeyin aslı budur. Bu yüzden de, gerçek Tevhid'e tüm isimlerin ve sıfatların İlahi Zâtta yok olduğunu, sonra da İlahi Zâtın Hakikatte yok olduğunu bildikten sonra ulaşılır. Yani, Uluhiyetin, Kendi (Subhan ve Teala) Hakikatinde yok olmasıdır. Ve bu meseleye, Gaybı Müşahede için, insanın “BEN”inin ve Karakterinin yokoluşu hariç, hiçbir zaman ulaşamaz. O, onların Kendisine ortak koştuklarından Yüce ve Uludur.¹⁷ Ve eğer, O'na işaret eden bir harf mevcutsa, o halde, o da “HUVE”dir (O). Ve, bu gaybın zamiridir ve “haa” (Arapça “HUVE” kelimesinin ilk harfi) daimiliğin tasdiki içindir. Ve “vav” (Arapça “HUVE” kelimesinin ikinci harfi) ise; gaybın gaybeti içindir.¹⁸ Ve - bu tanıyıyla ulaşılan - bu yönelme, doğru yönelmedir. Zira o, (Allah'a Subhan ve Teala'ya ait olan) Hakikate ve Öz'e yönelmedir. Ve bu, gerçek Tevhid'dir, Hakikatin tevhidi veya Büyük Büyük Büyük İsim veya Muhafaza edilmiş İsim, ve o, “BEN”in yok oluşundan ve (Ondan başka hiçkimsenin değil de) Allah'ın bâki kalmasından sonra, insanın içinin derinliklerinde (kalp gibi) atan şeydir. Ve bu, Tevhid'deki belirlenmiş son mertebedir ve o, Tevhid Suresi'nin Bismillah'ının işaret ettiği şeydir. Ayrıca, Tevhid Suresi'nin de (işaret ettiği şeydir), açıklanacağı gibi.

Çünkü, Tevhid'in Bismillah'ı, Tevhid için gerçek anahtardır. Ve o, Hakikatin kapısı ve hicabıdır. Çünkü; Tevhid, Ademoğlunun hedefi ve gayesidir: bu yüzden de, vacip namazlarda, müstehap namazlarda, uyumadan önce, uyandıktan sonra, vacip namazlardan sonra, Vasiyet namazında ve Neş'iyeye namazında... ve Resulullah'tan ﷺ sonra Muvahhidlerin Efendisi'nin (Ali aleyhisselam) namazında ki; Tevhid Suresi'ni 200 kere okursunuz; (bu namazlarda), Tevhid Suresi'ni okumanın büyük önemi vardır. Dolayısıyla, Tevhid Suresi'ni okumadan, müminin

¹⁵Nefyetmek - Olumsuz kılmak

¹⁶Nehcül Belağa c.1 s.39

¹⁷Ve Allah insanı bunun üzerine yaratmıştır, zira insan İlah'ın bir suretidir, öyleyse bir kul şansını kaçırıp şöyle demesin “bu makam benden perdelenmiştir” (yani benim bu makama ulaşabilmem mümkün değildir). Bilâkis gerçek size söylediğim şeydir: o, herkes için açık olan bir kapıdır ve Saatin gelişine kadar kapatılmayacaktır ve (gerçek) hüsrana uğrayan şansını kaçırandır.

¹⁸Gayb zamiri Gaybete işaret eder. Ve gayb zamirinin işaret ettiği Gaybet ise mutlak bir bilinmeyen değildir ve gayb zamirinin, zikredilen ayrıntılara rağmen, Gaybın gaybetine işaret etmesinin ve (Ona ait) mevcutluğu ispat etmesinin nedeni de budur.

hiçbir günü geçmez, ve sanki o, Fatıha'ya eşlik ediyor, bundan daha iyi bir eş var mıdır ki?!

Bilin ki, büyük hedeften (Tevhiden) gaye, Allah'ı (Subhan ve teala) tanımaktır. Ve, Allah, insanı, bu gaye için yaratmıştır. Bu yüzden de, bu gayeyi kaybeden kimseler; şüphesiz ki; her şeyi kaybetmiştir:

Ben cinleri ve insanları ancak, Bana ibadet etsinler diye yarattım. (Zariyat 51:56)

Yani; "Ben cinleri ve insanları ancak, Beni tanısanlar diye yarattım". Bu amaç ve bu tanıyış, tevhide istinaden olmalıdır. Ki böylece, Tevhid yerine getirilsin.. Ve gerçek Tevhid'e, sözleri ve anlamları elde ederek ulaşılmaz. Bilâkis, amel ve Allah'a (Subhan ve teala) bağlılık ile ulaşılır. Nihayet kul, Subhan olan Allah'ın, Kendi yeryüzünde, Cemali/Yüzü/Vechi olur, veya Mahlukattaki Allah olur.

Bu sebepten de, söylenen şey hususunda şöyle demişimdir: "**Gerçek Tevhid, Hakikatin Tevhid'idir, veya; "BEN" in yok oluşundan ve yalnızca Allah'ın bâki kalmasından sonra, insanın içinin derinliklerinden (kalp gibi) atıyor gibi olan; Büyük Büyük Büyük İsmi veya Muhafaza edilmiş İsmi Tevhididir."**

De ki: O Allah'tır, Tektir.

HUVE (üçüncü tekil şahıs zamiri olan "O"), gaybın zamiridir, ki o da, Büyük Büyük Büyük İsme veya Hakikate işaret eder. Dolayısıyla, burada kastedilen şey şudur, "Onlara de ki, şayet, O'nun hakkını ve O'nun, Subhan ve Teala, hakikatini bilmek istiyorsanız, öyleyse O, Tek Bölünmez Zâtı tanımakla biliniz." Bu Zât için o, Hakikatin hicabıdır ve hicabı yırtıp geçmeksizin hicabın ardındaki şeyi bilemeyeceksiniz, ve bilmeksizin de hicabı yırtıp geçemeyeceksiniz. Bu yüzden de eğer İlahi İsimlerin Zâtın veya Allah'ın Vehdaniyet/Teklik Zâtının içinde yok olduğunu bilip, onun hakikatin hicabı olduğunu kabul ederek, onun içinde ve onun içiyle baktıysanız, o halde bilmişsinizdir ki, onu tam olarak tanımak, Allah'ın (Subhan ve Teala) Hakikatini tanımadaki acizliktir (yani onu tam olarak tanımamanın mümkün olmadığını bilmektir).

Ve **﴿O Allah'tır, Tektir.﴾** iki manâyı ima eder:

İlki: O, İlahi İsimlerin, Zât'ta ve Bölünmez Tevhid'deki Zâtın Vahdaniyetinde yok olmasıdır.

İkincisi: O, İlahlığın, son aşamalarda (bu Tevhidin son aşamalarıdır), Hakikatteki HUVE'nin içinde yokoluşudur. Zira, İlahlık, kendi içinde sembolik çoğulluğa sahiptir, çünkü o, mükemmellikler anlamına gelir. Ve böylece, kusurlarının giderilmesi ve mükemmelliğe ulaşmak için, mahlukat O'na yönelir ve mükemmelliğin pek çok yüzü (yönü) vardır.

Ve ilk anlamın içinde iki makam vardır:

İlk makamın içinde: Allah Vahid'dir, yani O Kadir'dir ve Kudret, O'nun Zâtıdır. Merhametlidir, ve Rahmet O'nun Zâtıdır. Ve bu makamda, İlahi İsimler, Zâta yok olur, fakat ayrıntıda gözlemlenebilirler, yani, Allah, Muktedir'dir, Her Şeyi Bilendir, Hikmet Sahibi'dir.

Ve ikinci makamın içinde: Allah, Vahid'dir, yani O, Mükemmeldir ve O, insanlar tarafından, kusurlarını gidermek ve mükemmelliğe ulaşmak için istenilir. Ve İlahi İsimler, onları ayrıntıda gözlemlemeksizin, bilakis, genel/toplayıcı bir manâda, onların mükemmelliğinin yönleri olduklarını düşünerek, O'nun içinde yok olurlar. Yani; Mükemmel İsimlere bakmaksızın veya o isimlere yönelmeksizin; Mükemmel olan, Subhan ve Teala olan, Allah'a bakmak, demektir. Ve çoğulluğun, bu toplanmanın içinde, küllerin altındaki ateş gibi kalır olması, saklı değildir. Bu yüzden de kastedilen şey, kusurların giderilmesi ve mükemmelliğe ulaşılmasıdır, bu kastedilen anlam ister ayrıntıda ister genelde olsun.

İkinci manâya gelince: O, ﴿O Allah'tır, Tektir.﴾'i ima eder, o İlahlığın ve Mükemmelliğin (Kamilliğin), Hakikatte yok olmasıdır. Böylece ibadet edilene, yalnızca onun ibadet edilen olduğu açısından bakılır. Ve, böylece, Tevhid'in bu aşamasında, İlahlık, varoluştaki bâki kalmaz. Daha doğrusu, Hakikate veya Büyük Büyük Büyük İsme (HUVE) bakmak dışında, hiçbir şey bâki kalmaz ve bu, Tevhid'in en Yüce makamıdır ve İnsanın gayesidir. Ve insanın gerçek mükemmelliği (kemale ulaşması), Hakikate ibadet etmesidir. Ve, bu yüzden, en şerefli Nebi ﷺ, en yüce yükseliş makamında "kul" olarak vafedilmiştir:

﴿Böylece vahyettiği şeyi kuluna vahyetti.﴾ (Necm 53:10)

Allah Samed'dir

Samed: Yani, Kendi içinde hiçbir kusur, boşluk veya eksikliğe sahip olmayan Mükemmel (Kamil) Kimse, demektir. Yani; biz, O'nun mutlak İlahlığını övme, tespih etme ve mutlak mükemmelliğini (kemalatını) beyan etme konumundayız. Ve sonuç olarak, HUVE (O) Subhan ve Teala; mahlukatın, fiziksel varlık sayfalarında, Göklerin Melekut Aleminde ve Yedinci Gökteki ya da Akıl Göğündeki (**Alâ-yi illiyyîn**) Mutlak Nur'da, kusurlarının giderilmesi için aradığı kimsedir. Onda, kendisinin şansı olan ve mukarreblerden olmuş herkes için. Bu yüzden de, İlahi Zât'ın bu sıfatı veya Samed, mutlak ilahi mükemmelliğin açıklanmasından sonra gelmiştir; Subhan olan, ondan tüm kusurları kaldırdıktan sonra. Ve ayrıca bu, mahlukatın içinde mevcut olan kusurlar için bir beyan(dır), ki onlara, O'nu aratır ve onları, O'na (Subhan ve Teala), yöneltir, belki böylece, Kendi lütfundan onların üzerine yağdırırın.

Bu yüzden, İlahi Zât'ın bu sıfatı veya Samed, Tek'ten (Ahad) sonra gelmiştir, yani o, Hakkı ve O'nun Hakikatini bilmeye giden yolun, Zâtın Tekliğinden ve İsimlerin onun içinde yok oluşundan geçtiği açıklandıktan sonra gelmiştir. Bunun

ardından, onun (Zâtın kendisinin) yokoluşu ve onun tarafından işaret edilen şey gelmiştir. ﴿De ki: O Allah'tır, Tektir﴾, böylece, şimdi detaylandırma, açıklama ve tanımlama (geliyor) ki, İlahi İsimler ve Mükemmel Sıfatlar, Mutlaktır ve herhangi bir kusurdan uzaktır. Onlar, Zâtın içinde vasıflandırılır ve Allah ismi, ona işaret eder. Bu nedenle O, Samed olarak vafediliyor, yani O'nun içinde hiçbir boşluk yoktur. Yani, O'nun alanında hiçbir kusur ve açıklık yoktur. Daha ziyade, O (HUVE), tüm yönlerden, En Mükemmeldir ve tüm Mükemmellik sıfatlarını içerir. Sonra, bu tanımlamanın, yani Samed'in, onların ihtiyaçlarını giderir diye aranan ve yönelilen, Yüce Mevla anlamında kapsayışı gelir ki, bununla, gerçek üzerine delalet olunur. Zira, O (Subhan ve Teala), Kendi Mutlak Mükemmelliği, tüm kusur ve eksikliklerden üstün oluşuyla; mahlukatın, kendi kusurlarının giderilmesi ve dünyevi - uhrevi (ahiretteki) ihtiyaçlarının karşılanması için aradığı Kimsedir.

Ve bu ﴿Allah Samed'dir﴾ ayeti, onun alıcısıyla birlikte nüzul eden bir mertebededir. Zira, Tevhid Suresi, en yukarıdan başlar, sonra ayeti alan kişi ile beraber, açıklamanın içinde alçılır. Ve, nihayet, mahlukatla karşılaştırma ile sonlanır ﴿Ve O'nun bir eşi olmamıştır﴾. Bu, Hakikatten, ve onun Özünden ve İlahi Zâtın yokoluşundan ﴿De ki: O﴾, Zâtın Ahadiyetine; ve İsimlerin ﴿Allah'tır, Tektir﴾'in içinde yok oluşundan, içinde hiçbir noksan barındırmayan, ihtiyaçların giderilmesi için aranan ve Mutlak Kamil olan İlahi Zâtın vafedilişine alçalıştır ﴿Allah Samed'dir﴾.

﴿Allah Samed'dir﴾: Samed, tıpkı açıkladığım gibi, kişinin, ihtiyaçlarının karşılanması ve eksikliklerinin giderilmesi için aranan, Mutlak Kâmil Kimsedir. Bu yüzden de Samed, O'nu tespih ederek ve Süphan olan O'ndan, tüm hataları kaldırmakla, Mutlak Mükemmelliği tasdik etmedir. Bu yüzden, şayet; İsimler ve İlahi Sıfatlar; İlahi Mükemmellik olarak kastedilen şeyin farklı yüzlerinin bir temsili ise ve her sıfat veya isim, mahlukat tarafından istenilen ve kendisinden mahlukat üzerine yağın Mükemmelliğin yüzlerinden bir yüzün temsili ise, o halde açıklanıyor ki, İsimlerin ve Sıfatların tamamı, bu sıfatın veya ismin, yani Samed'in altında yer alır. Bu yüzden de, eğer, konuşmamızı uzâtırsak, mesele uzayacaktır, zira en azından Cevşenül Kebir Duası'nda mevcut olan İsimlerin ve Sıfatların tamamına değinmemiz gerekir. Ve bunu, ortaya koyduğum şeyi anlayıp farkına varmış olan kimselere bırakacağım. Zira, şüphesiz, İmam Sadık (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur: "Size aslı bildirmek sadece bizim üzerimizdir, sizin üzerine düşen ise (asıldan) dallandırmaktır (ayrıntıları çıkarmaktır)."¹⁹ Ve İmam Rıza (aleyhisselam) buyurmuştur: "Temeli kurmak bizim üzerimizdir, dallandırmak (ondan ayrıntıları çıkarmak) ise sizin üzerinizdir." Ve Allah'tan, İmam Mehdi'nin (aleyhisselam) Ensarları'ndan İlmî Havza öğrencisi olan kardeşlerime (tüm

¹⁹Muhakkik Behrani, Hedaikul Nadire c.1 s.133

bunlardaki) manâyı insanlara anlatma, yayma ve ayrıntılarına girme hususunda başarı ihsan etmesini dilerim.

Sanırım, el Müteşabihat Kitabı'nda, Samed'e değindim ve belki, orada onu okuyan kimseler için bir takım yararlar vardır. Kendime ve size, İmam Bakır'dan (aleyhisselam) olan bir hadisi hatırlatıyorum:

"Eğer, Aziz ve Celil olan Allah'ın, bana verdiği ilmin taşıyıcısını bulsaydım, kuşkusuz Tevhid, İslâm, iman, din ve şeriat konularını, Samed'den yayardım. Nasıl bulabilirim ki? Ceddim Emirel Müminin (aleyhisselam) kendi ilmini taşıyacak kimseyi bulamamış ve de minberde otururken derinden bir ah çekerek şöyle demiştir: 'Beni kaybetmeden önce bana sorun, çünkü benim gönlümün derinliklerinde büyük miktarda ilim vardır. Ah! Ah! Onları taşıyacak kimseyi bulamıyorum. Bilin ki gerçekten ben, Allah'ın sizler üzerine büyük ayetiyim.'"²⁰

﴿Samed﴾

Madem ki, HUVALLAH (O Allah), eksikliklerinin giderilmesi ve mükemmelliğe ulaşmaları için, (mahlukat tarafından) yönelinen Mükemmel Kimsedir, öyleyse genel olarak, İlahlıkla vasedilmesi, O'nunla sınırlı değildir. Ve O, onların, O'na ortak koştuğu şeylerden çok Yüce ve Ulu'dur. Hayır, Mutlak İlahlık, O'nunla (Subhan ve Teala), sınırlıdır. Bu yüzden, "Allah'tan başka ilah yoktur" sözleri, Tevhidin sözleridir. Zira, onunla, Mutlak İlahlığı kastettik. Çünkü İlahlık sıfatı, genel olarak, Ondan gayrilerinin, kendileri üzerine mükemmellik yağdırması ve kusurlarını gidermesi için yöneldiği, O'nun mahlukatından olan mükemmel birini kapsar. Böylece Muhammed ﷺ, Allah'ın (Subhan ve Teala), sureti, ve Allah'ın (Subhan ve Teala), yüzü oluyor. Bu yüzden de, o ﷺ, mahlukattaki Allah'tır. Ancak, Muhammed'in ﷺ Uluhiyet sıfatıyla vasedilmesi ile, Subhan ve Teala'nın İlahlığı arasındaki fark; Muhammed saas'ın, O'na (Subhan ve Teala), kusurlar ve ihtiyaç ile bağlanmış olmasıdır. Oysa ki, Subhan ve Teala'nın İlahlığı, Mutlak İlahlıktır ve bunun için "**Samed**", yani içinde hiçbir boşluk ve noksan olmayan Kimse sıfatı gelmiştir, ki siz O'nu tespih edesiniz ve O'ndan (tüm) noksanları kaldırasınız ve O'nun (Subhan ve Teala) İlahlığının münezze ve noksanlardan çok yüce olduğunu ve kendi içinde hiçbir kusur veya eksiklik barındırmadığını tasdik edesiniz diye.

Ve buradan anlarız ki, O'ndan (Subhan ve Teala) başka hiçkimse, Uluhiyete ekli olan "**Samed**" sıfatıyla feshedilemez ve bunun içinde O'nun (Subhan ve Teala) İlahlığının üstünlüğü, ve onun (o İlahlığın), Tam Mutlak bir İlahlık olduğunun beyanı vardır. Ve bu sebepten, bu, ﴿Allah Samed'dir﴾ ayeti, Tevhid Suresinden gelmiştir. Ve, Allah Samed'dir demek, Allah, nurla birlikte, zulmet içermeyen Nur'dur demekle eşdeğerdir. Ve bu, mahlukatın hiçbirinin, O'nunla ortak kullanmadığı bir sıfattır. Ve bu, İşiten, Gören ve Yaratan gibi değildir, zira şüphesiz,

²⁰Şeyh Saduk, et Tevhid s.92-93

mahlukat, bu sıfatları, O'nunla paylaşıyor. Bu yüzden, Muhammed'in ﷺ Nur olduğunu söyleyebilirsiniz, lakin onun içinde zulmet vardır ve o (zulmet) Ego ve "BEN" dir. Aksi halde Muhammed ﷺ için ne bir isim ne de bir suret bâki kalmazdı ve Vahid, Kahhar, Subhan ve Teala olan Allah'tan başkası bâki kalmazdı.

Bu yüzden, Muhammed ﷺ, mahlukatın ulaşması mümkün olan en yüce mükemmellik seviyelerinde olmuş olsa da; keza, Muhammed ﷺ, Subhan olan Allah'ı mahlukatta bilinir kılmak için, Allah'ın sureti oldu ve mahlukat arasında, İlahlık sıfatlarını taşıdı... Sonuç olarak, mahlukat kendisini, tamamlaması ve kusurlarını gidermesi için ona bakar... Ancak, başka bir yönden de Muhammed ﷺ, Allah'a (Subhan ve Teala) nazaran yoksuldur ve O'na muhtaçtır. Zira o ﷺ, Allah'ın kullarından bir kuldur:

Ateş değmese bile onun yağı neredeyse kendi kendine ışık verir. Nur üzerine nurdur.(Nur 24:35)

O ﷺ, neredeyse kendi nefsinden ışık verir, lakin öyle değil ki, o ﷺ aslında, kendi nefsinden ışık veriyor. Zira; İbrahim (aleyhisselam) bile, ki o en yüce Resullerden biriydi, Göğün Melekutunu gördüğünde, Muhammed'in ﷺ, Uluhiyet sıfatıyla olan sıfatının, Mutlak İlahlık olduğunu sandı. Ve Muhammed'in ﷺ Rububiyetinin Mutlak Rububiyet olduğunu sandı, sonra da Allah Subhan ve Teala İbrahim'e (aleyhisselam) selam gönderdi ve ona Muhammed'in ﷺ acziyetini ve onun ﷺ Egoya ve "BEN"e geri dönüşünü vahyetti. Böylece İbrahim (aleyhisselam) farkına vardı ki, Allah, Subhan ve Teala, Göğün Melekutunda görülmez, tıpkı O'nun (Subhan ve teala) bu Fiziki Alemde görülemeyeceğinin farkına vardığı gibi. Ve şüphesiz, Muhammed'i ﷺ görmek, Allah'ı görmektir ve Muhammed ﷺ ile yüzleşmek, Allah, Subhan ve Teala ile yüzleşmektir. O (Subhan ve teala) onların Kendisine ortak koştuklarından çok Ulu ve Yücedir. Ve Ehlîbeyt'in (aleyhimus-selam) konuşmalarının büyük bir kısmında, bu anlamda bir şeyler, onlar tarafından açıklanmıştır.

İmam Sadık (aleyhisselam) Allahu Teala'nın şu sözleri hakkında şöyle buyurmuştur, [**Ve yeryüzü kendi Rabbinin nuruyla parlayacaktır.**] (Zümer 39:69)

"Yeryüzünün Rabbi Yeryüzünün İmamıdır." Denildi ki: "O huruç ederse ne olacak?" İmam (aleyhisselam) da buyurdu: "O zamanın insanları güneşin ve ayın nurunu bırakacaklar, çünkü onlar İmam'ın (aleyhisselam) nuruna sahip olacaklar ve o (nur) onlar için yeterli olacaktır."²¹

Yeryüzünün Rabbinin, Allah (Subhan ve Teala) olmasına rağmen. Ancak O'nun (Subhan ve Teala) Rububiyeti, Mutlak Rububiyettir. Oysa ki, İmam Mehdi'nin (aleyhisselam) Rububiyeti ise, yoksulluk ve O'na (Subhan ve Teala) muhtaç olmak ile sınırlıdır.

²¹Müstedrekül Sefinetül Bihar c.4 s.47

O doğurmamıştır ve doğurulmamıştır

Hiçbir şüphe yok ki bu ayette doğumla kastedilen şey fiziksel doğum değildir ve bu fikrin ilk aşamada reddedilmesi amacıyla burada kastedilen şeyin fiziksel doğum olduğunu söyleyen hiç kimse yoktur, her ne kadar iluzyonlar ve cehaletle, ne akla hitap eden, ne de temiz insan fitratının kabul edebileceği ya da benimseyebileceği cisimleştirme vadisine (fiziksel sıfatları Allah'a (Subhan ve teala) atfetmek) saptırılmış olan kimseler olsa da. Zira onlar İlahi Zâtı cisimleştirdiler (onlar ona, insanın fiziksel sıfatlarını verdiler). Öyleyse burada kastedilmiş olan şey, Doğumu reddetmektir, yani İlahi Zâtın, kendisinden ayrılmış olduğu bir kaynaktan ayrılışı veya İlahi Zâttan ayrılmış olan bir daldan ayrılışı reddetmektir. Ve bu reddediş, her ne kadar, İsa'nın Allah'ın oğlu olduğunu söyleyenlere, Üzeyir'in Allah'ın oğlu olduğunu söyleyenlere, kutsal üçlüye inanmış olanlara veya Dualizm'e (İkiciliğe) iman etmiş olanlara bir cevap barındırsa da, gerçekte, önceki ayetlerle ilişkilidir. Şayet, İlahi Zât veya Allah kendi içinde İlahi İsimlerin ve Sıfatların tamamını topluyorsa, o halde burada iki soru olacaktır:

İlk soru: Bu eski İsimler ve Sıfatlar, onların İlahlıklarının temsil ettikleri yönleri nazaran mutlak olduklarını göz önünde bulundurursak, Allah'tan ayrı İlahlar mıdır?

Ve cevap, daha önce de belirttiğim gibi açıktır: Bu Sıfatlar ve İsimler, yani, Her Şeyi Bilen, Her Şeye Kadir Olan, Her Şeyi Hikmet Üzere Yapan; İlahi Zâttan ayrılmış değildir. Bilâkis, onlar, Zâtın gözüdür. Zira, belirttiğim gibi, O, Kadir'dir ve Kudret, O'nun Zâtıdır. O, Alim'dir ve İlim, O'nun Zâtıdır ve

İkinci soru: İlahi Zât veya Allah, Hakikat olan HUVE'den veya Büyük Büyük Büyük isimden ayrı mıdır?!

Ve cevap şudur ki: Şüphesiz İlahi Zât veya Allah, O'nun, Subhan ve Teala, Kendi mahlukatıyla yüzleştiği, Hakikatin tecellisi ve zuhurudur. Mahlukatin kimliği yoksulluk olduğundan dolayı, yüzleşme zenginlik ile olmalıdır. Bu yüzden Subhan ve Teala; zulmet, var olmama ve noksanın karşısına, nur, varoluş ve mükemmellik ile çıktı. Zira İlahi Zât veya Allah, Hakikatin gözüdür ve Ali bin Musa Rıza'dan (aleyhisselam) nakledilmiş olan bir rivayette zikredildiği üzere böyledir: "Şüphesiz Bismillahir Rahmanir Rahim, Allah'ın İsm'i Azamına gözün siyahının beyazına yakınlığından daha yakındır."²²

Bu yüzden Hakikat; mahlukatın ihtiyacının, noksanlarının giderilmesi ve Marifet açısından, İlahi Zât veya Allah ile zuhur eder (Allah, Subhan ve teala, bir hazineydi, bu yüzden O, Subhan ve teala, Kendisi tanınsın diye mahlukatı yarattı). Ve Marifet, ancak İsimleri ve Sıfatları tanıyıp, İlahi Zâtı tanımak ile olacaktır.

Hakikati tanımaya gelince, o ancak onları tanımaktaki acizliği bilmek ile olacaktır. Ve sonuç, tıpkı İsimlerin ve Sıfatların İlahi Zâta (Allah'ta) yok olması

²²Şeyh Saduk, Uyun-u Ahbar-ir Rıza (aleyhisselam) c.1 s.8

gibidir ve o, Zâtın gözüdür, bununla birlikte ayrıca İlahi Zât Hakikatte yok olur, ki o da hakikaten talep edilen şey ve ibadetteki gerçek gayedir. Ve buradan anlarız ki, İlahi Zât'tan ayrılma yoktur, bununla birlikte İlahi Zât veya Allah, Hakikatten ayrılmış değildir bilâkis Hakikat için bir tecellidir.

Ve O'nun bir eşi olmamıştır

Eş, belli bir yönden de olsa makamca bir şeye eşit veya yakın olan şeydir. Ve bu ayet O'nun için mahlukattan bir eşin var olmasını reddeder, bunun yanı sıra bu ayet ve ondan önce gelen (ayet), ﴿Allah Samed'dir﴾'den sonra gelmiştir ve o, belirttiğim gibi, Subhan ve Teala'yı, ihtiyaçların karşılanması ve mükemmelliklere ulaşılması için istenilen Mükemmel (Kimse) ile vasfeder. ﴿O doğurmamıştır ve doğurulmamıştır﴾ bunu açıklamak için gelmiştir, O'nun (Subhan ve teala) İsimler ve Sıfatlarla ifade edilen mükemmellik yönleri, O'ndan (Subhan ve teala) ayrılmış değildir, bilâkis onlar O'dur (Subhan ve teala). Sonra, bu ayet ﴿Ve O'nun bir eşi olmamıştır﴾ O'nun mahlukatının tamamının, O'ndan (Subhan ve teala) aşağı makamda olduğunu açıklamak için gelmiştir, hatta, mukaddes ve üstün mükemmelliğe sahip varlıklar - Muhammed ve Al'i Muhammed ﷺ - bile (O'ndan aşağı makamdalar), ki O'nun (Subhan ve teala) mahlukatının bazıları onları gördükleri zaman, onların ﷻ O (Subhan ve teala) olduğunu sandılar, tıpkı Miraç esnasında meleklerin durumu gibi ve Göklerin Melekutunu gördüğü zaman İbrahim'in (aleyhisselam) durumu gibi,

Ve böylece Biz, İbrahim'e onun yakın edenlerden olması için yerin ve göklerin melekutunu gösteriyorduk. * Gece onun üzerini örtünce, bir yıldız gördü. "Bu benim Rabbim." Dedi. Fakat kaybolunca, "Kaybolup gidenleri sevmem." Dedi. * Ay'ı doğarken görünce: "Benim Rabbim bu." Dedi. Fakat kaybolunca: "Eğer Rabbim beni hidayete erdirmezse, mutlaka dalâletteki kavimden olurum." Dedi. * Güneşi doğarken görünce: "Bu benim Rabbim, bu daha büyük." Dedi. Fakat kaybolup gidince: "Ey kavmim ben sizin ortak koştuğunuz şeylerden uzağım." Dedi. (Enam 6:75-78)

Ebu Abdullah'a (aleyhisselam) İbrahim'in (aleyhisselam) Allah'tan başkasına "Bu benim Rabbim" demesi hakkında şöyle soruldu:

"İbrahim (aleyhisselam) 'Bu benim Rabbim' dediği zaman Allah'a şirk mi koştu?" İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu: "İbrahim'in şirk koştuğunu söyleyen kimse Müşriktir. İbrahim'in koştuğu hiçbir şirk yoktu, fakat o Rabbini arıyordu ve aynı sözler ondan başkasından çıkmış olsaydı, o adam müşrik olurdu."²³

²³Biharul Envar c.77 bab 4: Nebinin ﷻ Masumluğu s.72

Bunun benzerini Kummi ve Ayyaşı de nakletmiştir. İbrahim, Allah'ı bu fiziksel alemde aramış olsaydı, o zaman İbrahim (aleyhisselam), Allah'a şirk koşmuş olacaktı. Fakat o (aleyhisselam), Allah'ı, Göklerin Melekutunda aradı.

Muhammed bin Himran nakleder, Ebu Abdullah'a (aleyhisselam), Allah'ın (Subhan ve teala), İbrahim (aleyhisselam) hakkında söylenilmiş olan [**Bu benim Rabbim**] sözünü sordum, İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu:

“O onunla bir şeye varmadı, o dediği şeyden farklı bir şeyi kastetmişti.”²⁴

Şeyh Fakih Ebu Cafer Muhammed bin Ali bin Hüseyin bin Musa bin Babeveyh Kummi “İleluş Şerai” kitanında şöyle demiştir: Babamın ve Muhammed bin Hasan bin Ahmed bin Velid'in şöyle dediğini duydum, Sad bin Abdullah Muhammed bin İsa bin Ubeyd'den, o da Muhammed bin Umeyr ve Muhammed bin Sinan'dan, onlarda Sabah Sadi, Sudeyr Sayrafi, Muhammed bin Numan Mümini Tak ve Ömer bin Uzeyne'den şöyle nakleder, Ebu Abdullah (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

Şüphesiz Aziz ve Cabbar olan Allah Kendi Nebi'sini ﷺ yedinci göğüne kadar yükseltti. Onların (göklerin) ilkine gelince, ona selam gönderdi ve ikinci gökte ona farzları öğretti. Böylece Allahu Teala ona içinde kırk çeşit nur olan nurdan bir konteyner (tutum) indirdi. O; Arş, O'nun (Subhan ve Teala) Arşını çevreleyen yoğun nurdu ve seyredenlerin gözlerini kör ederdi. Sonra (onu) Dünya göğüne yükseltti, böylece melekler göğün köşelerine uçtular sonra da hepsi secdeye kapanıp şöyle dediler:

“Subbuh'tur Kudus'tur, Rabbimiz ve melekler ile Ruhun Rabbi, bu nur Rabbimizin nuruna ne kadar da benziyor!”

Cebrail (aleyhisselam) da dedi ki: “Allahu Ekber! Allahu Ekber!”.

Ve melekler sustular, göğün kapıları açıldı ve melekler toplandı. Ve onlar büyük gruplar halinde gelip Nebi'ye ﷺ selamlarını iletiler, sonra da şöyle dediler: “Ey Muhammed ﷺ, kardeşin nasıldır?” Muhammed ﷺ de şöyle buyurdu: “İyidir.” Melekler de şöyle dedi: “O'nunla görüştüğünde selamlarımızı ona ilet.” Nebi ﷺ de şöyle buyurdu: “Onu tanır mısınız?” Onlar da şöyle dediler: “Nasıl onu tanımayız, oysaki Allah bizden senin ve onun için ahitalmiştir veşüphesiz biz ona ve sana salât ve selamımızı göndeririz.”

Sonra onu ﷺ ilk nura hiçbir benzerliği görünmeyen kırk çeşit nur ile arttırdı. Ve onun ﷺ tutumunda halkaları ve zincirleri de arttırdı, sonra da onu ﷺ ikinci göğe yükseltti ve o ﷺ, göğün kapısına yaklaştığında, melekler göğün köşelerine uçuşup secdeye kapandılar. Ve şöyle dediler,

“Subbuh'tur Kudus'tur, melekler ile Ruhun Rabbi, bu nur Rabbimizin nuruna ne kadar da benziyor!” Böylece Cebrail (aleyhisselam) şöyle dedi, “Eşhedu en la ilahe illallah! Eşhedu en la ilahe illallah!” (Şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur). Ve melekler toplandılar ve göğün kapılarını açtılar ve şöyle dediler: “Ey

²⁴Tefsir-i Ayyaşı s.353

Cebrail, kimdir seninle birlikte olan bu kimse?" Cebrail (aleyhisselam) da dedi ki, "Bu Muhammed'dir ﷺ". Onlar dedi ki, "O gönderilmiş midir?" O da dedi ki, "Evet." Böylece Resulullah (sallallahu aleyhi ve alih) de şöyle buyurdu: "Onlar birbirlerini kucaklıyorlarmış gibibana doğru geldiler ve bana selam verip dediler ki: 'Kardeşine selamlarımızı ilet.' Ben de dedim ki: 'Onu tanır mısınız?' Onlar da dedi ki: 'Evet, nasıl onu tanımayız oysaki Allah bizden senin ve onun için, ve onun Kıyamet gününe kadarki Şiaları için ahit almıştır ve şüphesiz her gün beş vakit (yani her namaz vakti) onun Şiasının yüzlerine bakarız.'

Sonra Rabbim Allahu Teala beni önceki nurlara benzemeyen kırk çeşit nurla arttırdı ve beni halkalar ve zincirlerle de arttırdı." Sonra üçüncü göğe dek yükseltildi, melekler de göğün köşelerine uçuşup secdeye kapandılar. Ve şöyle dediler: "Subbuh'tur, Kuddus'tür, meleklerin ve Ruhun Rabbi, bu nur Rabbimizin nuruna ne kadar ne kadar da benziyor!" Cebrail (aleyhisselam) şöyle dedi, "Eşhedu enne Muhammeden ﷺ Resulullah! Eşhedu enne Muhammeden ﷺ Resulullah!" (Şehadet ederim ki Muhammed ﷺ Allah'ın elçisidir). Böylece melekler toplandı ve göğün kapılarını açıp şöyle dediler: "Merhaba Evvele (İlke) ve Ahire (Sona) ve merhabahâşir'e (toplayan kimseye) ve nâşir'e (yayan kimseye), Nebilerin Mührü Muhammed'e ﷺ ve vasilerin en hayırlısı Ali'ye (aleyhisselam)." Sonra Resulullah ﷺ şöyle buyurdu: "Onlar bana selam verdiler ve benden kardeşim Ali'yi (aleyhisselam) sordular, ben de dedim ki: 'O yeryüzündedir, o benim halifemdir, onu tanır mısınız?' Onlar da şöyle dedi: 'Evet, onu nasıl tanımayız, oysaki her sene bir defa Beytül-Mamuru haccederiz ve onun üzerinde beyaz bir kağıt vardır ki, üzerinde Muhammed'in ﷺ, Ali'nin, Hasan'ın, Hüseyin'in, İmamlar'ın ﷺ ve onların Kıyamet gününe kadarki Şialarının isimleri vardır. Ve şüphesiz biz ellerimizle onların üzerine bereket indiririz.'

Sonra Rabbim beni ilk nurlara hiç benzemeyen kırk çeşit nurla arttırdı ve beni halkalar ve zincirlerle arttırdı. Sonra da beni dördüncü göğe yükseltti ve melekler hiçbir şey demediler, sonra da göğüsten geliyormuş gibibir uğultu duydum ve melekler de toplandılar ve göğün kapılarını açıp birbirlerini kucaklıyormuş gibi bana doğru hareket ettiler. Cebrail (aleyhisselam) da şöyle dedi: 'Hayye ales Salah! Hayye ales Salah! Hayye alel felah! Hayye alel Felah!' (Namaza gelin, Kurtuluşa gelin). Böylece melekler hep birden şöyle dediler: 'Muhammed ﷺ ile namaz ikame edildi ve Ali (aleyhisselam) ile kurtuluş vardır.' Böylece Cebrail (aleyhisselam) da şöyle dedi: 'Kad kametis salah! Kad kametis salah!' (Şüphesiz namaz ikame edildi). Melekler de şöyle dediler: 'O, onun Şiası içindir, onlar onu Kıyamet Gününe kadar ikame etmişlerdir.'" Sonra melekler toplandı ve Nebiye ﷺ şöyle dediler: "Kardeşini nerede bıraktın ve o nasıldır?" Resulullah ﷺ da onlara dedi: "Onu tanır mısınız?" Onlar da şöyle dediler: "Evet, onu ve Şiasını tanırız ve o bir nurdur..."²⁵

Söylüyorum ki: Hatta bu mukaddes varlıklar (Muhammed ve Al-i Muhammed ﷺ) da, Allah'a, Subhan ve Teala, eşit veya kıyaslanabilir (makamda) değildirler. Bilâkis, O'nun, o kadar aşağısındadırlar ki, O'na eşit olmayı bir tarafa bırakın, O'na

²⁵İleluş Şerai c.2 s.313

yakın bile değildirler, hatta O'nun, Subhan ve teala, mükemmellik yönlerini ifade etseler bile. Ziyareti Camiatül Kebire'de şöyle geçer:

"...Selam olsun Allah'ın marifetinin mahallerine ve Allah'ın bereketinin meskenlerine ve Allah'ın hikmetinin madenlerine ve Allah'ın sırrının koruyucularına ve Allah'ın kitabının taşıyıcılarına ve Allah'ın Nebisinin ﷺ vasilerine ve Allah'ın Resulünün ﷺ zürriyetine ve Allah'ın rahmeti ve bereketleri (olsun onların üzerine). Selam olsun Allah'a çağıranlara ve Allah'ın rızasına götüren kılavuzlara ve Allah'ın emrinde hazır olanlara ve Allah'ın muhabbetinde tam olanlara ve Allah'ın tevhidinde muhlas (ihlaslı, samimi) olanlara ve Allah'ın emrini izhar edenlere..."²⁶

Ve İmam Mehdi'den (aleyhisselam) nakledilmiş olan Receb günlerinin duasında şöyle geçer:

"...Onlar hakkında geçerli kıldığın meşiyetin hakkına sana el açıyorum; onları meşiyetinle kendi kelimelerinin madeni, tevhidinin, ayetlerinin ve makamlarının rükünleri, bütün mekânlardaki itibarın ve seni tanımaya vesile kıldın. Seni tanıyan kimse seni onlarla tanır. Seninle onlar arasında fark yoktur, onların senin kulların ve mahlukun olmaları hariç..."²⁷

Lakin,yine de, O'nun, Subhan ve teala,Kemaline ve Vasıflarına benzer hiçbir şey yoktur.

"Ey zıddı olmayan Ehad (Tek/Bölünmez), ey rakibi olmayan Ferd, ey kusur bulunmayan Samed... ey benzeri olmadan vasfedilen Kimse!"²⁸

²⁶Mefatihul Cinan, Ziyareti Camietul Kebire

²⁷Mefatihul Cinan, Receb ayının her gününde yapılan ameller

²⁸Cevşen-i Kebir Duası

Uluhiyet

Uluhiyet, genel anlamda, mahlukatın, kendi ihtiyaçlarının karşılanması, mükemmelliklere ulaşabilmeleri ve kusurlarını giderebilmeleri için aradıkları ve yöneldikleri, kamil birini kapsar. Ve Uluhiyet (İlahlık), Rububiyet (Rablik) gibidir, şu manâda ki, Rububiyet babayı kapsar, zira o ailenin rabbidir (efendisidir), ayrıca o (Rububiyet), Allah'ın yeryüzündeki halifesini de kapsar, onun Yeryüzünün Rabbi olduğunu düşünürsek.

Ve Yeryüzü kendi Rabbinin nuruyla parlayacaktır. (Zümer 39:69)

İmam Sadık (aleyhisselam) bu ayet hakkında şöyle buyurmuştur:

﴿**Ve Yeryüzü kendi Rabbinin nuruyla parlayacaktır**﴾ “Yeryüzünün Rabbi Yeryüzünün İmamıdır.” Denildi ki: “O huruç ederse ne olur?” İmam (aleyhisselam) da buyurdu: “O zamanın insanları güneşin ve ayın nurunu bırakacak-lar, çünkü onlar İmam'ın (aleyhisselam) nuruna sahip olacaklar ve o (nur) onlar için yeterli olacaktır.”²⁹

Bu fiziksel alemde, Rububiyet, başka birinin ihtiyaçlarıyla ilgilenen kimseyi kapsar, zira ona (ilgilenilene) nazaran o (ilgilenen kimse) terbiyecidir/rabdir. Çünkü o (ilgilenen), bu fiziksel alemde onun kusurlarını giderir. Bu yüzden Yusuf'u (aleyhisselam), ki o bir Nebi'dir, Kuran'da, Firavun'u, şarap sunan adamın rabbi olarak vafederken görüyoruz:

Ve ikisinden kurtulacağını bildiği kişiye: “Rabbinin yanında beni an (zikret).” Dedi. Fakat şeytan ona, rabbine onu anmayı unutturdu. Böylece birkaç sene zindanda kaldı. (Yusuf 12:42)

Ayrıca, Yusuf (aleyhisselam), kendi geçim sorumluluğunu üzerine almış ve kendisiyle ilgilenmiş olan Mısır Aziz'ini “Rabbim” diye vafediyor:

Evinde kaldığı kadın, ondan murat almak istedi. Kapıları sımsıkı kapatıp: “Hadi gel, senin için.” Dedi. O da şöyle dedi: “Allah'a sığınırım. Muhakkak ki o (aziz), benim Rabbimdir. Benim yerleşme yerimi en güzel şekilde yaptı. Muhakkak ki, zalimler felaha (kurtuluşa) ermezler.” (Yusuf 12:23)

Zahire ve bu fiziksel alemde olana nazaran, onun yerleşme yerini en güzel şekilde yapan kimse Mısır Azizi'ydi.

Mısır'da onu satın alan kişi, hanımına şöyle dedi: “O'nun yerleşeceği yeri, özenle hazırla. Belki bize faydası olur veya onu evlât ediniz.” Ve işte böylece ona hadislerin (olayların, sözlerin) tevîlini (yorumunu) öğretelim diye Yusuf'u

²⁹Müstedrekül Sefinetül Bihar c.4 s.47

yeryüzünde yerleştirdik. Ve Allah, emrinde galip olandır, lakin insanların çoğu bilmezler. (Yusuf 12:21)

İlahlık, benzer şekilde, mevcut olan kusurların giderilmesi ve ihtiyaçların karşılanması için, başkaları tarafından yönelinen kimseyi kapsar. Zira; “Allah” ismi, “ilah”tan (ihtiyaç duyulan kimse) türemiştir. Hişam bin Hakem, Ebu Abdullah’a (aleyhisselam) Allah’ın isimleri, “Allah” ismi ve onun nerden türediği hakkında sordu. İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu:

“Ey Hişam, “Allah” “ilah”tan türemiştir ve ilah (“ihtiyaç duyulan kimse”) ona ihtiyaç duyan birinin var olmasını gerektirir ve isim isimlendirilenden farklıdır. Bu yüzden, herkim, Manâ olmaksızın isme ibadet ederse, şüphesiz ki, küfre girmiştir ve hiçbir şeye ibadet etmemiştir. Herkim, isim ve Manâya ibadet ederse şüphesiz ki, şirk koşturmuştur ve iki şeye ibadet etmiştir. Herkim, isim olmaksızın Manâya ibadet ederse, şüphesiz ki, bu (onun yaptığı) Tevhiddir. Anladın mı, ey Hişam?” Hişam da dedi ki: “Bana daha da açıkla.” İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu: “99 isim Allah’a aittir, bu yüzden de şayet isim ve isimlendiren aynı olmuş olsaydı, o halde her isim bir ilah olurdu. Fakat “Allah” bu isimlerin işaret ettiği bir Manâdır ve tüm bu isimler O’ndan farklıdır. Ey Hişam, ekmek yenilen şeyin ismidir, su içilen şeyin ismidir, elbise giyilen şeyin ismidir ve ateş yakan şeyin ismidir. Allahu Teala ile O’ndan başkasını alan (ilah edinen) düşmanlarımızı uzaklaştırıp onlarla mücadele edecek kadar anladın mı, ey Hişam?” Hişam da “Evet” dedi. İmam (aleyhis-selam) şöyle buyurdu: “Allah sana bununla fayda versin ve seni sabit kılsın, ey Hişam.” Hişam da şöyle der: “Vallahi, yükselmiş olduğum bu makamdanötürü, Tevhid hususunda hiçkimse beni yenemedi.”³⁰

“Her kim, Manâ olmaksızın isme ibadet ederse, şüphesiz ki, küfre girmiştir ve hiçbir şeye ibadet etmemiştir”: Yani, isme –“Allah” ismine – ibadet eden ve onu sadece gerçeğe ve doğru Manâya, yani Kendi Zâtıyla zengin olan Mutlak İlah’a götüren bir işaret kılmıyorsa, o halde kafir olur. Zira, gerçekte o kimse, ona ihtiyaç duyan kimselerin var olmasını gerektiren, ilahı türemiş olan bir kelimeye ve isme ibadet eder. Yani, o kimse, Münezzeh olan Allah’tan başkasına da atfedilebilecek olan bir isme ibadet eder. Zira, O’nun, Subhan ve teala, mahlukatı arasında bir ihtiyacı karşılaması/bir kusuru gidermesi için yönelinen kimseler mevcuttur ve bu yüzden de onlar, sınırlar (ayrıntılar) olmaksızın genel isim için bir delil/teyit olurlar. Tam açıklamada açıklanmış olduğu gibi, Rububiyet meselesine nazaran, Rab ismine ibadet eden kimse de kafirdir. Çünkü, Allah’ın mahlukatı arasında, başkalarına feyz yağdıran ve onları besleyen kimseler vardır, ister bu fiziksel alemde olsun, ister başka alemlerde. Ve daha önce söylendiği gibi, Mısır Azizine, daha doğrusu, babaya Rab denilir ve onlara Rab demede problem yoktur, Kuran’dan açıklanmış olduğu gibi.. Zira; mesele, sunulmuş olan değerli cevherde, İmam Sadık’ın (aleyhisselam) buyurmuş olduğu gibidir: “İlah, ona ihtiyaç duyan birinin var olmasını gerektirir ve

³⁰Kafi c.1 s.97 h.2, Tevhid Kitabı

isim isimlen-dirilenden farklıdır. Bu yüzden, Manâ olmadan isme ibadet eden şüphesiz ki küfre girmiştir ve hiçbir şeye ibadet etmemiştir”.

“Her kim, isim ve Manâya ibadet ederse şüphesiz ki, şirk koştur ve iki şeye ibadet etmiştir”: Yani, bu demektir ki, her kim, ismin, manayı ve hakikati gösterdiğini düşünüyorsa, şirk koştur demektir. Zira, isim, sadece türemiş bir kelimedir. Ve geneldir. Manayı gösteren bir işaret olmaktan öteye gitmez. Ki o manâ da, , insanın gerçek ibadeti elde etmesi için, ulaşılması gereken Hakikate götürür. Zira, o insandır. Bu yüzden de, gerçek ibadeti elde etme ve bunu tanıma kabiliyeti, onun içine yerleştirilmiştir.

“Her kim, isim olmaksızın Manâya ibadet ederse, şüphesiz ki, bu Tevhid’dir”: Çünkü Manâ veya Mutlak İlah veya Allah (Subhan ve Teala), Hakikati tanımaya götüren şeydir. Zira, isim, ancak Hakikate götüren Manâya bir işettir. Bu yüzden, birinin, her halükarda kendini isme yönlendirmemesi gerekir. Bilâkis, Tevhid’i istemiş olan kimse, isme yönelmeyi tamamen terketmeli ve onun yerine, kendini, Hakikate götüren Manâya yönlendirmelidir: **“Her kim, isim olmaksızın Manâya ibadet ederse, şüphesiz ki, bu Tevhid’dir.”**

Ve tüm bunlar bir gerçeğe dayalıdır ki, İsim, açıkladığım gibi, genel bir manâya işaret eder, ve bu da, başkaları tarafından kusurlarının giderilmesi için yönelinen kimsedir. Bu yüzden de, ona yönelmek; Küfür ve Şirk olur. Çünkü; o (isim), bu anlamda birden fazla tezâhüre ve farklı makamlara işaret eder. Zira, Mutlak İlah, başkaları tarafından ihtiyaç için yönelinir ve O’nun mahlukatının bazısı da, başkaları tarafından ihtiyaç için yönelinir. Ya da başka bir deyişle, muhakkak ki, O’nun mahlukatı arasında ihtiyaç için yönelinen kimseler de bir İlahıdır, fakat Mutlak bir İlah değildir. Bilâkis, onlar yoksuldur ve kendilerinden başkasına muhtaçtır. Bu yüzden, - ne yolla olursa olsun - ibadet hususunda kendini, isme yönlendirmek, şirk ve küfürdür. Bu yüzden de kişi, kendisine yönlendirilmesi amaçlanan manâyı, ismin işaretinden ayırıp, sabitleştirmeli ve sonra da, kendini, isim olmaksızın Manâya yönlendirmelidir: **“İsim olmaksızın Manâya ibadet eden kimse ise şüphesiz ki bu (yaptığı) Tevhid’dir.”**

Gerçek şu ki, muhakkak bu cevher, ileride açıklanacak bir meseleye işaret ediyor ve o da O’nun, Subhan ve Teala, bizim için, İlah’ta zuhur ve tecelli ettiği meselesidir; çünkü bu, Hakikati tanıyalım diye, bizim durumumuz için uygun olan şeydir. Zira bizim kimliğimizi ve gerçekliğimizi ayırt edilebilir yapan şey; Yoksulluktur ve İlah ise; Mutlak Zenginliktir. Bu yüzden de; O, Zenginliğinden ve Mükemmelliğinden bir kısmını, Yoksulluğumuz üzerine yağdırması için, kendimizi O’na yönelttiğimiz zaman, Hakikati tanıyalım diye, bizler için daha uygun olan şeydir. **“Ey Hişam, “Allah” “ilah”tan türemiştir ve ilah (ihtiyaç duyulan kimse), ona ihtiyaç duyan birinin var olmasını gerektirir.”**

Bu yüzden, İlahlık genel anlamda - yani başkaları tarafından kendilerinin kamilleşmesi ve kusurlarının giderilmesi amacıyla yönelinen mükemmel kimse anlamına geldiği gerçeğini göz önüne alırsak - O'nun, Subhan ve teala, mahlukatından belirli kimseleri kapsar, ki onlar, mahlukat için mümkün olan en yüce makamda mükemmelliğe ulaşmış ve mahlukatın meselesi belli bir ölçüye kadar onlara sunulmuştur:

“Selam olsun size ey Nübüvvet evinin ehli ve risaletin mevzisi ve meleklerin ihtilaf ettiği yer ve vahyin indiği yer... ve Allah'ın bâki kalanı... ve O'nun nuru... ve mahlukat size döner ve siz onları hesaba çekersiniz... ve sizinle gök ancak O'nun izniyle yeryüzüne düşmemesi için ayakta tutulur...”³¹

Ve onlar; Muhammed ve Al'i Muhammed'dir ﷺ. “**Rablerin Rabbi**” ifadesi zikredildiği gibi, “**İlahların İlahı**” ifadesi de zikredilmiştir. Onlardan ﷺ nakledilmiş olan duada “**En Yüce İlah**” ifadesi zikredilmiştir. İmam Sadık (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

“Secdedeyken şöyle de: Ya Allah, Ya Rahman, Ey **Rablerin Rabbi**, Ey **İlahların İlahı**...”³²

Ebu Abdullah (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

“...De ki: ey Rablerin Rabbi, ey Meliklerin Meliki, ey **Rablerin Rabbi**, ey **En Yücelerin Yücesi**, ey **İlah'ların İlah'ı**, salat ve selamını Muhammed ve Al'i Muhammed'e gönder ve bana da şöyle şöyle yap...”³³

Ve Kudsi Dua'da şöyle geçer:

“...Allah'ın İsminde benim çıkışım vardır... Ben **En Yüce İlah'a** güvendim, Ona sunulan bir güvenle...”³⁴

Ve Kudsi Hadis'te şöyle geçer:

“Ey Muhammed ﷺ, seyahatte bir haceti olduğundan dolayı ailesinden ayrılmayı isteyen ve Benim onu korumamı ve onun hacetini gidermemi seven kimse dışarı çıktığında bunu söylesin:“Çıkışım Allahın izniyledir ve O'nun izniyle dışarı çıktım ve O muhakkak ki ben dışarı çıkmadan önce benim çıkışımı bilmişti ve O Kendi ilminde (her şeyi) kuşatmıştır... Ben **En Yüce İlah, Allah'a** güvendim...”³⁵

³¹Ziyareti Camietul Kebire

³²Kafi c.2 s.566 ve Müstedrekül Vesail c.2 s.87 h.1492,Mirza Nuri

³³Kafi c.2 s.323

³⁴İkbalul Amel c.2 s.198, Seyid İbni Tavus Hüsni

³⁵Cevahirul Sünniyye s.181, Hür Amuli

Ve elbette bu hadiste işaret edilen kimseler, Mükemmellikte hiçbir paya sahip olmayan, sahte İlahlar (sözde İlahlar) veya batılla kendilerini insanlar üzerine İlah yapmış olan kimseler değildir. Fakat işaret edilen kimseler, İlahlıkla atfedilen kimselerdir.. Yani, onlar, mükemmelliğin yüksek bir mertebesine ulaşmışlardır. Bu yüzden de; diğer mahlukatlar; kusurlarını gidermek/ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, onlara yönelir. Zira, onlar, münezzehe olan Allah'ın suretidir. Böylece, “İlahların İlahı” ve “En Yüce İlah” ifadeleri, şu anlama gelmektedir: Uluhiyetle vasfedilmiş olan kimseler vardır. Şöyle ki; onlar, kamillik arayışı hususunda, mahlukatın geri kalanı tarafından, kendilerine yönelinmesini nitelendiren mükemmelliğin, yüksek bir mertebesine ulaşmış olanlardır. Fakat O, (Subhan ve) Teala, onlarla karşılaştırılmaz. Çünkü O svt, zengindir. Onlar ise, yoksuldur ve O'na, Subhan ve Teala, ihtiyaç duyarlar.

Resulullah ﷺ şöyle buyurmuştur:

“Benim Allah ile öyle bir anım var ki, hiçbir mukarreb melek ya da mürsel nebi ona ulaşmamıştır.”³⁶

Ayrıca Ehlibeyt ؑ da şöyle buyurdular:

“Bizim Allah ile öyle anlarımız vardır ki, onlarda O biziz ve biz Oyuz, ve O odur ve biz biziz.”³⁷

Bu manâ, Kuran'da yer alır. Ve, O'nun (Subhan ve Teala), buyruklarının tefsiri hakkında, Kaim'in (aleyhisselam) hurucu ile ilgili olarak, Kummi Tefsiri'nde zikredilmiştir:

Ve onlardan kim: “Muhakkak ki ben, Ondan başka bir ilahım.” Derse, işte o zaman onu cehennem ile cezalandırırız.(Enbiya 21:29)

İmam (aleyhisselam) şöyle buyurdu:“(Yani) İmam olmadığı halde İmam olduğunu iddia eden kimse.”³⁸

Muhammed bin Müslim nakleder, Ebu Cafer'e (aleyhisselam) Allah'ın Adem'i Kendi suretinde yarattığı hakkında naklettikleri şeyle ilgili sordum. İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu:

“O, yeni (sonradan var olmuş)ve yaratılmış bir surettir ve Allah diğer farklı suretlerin tamamı arasından onu ayırıp seçti. Böylece onu Kendine atfetti, tıpkı Kabeyi ve Ruhu Kendine atfettiği gibi,

Ve O'nun içine Kendi Ruhumdan üflediğim zaman.(Hicr 15:29).”³⁹

³⁶Biharul Envar c.18 s.36

³⁷Kelimetul Mekkune s.114, Feyzul Keşani

³⁸Tefsir-i Kummi c.2 s.68

³⁹Kafi c.1 s.134, Tevhid-i Saduk s.103

Adem'in, onun üzerine yaratıldığı Allah'ın bu sureti, Muhammed ﷺ idi. Zira o ﷺ , Allah'ın mahlukattaki ilk mahluku, ilk tecellisi ve ilk zuhurudur. Ve, Allah'ın gerçek halifesidir ("Nübüvvet Mührü" kitabına bakınız). Ve, onun, Allah'ın sureti olmasıyla kastedilmiş olan şey, onun mahlukat içinde, İlah'ın zuhuru ve tecellisi olmasıdır. Zira, Muhammed ﷺ mahlukat içinde, Mutlak İlah'ın suretidir. Bu yüzden de Mutlak İlah'ı tanımak isteyen kimse, Mahlukat içinde O'nun sureti veya Mahlukattaki Allah olan Muhammed ﷺ vasıtasıyla, O'nu tanıyacaktır.

Allah-u Teala buyurmuştur:

Ve kim, bir burhanı (delili) olmamasına rağmen, Allah ile beraber başka bir ilaha taparsa, artık onun hesabı sadece Rabbinin katındadır. Muhakkak ki kâfirler, felâha (kurtuluşa) eremezler.(Müminun 23:117),

ve Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

Onlar mutlaka Allah'ın ve meleklerin, kendilerine buluttan gölgeler içinde gelmesini ve emrin bitirilmesini mi bekliyorlar? Ve bütün emirler Allah'a döndürülür.(Bakara 2:210)

Buluttan gölgeler içinde gelen kimse, Ricat Alemi'nde, elinde nurdan bir mızrak olan Muhammed'dir ﷺ. Ve, böylece o ﷺ , iblisi (Allah ona lanet etsin) öldürür. Zira, Allah gelmekten, gitmekten, bir yerden ayrılmaktan ve hareket etmekten çok Yüce ve çok Uludur, çünkü bunlar mahlukatın sıfatlarıdır.

Abdul Kerim bin Amr nakletmiş, Ebu Abdullah (aleyhisselam) buyurmuştur:

"Şüphesiz iblis dedi ki: bana diriltilecekleri güne kadar mühlet ver ve Allah onun isteğini reddetti Ve O buyurdu: "Gerçekten de sen bilinen vaktin gününe kadar mühlet verilenlerdensin. Bilinen vaktin günü gelirse, iblis Allah'ın Adem'i yarattığı zamandan bilinen vaktin gününe kadar tüm takipçileri içinde zuhur edecek, ve o, Emirel Müminin'in (aleyhisselam) girdiği son merhaledir." Ben dedim ki: "O merhaleler midir?" O (aleyhisselam) buyurdu: "Evet, gerçekten de merhaleler ve merhalelerdir ve bir devirde öyle bir İmam yoktur ki,onunla birlikte, kendi zamanındaki takvalı ve günahkar (merhaleye) girmesin, ta ki Allah mümini kafirden temizler. Belirlenmiş vaktin günü gelirse, Emirel Müminin (aleyhisselam) dostlarına dönecek ve iblis (la) dostlarına gelecek ve onların belirlenmiş vakti Kufe'nize yakın olan Fırat topraklarından bir toprakta olacak, sonra onlar öyle büyük bir savaşa girecekler ki Allahu Teala alemleri yarattığından beri asla öyle savaşılmamıştır. Sanki Emirel Müminin Ali'nin (aleyhisselam) dostlarına bakıyorum, onlar 100 adım geriye dönüyorlar, sanki onlara bakıyorum, onların ayaklarının bazısı Fırat'a düşmüş ve o zamanda Kadir ve Teala inecektir: **[Onlar mutlaka Allah'ın ve meleklerin, kendilerine buluttan gölgeler içinde gelmesini ve emrin bitirilmesini mi bekliyorlar?]**Resulullah ﷺ elinde nurdan bir mızrağa sahip olacaktır. İblis onu görünce, kaçarak geri dönecektir ve dostları ona diyecekler ki: "Kazanmışken nereye

kaçıyorsun, ve o da diyecek ki: Şüphesiz ben sizin görmediğinizi görüyorum. Şüphesiz ben Alemlerin Rabbi Allah'tan korkarım. Ve Resulullah ﷺ onu takip edecek sonra da omuzları arasından birmızrak saplayacak ve bu, onun helakı olacak ve onun tüm takipçilerinin de. O zamanda, Allahu Teala'ya ibadet edilecek ve O, Subhan ve teala, Kendisine ortak koşulan hiçbir şeye sahip olmayacak ve Emirel Müminin (aleyhisselam) 44.000 yıl hüküm sürecek, ta ki Ali'nin (aleyhisselam) takipçilerinden bir insan, kendi sulbünden 1000 erkek doğuracak ve Allah'ın izniyle o zamanda Mescidi Kufe ve onun etrafında iki bahçe ortaya çıkacak."⁴⁰

Bu yüzden rivayet tam bir açıklıkla beyan ediyor ki, Muhammed'in ﷺ inmesi, aşağı hareket etmesi ve gelmesi, Allah'ın (Subhan ve teala) inmesidir. O, gelmekten ve inmekten çok Yücedir. Zira, O'nun (Subhan ve teala) buyruklarından **[Onlar mutlaka Allah'ın ve meleklerin, kendilerine buluttan gölgeler içinde gelmesini ve emrin bitirilmesini mi bekliyorlar? Ve bütün emirler Allah'a döndürülür.]** kastedilen şey şudur ki; onlar, Muhammed'in ﷺ kendilerine buluttan gölgeler içinde gelmesini mi bekliyorlar? Çünkü işaret, Muhammed ve Al'i Muhammed'dir ﷺ ve Emirel Müminin (aleyhisselam) ile Kaim (aleyhisselam) onlardandır.

Ebu Vahid bin Ali nakletmiştir, Emirel Müminin Ali bin Ebi Talib (aleyhisselam) şöyle buyurdu:

"Ben nebilerden vasilere ve vasilerden nebilere götüren kimseyim. Allah, benim, dinine hizmet etmediğim ve araçlarını hazırlama-dığım bir Nebi gönderme-miştir. Ve şüphesiz Rabbim beni ilim ve galibiyet ile seçmiştir. Ve ben Allah'a 12 temsilci gönderdim böylece O bana kendini tanıttı ve bana gaybın anahtarlarını verdi." Sonra da İmam (aleyhisselam) şöyle buyurdu: "Ey Kanber, kapıdaki kimdir?" O da dedi ki: "Meyssem Temmar." - "Sana söylediğim şey hakkına ne dersin, ki o şeyi alırsan mümin olursun ve onu terk edersen kafir olursun?" Sonra da İmam (aleyhisselam) şöyle buyurdu: "Ben Farukum (hak ile batılı ayıran kimse). Ben tercih ettiğim kimseleri cennete ve düşmanlarımı cehennem ateşine sokarım. Ben Allah'ın buyurduğu şeyim: **[Onlar mutlaka Allah'ın ve meleklerin, kendilerine buluttan gölgeler içinde gelmesini ve emrin bitirilmesini mi bekliyorlar? Ve bütün emirler Allah'a döndürülür.]**"⁴¹

Ayrıca Al-i Muhammed'in Kaimi (aleyhisselam), buluttan bir gölge içinde gelir. Yani, İlk Mehdi ile birlikte olan azap ve o, yeryüzünü bulutlarla, gölgelerle ve dumanla kaplar:

Artık göğün, apaçık duman getireceği günü gözle. * (O duman ki) insanları sarmıştır. * İşte bu, elim bir azaptır. (Diyecekler ki) "Rabbimiz, azabı bizden kaldı. Muhakkak ki biz, müminleriz." * Onlara (hakikati) açıklayan bir resul (elçi) gelmişti. * Sonra ondan yüz çevirdiler ve deli bir öğretmen dediler. * Muhakkak ki Biz, azabı biraz kaldırsak, şüphesiz ki siz dönecek olanlarsınız. * En

⁴⁰Muhtasar Besairud Derecat s.27

⁴¹Tefsir-i Furat el Kufi s.67

büyük bir şiddetle yakalayacağımız gün, Biz mutlaka intikam alacak olanlarız. (Duhan 44:10-16)

Cabir nakletmiştir, Ebu Cafer(aleyhisselam) Allahu Teala'nın [**Onlar mutlaka Allah'ın ve meleklerin, kendilerine buluttan gölgeler içinde gelmesini ve emrin bitirilmesini mi bekliyorlar? Ve bütün emirler Allah'a döndürülür**] ayetleri hakkında şöyle buyurdu:

"O, nurdan 7 kubbenin içinde iner ve o, onun hangisinde olduğunu bilmez. O vakit Kufe'nin arkasına iner, bu onun indiği zamandır."⁴²

Ebu Cafer (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

"Şüphesiz o nurdan kubbeler içinde inecektir, o Kufe'nin arkasında Faruk üzerine indiği zaman, bu onun indiği vakittir. [**emrin bitirilmesi**] ifadesine gelince, bu bedenün üstündeki işarettir, kafirin işaretleneceği yer."⁴³

"Bedenün üstündeki işaret" Kaim'in yapacağı şey veya Yeryüzü yarattığı anlamına gelir,

Ve söz onların başına geldiğinde, onlara yeryüzünden bir yaratık çıkarırız. İnsanların ayetlerimize yakın etmediklerini söyler.(Neml 27:82)

Bu yüzden de gölgeler, bulutlar veya duman, Resulullah Muhammed'in ﷺ bir işarettir/ayettir. Ve bu sebepten de, o, ilk Mehdi ve Al-i Muhammed'in Kaim'i veya Dünyanın Kurtarıcısı ile birlikte olan bir işarettir. O, yalnızca Kuran'da mevcut değildir. Bilâkis, önceden gelmiş tüm dinlerde mevcuttur. Ve, önceki nebiler ﷺ, onun hakkında müjdeler vermiştir. Ve, Tevrat ile İncil'de, onun hakkında pek çok delil vardır.⁴⁴

Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

Kitap ehlinden inkâr edenleri ilk defa sürgün için diyarlarından çıkaran Odur. Siz, onların çıkacağını zannetmediniz. Ve onlar da, kalelerinin kendilerini Allah'tan koruyacağını sandılar. Oysa Allah, onlara hesap etmedikleri bir taraftan geldi ve onların kalplerine korku verdi. Evlerini kendi elleriyle ve müminlerin elleriyle harap ettiler. Ey basiret sahipleri, artık ibret alın!(Haşr 59:2)

Ayet şöyle der: [**Ve onlar da, kalelerinin kendilerini Allah'tan koruyacağını sandılar. Oysa Allah, onlara hesap etmedikleri bir taraftan geldi**]. Zahiri gerçeklikte, onlar, kalelerinin kendilerini Muhammed'den ﷺ koruyacağını sanıyorlardı. Zira, görünüşte onlar, Allah'a iman ederlerdi. Çünkü, onlar, ilahi bir

⁴²Tefsir-i Ayyaşi c.1 s.103

⁴³Tefsir-i Ayyaşi c.1 s.103

⁴⁴Ek-4'te bu mesele hakkında bir grup metin okuyabilirsiniz

kitap ehliydi. Ve Allah'ın nebilerinden bir nebinin de ashabıydı.. Ve bu nebi de, Musa (aleyhisselam) idi. Ve, onların üzerinde zafer kazanmış, kalelerini yok etmiş ve onlara hesap etmedikleri bir taraftan gelmiş olan kimse ise, Muhammed'di ﷺ. Daha ziyade, zâhiren, onların kalelerinin kapılarını kaldırıp, en iyilerini öldürdüğü zaman, o ﷺ, onların kalplerine korku salmış olan kimseydi. Daha doğrusu, herkesin bildiği gibi, (bunları yapan) açık vasi de, Emirel-Müminin Ali (aleyhisselam) idi. Ve, hiçbir Müslümanâ saklı değildir ki, Ali (aleyhisselam), Hayber'in kapısını kaldırmış olan kimseydi. Ve ayrıca, Yahudilerin en iyisi olan Merhab'ın da katiliydi.

Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

Andolsun ki, "Muhakkak ki Allah fakirdir, biz zenginiz" diyen o kimselerin sözünü Allah işitti. Biz onların söylediklerini ve nebilerini haksız yere öldürmelerini yazacağız. Ve onlara "yakıcı azabı tadın" diyeceğiz.

(Al'i İmran 3:181)

Bu ayetin işaret ettiği kimseler, kitap ehlidir ve onlar kendilerinin, Allah'a iman ettiğini iddia ederler. Öyleyse, kim, onların, Allah'a iman ederken kendi dilleriyle Allah'ın fakir olduğunu söylediklerini sanabilir?

Vallahi, şüphe yok ki, onlar, Allah'ın fakir olduğunu söylemediler. Bilâkis, nebilerin ve resullerin fakir olduğunu söylediler ve onlar bundan dolayı onları aşağıladılar. Bu yüzden de, amelsiz alimler ve taklitçileri her çağda kendi dilleri ve amelleriyle demişlerdir ki; *nebiler ve vasiler, Allah ile birlikte olsaydı, Allah onları zengin kıları ve onlar inançlarını savunmaları için destekçilere, paraya veya silahlara ihtiyaç duymazdı.* Ve onlar, amelsiz alimlerin paralarının ve destekçilerinin bolluğunu onların hak üzere olduğuna bir delil ve teyit olarak kabul ettiler. Bu yüzden de Allah (Subhan ve teala) onların dedikleri şey hakkında şöyle buyurdu: [**Andolsun ki, "Muhakkak ki Allah fakirdir, biz zenginiz" diyen o kimselerin sözünü Allah işitti**]. Böylece Allah, onların, (nebilerin fakir olduğu hakkında) söylediklerini "Allah fakirdir" olarak karar kıldı. Ve Muhammed'in ﷺ zamanı boyunca onlar, Muhammed'in ﷺ fakir olduğunu söylediler:

Ve dediler ki: Bu nasıl elçi ki, yemek yiyor ve çarşılarda dolaşiyor. Ona bir melek indirilseydi olmaz mıydı? Böylece onunla beraber uyarıcı olurdu. Veya ona, bir hazine verilseydi veya ondan yiyeceği bir bahçesi olsaydı... (Furkan 25:7-8)

Oysa ki, Allah, onların ifadelerini, Allah fakirdir dediler diye aktarmıştır. Yani, onların, Muhammed ﷺ fakirdir demeleri, Allah fakirdir demesi ile aynıdır. Zira, Muhammed ﷺ, Allah'ın (Subhan ve teala) yüzüdür ve o ﷺ, Mahlukattaki Allah'tır; Allahu Teala'nın şu buyruklarına istinaden: [**Andolsun ki, "Muhakkak ki Allah fakirdir, biz zenginiz" diyen o kimselerin sözünü Allah işitti**], İmam Bakır (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

“Onlar iddia ederler ki, İmam, onların sahip oldukları şeylere ihtiyaç duyar.”⁴⁵

Allahu Teala'nın şu buyrukları hakkında [**Andolsun ki, “Muhakkak ki Allah fakirdir, biz zenginiz” diyen o kimselerin sözünü Allah işitti**], İmam Sadık (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

“Vallahi, onlar asla O'nun fakir olduğunu söylemeleri için Yüce Allah'ı görmemişlerdi, fakat muhakkak ki onlar Allah'ın seçtiği kimselerin fakir olduğunu görmüşlerdi.”⁴⁶

Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

Ve meleklerle “Adem'e secde edin” dediğimiz zaman hemen secde ettiler.
(Bakara 2:34)

Bu secde, Adem'e (aleyhisselam) olduğu gibi, aynı zamanda da, Muhammed'e, Ali'ye, Fatıma-tüz Zehra'ya ve İmamlar'a idi ﷺ. Ve, onlara, (meleklerin) secde edilmesi emredildi. Zira, onlar, Allah'a (Subhan ve teala) doğru Kibledirler. Çünkü, onlar ile Allah tanınır, onlar; Allah'ın yüzüdür. Ve onlar, Allah'ın en güzel isimleridir. Zira, onlar, Mahlukattaki Allah'tır, Esved bin Said'den nakledilen bir hadiste zikredildiği üzere. O şöyle nakletmiştir, Ben Ebu Cafer (aleyhisselam) ile birlikteydim, birimiz ona (aleyhisselam) bir şey sormadan, İmam (aleyhisselam) şöyle buyurmaya başladı:

“Biz Allah'ın hüccetiyiz, biz Allah'ın kapısıyız, biz Allah'ın diliyiz, biz Allah'ın yüzüyüz, biz Allah'ın Kendi Mahlukatında gözüyüz ve biz Allah'ın Kendi kulları içinde emrinin koruyucularıyız.”⁴⁷

Haris bin Muğire Nasri şöyle nakletmiştir, Ebu Abdullah'a (aleyhisselam), Allah-u Teala'nın şu buyrukları hakkında soruldu:

Her şey helak olacaktır, O'nun yüzü hariç.(Kasas 28:88)

İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu:

“Subhanallah, muhakkak ki onlar büyük bir söz söylediler. Şüphesiz ki Allah'ın bununla kastetmiş olduğu şey, Allah'ın yüzüdür ki onun vasıtasıyla Ona yaklaşılr.”⁴⁸

Ebu Cafer (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur: “Biz Allah'ın nebimiz Muhammed'e ﷺ verdiği Mesani'yiz (Fatıha Suresi gibi tekrarlanan yedi ayet veya hamd), biz Allah'ın yüzüyüz, biz yeryüzünde sırtlarımızın arasında dolaşırız, biz Allah'ın Kendi Mahlukatında

⁴⁵El Menakıb c.4 s.48

⁴⁶Tefsir-i Kummi c.1 s.127

⁴⁷Besairud Derecat s.81

⁴⁸Kafi c.1 s.134 h.1, Nevadir Babı

gözleriyiz ve O'nun Kendi kullarına rahmetle uzanmış eliyiz. Bizi tanıyan tanımıştır ve bizi tanımayan datanımamıştır."⁴⁹

Eba Salt Herevi nakletmiştir, İmam Rıza (aleyhisselam) şöyle buyurdu,

"Nebi ﷺ şöyle buyurmuştur: 'Beni hayatımda ve ölümümünden sonra ziyaret eden kimse şüphesiz ki, Allah'ı (Subhan ve teala) ziyaret etmiştir.' Ve Cennette Nebinin makamı mertebelerin en yücesidir, bu yüzden onu kendi makamında ve cennetinde ziyaret eden kimse Allah'ı (Subhan ve teala) ziyaret etmiştir." Eba Salt arz etti: "Ey Resulullah'ın ﷺ oğlu, onların naklettiği şu hadisın anlamı nedir: 'Şüphesiz ki La İlahe İllallah'ın mükafatı Allah'ın yüzüne bakmaktır?'" İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu: "Ey Eba Salt, Allah'ı mahlukatın yüzleri gibi bir yüze sahip olarak vasfeden kimse şüphesiz ki kafir olmuştur. Fakat Allah'ın yüzü; O'nun Nebileri, Resulleri ve Hücetleridir ﷺ. Onlar, insanların onlar vasıtasıyla Allah'a, O'nun dinine ve Onu tanımaya yaklaştığı kimselerdir. Ve Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

Yeryüzünün üzerindeki herkes fanidir. Celal ve İkrâm Sahibi Rabbinin yüzü ise bâki kalacaktır.(Rahman 26-27)

Ve Münezzehe olan Allah şöyle buyurmuştur: **Her şey helak olacaktır, O'nun yüzü hariç."**⁵⁰

Allahu Teala'nın şu buyruğu hususunda,

En güzel isimler Allah'ındır, öyleyse Ona onlarla dua edin.(Araf 7:180),

Ebu Abdullah (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

"Vallahi, biziz en güzel isimler ki, o münasebetle Allah bizi tanımaksızın kullardan hiçbir ameli kabul etmeyecektir."⁵¹

İmam Rıza (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

"Eğer başınıza bir zorluk gelirse, Allahu Teala ile birlikte bizim yardımımızı dileyin ve bu Allah'ın buyruklarıdır, **[En güzel isimler Allah'ındır, öyleyse Ona onlarla dua edin]**. Ebu Abdullah (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur: 'Vallahi, biziz en güzel isimler ki, o münasebetle Allah bizi tanımaksızın kullardan hiçbir ameli kabul etmeyecektir.' Öyleyse O'na onlarla dua edin."⁵²

Bu, mahlukattaki Uluhiyet'in, tanımı ile kastetilen şeydir. Yani, onlar Allah'ın (Subhan ve teala) kullarıdır ve O'nun emriyle amel ederler.

⁴⁹Kafi c.1 s.143 h.3, Nevadir Babı

⁵⁰Uyun-u Ahbar-ir Rıza (aleyhisselam) c.2 s.106

⁵¹Kafi c.1 s.143 h.4, Nevadir Babı

⁵²Müstedrekül Vesail c.5 s.230 h.5760

Sen Benim iznimle topraktan bir kuş sureti yaratırsın, sonra ona üflersin ve o, Benim iznimle bir kuş olur.(Mâide5:110)

Ve “Rahman oğul edindi.” Dediler. O, Sübhan’dır (münezzehdir). Hayır, onlar ikram edilmiş kullardır.Onlar, söz ile O’nunönüne geçmezler. Ve onlar, (yalnızca)O’nun emriyle amel ederler.(Enbiya 21:26-27)

Ve bu kullar, yüksek bir mükemmellik mertebesindedirler. Ki bu mükemmellik mertebesinin vasıtasıyla, gerçekten de Allah’ın (Subhan ve teala) halifeliğine ulaşırlar. Ve, onlar, bu yüzden onlar gönderilir. Ve, bu alemde, Allah’a halife kılınırlarsa, Allah’ın (Subhan ve teala) duruşunu sergileyeceklerdir, O’nun gücü, kuvveti ve izniyle. Zira onlar, Allah’ın onlara öğrettiği, O svt’nın gücüyle, bu alemini kontrol ederler. Onlar, Allah’ın irade ettiği şeyden başkasını dilemezler ve onların kalpleri, Allah’ın (Subhan ve teala) iradesinin kaplarıdır.

Bu yüzden, onlardan ﷺ sonra, elçilerin gönderilişi onlardan taraftır (onlar göndermiştir). Zira, Muhammed ﷺ, Allah (Subhan ve teala) tarafından gönderilmiş olan nebilere ve resullere mührüdür. Fakat, onun ﷺ gönderilmesinden sonra, gönderiliş (resullere gönderilmesi), Hz. Muhammed’in ﷺ tarafından olmuştur. Çünkü o ﷺ, Mahlukattaki Allah’tır. Zira o ﷺ, Allah’ın tam sureti, Allah’ın en güzel isimleri, Allah’ın yüzü ve Allah’ın tam kelimesidir.

“...ve Senin kendisiyle Gökleri ve Yeryüzünü yarattığın kelimen hürmetine... ve tam kelimenin meselesi hürmetine...ve Senin her şeye galip gelmiş kelimen hürmetine Senden diliyorum”⁵³

Ve O ﷺ, Allah’ın Faran’daki (Mekke’de) zuhurudur:

“...ve Senin Seir’deki kıyamın ve Faran’daki zuhurun hürmetine...”⁵⁴

Böylece İsa (aleyhisselam), Allah’ın Seir’de kıyamıydı. Ve kıyam (doğuş), yukarıdan bakış veya kısmi zuhurdur. Bu yüzden İsa (aleyhisselam), Muhammed’e ﷺ zemin hazırlayan bir kimseydi. Bu yüzden de, Muhammed’in ﷺ İmamları göndermesi, Allahu Teala’nın, Kendi tarafından Musa’yı (aleyhisselam) göndermesi ile aynı şeydir. Ve Muhammed’in ﷺ, nebilere ve resullere mührü, yani Allah tarafından gönderilen nebilere ve resullere mührü olmasının nedeni de, budur. Dolayısıyla, o ﷺ, önceden gelmiş olanların mührüydü ve ileride gelecek olanların da başlatıcısıydı. Ve bu, alimlerin tartıştığı ve hakkında şaşkınlığa düştüğü nübüvvet mührünün sırrıdır. Yoksa, aksi halde, gönderilmenin ve nübüvvetin (nebilere) mühürlenmesinin hiçbir anlamı olmazdı, ihtiyaç aynı ve değişmemiş olsa bile. Hatta, belki de, Muhammed’den ﷺ sonra, resullere gönderilmesine ihtiyaç daha da büyüktü. Zira, Muhammed’den ﷺ sonraki durumda, daha fazla fesat, zulüm,

⁵³Semat Duası

⁵⁴Semat Duası

zulmet ve cehalet vardı. Ve ayrıca da, saat gelmeyecekti.. Yani Kaim'in kıyamı... Allah'ın yarattıklarının en şerhilerinin üzerine gelmesi hariç. Ve Resulullah ﷺ, kendisinden sonra durumun daha da kötüleşeceğini bizlere bildirdi. Bu yüzden de, oniki İmam ﷺ, bu ümmetin içinde, Allah'ın önceki Nebilerinin ve Resullerinin duruşunu sergilemektedir, fakat fark, onları göndermiş olan kimsenin Muhammed ﷺ olmasıdır.

Her ümmetin bir elçisi vardır. Onlara, elçileri geldiği zaman aralarında adaletle hükümlüdü. Onlara zulmedilmez.(Yunus 10:47)

Cabir nakletmiştir, Ebu Cafer'e (aleyhisselam) bu ayet hakkında sordum, [**Her ümmetin bir elçisi vardır. Onlara, elçileri geldiği zaman aralarında adaletle hükümlüdü. Onlara zulmedilmez.**] İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu:

"O'nun batni yorumu, bu ümmetin her asrı için kendi asırlarında onlar için günyüzüne çıkacak olan Al-i Muhammed'den ﷺ bir elçinin olacak olmasıdır. Ve onlar seçilmiş kişiler ve elçilerdir. Allah'ın şu buyruğuna gelince [**Onlara, elçileri geldiği zaman aralarında adaletle hükümlüdü**], onun anlamı elçilerin adaletle hükmettiği ve Allah'ın buyurduğu gibi zulmetme-dikleridir."⁵⁵

Dolayısıyla, Muhammed'in ﷺ yanı sıra, İmamlar ﷺ da, Mahlukatta Allah'ın duruşunu sergilediler. Zira, onlar; hem resullerdir, hem de resulleri gönderenlerdir. Muhammed ﷺ; Allah'ın (Subhan ve teala) resulüdür ve Muhammed ﷺ, ayrıca, İmamları, resuller olarak da gönderen kimsedir. İmam Mehdi (aleyhisselam), mahlukattaki Allah veya Allah'ın yüzü olan Muhammed'in ﷺ resulüdür. Ve, İmam Mehdi (aleyhisselam), kendi oğullarından olan oniki Mehdi'yi gönderen kimsedir. Ve, bununla birlikte, o (aleyhisselam) da, Muhammed'in ﷺ, (bu açıdan) makamında olur, veya mahlukattaki Allah veya Allah'ın yüzü (olur). Ve Muhammed ﷺ ile Al-i Muhammed'in ﷺ, İlahlık vasfıyla olan sıfatının, Allah'ın (Subhan ve teala) İlahlığı ile aynı anlama geldiğini sanmayın. Durum böyle değildir. Bilâkis, bu mesele (yani İlah diye vasfedilmek); onları, Allah'a göre yoksul ve kendilerinin sınırlarla sınırlandıkları mahluklar olmaktan dışarı çıkarmaz. Fakat, Allah'ın (Subhan ve teala) İlahlığı, Mutlak bir İlahlıktır. Ve, Muhammed ile Al-i Muhammed'in ﷺ yoksulluğu, bizler için belirgin olmasa bile, onlar, Allah'a (Subhan ve teala) göre yoksuldur ve O'na ihtiyaç duyarlar. Onlar ﷺ, neredeyse zengindir, fakat, Allah'a (Subhan ve teala) nazaran yoksuldurlar ve miskindirler.

Ateş değmese bile onun yağı neredeyse kendi kendine ışık verir. Nur üzerine nurdur.(Nur 24:35)

⁵⁵Tefsir-i Ayyaşı c.2 s.123 h.23. Allame Meclisi bunu Biharul Envar'da nakletmiştir

Mahlukattaki Allah

O Subhan ve teala, Mahlukatı yarattığında, onlarla İsimler ve Sıfatlar vasıtasıyla yüzleşti ve bu, İlahi Mükemmellikler Şehri veya Zât veya Allah'tır. Ve o isim (Allah), Hakikatin Mahlukata Tecellisi ve Tezâhurüne verilmiştir, böylece (Allah) Hakikat değildir, bilâkis o, Hakikatin hicabıdır. Zira Hakikat, Büyük Büyük Büyük İsimdir (İsm'i Âzam Âzam Âzam), ve bu isim (Allah), Büyük İsme gözün siyahının beyazına yakınlığı gibi yakındır, İmam'dan (aleyhisselam) gelen bir rivayette de zikredildiği üzere.

Ve bu isim (Allah), Mükemmelliğin tüm sıfatlarını toplayan isimdir. Bu yüzden de, ona doğru hareket etmek, Mükemmelliğin Sıfatlarının veya İsimlerinin tümüne doğru hareket etmek demektir. Ve buna doğru hareket etmek, belli bir mertebede şirkten özgür değildir. Zira, Tevhid hususunda kâmil ihlas, İsimleri ve Sıfatları nefyetmektir, Emirel Müminin'in (aleyhisselam) buyurduğu üzere:

“...Dinin evveli O'nu tanımaktır. Tanıyışın kemâli, onu tasdik etmektir. Tasdik edişin kemâli, O'nu tek bilmektir (Tevhid). Bir bilişin kemâli, O'na ihlaslı olmaktır. İhlasın kemâli, O'ndan sıfatların tamamını nefyetmektir. Bilmek gerekir ki ne sıfat söylenirse söylensin, o sıfatla vasfedilemez; her sıfat, vasfedilenden gayridir (farklıdır); onunla bilinemez.”⁵⁶

İmam Kazım (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

“O'na iman etmenin evveli O'nu tanımaktır, O'nu tanımanın kemâli O'nu bir bilmektir, O'nu bir bilmenin kemâli tüm sıfatları O'ndan nefyetmektir, bilmek gerekir ki vasfedilen kimse vasıftan farklıdır.”⁵⁷

İmam Rıza (aleyhisselam) da şöyle buyurmuştur:

“O'na iman etmenin evveli O'nu tanımaktır, O'nu tanımanın kemâli O'nu bir bilmektir, O'nu bir bilmenin kemâli tüm sıfatları O'ndan nefyetmektir; sıfatın vasfedilen kimseden farklı olduğuna ve vasfedilen kimsenin desıfattan farklı olduğuna tanıklık etmek amacıyla.”⁵⁸

Dolayısıyla, Mükemmelliğin (Kamilliğin) tüm sıfatlarını toplayan ve Zât'a işaret eden bu isim (Allah), kulların, kalkmasını talep etmesi gereken bir hicaptır. Ve bu, İlahi Kamillik sıfatına sahip olunarak olur. Ve bu olduğunda, hicap, Hakikati tanısın diye kul için açılır. Ve Hakikati tanımanın kemâli, Hakikati tanımaktaki acizliği bilmektir. Bu yüzden, Hakikati veya Büyük Büyük Büyük İsmi (“HUVE”) ifade eden gayb zamirinin (“HUVE” yani, Türkçe'deki üçüncü tekil şahıs zamirinin (“O”) Haa'sı (“HUVE”nin ilk harfi), Varlığının tasdiki içindir. Ve, Vav ise,

⁵⁶Nehcül Belağa c.1 s.39

⁵⁷Kafi c.1 s.140

⁵⁸Tevhid-i Saduk s.56

("HUVE"nin ikinci harfi), O'nun Gaybını açıklamak içindir. Zira O, Gayb olan Şahit'tir, Subhan ve Teala.

İlahi Zâtın veya Allah'tan daha düşük belli bir makama, yani Mahlukatın ve Alçalışın makamında olan şeye gelince, Tecellinin makamları ve halleri ondur (10). Onlar da şunlardır: En Büyük Arş'ın Siradık'ı⁵⁹(Duvarı), En Büyük Arş, Kürsü, sonra, Büyük Arş ve onun içinde yedi makam veya hal vardır ki onlar şunlardır: Yedinci Gökten Birinci Göğe veya Dünya Göğüne kadar alçalan sırayla Yedi gök.

Allah'ın Mahlukatının en iyisi Muhammed'in ﷺ varlık sayfası, En Büyük arşın Duvarından bu alemin göğüne kadar (yukarıdan aşağıya doğru) uzanır.

Dolayısıyla, Tecellinin aşamalarının ilk aşaması: İlk nokta (Berzah) veya En Büyük Arşın Duvarıdır.

Sonra Tecellinin ikinci aşaması, "Nun(ن)"un kabıdır (üzerinde nokta olan kaba benzeyen arap harfi) veya En Büyük arştır.

Sonra Tecellinin üçüncü seviyesi ve o, "Baa(ب)"nın kabı (altında nokta olan kaba benzeyen arap harfi) veya Kürsüdür.

Sonra Tecellinin dördüncü seviyesi, ki o Mahlukat içinde ikinci noktadır (Baa'nın (ب) altında olan nokta).

Ve bu dört seviyenin tamamı, Muhammed'dir ﷺ, çünkü o ﷺ, "Nun"un noktası ve "Nun"dur, o ﷺ "Baa"dır ve "Baa"nın noktasıdır, ya da şöyle diyelim, o ﷺ Hakikat'ten, mahlukat üzerine inen feyzdur. Ve o, yani Muhammed ﷺ, ilk üç aşamada (Siradık, Arş, Kürsü), Hakikat ve Mahlukat arasında Berzah'tır (bağlantı, perde veya bir alem). Zira o sallanır, böylece de, bir saatte Vahidul Kahhar Allah'tan başka hiçbir şey bâki kalmaz ve bir saatte de o ﷺ, 'BEN'e ve kimliğe geri döner. Büyük Arş'ın makamı hususundaki şeye gelince, o ﷺ, Mahlukat içinde sabittir ve o ﷺ, Allah'ın kuludur.

Ve ilk noktanın, Kuran olduğu gerçeğine dikkat etmeniz gerek ve o, Muhammed ﷺ ile Allah arasındaki hicaptır ([Aralarında parlayan ve sallanan bir hicap vardı](#)). Ve, açılış gerçekleştiğinde, o bir iğne deliği boyutundan "[Azamet nurundan Allah'ın dilediği şeye baktı](#)."⁶⁰ Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

Şüphesiz, senin için (ey Muhammed ﷺ)apaçık bir açılış açtık.(Fetih 48:1)

Bu hicap kaldırıldı, çünkü Muhammed ﷺ onu ihtiva etti. Bu yüzden de, o ﷺ, var olmama (ve böylece de Vahidul Kahhar Allah'tan başka hiçbir şeyin bâki kalmaması) ile 'BEN'e ve insan kimliğine geri dönüşü arasında sallanırken, Kuran ve Muhammed ﷺ bir oldu.

Şayet, sunulan şeyi bilmiş olsaydık, bizler için Muhammed'in ﷺ, Hakikat ile Mahlukat arasında Berzah makamında olması açıklanmış olurdu. Ve bu yüzden de, İbrahim (aleyhisselam) ve Melekler, onu ﷺ gördüğünde sanıp düşündüler ki, o ﷺ ; Allah'tır (Subhan ve teala) ve bu yüzden de o ﷺ, İlahı Zâtı taklit eden (yansıtan)

⁵⁹Siradık - Geçilmemesi için koruyucu duvar, çatı anlamına gelir.

⁶⁰Kafi c.1 s.442

ve Mutlak İlahı tanımları için onu Mahlukata gösteren surettir (...ve Senin Sair'dekiyamın ve Faran'daki zuhurun hürmetine...)⁶¹. Ve o ﷺ, şöyle buyurmuştur:

“Allah Adem’i Kendi sureti üzere yarattı.”⁶²

Dolayısıyla, Muhammed ﷺ; Mahlukattaki Allah’tır ve bununla birlikte onun Ehlibeyti de ﷺ böyledir, (ama) En Yüce Resul’ün ﷺ makamından daha düşük bir makamda. Zira onlar ayrıca, Allah’ın yüzü ve Allah’ın En Güzel İsimleridir (Esmâül Hüsna). Bu yüzden onlar, Mahlukatta Allah’ı temsil eder ve onların her biri, ihtiyaçları karşılayıp kusurları gidermesi ve mükemmelliğe ulaşmak için yönelinen birer “ilah”tır. Zira onlar, İlahi Mükemmelliklerin yüksek bir makamındadır, fakat bu makam, onların, Allah’a muhtaç ve Allah’a (Subhan ve teala) nazaran yoksul olmaları ile sınırlıdır. Fakat, Onun (Subhan ve teala) İlahlığı ise, **Mutlak İlahlıktır**. Ve o; O’nun (Subhan ve Teala) iradesi hariç, hiçbir şeye ve hiç kimseye bağılılığı olmayan, Mutlak bir Mükemmellik, Zenginlik, Bağış ve Feyz’dir. Ve bu, Kuran’da da zikredilmiştir ki, şu manâya işaret ediyor: Allahu Teala buyurmuştur,

Yaratıcıların en güzeli Allah ne yücedir.(Müminun 23:14)

Bu, şu anlama gelir ki, yaratıcılar vardır ve Allah (Subhan ve teala) onların en iyisi ve en üstünüdür. Ve bu (yaratıcılar), **Muhammed** ve **Al-i Muhammed**’dir ﷺ. Ve Dua’da geçer ki

“...ey Rablerin Rabbi ve İlahların İlahı...”⁶³

Ayrıca “...en yüce İlah...”⁶⁴ ifadesi de zikredilmiştir ve bu, “Sır Duaları”ndadır ve bunlar, Dünya ve Ahiret hacetleri hususunda otuz bir duadır. Bu dualar, Müsned (ravi zinciriyle desteklenmiş), mutesil (bağlantılı veya her ravinin o rivayeti birinden duymuş olduğu seri (kesintisiz) bir rivayet zincirine sahip olan) ve sahih senetlidir (kaynakça doğrudur). Onlar; Misbah’ul Müteheccid, Misbah’ul Kefemi ve Biharul Envar’da zikredilmiştir ve Hür Amuli de onları Cevahirul Sünniyye’de zikretmiştir. Ve (bu dualara ait) üstünlüğe gelince, o bu Kudsi Hadiste zikredilmiştir:

“Ey Muhammed ﷺ, Bana yakınlık isteyen kimselere de ki: Yakın ilmiyle bilin ki, bu sözler sizin, farz ve vacip amellerden sonra onlar vasıtasıyla Bana yakınlık aradığınız en hayırlı sözlerdir.”⁶⁵

⁶¹Semat Duası

⁶²Kafi c.1 s.134, Tevhid-i Saduk s.103

⁶³Kafi c.2 s.566

⁶⁴Bâkiyatus Salihat s.815, Safer Duası

⁶⁵Cevahirul Sünniyye s.188, Hür Amuli. Biharul Envar c.83 s.279

Hiç şüphe yok ki, “**En Yüce İlah**” ifadesinin, Kudsi Dua’da zikredilmesi, –ki o, Allah’tandır (Subhan ve teala) ve Kuran-ı Kerim’e eşit– sunduğum şey için delil isteyen kimselere, mutlak/kesin güvenilir bir yolla kanıtlamaktadır. Zira, Allah’ın (Subhan ve teala) “**En Yüce İlah**” diye tarif edildiği gerçeği, O’nun(Subhan ve teala) mahlukatının İlah sıfatıyla vasedildiği gerçeğine işaret eder; ve odur ki, “**En Yüce**”, birinin diğerine olan üstünlüğünü göstermek için kullanılan bir sıfattır ve o zikredildiğinde, ondan daha eksik/aşağı olan bir şeyin var olduğuna işaret eder, aksi takdirde bu sözlerin hiçbir anlamı olmayacaktır. Dolayısıyla, “**En Yüce**” kelimesinin veya üstünlük sıfatlarının kullanılması, belirgin ve açık olduğu gibi, onların bir şeyi paylaştığına ve birinin diğeri üzerinde fazlalığı olduğuna işaret eder.⁶⁶ Arap dili alimleri bunu zikretmiştir. Hatta bu, Duayı okuyan, onu kavrayan ve onun üzerinde düşünen herkes için gayet açıktır.

⁶⁶Tercümanın notu: yani, “**En Yüce İlah**” ifadesinin kullanılması, En Yüce İlah ile İlahlık veya ilahlık sıfatını paylaşan daha az yüce olan başka İlahların var olduğunu ve En Yüce İlahın bu ilahlık sıfatında bir fazlalığa sahip olduğunu gösterir, yani onlar da Allah ve İlahdırlar. Fakat O svt, her şeyin En Yüce Allah’ı ve En Yüce İlahıdır.

Allah (Subhan ve Teala) ile Allah'ın Yüzü veya Mahlukat'taki Allah Arasındaki Fark

Muhammed ﷺ, Allah'ın kuludur ve O'nun Elçisidir. Sadece, bu düşük fiziksel alemde değil. Bilâkis o ﷺ, mahlukatın geri kalanı yaratılmadan önce de, Allah Subhan ve Teala'nın Elçisiydi. Ve Elçi öyle biriydi ki, o, kendisini gönderen kimsenin yüzü ve suretiydi. İmam Bakır (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

“Biz Allah'ın,nebimiz Muhammed'e ﷺ verdiği Mesani'yiz (Fatıha Suresi gibi tekrarlanan yedi ayet veya hamd), biz Allah'ın yüzünüz, biz yeryüzünde sırtlarınız arasında dolaşırız, biz Allah'ın Kendi Mahlukatında gözleriyiz ve O'nun Kendi kullarına rahmetle uzanmış eliyiz. Bizi tanıyan bizi tanımıştır ve bizi tanımayan da bizi tanımamıştır...”⁶⁷

Ve bir hadiste şöyle geçer:

“Allah Adem'i Kendi Suretinden yarattı.”⁶⁸

Şayet, eğer Elçi emretmişse, bu, kendisini gönderen kimsenin emriydi. İmam Mehdi (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

⁶⁷Kafi c.1 s.143

⁶⁸Bu ifade Tevrat'ta da mevcuttur ve hem Sünniler hem de Şialar tarafından pek çok kez nakledilmiş olan bir hadistir. Burada Sünni ve Şia kaynaklardan birkaç rivayet var:

Muhammed bin Müslim nakleder, Ebu Cafer'e (aleyhisselam) Allah'ın Adem'i Kendi suretinde yarattığı hakkında naklettikleri şeyle ilgili sordum. İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu: “O, sonradan var olmuş ve yaratılmış bir surettir ve Allah diğer farklı suretlerin tamamı arasından onu dileyip seçti. Böylece onu Kendine (Zât'ına) atfetti, tıpkı Kabeyi ve Ruhul Kudüs'ü Kendine atfettiği gibi, **[Ve onun içine Kendi Ruhundan üflediğim zaman] (Hicr 29).**” – Kafi c.1 s.134, Tevhid-i Saduk s.103

Ebu Hureyre nakletmiştir, Nebi ﷺ şöyle buyurdu: “Allah Adem'i Kendi suretinden yarattı ve onun boyu altmış ziraydı (yaklaşık yarım metre olan eski bir uzunluk ölçüsü). O onu yarattığında, (ona) dedi ki, 'Git ve burada oturan şu melek topluluğuna selam ver ve sana cevaben ne söyleceklerini dinle, zira o senin ve neslinin selamı olacaktır.' Adem (gidip) dedi ki: 'Es Selamu Aleykum' (Selam olsun size). Onlar da cevapladılar: 'Es Selamu Aleyke ve Rahmetullahi' (Selam ve Allah'ın Rahmeti olsun sana). Böylece onlar 've Rahmetullahi'yi de eklediler.” Nebi ﷺ şöyle devam etti: “Cennete girecek her kimse, Adem'in sureti üzere olacaktır. O zamandan beri mahlukat bugüne dek devamlı olarak azalıyor.” – Sahih-i Buhari h.6227, Sahih-i Müslim h.2841

Ebu Hureyre nakletmiştir, Resulullah ﷺ şöyle buyurdu: “Sizden biri kardeşiyle kavga ederse, yüzden kaçınması gerekir. Zira şüphesiz ki, Allah Adem'i Kendi Suretinden yaratmıştır.” – Sahih-i Müslim h. 2612

İbni Amr nakletmiştir, Resulullah ﷺ şöyle buyurdu: “Yüzlere lanet etmeyin, zira şüphesiz ki, Ademoğulları Rahman'ın suretinden yaratılmıştır.” – Sünnet h.517, İbni Ebil Asım. Şeyh Abdullah Ganıman şöyle demiştir: “Bu hadis sahihtir ve İmam Ahmed ve Aşık bin Rehuviye tarafından sahih kabul edilmiştir, onun zayıf bir hadis olduğunu söyleyen herkes İbni Hezime'nin söylediğinden başka bir delile sahip değildir ve hatta ondan daha şerefli insanlar da ona muhalefet etmiştir.”

Ebu Hureyre nakletmiştir, Resulullah ﷺ buyurmuştur: “Sizden biri kavga ederse yüzden kaçınması gerekir. Zira şüphesiz ki, Allahu Teala Adem'i Kendi yüzünün Suretinden yarattı.” – Sünnet h. 516, İbni Ebil Kasım. Şeyh Albani demiştir ki: “Bu sahih olarak belirlenmiştir.”

“Bizim kalplerimiz Allah’ın iradesinin kaplarıdır. Eğer Allah dilerse biz dileriz ve Allah Subhan ve Teala şöyle buyurmuştur:

Allah dilemedikçe siz dileyemezsiniz.(İnsan 76:30)”⁶⁹

O halde, Elçinin gönderilmesi, onu göndermiş olan kimsenin gönderilişidir ve Elçiyle yüzleşmek, onu göndermiş olan kimseyle yüzleşmektir. Ve buradan açığa çıkıyor ki, Allah (Subhan ve Teala)’dan gelen tüm Nebiler ve Resuller ﷺ Muhammed, İsrail ya da Abdullah, Allah’ın yüzü ya da Mahlukattaki Allah ﷻ tarafından gönderilmiştir. Bu yüzden, Nebiler ve Resuller ﷺ Mahlukattaki Allah ile yüzleşti, ki o Muhammed’di ﷺ.

Allah bir beşerle ancak vahiy yoluyla veya perde arkasından konuşur, yahut bir elçi gönderip izniyle ona dilediğini vahyeder. O yücedir, hakîmdir.(Şura 42:51)

ve onların öğretmeni Mahlukat içindeki Allah’tı, ki o da Muhammed’di ﷺ,

Ve O, Adem’e, isimlerin hepsini öğretti. Sonra onları meleklere arz ederek buyurduki: “Haydi sadıklardan iseniz bunları isimleri ile bana haber verin.” (Bakara 2:31)

Daha ziyade, aslında onların yüzleşmesi, sadece Muhammed’e ﷺ açılan kapı ile oldu ve o da, Ali (aleyhisselam) idi. Ebi Cafer (aleyhisselam) babalarından ﷺ nakletmiştir, Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Ben İlmün şehriyim, ve o cennettir, ve sen ya Ali (aleyhisselam) onun kapısısın. Öyleyse, bir kimse kapısından girmedikçe nasıl Cennete girebilir?”⁷⁰

İbni Abbas nakleder, Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Ben İlmün şehriyim ve Ali (aleyhisselam) onun kapısıdır. Öyleyse ilim isteyen kapıya gelsin.”⁷¹

El Kafi’de şöyle geçer, Ebi Ebdullah Sadık (aleyhisselam) şöyle nakletmiştir, Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Ben Şehirim ve Ali (aleyhisselam) Kapıdır. Şüphesiz ki şehre kapısından başka bir yolla girdiğini iddia eden kimse yalan söylemiştir ve şüphesiz ki Ali’den (aleyhisselam) nefret ettiği halde beni sevdiğini iddia eden kimse yalan söylemiştir.”⁷²

⁶⁹Gaybet-i Tusi s.246

⁷⁰Müstredrek-i Sefinetul Bihar c.9 s.351

⁷¹Kaynak kendisidir (Ayrıca Müstedrek-i Hakim)

⁷²Kafi c.2 b.27 s.239

Resulullah ﷺ şöyle buyurmuştu: “Ben Hikmetin Şehriyim ve Ali (aleyhisselam) onun Kapısıdır. Öyleyse hikmet isteyen kimse gelsin ve onu Kapısından alsın.”⁷³

Bu yüzden, Muhammed ﷺ; o kimsedir ki; Allah'ı tanıdı ve mahlukata tanıttırdı ve bu tanıyışın kemâli, sadece ve sadece Muhammed'in ﷺ kapısı vasıtasıyla sağlanmış ki, o (kapı) da Ali'dir (aleyhisselam) ve Muhammed ﷺ, Hakikat ve mahlukat arasındaki Berzah'tır (O, insanlık ve İlahi Zât'ta yokoluş arasında sallanır). Ve Ali (aleyhisselam), mahlukattaki ilk insandır. Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

Allah bir beşerle ancak vahiy yoluyla veya perde arkasından konuşur, yahut bir elçi gönderip izniyle ona dilediğini vahyeder. O yücedir, hakîmdir.(Şura 42:51)

Bu yüzden, beşer, Ali'dir (aleyhisselam) ve perde ise Muhammed'dir ﷺ, aynı şekilde beşerler, İmamlardır ﷺ ve perde Ali'dir (aleyhisselam) ve konuşan kimse Muhammed ﷺ veya Mahlukattaki Allah'tır. Aynı şekilde, onlar (beşerler), Nebiler ve Resullerdir ve perde İmamlardır ﷺ ve konuşan kimse ise, Ali (aleyhisselam) veya Mahlukattaki Rahmettir. Onlar tarafından, hatta onun taraftarı olduğunu iddia edenler tarafından bile zulme uğramış İmam Ali (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

“Ben Nebilerden Vasilere ve Vasilerden Nebilere veren kimseyim. Allah benim dinini tamama erdirmedeğim ve araçlarını hazırlamadığım bir nebi göndermemiştir. Ve şüphesiz Rabbim beni ilim ve galibiyet ile seçmiştir. Ve ben Rabbim için 12 temsilci belirledim, böylece O bana Kendini tanıttı ve bana gaybın anahtarlarını bahşetti.”⁷⁴

Bu yüzden şöyle dememiz mümkündür: ki, Ali (aleyhisselam), Musa ile (aleyhisselam) konuşan kimsedir, daha ziyade, Musa ile(aleyhisselam) konuşan kimse Ali Muhammed'dendi ﷺ ve o, Ali'nin (aleyhisselam) emriyle emrolunmuş oluyordu. Ve Ali (aleyhisselam), emri Muhammed'den ﷺ alıyor, Muhammed ﷺ ise, emri Allah,Subhan ve Teala'dan alıyor. Emirel Müminin Ali (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

“...Ve sancak Kürdistan'ın cabbarları için kuruldu...böylece, Tur Dağındaki ağaçtan Musa ile(aleyhisselam) konuşan kimsenin hurucunu bekleyin, böylelikle, zuhur edecek ve bu, aşikâr, açıklanmış ve vafedilmiş olacaktır...”⁷⁵

Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

De ki: “Size vekil kılınan ölüm meleğicanınızı alacak. Sonra Rabbinize döndürüleceksiniz.”(Secde 32:11)

⁷³Müstederek-i Sefinetul Bihar c.9 s.351

⁷⁴Biharul Envar c.39 s.350

⁷⁵Biharul Envar c.82 s.272

Ve Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

Melekler, nefslerine zulmedenlerin canlarını alacakları zaman onlar teslim olurken: "Biz, bir kötülük yapmadık." Dediler. Hayır, muhakkak ki Allah, yapmış olduğunuz kötü amelleri en iyi bilendir.(Nahl 16:28)

Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

Melekler, onları en güzel bir şekilde vefat ettirirler (alırlar). Onlara: "Selam üzerinize olsun. Yapmış olduğunuz (hayırlı) ameller sebebiyle cennete girin." Derler.(Nahl 16:32)

Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

Ve Allah, sizi yarattı. Sonra sizi vefat ettirecek (alacak). Ve sizden ömrünün en rezil devresine geri döndürülen bazı kimseler vardır, ki böylece onlar (çok) bilgi sahibi olduktan sonra hiçbir şey bilmezler. Muhakkak ki Allah, her şeyi bilendir, her şeye kadir olandır.(Nahl 16:70)

Bu yüzden, tıpkı, tüm bu durumlarda, ruhları alan (ölüme sebebiyet veren) Kimse Allah olduğu gibi, bunun yanı sıra, tüm bu durumlarda konuşan Kimse de, Allah'tır. Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

Böylece oraya gittiği zaman ona nida edildi: "Ateşin içinde ve etrafında bulunanlar mübarek kılındı. Ve alemlerin Rabbi Allah Subhan'dır (münezzehdir)." (Neml 27:8)

Bu yüzden, Allah, Subhan ve Teala, perde arkasından olması hariç, insanlarla konuşmaktan çok Yücedir. Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

Allah bir beşerle ancak vahiy yoluyla veya perde arkasından konuşur, yahut bir elçi gönderip izniyle ona dilediğini vahyeder. O yücedir, hakîmdir. (Şura 42:51)

Dolayısıyla, Allah (Subhan ve Teala)'nın sözleri, doğrudan ve bir perde olmaksızın yazılmamıştır, Muhammed'in ﷺ varlık sayfası hariç... Ve, bu yüzden de, Ali (aleyhisselam), ilk insandı ve ilk beşerdi. Ve, Muhammed ﷺ, Kuran'da yokolması (erimesi) sayesinde, ve sonra da; insanlık ve İlahi Zât arasında sallanmasının (gidip gelmesinin) sayesinde; ve böylece de; Vahid'ul Kahhar olan Allah'tan başka, hiçbir şeyin bâki kalmamasından ötürü; Hakikat ile Mahlukat arasındaki hicaptır. Ve ben dememişimdir ki: 'Böylece, Rahman ve Rahim olan Allah'tan başka hiç kimse bâki kalmaz'. Zira, şüphesiz; Muhammed ﷺ, Mahlukat içindeki Rahmettir, bu yüzden eğer o İlahi Zât'ın içinde yok olduysa, gazap ve kahredişten başka hiçbir şey bâki kalmaz. Zira, Allah Subhan ve Teala, Muhammed'e ﷺ doğru bakmış ve Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

Çünkü, muhakkak ki sen Bizim gözlerimizin önündesin.(Tur 52:48)

Tevhid Tespih'tedir, Sıfatta Değil

Önceden anlatılan şeyler sayesinde açıklandı ki, Tevhid Tespih'tedir, Vasıfta değil.⁷⁶ Yani gerçek Tevhid, O'nu (Subhan ve teala), Kendi Hakikat'ıyla tanınabileceğinden tenzih etmekle gerçekleşir. Daha doğrusu, hedef ve O'nun en son noktadaki tanınması, O'nun Hakikatini tanımaktaki acizliği bilmek ile oluyor. Dolayısıyla, Vasıf veya Kâmil İlahi İsimler hususunda bir insanın ulaşabileceği en son nokta, insan için gerçek Tevhid'in Tespih'te olduğunun açıkça ortaya çıkması sayesinde, bu marifete -yani tanımadaki acizliği bilmeye- ulaşmaktır. Allahu Teala şöyle buyurdu:

Allah onların vafettiklerinden Subhan'dır (münezzehtir). Ancak Allah'ın muhlas (ihlaslı) kulları müstesna.(Sâffât 37:159-160)

Bu, şu sebeptendir ki, ihlaslı kullar, vasıfların hakikatlerinde, Allah'tan noksanları kaldırmaya veya Allah'ı Tespih ve Takdise döndüğünü bilirler. Yani, O'nun (Subhan ve Teala) alanı, noksanlardan münezzehtir. Yani O (Subhan ve teala), Kendi içinde zulmet olmayan Nur'dur. Ebu Abdullah (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

“Şüphesiz ki Allah içinde cehalet olmayan İlimdir, içinde ölüm olmayan Hayattır, içinde zulmet olmayan Nurdur.”⁷⁷

Yunus bin Abdurrahman nakletmiştir, Ebil Hasan Rıza'ya (aleyhisselam) şöyle arz ettim:

“Bize Allah'ın içinde cehalet olmayan İlim, içinde ölüm olmayan Hayat, içinde zulmet olmayan Nur olduğu nakledildi.” İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu: “Şüphesiz ki O böyledir.”⁷⁸

Gerçek şu ki, İlahi marifetteki acizliğimizi bilmek, bizim için mümkün olan tanıyıştır. Ve, o sayede, Hakikati tanıyıştaki acizliğimizi biliriz. Zira, bizim, Mutlak İlahı tanıyıştaki acizliğimizi bilmeden, O'nun (Subhan ve teala) Hakikatini tanımadaki acizliğimizi bilmemiz mümkün değildir. Bu sebepten, Mutlak İlah, bizimle yüzleşen şeydir ve bizim durumumuz için bu uygundur ve tanıdığımız kusurumuz sayesinde, O'nu tanıma alanına dalmak, bizler için mümkündür,⁷⁹ zira, Mutlak İlah, Mutlak Mükemmelliktir ki, noksanlarımızı gidermesi için, O'na yönelir ve O'nu isteriz. Fakat mümkün müdür ki, örneğin, belirli bir Rahmeti tanımadan, Mutlak Rahmeti tanımadaki acizliği bilelim? Kesinlikle cevap hayırdır.

⁷⁶“Samed” hakkında söylediklerimin içinde belirtildi, ki o ondan her noksanı nefyetme sayesinde Zâtın tesbihidir ve onun Mutlak Mükemmelliği için açıklamadır.

⁷⁷Tevhid-i Saduk s.137

⁷⁸Tevhid-i Saduk s.138

⁷⁹İmam Sadık (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur: “Kulluk, hakikati Rububiyet olan bir özdür/özektir.” - Misbahul Şeria s.7, Tefsir-i Safi c.6 s.348 -orada öz yerine cevher zikredilmiştir- ve diğer kaynaklar.

Sonuç olarak, Mutlak Rahmeti veya Rahmanir Rahim'i (Subhanehu) tanımadaki acizliğimizi bilmek için, bir kısım Rahmeti tanımalıyız. Ve tanıdığımız bu Rahmet, ne kadar büyük olursa, onu tanımamız da, o kadar büyük olacaktır. Ve sonuç, Mutlak Rahmeti tanımadaki acizliğimizi bilmenin daha büyük olduğu olacaktır. Nihayetinde, bizimle, Mutlak Rahmet ile yüzleşmiş olan Hakikati tanımadaki acizliğimizi bilmek daha büyük olacaktır. Zira, Mutlak Rahmeti tanımak, onun Mahlukattaki tecellisini tanımak ile gerçekleşir. Ve, Mutlak İlah'ı tanımak, O'nun Mahlukattaki tecellisini tanımak ile gerçekleşir. Bunun yanısıra da, Hakikati tanımak, Mutlak İlahı tanımak ile gerçekleşir.

Bu yüzden, Allah'ın yeryüzündeki halifelerini tanımamız farzdır. Zira, onlar, Allah'ın mahlukattaki tecellisidir. Ve, onları tanımanın sayesinde, Allah tanınır. Yani, O'nu, tanımadaki acizlik ile tanınmış olur. Ve, sonuç olarak da, Hakikati tanımadaki acizlik ile tanınmış olur. Ve bu, Ademoğlu'ndan talep edilen Tevhid'dir. Ve bu, nebiler ile vasilerin ﷺ gönderilmesindeki, yani onların gönderilmesinin gerekli olmasındaki gerçek sır ve sebeptir. Zira, Marifet, onlar tarafından ve onlar sayesinde gerçekleşir.

Bu yüzden, Tevhid'in hakikati burada yatar, ve o da şudur: O (Subhan ve teala), mahlukatı için, Mutlak İlah'ta tecelli etti ki, böylece, onlar, kendilerinin fakir olduğunu ve kendi noksanlarını gidermesi için, Mutlak Zengin'e yöneldiklerini göz önünde bulundurarak, kendilerinin durumu için uygun olan şeyle, O'nu tanıırlar. Yani İlah, Hakikat değildir, daha doğrusu İlah, Hakikatin mahlukat için uygun olan yüzüdür. Zira İlah, O'nun(Subhan ve teala), O'nu tanımamız amacıyla, bizler için zuhurudur. Bu yüzden de, İlah; Hakikat değildir. Bilâkis, Hakikate götüren yoldur. Fakat bu, Mutlak İlah'ın, O'ndan (Subhan ve teala) başkası olduğu anlamına gelmez. Çünkü gerçekte, Mahlukatın varlığı olmasaydı, İlah denen hiçbir şey olmazdı. Zira, O (Subhan ve teala), bize göre İlah'tır. Zira, biz fakiriz ve noksanlarımızın giderilmesine muhtacız. Ve, bu yüzden de, O'na (Subhan ve teala) yöneliriz. Yani, O'nun(Subhan ve teala), mahlukatı için, Mutlak İlah'ta tecellisi, O'nun (Subhan ve teala), onlar için kendi durumlarına uygun olan şeyle tezâhüründen başka bir şey değildir... Ki İlah, Hakikatin gerçek ve tam açıklayıcısı değildir. Daha doğrusu o, Hakikat tarafından mahlukatın durumu ve yoksulluğu için uygun olan şeyle vafedilir. Ebi Sinan nakletmiştir, Ebal Hasan Rıza'ya (aleyhisselam) şöyle arz ettim:

“Allah mahlukatı yaratmadan önce Kendini biliyor muydu?” İmam (aleyhisselam) “Evet.” Diye buyurdu.Dedim ki: “Onu görüyor, işitiyor muydu?”İmam (aleyhisselam) da buyurdu: “Buna ihtiyacı yoktu; çünkü ona (Nefsine)sormaya ve ondan istemeyeihtiyacı yoktu. O, Kendisidir (Kendi Nefsidir), Kendisi de Odur. Kudreti yürürlükteydi ve O, Kendini adlandırmaya ihtiyaç duymaz. Ancak O, Kendisinden başkalarının Kendisini onlarla çağırması amacıyla Kendisi için isimler seçti. Zira eğer O, Kendi ismiyle çağrılmasaydı bilinmezdi. Kendisi için seçtiği ilk (isim)“Aliyyul (Yüce) Azîm (Büyük)” oldu. Çünkü O, bütün şeylerinen yücesidir. Bu yüzden,

O'nunanlamı "Allah'tır", ve O'nun ismi "Aliyyul Azîm" dir. Bu, O'nun isimlerinin ilkidir, O her şeyden yücedir."⁸⁰

Hişam bin Hakem, Ebu Abdullah'a (aleyhisselam) Allah'ın isimleri, "Allah" ismi ve onun nereden türediği hakkında sordu. İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu:

"Ey Hişam, "Allah" "ilah"tan türemiştir ve ilah ("ihtiyaç duyulan kimse" anlamına gelir), ona ihtiyaç duyan birinin var olmasını gerektirir ve isim isimlendirilenden farklıdır. Bu yüzden, herkim, Manâ olmaksızın isme ibadet ederse, şüphesiz ki, küfre girmiştir ve hiçbir şeye ibadet etmemiştir. Herkim, isim ve Manâya ibadet ederse şüphesiz ki, şirk koşmuştur ve iki şeye ibadet etmiştir. Herkim, isim olmaksızın Manâya ibadet ederse, şüphesiz ki, bu (onun yaptığı) Tevhiddir."⁸¹

İmamların sözleri hadislerde gayet açıktır. Kişi, sadece, İmam Rıza'nın (aleyhisselam) sözleri üzerinde düşünmelidir:

"Kudreti yürürlükteydi ve O, Kendini adlandırmaya ihtiyaç duymaz. Ancak O, Kendisinden başkalarının Kendisini onlarla çağırması amacıyla Kendisi için isimler seçti. Zira eğer O, Kendi ismiyle çağırılmasaydı bilinmezdi."

Ve İmam Sadık'ın (aleyhisselam) sözleri hakkında da:

"Ey Hişam, "Allah" "ilah"tan türemiştir ve ilah ("ihtiyaç duyulan kimse") ona ihtiyaç duyan birinin var olmasını gerektirir."

Ve görüntünün daha açık olması için, bilmeliyiz ki, O'nu (Subhan ve teala), Kendi sıfatlarıyla tanımak, gerçek ve tam bir tanıma mümkün değildir, iki nedenden ötürü:

İlki: Tüm İlahi Sıfatlar, daha ziyade onların toplayıcısı olan İlah (ki tüm bu sıfatlar İlah'ta toplanır) -yani Allah- O'nun (Subhan ve teala), bizimle, onun vasıtasıyla durumumuza münasip olan şeyle yüzleştiği bir yüzden başka bir şey değildir. Odur ki, İlah Hakikat değildir, daha doğrusu Hakikati tanımanın yoludur. Bu yüzden, onda (İlah'ta) durmak ve onu tanımanın Gerçek tanıma olduğunu düşünmek, tam da hedefe götüren bir yolun ortasında durup hedefe çoktan vardığınızı iddia etmek gibidir.

İkincisi: Sıfatlar, O'na (Subhan ve teala) atfedilirse, mutlak olurlar. Öyleyse, mutlak olmayanın mutlakı, kâmil bir marifetle tanınması nasıl mümkün olur? Oysa ki, kâmil marifet, bir şeyi tanıyan kimsenin, onu kuşatması (yani ondan tam olarak haberdar olması) anlamına gelir?! Ancak; onun (o şeyin) üzerinde olan veya en azından ona eşit olan kimse, o şeyi kuşatır. Bu yüzden de, İlahi sıfatları, kâmil bir marifetle

⁸⁰Kafi c.1 s.113

⁸¹Kafi c.1 s.87 h.2

tanımada, yeterlilik iddia etmek, tanıyan kimseyi –ki o yaratılmış kimsedir– mutlak bir ilah yapmak gibidir. Ve bu da, yanlıştır. Bu yüzden, sıfatlardan tanıyabileceğimiz şey; onların mahlukattaki tecellileridir ve kesinlikle onlara (ilahi sıfatlara) en yakın tecelliler; Allah'ın, Kendi Mahlukatı üzerine hüccetleri ve Kendi yeryüzündeki halifeleridir.⁸²

Şayet, örneğin; Rahmeti alsak ve Rahmet hakkında bilinebilecek olan her şeyi bilmek istesek, onu, Nebilerin ve Vasilerin mahlukatın geri kalanıyla olan ilişkisinden bilebiliriz. Öyleyse farzedelim ki, o (rahmet), yüzde 80 ve yüzde 99 arasında yer alır ve onların (aleyhimusselam) arasında kendi durumlarına göre farklılık gösterir, fakat rahmetin onların birinde yüzde 100 olması asla olamaz, çünkü o halde yüzde 100 Rahmet ile vasfedilen kimse, içinde hiçbir kusura sahip olmayan mükemmellik ve içinde hiçbir yoksulluğa sahip olmayan zenginlik olacaktır, yani o, içinde hiç zulmet olmayan nur olacaktır ve tüm bunlar Allah'tır (Subhan ve teala), Onun (Subhan ve teala) mahlukatı değil. Ve bu yüzden, bizim Rahmeti tanımamız, nereye varırsa varsın, eksiktir ve Rahmeti tanımada ulaşabildiğimiz en son nokta, Mutlak Rahmeti tanımadaki acizliği tanımadır.

Kısacası bu, şu anlama gelir ki; o, noksanları nefyetmeye bağlı bir marifettir,⁸³ yani o, Allah'tan herhangi bir eksikliği, boşluğu, zulmeti, kusurları vb. Kaldırmaya ve Tespih'e bağlı bir marifettir. Ve bunun için söyleyip belirttim ki, Tevhid Tespih'tedir, Sıfat'ta değil. Ve ayrıca mahlukatın geri kalanına nazaran; o, Allah'ın Kendi yeryüzündeki halifelerine bağlı bir tanıyıdır. Zira, onlar sayesinde Allah tanınır ve onlar sayesinde Tevhid inşa edilir. Zira, onların (Allah'ın halifelerinin) Rahmeti sayesinde, Allah'ın mutlak rahmeti tanınmış olur ve onların mahlukattaki İlahlıkları sayesinde, O'nun(Subhan ve teala) Mutlak İlahlığı tanınmış olur. Ve onlar olmadan, mahlukatın geri kalanının yanında ne marifet, ne de tevhid mevcut olur.

Bu yüzden; Tevhid, Allah'ın Halifelerine çok sıkı bir bağla bağlıdır. Hatta, eğer meseleyi çok doğru bir şekilde kontrol etseydik, belirtilen şeyden anlardık ki, eğer, O'nu (Subhan ve teala)mahlukata tanıtmış olan ilk yaratılan varlık veya İlk Akıl veya Muhammed ﷺ olmasaydı; Marifet ve Tevhid, mahlukatın geri kalanı için mümkün olmazdı.

Abdusselam bin Salih Herevi, Ali bin Musa Rıza'dan, o da babası Musa bin Cafer'den, o da babası Cafer bin Muhammed'den, o da babası Muhammed bin Ali'den, o da babası Ali bin Hüseyin'den, o da babası Hüseyin bin Ali'den o da

⁸²Daha önce belirtilmişti, "Ve bu, nebiler ile vasilerin (aleyhimusselam) gönderilmesindeki yani onların gönderilmesinin gerekli olmasındaki gerçek sır ve sebeptir, zira Marifet onlar tarafından ve onlar sayesinde gerçekleşir."

⁸³Adaletin zulmün zıttı olduğunu varsayalım ve varsayalım ki, adaletin yüzde 99'u Allah'ın Kendi yeryüzündeki halifelerinden birinde tecelli etti, ki kalan yüzde bir onun varlık sayfasındaki zulmün yüzdesi olur, ve Allah'ın halifelerinden bu halifeyi tam bir tanıyla tanıdık. O halde adaleti yüzde 99 ile tanıdık ve onun varlık sayfasına dahil olan zulmü de tanıdık. Artık sahip olduğumuz bu tanımaya bağlı olarak mutlak adaleti vasfetmek isteseydik, mutlak adalet hakkında onun içinde zulüm olmayan adalet olduğu dışında konuşamayacaktık. Yani, mutlak adaleti tanımak için mutlak adaletin alanından zulmü nefyetmeye bağlı kaldık. Zulmün bu nefyedilişi bize tam bir netlik içinde mutlak adaleti tanımadaki acizliğimizi gösterir.

babası Emirel Müminin İmam Ali bin Ebi Talib'ten (aleyhimusselam) nakleder, Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:

“Allah benden daha iyi bir mahluk yaratmadı ve bir mahluku benden daha fazla şereflendirmedi.” Ali (aleyhisselam) şöyle buyurdu:“Ya Resulullah ﷺ, sen mi daha iyisin yoksa Cebrail mi?” Resulullah ﷺ şöyle buyurdu:“Ya Ali (aleyhisselam), şüphesiz ki Allah Tebareke ve Teala, Kendi nebi elçilerini yakın (mukarreb) melekleri üzerine tercih etti ve beni de tüm nebiler ve resuller üzerine tercih etti. Benden sonra ayrıcalık senin içindir ya Ali (aleyhisselam) ve senden sonra gelecek İmamlar için. Şüphesiz ki melekler bizim hâdimlerimizdir⁸⁴ve bizi seven kimselerin hâdimleridir. Ya Ali (aleyhisselam), Arşı taşıyan kimseler ve onu kuşatan kimseler Rablerini Kendi hamdıyla tesbih ederler ve onlar bizim velayetimize iman etmiş kimseler için af dilerler. Ya Ali (aleyhisselam), eğer biz olmasaydık, Allah ne Adem'i, ne Havva'yı, ne Cenneti, ne Cehennem ateşini, ne Göğü, ne de Yeri yaratırdı. Öyleyse biz nasıl meleklerden daha iyi olmayız. Biz Rabbimizi tanımada, Onu tesbih etmede, hamd etmede ve takdis etmede onlardan öne geçtik. Çünkü Allahu Teala ilk yarattığı zaman, bizim ruhlarımızı yarattı. Öyleyse biz O'nu hamdederek ve tekleyerek konuştuk. Sonra O, melekleri yarattı, böylece onlar bizim ruhlarımızı tek nur olarak gördüklerinde bizim emrimizin çok büyük olduğunu düşündüler. Böylece biz Allah'ı tesbih ettik ki, böylece melekler bizim yaratılmış bir mahluk olduğumuzu ve O'nun bizim sıfatlarımızın çok üzerinde olduğunu bilsinler diye. Sonra da melekler bizim tesbihimizle Allah'ı tesbih ettiler ve O'nu bizim sıfatlarımızın çok üzerine yükseltiler.

Böylece onlar bizim emrimizin büyüklüğünü gördüklerinde, biz seslendik, ki böylece melekler Allah'tan başka ilah olmadığını, bizim kullar olduğumuzu, ne O'nunla birlikte, ne de O olmadan ibadet edilecek İlahlar olmadığını bilsinler diye. Böylece onlar da dedi ki: “La İlahe İllallah” (Allah'tan başka ilah yoktur).

Böylece onlar bizim makamımızın daha büyük olduğunu gördüklerinde, biz Allahu Ekber (Allah Daha Büyüktür) dedik, ki böylece melekler Allah'ın Ondan başka hiçkimsenin bu büyüklük makamına sahip olamayacağı kadar büyük olduğunu bilsinler diye.

Böylece onlar Allah'ın bize Kendi gücünden ve kuvvetinden verdiği şeyi gördüklerinde, biz “La havle ve la kuvvete illa billah” (Güç ve kuvvet ancak Allah ile) dedik, ki böylece melekler bizim ancak Allah ile güç ve kuvvete sahip olduğumuzu bilsinler diye.

Böylece onlar Allah'ın bize bahşettiği şeyi ve Allah'ın bize itaati farz bir mesele yaptığını gördüklerinde, biz “Elhamdülillah” (Hamd Allah'adır) dedik, ki böylece melekler Allah'ı zikretmekten ve O'nun bize olan nimeti için O'na hamdetmekten üzerimize düşen Allah'ın hakkının ne olduğunu bilsinler, böylece melekler “Elhamdülillah” dediler, bu yüzden de bizim sayemizde onlar Allah'ın Tevhidini tanımaya, O'nu tesbih etmeye, O'na hamdetmeye, O'na şükretmeye ve O'nu takdis etmeye hidayet edildiler.

Sonra Allah Tebareke ve Teala Adem'i yarattı, bizi onun sulbüne yerleştirdi ve meleklerle bizi şereflendirme ve tesbih etme olarak ona secde etmeyi emretti.

⁸⁴“Hâdim” hizmetçi demektir

O'nların Allahu Teala'ya secdesi ibadetti ve Adem'e olan secdeleri ise şereflelendirmek ve bize itaatti, zira biz onun sulbündeydik. Öyleyse onların tamamı Adem'e secde etmişkenbiz nasıl meleklerden daha iyi olmayız?

O (Subhan ve teala) beni Göklere yükselttiğinde, Cebrail iki kez art arda Ezan okudu ve iki kez art arda Kamet okudu. Sonra da bana dedi ki: 'İleri git ya Muhammed ﷺ.' Ben de dedim ki: 'Ya Cebrail, ben senden önce ileri gidebilir miyim?' Cebrail de dedi ki: 'Evet, zira Allah Tebareke ve Teala Kendi nebilerini tüm melekleri üzerine seçti ve seni de özellikle seçti.' Böylece ben de ileri gittim ve namazda onlara övünmeden imamlık yaptım. Böylece nurdan hicaplara ulaştığımda, Cebrail dedi ki: 'İleri git ya Muhammed ﷺ' ve o benim arkamda durdu. Ben de dedim ki: 'Ya Cebrail,şimdi bu konumda beni bırakıyor musun?' O da dedi ki: "Ya Muhammed ﷺ, bu, Allahu Teala'nın bu yer hususunda benim için koyduğu sınırın sonudur. Eğer onu geçersen, Allahu Teala'nın sınırlarını aştığım için kanatlarım yakılacaktır.' Sonra beni bir kerede Nura itekledi, nihayet Allah'ın Kendi Melekutunun (Saltanatının) yüceliğinden dilediği yere ulaştım.

Sonra bana şöyle denildi: 'Ya Muhammed ﷺ!' Ben de dedim ki: 'Lebbeyk ya Rabbi ve Sâdeyke!Tebareke ve Teala't (Sen Mübarek ve Yücesin)!'Sonra Bana şöyle denildi: 'Ya Muhammed ﷺ, sen Benim kulumsun ve Ben senin Rabbinim, öyleyse Bana ibadet et ve Bana güven.Zira sen Benim kullarım içindeki nurumsun, mahlukatıma elçimsin, yarattıklarım üzerine hüccetimsin. Senin için ve seni takip etmiş olan kimseler için Cennetimi yarattım, sana karşı gelmiş kimse için Cehennem Ateşimi yarattım, senin Vasilerin içinKerâmetimi gerekli kıldım ve onların Şiası için Mükafatlarımı gerekli kıldım.'

Ben dedim ki: 'Ya Rab, benim vasilerim kimdir?' Bana denildi ki: 'Ya Muhammed ﷺ, senin Vasilerin Arşımın (Tahtımın) bacağında yazılı kimselerdir.' Ben de Yüce Rabbinin elleri arasındayken Arşın bacağına baktım. Böylece oniki Nur gördüm, her nurun içinde üzerinde benim vasilerimden bir vasinin ismi olan yeşil bir satır vardı. Onların ilki: Ali bin Ebi Talib (aleyhisselam) ve onların sonuncusu: Ümmetimin Mehdi'si. Ben de dedim ki: 'Ya Rab, bunlar benden sonraki Vasilerim midir?'

Bana denildi ki: 'Ya Muhammed ﷺ. Bunlar, Benim seçtiğim Kimseler, Benim Vasilerim ve Benim senden sonra mahlukatım üzerine Hüccetlerimdir. Ve onlar senin vasilerin, halifelerin ve senden sonra Benim mahlukatımın en iyisidirler. İzzetime ve Celalime andolsun ki, şüphesiz onlarla dinimi aşikâr edeceğim, onlarla kelimeyi yükselteceğim ve onların sonuncusuylayeryüzünü düşmanlarımdan temizleyeceğim. Ona izin vereceğim, bu yeryüzünün doğusunu ve batısının kontrolünü ona vereceğim, rüzgarı ona boyun eğdireceğim, onun için büyük zorlukları kolaylaştıracağım, onu tüm meseleler ve sebepler hususunda yükselteceğim, Kendi askerlerim ile ona zafer vereceğim, Kendi meleklerim ile onu destekleyeceğim, nihayet Benim çağrımışa edilir ve mahlukat Beni tekleme (benim tevhidim) üzere toplanır. Sonra da onun saltanatını sürdüreceğim ve Kıyamet gününe kadar Kendi günlerimi Benim tercih ettiğim kimseler arasındapeşpeşe kılacağım.' "85

⁸⁵İleluş Şerai c.1 s.5, Şeyh Saduk. Kemalud Din ve Tamamun Ni'me s.255, Şeyh Saduk.

Namaz ve Tevhid

Namaz, müminin miracıdır ve Marifete yaklaşımın suretini temsil eder. Marifetin adımları ve onun rükünleri ve sözleri, Marifete yaklaşımı ifade eder. Zira, Namazın rükünleri - ki kıyamla başlar, sonra rüku ve sonra da secde ile devam eder -'BEN'den uzaklaşmaya eşlik eden Marifeti ifade eder. Dolayısıyla, Allah ile yüzleşmek olan; kıyamdan, itaati ve boyun eğmeyi belli bir dereceye kadar 'BEN'den uzaklaşmayı temsil eden rükuya, oradan da itaatin, itaatin ve 'BEN'den uzaklaşmanın daha büyük derecesini temsil eden secdeye kadar. Ve kesinlikle itaat ve boyun eğme, Marifetin artmasıyla beraber artar,⁸⁶ bununla birlikte Marifet de, itaat ve boyun eğmenin artmasıyla beraber artar.

Bu yüzden Rükudaki ve Secdedeki zikir -ki onlar "**Subhane Rabbiyel Azim**" (Büyük olan Rabbim Münezzehtir) ve "**Subhane Rabbiyel Alâ**" (En Yüce olan Rabbim Münezzehtir) zikirleridir - itaatin ve boyun eğişin iki mertebesini temsil eder ve bu iki mertebeye eşlik eden Marifeti de (temsil eder). Zira, rükuda, İlahi Zâtın veya Allah'ın Tespih'i ve Takdisi, Allah'tan tüm kusurları, zulmeti, eksiklikleri, ayıpları vb. Kaldırmak ve O'nu tüm bunlardan tenzih etmek vardır.

Secde, rükudaki itaat mertebesinde daha büyük ve daha yüce bir itaat mertebesi olduğundan dolayı, Rükudaki Tespih hususunda söylenecek olan en uygun şey "**Subhane Rabbiyel Azim**" (Büyük olan Rabbim Münezzehtir) veya "**Subhane Rabbiyel Aliyy**" (Yüce olan Rabbim Münezzehtir) zikirleridir. Secdedeki Tespih hususunda söylenecek olan en uygun şey ise; "**Subhane Rabbiyel Alâ**" (En Yüce olan Rabbim Münezzehtir) veya "**Subhane Rabbiyel Azâm**" (En Büyük olan Rabbim Münezzehtir) zikirleridir. Büyük ile En Büyük ve Yüce ile En Yüce arasındaki fark gayet açıktır.⁸⁷ Bu fark açıkça gösterir ki - *Secdenin ve onun Tesbihinin işaret ettiği* - Secdedeki Marifet -*Rükunun ve onun Tesbihinin işaret ettiği* - Rükudaki Marifetten daha büyüktür.

Her iki Tespih'te de; (yani rükuda ve secdede yaptığımız tesbihlerde); O'ndan (Subhan ve teala) tüm eksiklikleri kaldırdık. Sonuç olarak, O'nu tenzih ettik veya O'nu tanıyabileceğimiz ihtimalini kaldırdık. Yani, O'nu (eksikliklerden) tenzih ettik veya O'nu tam bir marifetle, her iki mertebede de, yani, Büyük ile En Büyük veya İlah olan "Allah" ve Hakikat olan "HUVÉ" mertebesinde tanıyabileceğimiz ihtimalini kaldırdık. Sonuç olarak, bu söylediklerimizle, bizimle onun (Mutlak İlah'ın) vasıtasıyla yüzleştiği Hakikati bir yana bırakın; Mutlak İlahı tam bir marifetle tanımaktan aciz olduğumuzu gösteriyor oluyoruz.⁸⁸

⁸⁶Ek-5'teki hadise bakın

⁸⁷Sadece Arap dilinde değil, diğer dillerde de Türkçedekine benzer bir üstünlük sıralaması vardır, yani: büyük-daha büyük- en büyük.

⁸⁸Çevirmenin Notu: İmam Hazreti Sadık'a (aleyhisselam) Allahu Teala'nın niçin kendisini mahlukattan, insanlardan sakladığı sorulunca İmam (aleyhisselam) şöyle buyurdu: "Çünkü mahlukatın, insanların temel yapısı cehalet esası üzerine kuruludur." - Tevhid-i Saduk s.98 h.5

İlk Secde Emri ve Tevhid

Bugün namazlarımızda, Allah'a secde ediyoruz. Hepimizin bildiği ve hakkında ihtilaf etmediği şey budur. Fakat ayrıca biliyoruz ki, melekler Adem'e secde ettiler ve ayrıca biliyoruz ki, Yakup (aleyhisselam) bir Nebi'ydi ve onunla beraber eşi ve oğulları, Allah'ın Nebisi Yusuf'a (aleyhisselam) secde ettiler.

Her kim, gerçek kurtuluşu arıyorsa, bu meseleye kayıtsız kalmamalıdır. Yoksa aksi takdirde, bile bile dinini kaybedecektir. Çünkü bugün akıllarda yer eden secdenin Allah'tan başkası için caiz olmayışından dolayı, bu mesele aşırı derecede önemli ve tehlikelidir ve bunu yapan (yani Allah'tan başka bir şeye secde eden) her kimse, belki de düşünüyor ve aklını kullanıyor gibi görünmeyen kimselerce şirkin ve küfrün içine atılacaktır (yani, düşünmeyen ve aklını kullanmayan kimselerce, şirke girmek ve kâfir olmakla suçlanacaktır). Tüm açıklığı ile, bu secdenin, Melekler ve Yakup (aleyhisselam) ile cereyan ettiğini görürüz ve hepsi de masumdur ve hata yapmazlar. Bilâkis, bu secde, Allah'ın emri ile yapılmıştır. Bu yüzden, böyle dikkat bile etmeden bu konu üzerinden geçmek iyi bir şey değildir. Bu konuyu, bir sürü insanda olduğu gibi, anlama yetersizliğimiz sebebiyle ihmal etmek de iyi bir şey değildir. Bilâkis, hakkı arayan kişi Allah'ın dinindeki herşeyi anlamak zorundadır. Çünkü O (Subhan ve teala), anlamadan ya da içindeki hikmeti görmeden üzerinden bu şekilde geçelim diye bizler için herhangi bir şey yapmamış ve zikretmemiştir.

Esasen bu secde, bizi belirgin olan hakikatinkârşısınakoyuyor ki, o da şudur: Mahlukatına şöyle buyurmuş olan Allah (Subhan ve teala): "**Bana secde edin çünkü Benim, sizin Rabbiniz.**" Ayrıca onlara şöyle de buyurmuş olan Kimsedir: "**Adem'e (aleyhisselam) secde edin ve Yusuf'a (aleyhisselam) secde edin.**" Bu son derece tehlikeli bir meseledir ve tam olarak anlaşılacak zorundadır. Çünkü secde, secde eden kişiden gelen en büyük itaattir ve secde edenin yoksulluğu ile secde edilenin zenginliğini açıklar. Sonuç olarak da açıklar ki, secde eden kişi secde ettiğini bir İlah haline getirir ve onun Rabliğine olan ikrarını gösterir.

Eğer bu durumu bir soru biçimine koysaydık şöyle derdik: Aslında bizim Allah'a olan secdemiz ihtiyacımızı ve acizliğimizi gösterebilmek için itaat hususunda yapabileceğimiz en üst şeyi temsil eder. Yani, Bizi mükemmelleştirmesi ve tamamlaması için ve O'nun Rabliğini ve bizi tamamlayanın O olduğunu kabul edebilmemiz için O'na yönelir ve O'nu isteriz. O halde soru şudur: Meleklerin Adem'e yaptıkları secdenin anlamı nedir? Ve Yakub'un, Yusuf'a (aleyhisselam) yaptığı secdenin anlamı nedir? Mesele aynı mıdır yoksa değişmiş midir?

Aslında, mesele aynıdır ve secdenin işaret ettiği şey (yani secde edenin secde ettiği kimseye secdesi) hususunda bir değişiklik olmamıştır. Secde aynıdır ve secde eden de aynıdır. Evet, secde edilen kişi değişmiştir, çünkü örneğin Yakup, Allah'a secde etmiş ve Yusuf'a secde etmiştir. Böylece, değişen şey secde edilen olmuştur. Ve ilk secdenin işaret ettiği şey ile ikinci secdenin işaret ettiği arasında bir fark yoktur. Yani, ilk secde Yakub'un Allah'ı arayışını ve O'naihtiyacını ve Yakub'un secde edilen kimsenin Rabliğine olan ikrarına işaret ediyorsa, ikincisi de aynı

şekildedir. Bu sebepten, bu secde tüm açıklığı ile Allah'ın (Subhan ve teala) şöyle demek istediğini gösterir: “Şüphesiz, Ben bununla bilinirim. Her kim Benim İlahlığımı bilmek isterse, o halde bunu bilmelidir. Her kim benim Rabliğimi bilmek isterse, o halde bunu bilmelidir.”

Aslında bu, büyük bir nimettir ve onun (nimetin) büyüklüğünü önceden şöyle dediğimde açıklamıştım: Muhakkak ki Mutlak Rahmeti tanımak bizim için mümkün değildir, fakat Mutlak Rahmete yakın olan bir Rahmeti tanıyarak, onu tanır hale geliriz. Bu rahmet Mutlak Rahmete daha yakın oldukça, bizim tanımamız da o kadar büyük olacaktır. Bunun için muhakkak ki, mahlukat üzerine olan en büyük nimet Allah'ın Kendi yeryüzündeki Halifeleridir, zira onlar sayesinde Allah bilinir ve teklenir (tevhid edilir) hale gelir.

İmam Rıza (aleyhisselam) Nebileri ve Vasileri ﷺ nasıl ziyaret edeceğimize ilişkin şöyle buyurmuştur:

“Selam olsun Allah'ın seçilmişlerine ve Onun yakınlarına. Selam olsun Allah'ın Emanetçilerine ve Ona Sevgili olanlara. Selam olsun Allah'ın Destekçilerine ve Onun Halifelerine. Selam olsun Allah'ın duraklarına. Selam olsun Allah'ın zikrinin evlerine. Selam olsun Allah'ın emir ve nehiyelerini aşıkâr kılanlara. Selam olsun Allah'a doğru çağıranlara. Selam olsun Allah'ı hoşnut etmede istikrarlı olanlara. Selam olsun Allah'a itaatte ihlaslı olanlara. Selam olsun Allah'a doğru hidayet edenlere. Selam olsun o kimselere ki onları mevla edinen Allah'ı mevla edinir, onlara düşmanlık besleyen Allah'a düşmanlık besler, onları tanıyan Allah'ı tanır, onlara cahil olan Allah'a cahil olur, onlara sıkıca tutunan Allah'a sıkıca tutunur, onları terk eden Allahu Teala'yı terk eder. Allah şahidimdir ki, sizinle barış içinde olanlarla barış içindeyim ve sizinle savaş içinde olanlarla savaş içindeyim ve sizin zahirinize ve batınıza iman etmişim ve tüm bunlar hususunda size bağlıyım. Allah Al'i Muhammed'in cin ve insanlardan olan düşmanlarına lanet etsin ve onlardan beri olduğumu beyan ederim ve Allah'ın selamı ve rahmeti, Muhammed ve Ailesinin üzerine olsun.”⁸⁹

Bunun için Allah onları “nimet” diye adlandırdı,

Sonra o gün muhakkak ki nimetlerden sorulacaksınız.(Tekasür 8)

Adem onlara cahil oldukları şeyi öğretilince melekler bu nimeti tanıdı, **[O dedi ki, onlara,onların isimlerini haber ver]**, yani onlara Allah'ı ve Allah'ın İsimlerini tanıttı. Dolayısıyla Adem, meleklerin onun sayesinde öğrenip İsimlerin hakikatlerini tanıdığı yoldur, zira Adem'in onlara öğrettiği şey hakikatler idi, sözler ve manâlar değil. Onlar Adem'den İsimleri öğrendikten sonra, Adem'in yaratılmasının Allah'ın kendilerine bahşettiği bir nimet olduğunu bildiler. Dolayısıyla örneğin Rahmetten yaratılmış Melek Mutlak Rahmetten,kendi durumuna göre biliyordu, fakat Adem (aleyhisselam) yaratıldığında - ki Rahmet onun içinde daha büyük bir suret ile, Mutlak Rahmete daha yakın bir suret ile tecelli etti - ancak o zaman bu Melek bu Mutlak Rahmetin hakikatini tanıdı, Mutlak Rahmeti tanımadaki acizliğini bilerek.

⁸⁹Men La Yehzuruhul Hatib (“Men La Yehzuruhul Fakih” de olabilir) c.2 s.608. Ayrıca bu ziyaret el Kafi'de, Tehzib'de ve Kamiluz Ziyarat'ta da mevcuttur.

İnsanlığın, bu Yeryüzünde, Şirk, Küfür ve Tevhid Arasındaki Yolculuğu

Tevhid'de, Adalet olmalıdır. Adalet, bir şeyi doğru yerine koymak anlamına gelir, ki böylece hiçbir **ifrat**, yani Tevhidin sınırları hususunda aşırılık olmasın. Bu, Tevhid için, sınırlar ve hadler koymada aşırılık anlamına gelir, hatta o kadar ki, kişi, Allah'ın Hüccetlerinin ﷻ gerçek konumunu ve onların hakikatlerini inkâr eder, ya da **Tefrit** (ihmal), yani Tevhidin sınırlarını ihmal etme, hatta o kadar ki, kişi Allah'ın Hüccetlerini ﷻ Mutlak İlahlar yapma noktasına varana dek bu sınırları aşar. Her iki durum (ifrat ve tefrit), batıldır.

Zira **İfrat**: Tevhidin sınırları hususunda aşırılık, kişiyi engele ve Tevhidden dışarı çıkmaya götürür. Çünkü, O'nu tanımayı inkâr etmek, O'nu (Subhan ve teala) inkâr etmekle tam olarak aynıdır ve O (Subhan ve teala), ancak Kendi yüzüyle tanınır, ki onunla birlikte Kendi mahlukatıyla yüzleşmiştir ve yüz (vecih); Hüccetler, Nebiler ve Vasilerdir ﷻ. Bu **İfrat**, aslında küfür ve şirkir ve buna inanan kimse böyle beyan etmese bile, küfürdür. Zira, küfür, hakikati saklamak, örtmek ve perdelemektir ve bu Müfritler (Tevhidin sınırları hususunda aşırı olan kimseler), Nebilerin ve Vasilerin ﷻ hakikatini örterler. Ve, onu perdeleyip reddederler, çünkü ona iman etmezler. Ve madem ki, Nebilere ve Vasilere ait bu hakikat, Allah'ın onun sayesinde tanınır hale geldiği yüzüdür,⁹⁰ o halde onlar (müfritler), kendi hakikatlerinde Allah'ı inkâr eden kâfirlerdir. Ve onlar, kendi Küfür mertebeleri içinde sıralanırlar, her biri kendi makamına göre.

Ve, Nebilerin ve Vasilerin ﷻ inkâr edilmiş mertebelerinin, en düşük makamlarında, insan, Allah'ı tanıma ve mükemmellik mertebelerini kaybeder. Onların ﷻ hakikatlerini inkâr etmenin, daha yüksek mertebeleri, insanı, Allah'tan (Subhan ve teala) cahil olmaya götürür, zira O (Subhan ve teala), onlar ile tanınır.

Kişi onların Velayetinden (onların hücciyetini ve ilâhi atanmışlığını kabul etmek) çıktığı zaman, Allah'ın (Subhan ve teala) Velayetinden de çıkar, böylece Allah'a (Subhan ve teala) karşı kâfir olur. Zira kişi, O'na (Subhan ve teala) ve O'nu (Subhan ve teala) tanımaya götüren yolu inkâr etmiştir ve dolayısıyla, O'na (Subhan ve teala) götüren yoldan çıkmış ve şeytana götüren yolları tutmuşken, onun bir mümin olduğunu iddia etmek ona yarar sağlamayacaktır. Örneğin, bu mesele hususunda: bir çiftlik ve bir çöplük/hurdalık olsa, bir numaralı yol, çiftliğe götürse ve iki numaralı yol çöplüğe götürse ve siz de, iki numaralı yolda yürüyen ancak çiftliğe gittiğini iddia eden bir adam görseniz, bu durumda onu nasıl tanımlardınız? Sanırım, en azından, onu, yalancı olması ve hakikati gizleyip örtmesiyle, yani onu inkâr etmesiyle, hatta başkalarını aldatmaya çalışmasıyla tanımlayabilirdiniz.

Ayrıca **İfrat** şirkir, çünkü Allah'ın Hüccetlerini -ki onlar Nebiler ve Vasilerdir ﷻ - başkalarına eşit hale getiren kimse, Allah'ın Yüzünü ve O'nun İlahi İsimlerini mahlukatın geri kalanına eşit hale getirmiştir. Zira, onlar ﷻ, Allah'ın Kendi

⁹⁰Herkes fânidir. Ve Celal ve İkrâm Sahibi Rabbinin yüzü bâki kalır. (Rahman 55:26-27)

mahlukatıyla yüzleştığı Yüzüdür ve onlar, mahlukatta, O'nun ilâhi isimleridir. Dolayısıyla, onları başkalarına eşit hale getirmenin en düşük seviyesi, insanı, mükemmellik ve Allah'ı (Subhan ve teala) tanıma merbesini kaybetmeye götürür.

Onları kendilerinden başkalarına eşit hale getirmenin daha büyük seviyeleri hususuna gelince, bu insanı, Allah'tan (Subhan ve teala) cahil olmaya götürür, zira bu insan, onlardan ﷻ cahil olmuştur ve onlardan cahil olan kimse, Allah'tan da cahildir. Bu yüzden de, onları başkalarına eşit hale getirmek, onun tüm mertebelerinde şirktir ve onları inkâr etmek ise, onun (inkârın) tüm mertebelerinde küfürdür.⁹¹

Tefrite gelince; (Tevhidin sınırlarını ihmal etme, ki böyle yapan kimseler Tevhid'in bu sınırlarından o kadar uzaklaşırlar ki, Allah'ın Hücetlerini Mutlak İlahlar yaparlar): O insanı şirke götürür, çünkü o, Nebilere ve Vasilere ﷻ-ki onlar Allah'ın yüzüdür - Mutlak İlahlık mertebesini, Allah'tan (Subhan ve teala) bağımsız olmayı ve O'na (Subhan ve teala) karşı çok zengin olmayı (yani O'na muhtaç olmamayı) atfederler. Bu da küfürdür, zira o, insanı, Allah'ın (Subhan ve teala) hakikatini saklamaya, örtmeye ve perdelemeye götürür, çünkü o kimse, O'nu Kendinden başka mahlukatından olan kimseler ile eşit hale getirmiştir,

Gökleri ve yeri yaratan, sizin nefslerinizi eşler kıldı ve hayvanlardan da eşler kıldı. Orada sizi çoğaltır, yayar. O'nun benzeri hiçbir şey yoktur. Ve O, en iyi işiten, en iyi görendir. (Şura 42:11)

İnsanlık bu yeryüzünde, şirkin ve küfrün bu dört mertebesi arasında bocaladı. Bu yüzden, şirkin ve küfrün bu dört mertebesi, her Ademoğlunu kapsar, Allah'ın muhlas (samimi) kulları hariç ve onlar da Nebiler, Vasiler ve onları takip edip onların tam ilâhi ilimlerinden beslenen kimselerdir. Nihayet, o kimseler, imanın ve tanınmanın on mertebesine ulaşırlar. Ve, buna ulaşmış kimseler çok azdır ve insanlığın seyahati boyunca neredeyse hiç zikredilmemiştirler. Ve Allah'ın bu velileri/tercih edilmiş kişileri, ne bu ilâhi marifeti iletmiş, ne de nebilerden ve vasilerden ﷻ nakletmiştir... Zira, Nebiler ve Vasiler ﷻ, onları, böyle yapmaktan men etmişlerdir.⁹² Zira, aslında, insanlar (hatta onlara ﷻ iman etmiş kimseler bile), onu taşıma kudretinde değildi ve bu yüzden insanlar arasında sadece iki harf yayıldı.

Bugün ise, bu mübarek zamanda 27 harfin ehlinin ve taşıyıcılarının var olduğundan ötürü, bu 27 harf insanlar arasında yayılmaya başladı, -Kaim'e (Al-i Muhammed'in ﷻ Kaim'ine) iman eden kimseler, onlara da (27 harfe de) iman edecektir ve Kaim'i inkâr eden, onları da inkâr edecektir - ve onlar (o taşıyıcılar) da Kaim'in ashabıdır. Tüm övgüler yalnız Allah'adır.

Ve dinlerden ve mezheplerden olan örnekler vasıtasıyla, Tevhidin sınırları hususunda İfrat ve Tefritin her iki durumu içinde, insanları tam Şirke ve tam Küfre götürmüş olan sapkınlığı göstermemiz uygun olacaktır.

⁹¹Sözler gayet açık olsa da, daha fazla açıklamak için derim ki: Küfrün ve Şirkin tüm mertebeleri insanı İman bağından dışarı çıkarmaz.

⁹²Ek-1'e bakın

İlk olarak: Tevhid'in Sınırlarında Aşırılık

Vahhabi mezhebini veya kendilerini Selevi diye adlandıran kimseleri örnek alalım. Bu kimseler, Elçi Muhammed'i ﷺ, sadece Allah Subhan ve Teala'nın Sözlerinin bir nakledicisi olarak kabul ederler. Muhammed'in ﷺ ruhunun ve hakikatinin ise, bu dünyalık hayatta veya Daha Yüce Meclise (Gök Melekutuna) göçtükten sonraki zamanda, zarar ve fayda veremeyeceğine inanırlar. Ve onun zarar veya fayda vermesi veya şefa'at etmesi veya bilmesi veya...veya... Onun ﷺ zarar ve fayda vermesi, şefa'at etmesi, tanınması vb. Şeylere dair bu inanç, onların yanında düpedüz Şirk ve İslam'dan dönmektir (mürtedlik). Nihayet, bu mesele, onları öyle bir cehalete götürdü ki, İslam'ın gerekleri ile hükümlerinin ve Kuran'ın ihtiramını çiğnediler. Böylece de, "La İlahe illallah, Muhammeden ﷺ Resulullah" (Allah'tan başka ilâh yoktur, Muhammed ﷺ Allah'ın Elçisidir) diyen birinin öldürülmesini helâl yaptılar, sırf o kimsenin, Resulün ﷺ Ruhunun kendisi, bu maddi hayattan göçtükten sonra, Allah'ın izniyle ve Allah Subhan ve Teala'nın Güç ve Kudreti ile zarar ve fayda verebileceğine, şefa'at edebileceğine vb. Dair olan inancından ötürü. Oysa, Müslüman bir ülkede yaşayan ve zimmet şartlarını yerine getiren dini Hristiyanlık (Nasirilik) veya Yahudilik olan zimmi kimsenin⁹³ bile öldürülmesi caiz değildir. Ve, onun kanı, tüm Müslümanlar ve aynı şekilde onlar tarafından da korunur.

Onların görmezden geldikleri gerçek ise; yarar, zarar, şefa'at ve bu dünyevi hayatta etki yaratma kudretinin genel anlamda, Hayat ve Allah Subhan ve Teala'nın izni ile ilişkilidir. Dikkat etmek gerekir ki, Nebiler, Vasiler ve Resuller ﷺ için sabit olması bakımından hayat, mutlak olarak teyit edilmiştir. Zira onlar, Mahlukat üzerine Şehitlerin Efendileridir ve onlar, Allah yolunda öldürülmüş kimseler arasındadır. Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

Ve Allah'ın yolunda öldürülenleri, sakın ölümler sanmayın. Hayır, onlar hayydırlar (diridirler), Rablerinin katında rızıklandırılırlar. (Al-i İmran 3:169)

Ve her kim, onların Rablerinin katında diri olup rızıklanmadığını söylüyorsa, bu onun, Nebileri ve Vasileri itham ettiği anlamına gelir. Zira, Nebiler ve Vasilerin Rablerinin katında diri olmadıklarını nasıl söyleyebilirler ki, oysa, onların sancağı altında öldürülen kişinin, Rabbinin katından diri olduğunu kabul ederler. Ve, onlar ﷺ da, Sancağın Sahipleri ve Liderleridir.

Dolayısıyla, Nebiler ve Vasiler ﷺ için, Hayat, Rablerinin katında süreklidir ve bu yüzden de, kudret süreklidir. Zira, şüphesiz, kendi Rabbinin nuruyla parlayan Ruhun bu fiziksel alem üzerine olan etkisi çok azdır. Çünkü o, bu alem üzerine baskın olan bir alemdendir ve bu yüzden de geriye kalan tek şey, Allah'ın onlara etki yaratmaları için izin vermesidir. Ve, Subhan olan Allah şöyle buyurmuştur:

⁹³Zimmi - zimmet ehlinde birinin yada diğer bir deyişle müslüman bir devletin vatandaşı olan gayrimüslim

Ve: “Rahman evlât edindi.” Dediler. O, Subhan’dır (münezzehdir). Hayır, onlar kendilerine ikram edilmiş kullardır. Onlar, söz ile Onun önüne geçmezler. Ve onlar, Onun emriyle amel ederler. Onların önünde ve arkasında olan şeyleri bilir. Ve onlar, rızaya ermiş olanlardan başkasına şefaata etmezler. Ve onlar, O’nun haşyetinden korkanlardır. Ve onlardan kim: “Muhakkak ki ben, O’ndan başka bir ilâhım.” Derse, işte o zaman onu cehennem ile cezalandırırız. Zalimleri işte böyle cezalandırırız. (Enbiya 21:26-29)

Bu yüzden, onlar diridirler ve Allah’ın kudreti ve Allah tarafından içlerine yerleştirilmiş olan kudretler ile muktedirlerdir. Onlar, Allah’ın izni ve emriyle amel ederler, hatta Allah bize onları bir vesile edinmemizi emretmiştir.

Onların yalvardıkları bu varlıklar, “hangimiz daha yakın olacağız” diye Rablerine vesile ararlar. Onun rahmetini umarlar, azabından korkarlar. Çünkü Rabbinin azabı gerçekten korkunçtur. (İsra 17:57)

Hatta, onlardan, Allah’ın günahlarımızı bağışlaması için, O’na karşı şefaathçilerimiz olmalarını da isteriz.

Biz her bir Elçiye, Allah’ın izniyle, ancak kendisine itaat edilmesi için gönderdik. Eğer onlar kendilerine kötülük ettiklerinde sana gelseler de Allah’tan bağışlanmayı dileselerdi, Nebi de onlar için mağfiret dileseydi, elbette Allah’ı Tevvab ve Rahim bulurlardı. (Nisa 4:64)

Onların etki yaratmalarını ve bu dünyalık hayatta, fiziksel var olma kabiliyetlerini sınırlayan kimse ise, meselenin hakikatine cahildir ve şu gerçeğe dikkat etmemiştir ki, onlar Rablerinin katında diridirler ve Allah onları kullanır, onlar Allah katında işçilerdir ve onlar için kendilerinin icra ettikleri görevler ve işler vardır. Tıpkı, kendi Rabbinin katında diri olan Cebrail meleğinin (aleyhisselam), Allah’ın izniyle kendisinin icra ettiği, kendisine ait görevlere ve işlere sahip olduğu gibi.

Dolayısıyla, Muhammed’in ﷺ, kendi ölümünden ve Rabbine doğru göçüşünden sonra, Allah’ın izniyle (Rabbinin katında diri olmasından ötürü), zarar ve yarar vermesine inanan kimseyi, Müşrik olarak suçlamak yanlıştır. Zira, kendi Rabbinin katında diri olan Melek Cebrail (Cibril) (aleyhisselam) bir Ruhtur, bu alemdeki bir fiziksel beden değildir ve yarar ile zarar verme kabiliyetine sahiptir. O amel etmiştir, amel etmektedir ve Allah’ın izniyle amelleri (işleri) yerine getirmeye devam edecektir.

Sonra da, onlar tevessülü veya şefaati inkâr etmekle istedikleri şeyin, saf Tevhid olduğunu iddia etmişlerdir. Oysa ki, onlar, inançlarıyla, Şirkin ve Küfrün en adi çeşidinin içine düşmüşlerdir, ki Allah, onun (o inanç) için hiçbir hüküm indirmemiştir, hatta Kuran onu olumsuzlar ve batıl eder.

Böylelikle, onlar, kendileri ile Allah arasında bir aracı ve şefaathçi kılmayı istemediklerini ve kendisi ile Allah arasında bir aracı kılan kimsenin müşrik ve kâfir olduğunu iddia ederler. Onlar şunu farketmeyi unuttular ki, bu tam da, Allah’ın (Subhan ve teala), Adem’i (aleyhisselam), kendisi için, Allah Subhan ve Teala’nın

elleri arasındaki bir aracı ve şefaathçi kılma emrini reddetmiş olan iblisin (Allah ona lanet etsin) vaziyetidir. Zira, iblis (Allah ona lanet etsin), Allah'a ibadet ederdi, hatta o ibadetlerinin bolluğundan dolayı, Melek-i Tavus idi ve o, Allah'a ibadet etmeyi reddetmedi. Ancak, o Adem'e secde etmeyi ve Adem'in Allah'a doğru kendi Kiblesi olmasını reddetti ve bununla iblis (Allah ona lanet etsin), Adem'in (aleyhisselam) Allah'a (Subhan ve teala) karşı, kendi aracısı ve Allah'ın elleri arasındaki şefaathçisi olmasını reddetti.

Bu, bugünkü cahillerin vaziyetidir, zira o tam da, iblisin önceki vaziyetidir, onlar Tevhid Dininden hiçbir şey anlamazlar. Onlar, tıpkı Resullah'ın ﷺ kendileri hakkında bildirdiği gibi, Dinden (ok gibi) çıktılar ve onlar, Dinden anlamazlar, en zahirinden bile. Keşke onlar, kendilerine dikkat etse, Nebilerin ve Resullerin hikayelerini okusa ve Kuran'ı okuyup onun üzerinde düşünselerdi. Ancak onlar, tüm yapılan şeylerden sonra bundan uzaktırlar. Zira onlar, Bedenler aleminden başkasını bilmezler. Ve, kendi sınırlı marifetleriyle, İlmin tamamını yağdırmak (dağıtmak) isterler. Oysa ki, Allah (Subhan ve teala), Bedenler (cismani) Alemine, yarattığından beri ona bakmamıştır. Tıpkı, Resulullah'ın ﷺ buyurduğu gibi... Onlar, Ruhlar alemini, bedenler aleminden tam bir ayırıyla ayırırlar, sanki onunla hiçbir bağlantısı yokmuş gibi. Bu yüzden de, onların yanında, ruhun, hiçbir etkisi, yararı, zararı veya şefaati yoktur, hatta Nebilerin ve Vasilerin ﷺ ruhlarının bile. Onlar, Allah'ın kitabı üzerinde düşünmüş olsalardı, İsa'nın (aleyhisselam) kendisine selam göndermesi ile Allah'ın Yahya'ya (aleyhisselam) selam göndermesi arasındaki farkı anlardı. Zira, İsa'nın (aleyhisselam) durumu budur:

Ve selam olsun bana doğduğum gün, öleceğim gün ve diriltileceğim gün. (Meryem 19:33)

Ve Yahya'nın (aleyhisselam) durumu da budur:

Ve selam olsun ona doğduğu gün, öleceği gün ve diriltileceği gün. (Meryem 19:15)

Oysa ki, İsa (aleyhisselam), Yahya'dan (aleyhisselam) daha yüksek bir makamdadır. Bu yüzden de, onlar, bu ayetler üzerinde düşünselerdi, bilmiş olurlardı ki, İsa (aleyhisselam), yükselerek (kıyam ederek), kendisine ve kendisinden başkasına selam gönderen ve eman veren kimse olma makamına yükseldi. Zira, o şefaati, bu alemde ve ahirette daha yüce bir makam tarafından kabul edilen bir şefaathçidir. Oysa ki, Yahya'ya (aleyhisselam), Allah Subhan ve Teala tarafından selam gönderilmişti. Dolayısıyla, İsa (aleyhisselam), bu cahillerin nazarında, zarar veya fayda vermez. Oysa ki, Allah (Subhan ve teala), ona kendisi üzerine selam göndertti ve kendisine eman verdirtti ki, böylece o da, Selam ve Eman oldu. Halbuki, eman veren ve selam gönderen kimse aslında Subhan, Yüce, Selam ve Kayyum olan Allah'tır.

Dolayısıyla İsa (aleyhisselam) selam gönderir ve eman verir, zira mesele İsa'ya (aleyhisselam) bırakılmıştır, aksi takdirde mesele ona bırakılmamış olsa, bir kimse

için bir şahsın Allah'ın huzurunda eman ve mübarek olmasına karar vermesi nasıl olur? Bu bırakmanın sebebi de şudur ki, İsa (aleyhisselam), kendisini buna layık kılan bir makamda, Allah Subhan ve Teala'nın Tecellisidir, dolayısıyla İsa (aleyhisselam) Allah'ın kıyamıdır,

“...Ve senin Sair'deki kıyamın ve Faran Dağındaki zuhurun hürmetine...”⁹⁴

⁹⁴Semat Duası

Vahhabilerin Tevhidi ve Nebiler ile Vasilerin Tevessülünün ve Şefaatinin İptali

Allah-u Teala şöyle buyurmuştur:

Muhakkak ki onlar, Allah'ı ve Onun elçilerini inkâr ederler ve Allah ile O'nun elçileri arasında ayırım yapmak isterler. Ve "Bir kısmına iman eder, bir kısmını inkâr ederiz." Derler. Ve de, bunların arasında bir yol tutmak isterler. İşte onlar, gerçek kâfirlerdir. Ve Biz, kâfirler için aşağılayıcı bir azap hazırladık. (Nisa 4:150-151)

Esasen, Nebilerin ve Vasilerin konumlarının ve rollerinin iptal edilmesi (geçersiz kılınması) mevzusu, yeni çıkmış değildir. Hatta, Allah Subhan ve Teala tarafından yaratılmış olan ilk Nebiyle birlikte başlamıştır ve o, Adem'di (aleyhisselam). Zira, iblis (Allah ona lanet etsin), Adem'in (aleyhisselam) rolünü inkâr etti, reddetti ve iman etmedi, Adem'e (aleyhisselam) secde etmeyi reddetti ve Adem'in (aleyhisselam) Allah'a doğru, kendi Kiblesi olmasını kabul etmedi.

İblis ne Allah'ı inkâr etti, ne de Allah'a ibadet etmeyi reddetti. Oysa, Adem'e secde etmeyi reddetti. Adem'in üstünlüğünü ve onun, Allah'a karşı Kible, şefaataçı ve aracı/vesile olmasını kabul etmeyi reddetti. Belki de iblisin, vahhabilerin Tevhidine, onlardan önce ulaştığını söylememiz doğru olur. Ve belki de, onun (iblisin), onlara kendi hastalığını bulaştırdığını ve onları, kendi çağrısıyla kışkırttığını söylememiz daha doğru olur. Böylece, onları, Allah'ın Evliyalarının ﷺ inkârı hususunda, kendi adımlarını takip etmiş olanların en seçkinleri ve cevap verenlerin en iyisi olarak buldu.

Zâten, Allah Subhan ve Teala, iblisin durumunu Kuran'da en açık ifadeyle açıklamıştır. Eğer, aklı başında makul bir kimse, Kuran üzerinde düşünürse, onunla (iblisle) Vahhabiler arasında hiçbir fark bulamayacaktır. Hatta (bulacakları fark), sadece, Vahhabilerin, Nebiler ile Vasilerin ﷺ makamlarını, onların şefaathlerini ve onların Allah'ın Kiblesi olmalarını inkâr etmesi değildir.

Ve meleklere, "Adem'e secde edin." Demiştik. İblis hariç, hemen secde ettiler. O cinlerdendi. Böylece Rabbinin emrinden ayrıldı. Hâlâ onu ve onun zürriyyetini (neslini), onlar sizin düşmanınız (olduğu halde), Benim yerime dostlar mı ediniyorsunuz? Zalimler için ne kötü bir bedel.(Kehf 18:50)

Hatta, onlar (Vahabiler), Allah'ın Hücetlerine olan inkârlarında ve küfürlerinde iblisi bile geçmişlerdir. Zira, onlar, Allah'ın Hücetleri Al-i Muhammed'in ﷺ Pak ve Mukaddes yerlerini (mekanlarını) yıkmıştır. O yerler, Allah'ın (Subhan ve Teala), Rahmet ve Bereketinin mekanlarıdır. Bu yüzden de, onların Al-i Muhammed'e ﷺ karşı olan hasedleri ve nefretleri açığa çıkmıştır. Ve,

Vahhabiler ile İblis arasındaki benzerliklerin ölçüsü de açığa çıkmıştır. Allah-u Teala buyurmuştur:

De ki (ey Muhammed ﷺ): “Ben, ona (tebliğe) karşı akrabaya sevgiden başka bir ücret istemiyorum.” (Şura 42:23)

Dolayısıyla, Al-i Muhammed’in ﷺ kabirlerini yıkmaları ile onlara ﷺ karşı olan düşmanlıkları ne kadar açık bir şekilde ortaya çıktı! Onlar, Allah’ın (Subhan ve Teala) Müslümanlara emrettiği Al-i Muhammed’e karşı olan sevgiden, ne kadar da uzaktırlar.. Ve O’ nun (Subhan ve Teala) şu sözü;

Ve meleklerle: “Adem’e secde edin!” dediğimiz zaman iblis hariç hemen secde ettiler. (İblis): “Ben, senin topraktan yarattığın kimseye mi secde edeyim?” dedi. (İsra 17:61)

; onların Allah Subhan ve Teala’nın Evliyalarını inkâr etme hususunda iblisin adımlarını takip etmelerini açıklamada yeterli olacaktır.

Zira, iblis (Allah ona lanet etsin), kendisinin, Allah’a karşı şefaathçisinin, kendisi ile Allah arasındaki aracının ve kendisinin Allah’a karşı Kiblesinin Allah’ın Nebisi Adem (aleyhisselam) olmasından hoşnut olmadı. Allah’ın Koruyucularını inkâr etme hususunda iblisin takipçilerini saptıran bu sapmışlar, Nebi Muhammed’in ﷺ Allah’a karşı şefaathçileri, kendileri ile Allah arasındaki aracıları ve Allaha karşı Kibleleri (ibadet yönleri) olmasını kabul etmezler, daha doğrusu onlar Allah’ın Kuran-ı Kerim’de Müslümanlardan sevmelerini istediği Al-i Muhammed’in ﷺ kabirlerini ziyaret eden kimsenin üzerine Allah’ın Rahmetinin ve Bereketinin inmesini de kabul etmezler,

Ve andolsun ki iblis, onlar üzerindeki zannını yerine getirdi. Böylece bir grup müminden başka, hepsi ona tabi oldular. (Sebe 34:20)

Her akli başında kimsenin düşünmesi gerekir ki: Vahhabilerin, Allah’ın Hüccetinin ve Onun Nebilerden ve Vasilerden olan Halifesinin rolünü inkâr ve iptal etme hususunda iblise uymalarından daha belirgin ve açık bir şey var mıdır? Onlar, Allah’ın Hüccetlerine ve O’nun Kendi arzındaki (yeryüzündeki) Halifelerine karşı olan nefretlerini örmek için çok zayıf sebeplerle batıl nedenler kullanıyorlar, ki onlar da şunlardır:

- Bir mahlukun Allah’ın elleri arasında şefaatinin şirk olduğu inancı
- Bir mahlukun Allah’ın izniyle ihtiyaçları karşılamaşının şirk olduğu inancı

Kısacası: Onlar, ibadet eden ile ibadet edilen arasındaki bir aracının var olması inancının şirk olduğuna inanırlar ve bu inancı inkâr edip onunla amel etmeyi reddederler. Düşünebiliyorum ki, şayet eğer, onlar, iblisin Adem hususundaki

vaziyetini gözden geçirmiş olsalardı, o vaziyetin Subhan olan Allah'a karşı aracıyı ve Kibleyi inkâr etme hususundaki kendi vaziyetlerinden bir parmak ucu kadar bile farklı olmadığını göreceklerdi,

Ve meleklerle: "Adem'e secde edin!" dediğimiz zaman iblis hariç hemen secde ettiler. (İblis): "Ben, senin topraktan yarattığın kimseye mi secde edeyim?" dedi. (İsra 17:61)

Ve andolsun ki iblis, onlar üzerindeki zannını yerine getirdi. Böylece bir grup müminden başka, hepsi ona tabi oldular. (Sebe 34:20)

Ve bunlar, açıklık getirmek ve hakikati talep eden, şaşırılmış kimselerin şaşkınlıklarını gidermek için verilen, birkaç noktadır. Ve belki de, onlar, bu gerçeğe dikkat ederler ki, Allah ilk kez, Kendisine ibadet etmesi için mahlukatı yarattığında, bu ibadetin, Kendi Halifesine ve Kendisi ile onlar arasındaki aracısına, secde ederek yapılmasını istedi. Belki de onlar, secdeyi ve Allah'ın Kendi yeryüzündeki Halifesinin rolünün, onun fiziksel ölümüyle veya var olmayı kesmesiyle, ölüp yok olmayan hakikati sayesinde, Allah'a karşı aracılık ve Allah'ın elleri arasında bir şefaathçi olmasını kabul etmeyi reddederler. Bu yüzden, onların hakikatleri bâki kaldıkça, şefaathleri ve aracılıkları da bâki kalır. Ve belki de, onlar aracılığı ve Aracıyı (Allah'ın halifesini) reddetme hususunda iblisi takip etmeyi bırakırlar.

Allah'a güvenerek derim ki:

1- Doktorlara yönelmek ve ilaç kullanmak, Allah'a şirk koşmayı temsil etmez ve Allah böyle dilemezse ve eğer doktora ve ilaca insanlara fayda vermek için kabiliyet bahşetmezse, onlar insanlara fayda vermeyecektir. Bu durum, Ruhlar hakkında da aynıdır. Fakat, bu sefer doktor, Nebilerin Ruhlarıdır ve ilaç da, onların kendilerini liderleri olarak belirleyen kimselerin üzerine yağdırdığı mükemmelleştirici ilaçtır. Dolayısıyla, onlara yönelmek, Allah'a şirk koşmak değildir. Zira, onlar ancak, Allah'ın izniyle insanlara fayda verirler. Ayrıca, onlardan yüz çevirmek, en uç noktadaki cehalet ve küfürdür. Zira, onlar, Ruhların tedavi edilme sebebidir ve Allah onları Kendi yeryüzündeki mahlukatının geri kalanı ile yüzleştirdiği, Kendi Halifeleri kıldığı zaman, bu makamı onlara ait kılmıştır. Ve, onu (onların bu makamını), ortadan kaldırmak, kimsenin haddi değildir ve itiraz eden herhangi bir kimse de, tıpkı onların ilkinde (Adem'e aleyhisselam) secde etmeyi reddetmiş olan, iblis gibi olur.

2- Ayrıca onlar, Allah böyle dilemediyse hiçbir şeye fayda vermezler, tıpkı doktorlar ve ilaç gibi. Dolayısıyla, kişi, doktorun ve ilacın hastaya fayda verebilmesi ve hastanın da onlardan faydalanması için, dualar ile Allah'a yönelmelidir, zira onlar Allah'ın izni ve O'nun dilemesi olmadan ne fayda verirler ne de aracılık ederler.

3-Her kim, Ruhların doktorları olan Nebilere ve Vasilere yönelir ve dualar ile Allah'a yönelmeyi terk ederse, ve onların (Nebiler ile Vasilerin) Allah'a yönelmeye ihtiyaç duymaksızın ve Allah'ın izni olmaksızın kendisine fayda vereceklerine inanırsa, şüphesiz ki, şirke düşmüş ve müşrik olmuştur. Onlar, herhangi bir şeyle ona fayda vermeyecek ve o da, herhangi bir şeyle onlardan fayda görmeyecektir.

O gün, Rahman'ın kendisine izin verdiği ve sözünden razı olduğu kimseden başkasının şefaati bir fayda vermez.(Taha 20:109)

Ve O'nun huzurunda, kendisine izin verdiği kimseden başkasının şefaati bir fayda vermez. Onların kalplerinden korku giderilince: "Rabbiniz ne buyurdu?" dediler. Onlar da "Hak." Dediler. Ve O, Ali'dir (çok yüce), Kebir'dir (çok büyük). (Sebe 34:23)

4- Onlardan yüz çeviren ve müşrik olmaması için doğrudan Allah'a yöneldiğini iddia eden herhangi bir kimsenin vaziyeti; böylece, gerçekte tam da iblisin vaziyeti gibi olur. Ve, onların arasında bir milim farklılık yoktur. Zira o kimse, Allah'ın, onlara özel kıldığı makamlarına kâfirdir, o kimse Allah'ın Emrine kâfirdir ve bu kimse, Allah'ın Rahmetinden uzaklaştırılmıştır, ibadeti ise tıpkı iblisin (Allah ona lanet etsin) ibadeti gibidir. İmam Sadık (aleyhisselam) buyurmuştur:

"...Böylece iblis kıyası kullanan ilk kişi oldu ve kibirlendi. Kibir, onun Allah'a isyan ettiği isyanın ilk tarzı oldu. Zira iblis demişti ki: 'Ya Rab! Beni Adem'e secde etmekten mazur gör ve ben de şimdiye kadar hiçbir mukarreb meleğin ve Nebinin ibadet etmediği bir ibadetle sana ibadet edeyim.' Allah da buyurdu: 'Ben senin ibadetine muhtaç değilim, fakat aslında isterim ki, Bana Benim istediğim şeye göre ibadet edilsin, senin istediğin şeye göre değil.' Böylece o da secdeyi reddetti, Allah Tebareke ve Teala da buyurdu ki: 'Oradan çık, zira şüphesiz ki sen lanetlisin, ve Kıyamet Gününe kadar Lanetim senin üzerindedir...' "⁹⁵

5- O halde, Göklerin Melekutu hususunda Kuran-ı Kerim'de mevcut olan şey üzerinden, birden fazla kitapta açıkladığımı anlayan her kimse bilecektir ki, bu Evliyaların, Nebilerin ve Vasilerin ﷺ İbadet Edilen ile ibadet edenler arasında araçlar olması zoraki ve kaçınılmaz bir mevzudur ve kulların tercihine bağlı bir mesele değildir. Zira, bu, evliyaların makamı ve mertebesi, kulların üzerindedir. Bu yüzden de, ibadet edenlerin, İbadet Edilene ulaşması için, onların ﷺ yanından geçmeleri gereklidir.

⁹⁵Biharul Envar c.11 s.141

Geçmişin Haricileri ve Vahhabiler Arasındaki Benzerlik

Haricilerin Ali bin Ebi Talib'e (aleyhisselam) karşı gelişlerinin daha doğrusu İslam'dan çıkmalarının temel ilkesi şöyle demeleriydi: “**La Hakîme illallah** (Allah'tan başka Hakîm yoktur)”. Bu, aldatıcı bir zahir ve kara bir batındır, onunla, sözü zar zor anlayabilen cahil Araplar'dan başka hiç kimse aldatılamaz.

Bedevî Araplar, küfür ve nifak bakımından daha şiddetlidir. Allah'ın Kendi Elçisine indirdiği şeylerin sınırlarını bilmemeye daha yatkındırlar. Ve Allah Alîm'dir (en iyi bilen), Hakîm'dir (en iyi hikmet sahibi). (Tevbe 9:97)

Haricilerin dediği şey budur: “**La Hakîme illallah** (Allah'tan başka Hakîm yoktur)”. Bu, hak bir sözdür, zira muhakkak ki, hakimiyet Allah'a aittir. Onların zahiri ibadeti husundaki şeye gelince, onlar en çok ibadet eden ve daima mescidlerde cemaatle namaz kılan insanlar arasındaydılar. Onların imanları için cihadlarına gelince, şunu bilmek yeterlidir ki, onlar Nehrevan'da can havli ile cihad ettiler, tâ ki birkaçından başka hiç kimse kurtulmadı. Tüm bunlara rağmen, onlar tanımadılar, hatta İslam'dan hiçbir şey taşımadılar. İlk baştaki Hariciler ve ahir zamandaki Hariciler (Vahhabiler) hakkında Resulullah'tan ﷺ gelen iki hadis vardır:

❖ İlk Hadis

Ebu Said Hudri (Allah ondan razı olsun) nakletmiştir:

Biz Resulullah ﷺ ile birlikteydik, o sırada bir yemin ediyordu, sonra yanına Beni Temim'den bir adam olan ZulHuveysera geldi ve dedi ki: “Ya Resulullah ﷺ! Adil ol.” Resulullah ﷺ de buyurdu: “Yazıklar olsun sana, Ben adaleti uygulamazsam kim uygular? Muhakkak ki eğer ben adil olmasaydım sen hayal kırıklığına uğramış ve kaybetmiş olurdu.” Ömer de dedi ki: “Ya Resulullah ﷺ! Onun boynunu vurmam için bana izin ver.” Resulullah ﷺ de buyurdu: “Onu yalnız bırakın, zira şüphesiz onun öyle dostları olacaktır ki, eğer onlarla namaz kılsaydınız, namazları sizin namazınıza hakaret olurdu ve oruçları da sizin orucunuza nazaran aynı şekilde olurdu. Onlar Kuran okurlar ve o (okudukları), köprücük kemiklerini (boğazlarını) bile geçmez (yani Kuran sadece dillerindedir ve kalplerine ulaşmaz), onlar okun yaydan çıktığı gibi dinden çıkarlar. Siz okun başına bakarsınız ve üzerinde hiçbir şey göremezsiniz, sonra onun kenarlarına bakarsınız ve hiçbir şey bulamazsınız, sonra onun yaprağına (okun tüy takılı çubuk kısmına) bakarsınız ve üzerinde hiçbir şey bulamazsınız, sonra onun tüylerine bakarsınız ve üzerinde hiçbir şey bulamazsınız, ok, artıkları ve kanı geçmiştir (yani ok çabukça avıhızlı şekilde geçmiş ve üzerinde hiçbir kan ve artık olmadan gitmiştir). Onların işareti

siyah bir adamdır, onun kollarından birinin üst kısmı kadın memesi veya sallanan bir parça et gibidir. Onlar insanlar arasında ayrılık/ihtilaf olduğu bir zamanda ortaya çıkacaklardır.” Ebu Said şöyle demiştir: “Şehadet ederim ki, bu konuşmayı Resulullah’tan ﷺ duydum ve şehadet ederim ki, Ali bin Ebi Talib (aleyhisselam) onlarla savaştı ve ben de onunla birlikteydim. Böylece bu adamın çağrılmasını emretti, adam da yalvardı ve onu kendi önüne getirdi. Tâ ki onu, Resulullah’ın ﷺ vasfettiği üzere gördüm.”⁹⁶

❖ Ahir Zaman Haricileri (Vahhabiler) Hakkında Olan İkinci Hadis

Sevid bin Geflah nakletmiştir, Ali (aleyhisselam) şöyle buyurdu:

“Eğer size Resulullah’tan ﷺ konuşsaydım, şüphesiz ki, onun adına yalan söylemektense, gökten aşağı düşmeyi tercih ederdim ve eğer sizinle benim aramdaki şey hususunda konuşsaydım, o halde derdim ki, şüphesiz ki, savaş bir aldatmacadır. Resulullah’ın ﷺ şöyle buyurduğunu duydum: ‘Ahir zamanda genç bir insan topluluğu gelecektir, hayalleri ahmakçadır, onlar insanların en iyisinin konuştuğu hâyırdan konuşacaklardır (yani onlar Tevhidden konuşacaklar zira Vahhabiler Tevhidi istediklerini ve Allah’a şirk koşmayı reddettiklerini iddia ederler). Onlar okun yaydan çıktığı gibi İslam’dan dışarı çıkarlar, onların imanları boğazlarını geçmez, dolayısıyla onlarla her nerede karşılaşırsanız onları öldürün, zira şüphesiz onları öldürmek Kıyamet Günü onları öldürmüş olan kimse için bir mükafattır.”⁹⁷

Haricilerin inançlarını dayattıkları şeyi, incelemeyi, gerekli buluyorum ve bu, onların “**Allah’tan başka Hakîm yoktur**” ifadesi ile kastettikleri şeydir ve onların inançları ile Vahhabilerin iddia edilen Tevhidi arasındaki benzerliğin ölçüsünü gösterir, ki böylece Vahhabilerin Ahir Zamanın Haricileri olduğu açığa çıkar.

Ali (aleyhisselam) Haricilerin “**Allah’tan başka Hakîm yoktur**” sözünü duyunca şöyle buyurdu: “Sözleri hak bir söz, fakat onunla batıl murat edilmekte, zira evet doğrudur, hakimiyet ancak Allah’ındır. Fakat bu insanlar diyor ki, “**La imra illallah** (Allahtan başka Emir (yönetici) yoktur)” ve şüphesiz ki, insanlar için ya takvalı ya da kötü bir yönetici olmalıdır. Kâfir onun hükümeti altında (dünyalık zevklerden) zevk alırken, mümin de onun hükümeti altında (iyi amellerle) amel eder. Allah onun hükümeti esnasında her şeyi bir sona taşır. Hükümdar sayesinde vergiler toplanır, düşmanla savaşılır, yollar güvende olur ve zayıfın hakkı güçlüden alınır. Nihayet iyi (takvalı) kimse selamet bulur ve kötü (şerli) kimseden korunmuş olur.”

⁹⁶Sahih-i Buhari c.4 s.179

⁹⁷Sahih-i Buhari c.4 s.179

Başka bir hadiste geçer ki, Ali (aleyhisselam) onların kararını duyunca şöyle buyurdu: “Ben sizin hakkınızda Allah’ın hükmünü bekliyorum.” Sonra da şöyle buyurdu: “İyi velayete/yönetime gelince, takvalı insan onun altında (iyi amellerle) amel eder. Kötü velayete/yönetime gelince, fasık onun altında (dünyalık zevklerden) zevk alır, tâ ki onun vakti biter ve ölüm ona yetişir.”⁹⁸

Şüphesiz ki, bu sloganın (“Allah’tan başka Hakîm yoktur”) anlamı, Allah’ın Egemenliğidir, yani bu sloganı yükselten herkes, Allah’ın Hakimiyetinden başkasını kabul etmemelidir, o da, İlahi Kanun ve Allah tarafından atanan Hükümdar ile temsil edilir. Bu yüzden de, bu sloganı yükselten kimsenin, İlahi Kanunun uygulanmasını ve Allah tarafından tayin edilen yöneticinin galip olmasını talep etmesi gerekir.

“Allah’tan başka Hakîm yoktur” sözünün anlamı budur ve bunu slogan olarak yükselten herkesin talebinin bu olması gerekir. Fakat hariciler bu sözle Allah’ın Egemenliğini çiğnediler, zira onlar gerçekten de bunu özellikle Ali’nin (aleyhisselam) yüzüne karşı yükselttiler ve o (aleyhisselam) da Allah’ın halifesi ve Allah tarafından atanmış Vasidir. Onlar, sözlerinin zahirine göre, sadece Ali’yi (aleyhisselam) reddederler.. Oysa ki, gerçekte, Allah’ı reddederler. Ancak, eğer, onların durumuna yakından bakar ve onun üzerinde düşünürsek, görürüz ki, onların durumu, tam da Allah’a secde etmeyi reddetmiş olan iblisinki gibidir. Doğrusu o (iblis), ibadetinin bolluğundan dolayı Melek-i Tavus idi, fakat sadece Allah’ın halifesi Adem’e (aleyhisselam) secde etmeyi reddetti.

İmam Ali’nin (aleyhisselam), onların amaçlarını ihlal etmeye dair cevabı mevcut/bugünkü hakikattir. Zira, bir insan topluluğunun mevcut olmasıyla beraber, bir Kanunun ve bu topluluğun hayatını düzenlemek için, bu Kanunu uygulayacak olan bir Yöneticinin olması gerekir. Dolayısıyla; eğer, İlahi Kanun ve Allah tarafından atanmış olan Yönetici reddedilmişse, insanlar tarafından yazılmış ve ortaya konulmuş olan kanunun ve zalim tağut (şerli) yöneticinin gelmesi kaçınılmaz olacaktır. Zira; hakikat asla onların ikisinden de bağımsız değildir. İmam (aleyhisselam) buyurmuştur:

“Şüphesiz ki insanlar için ya takvalı ya da kötü bir önder olmalıdır.”

Şimdi sadece üç vaziyeti tahlil etmeyi istiyorum:

- ❖ **İblis:** (Allah ona lanet etsin): Adem’e secde etmeyi reddetti (yani Adem’in Allah’ın halifesi ve kendisiyle Allah arasındaki aracı olmasını reddetti).
- ❖ **Hariciler:** Yöneticinin Allah tarafından atanan bir insan olmasını reddettiler, zira “Allah’tan başka Hakîm yoktur” diyorlardı ve Allah’ınkinden başka hiçbir velayet istemediklerini söylüyorlardı (yani onlar bir insanın Allah’ın halifesi ve kendileriyle Allah arasındaki aracı olmasını reddediyorlardı). Ayrıca onlar bununla Şirki reddedişi ve Tevhidi iddia ederler!!

⁹⁸Nehcül Belağa c.1 s.91

- ❖ **Vahhabiler:** Onlar bir insanın kendileriyle Allah arasındaki aracı olan Allah'ın halifesi olabildiğini kabul etmeyi reddederler ve bununla Şirki reddedişi ve Tevhidi iddia ederler!!

Bu üç vaziyet arasındaki fark nedir?! Eğer tam olarak bu üç vaziyete baktıysak, göreceğiz ki, Haricilerle iblisin vaziyeti arasındaki benzerlik, daha önce belirtilmiş olan açıklamaya ihtiyaç duyabilir. Fakat, Vahhabilerle iblisin vaziyeti arasındaki benzerliğe gelince, onun bir açıklamaya ihtiyaç duyduğunu sanmıyorum. Zira, onların vaziyeti (inancı), tam da iblisin vaziyetinin bir suretidir. O halde, eğer, insaflıysak, açıklamaya ne lüzum vardır? (yani bu gerçek zâten açıktır ve bir açıklamaya ihtiyaç duymaz.)

İkinci olarak: Tevhid'in Sınırlarını İhmal

Nasiriler (Hristiyanlar) örneğini ele alalım, buradan da Vahhabiler üzerinde duracağız. Nasiriler veya kendilerini adlandırdıkları gibi Hristiyanlar, Mutlak İlahlığı ve Mutlak Zenginliği Allah'ın kullarından bir kul olan Allah'ın Nebisi İsa'ya (aleyhisselam) atfettiler. Onların tek delili, İncillerindeki birkaç sözdür, örneğin İsa (aleyhisselam), "Babam" ve "Oğul" diyor. Oysa, bunların hepsi, (genel) babalığın ve oğulluğun sıfatlarının kastedilmesine tefsir edildi, meselenin aslına değil. Yani; Rahmet, İyilik, Düzeltme vb. Ve belki de, babadan oğluna ulaşan, nefsin feda edilmesine varmış Bağış... Allah Subhan ve Teala, Münezzehe olan Kendisinin Zenginliğini (buna muhtaç olmayışını) hatırdan tutarak, Babalık ile birlikte, bazı sıfatları paylaşır. Ayrıca, babaya nazaran oğulun konumu bakımından, salih oğulun Babasına karşı nazikliğinin ve sorumluluğunun ve O'na olan itaatinin durumunun, Nebilerin ve Vasilerin, Allah Subhan ve Teala'ya karşı olan tutumlarıyla uyum içinde olduğunu görmek mümkündür.

Allah Subhan ve Teala, bağış hususunda kulu ile ilerler, tâ ki ona her şeyi verir, böylece O Subhan ve Teala kulunu şöyle tarif eder: "Ben diriyim ölmem, muhakkak ki, seni de ölmeyen diri kıldım. Ben bir şeye ol derim o da olur, muhakkak ki, seni de öyle kılıyorum ki, bir şeye ol dersin o da olur."⁹⁹. Mahlukattaki Tanrılık sıfatıyla vasfedilen şeyin kastettiği budur, yani kendi yoksulluğunu (Allah'a (Subhan ve teala) muhtaçlığını) göz önünde tutarak, İlahlık sıfatlarının birkaçı ile vasfedilir. Zira, bu kul diridir, ölmez ve bir şeye ol der, o da olur ve bu bir İlahlık sıfatıdır. Ancak, ona bunu bahşeden Kimse, Allah Subhan ve Teala'dır ve o, böyle kalabilmek için, Allah'a karşı muhtaç ve yoksuldur. Allah Subhan ve Teala'ya gelince, şüphesiz ki O diriydi, diridir ve diri kalacaktır, O ölmez ve bir şeye ol der, o da olur, Kendisi birine ihtiyaç duyup, birini talep etmeksizin. Bu açıkça Muhammed ﷺ ve İsa (aleyhisselam) gibi, Onun Evliyalarının en özellerince temsil edilmiş olan, Mahlukattaki İlahlık (veya Allah'ın Yüzü veya Allah'ın Eli veya Allah'ın Sair'deki Kıyamı veya Allah'ın Faran'daki Zuhuru)¹⁰⁰ sıfatıyla vasfedilen varlık ile, Allah Subhan ve Teala ile sınırlı ve kısıtlı olan, Gerçek Mutlak İlahlık arasındaki farkı açığa çıkartır.

Andolsun ki, "Muhakkak ki Allah, Meryem oğlu Mesih'tir." Diyenler kâfir olmuşlardır. Oysa Mesih şöyle demişti; "Ey İsrailoğulları! Benim Rabbim ve sizin Rabbiniz olan Allah'a kul olun. Muhakkak ki, kim Allah'a şirk (eş, ortak) koşarsa, o taktirde Allah ona cenneti haram etmiştir ve onun varacağı yer ateştir. Ve zalimler için bir yardımcı yoktur." (Mâide5:72)

⁹⁹Biharul Envar c.90 s.376

¹⁰⁰Allahu Teala buyurmuştur: [(Bazı) yüzler o gün parlayacaktır, Rablerine bakarken.] (Kıyamet 22-23).

Allahu Teala buyurmuştur: [Muhakkak ki sana biat edenler (ey Muhammed ﷺ), aslında Allah'a biat ediyorlar. Allah'ın eli onların elinin üzerindedir.] (Fetih 10).

Semat Duasında şöyle geçer: "...Senin Sair'deki Parlayışın ve Faran'daki Zuhurun hürmetine..."

Andolsun ki, “Allah için, üçüncüsüdür.” Diyenler kâfir olmuşlardır. Ve tek bir ilâhtan başka bir ilâh yoktur. Ve eğer bu söyledikleri sözlerden vazgeçmezlerse, onlardan kâfir olanlara, mutlaka elim bir azap dokunacaktır. **(Mâide5:73)**

Hâlâ, Allah’a tövbe edip, O’ndan mağfiret dilemiyorlar mı? Ve Allah Gafurdur, Rahimdir. **(Mâide5:74)**

Meryem oğlu Mesih sadece bir Elçidir. Ondan önce de elçiler (resuller) gelip geçmiştir. Ve onun annesi siddîktir (çok doğru ve iffetlidir). İkisi de yemek yerlerdi. Bak, onlara ayetleri nasıl açıklayıp beyan ediyoruz. Sonra da bak, nasıl döndürülüyorlar. **(Mâide5:75)**

Eğer ikisinde de (semada ve arzda), Allah’tan başka ilâhlar olsaydı, ikisi de mutlaka bozulurdu. Arşın Rabbi Allah, onların vasıflandırdığı şeylerden münezzehtir. **(Enbiya 21:22)**

O Allah'tır, Tektir, Bölünmezdir ve O'ndan Başka Herkes O'nun Mahlukatıdır

Allah (Subhan ve teala) Kuran-ı Kerim'de, Kendisinden ayrılmış veya Kendisinden doğmuş veya Kendisinden ortaya çıkmış olan bir oğula, yani Mutlak bir İlah'tan ortaya çıkmış, bir Mutlak İlah'a sahip olduğunu söyleyen kimselere cevap vermiştir. Ayrıca, Allah svt, yaratılmış olan insanın, Mutlak İlah'la bağlantılı olana kadar, yani, bu insanın hakikatinin, Mutlak İlah olana kadar, yükselebileceğini söyleyen kimselere de cevap vermiştir. Onların düşüncelerine göre, Mutlak İlah, insan fitratında veya bedende ya da onlardan bir insan içinde halkın arasına inmiştir ve bu insan da, Allah'ın oğludur.

Gerçek şu ki; amelsiz kimselerce benimsenmiş olan bu dogmatik inanç, batıl olsa bile, Allah (Subhan ve teala), Kendi Rahmetinden dolayı, hatta bu inancın açıklamasının detayları hususunda bile, onlara hitap edip, onlarla konuşmuştur. Dolayısıyla, O'nu (Subhan ve teala), onların inançlarındaki hataları ayırıp, onlara açıklama yaparken görürsünüz. Allah (Subhan ve teala) buyurmuştur:

Gökleri ve yeryüzünü yoktan yaratandır. O'nun nasıl oğlu olur ki, oysaki eşi olmamıştır. Ve herşeyi, O yarattı. Ve O, herşeyi en iyi bilendir. (En'am 6:101)

[**O'nun nasıl oğlu olur ki, oysaki eşi olmamıştır**]: Allah'ın onlara söylediği bu tam/kâmil reddediş, hiçbir şekil ve suretle reddedilemez. Zira, manâsı şudur: siz, Allah'ın (Subhan ve teala) bir oğlu olduğunu ve bu oğulun, Mutlak bir İlah olduğunu (yani bu oğulun, Mutlak Mükemmellik ve Mutlak Zenginlik olduğunu ve kendisinden başkasına hiç ihtiyaç duymadığını) söylüyorsunuz. Eğer siz, oğulun, yalnız, O'ndan (Subhan ve teala) türediğini (yani onun, eşi olmamış tek Mutlak İlah'tan türemiş olduğunu) söylüyorsanız, o halde - Yalın/tekil olan, Mutlak Hakikatin çoğulluk sıfatına sahip olmasının imkansız olduğu gerçeğine dikkat edersek - bu, oğulun tam olarak babanın aynısı olması gerektiği anlamına gelir. Öyleyse, eğer, Baba ve Oğul arasında hayal edilebilecek, hiçbir fark veya ayırım yoksa, bu türemenin manâsı ve hikmeti nedir? Türeyişi Kendisi veya Kendisinden başkası için hiçbir yarar sağlamayan bir oğul ortaya çıkardığından veya doğurduğundan dolayı, Baba'nın hikmet sahibi olmadığını mı söylüyorsunuz?! Eğer bir farkın veya ayırımın olduğunu söylüyorsanız -ki bugün bazı Hristiyanlar Üç Hipostaz'ın/ Uknum'un (Üç Kişi: 'Baba', 'Oğul' ve 'Kutsal Ruh') birbirlerinden ayrılabilir olduğunu söylüyor - o halde bu ikinci bir ilâh olan [...eşi...] kaçınılmaz kılar, ki böylece oğul ikiden türesin, ve bu yüzden oğul onlardan hiçbirisiyle aynı

olmaz, çünkü o, onların ikisinden birlikte çıkmıştır. Bu yüzden de, siz oğuldan önce gelen, İkinci bir İlahın (eşin) var olduğunu mu söylüyorsunuz?!¹⁰¹

Bu nedenle bilin ki, eğer bir oğlun var olduğunu söylüyorsanız, o halde, aynı şekilde, oğuldan önce gelen, ikinci bir ilâhın (eşin) var olduğunu da söylemeniz gerekir. Aksi halde, başlangıçtan beri, O'nunla (subhan ve teala) birlikte, ikinci ilâhın (eşin) varlığı olmaksızın bir oğulun, O'ndan (subhan ve teala) türemiş, Mutlak İlahın, var olduğunu nasıl söyleyebiliyorsunuz? Başlangıçtan beri, O'nun (subhan ve teala) yanında olan, mutlak ikinci ilâhın (eşin) varlığı imkansızdır. Zira, Mutlak İlah Yalın/Tekil olan Mutlak Hakikattir. Ve, Mutlak İlah, çoğul olamaz [**O'nun nasıl oğlu olur ki, oysaki eşi olmamıştır**].

Allah-u Teala buyurmuştur:

Allah oğul edinmemiştir. Ve O'nunla beraber bir ilâh olmamıştır. Öyle olsaydı bütün ilâhlar mutlaka kendi yarattığını giderirdi (yok ederdi). Ve mutlaka onların bir kısmı bir kısmına üstün olurdu. Allah, onların vasıflandırdıkları şeylerden münezzehtir. (Müminun 23:91)

Yani muhakkak ki, eğer, Üç Uknumun varlığı hakkında hayal ettiğiniz şeyi şöyle ortaya koyup dersiniz: “Bir baba (Allah) ve İkinci Mutlak İlah olan Eş (oğul) vardır, sonra da ortaya çıkartılan şey onlardan türedi, üçüncü Mutlak İlah (Üçüncü Uknum) olan Kutsal Ruh.” O halde diyeceğiniz şey, Allah'ın (subhan ve teala) yanında başlangıçtan beri İkinci bir İlahın var olduğudur. Öyleyse, aralarında bir fark var mıdır, yoksa yok mudur? Yani ikisi, aynı mıdır?

Her kim, onların, her ikisinin, aynı ve tek olduğuna karar vermişse, o halde önceki reddedişle karşılaşacaktır. Zira, onlardan türemiş olan kimse, onların herbirine özgüdür. Her kim, onların arasında bir farkın var olduğunu tercih ediyorsa, (İkinci İlahı ait) Mutlak İlahlığı olumsuz kılacaktır, onun alanına giren kusurlardan dolayı; zira fark ancak, Mutlak Mükemmellik ile mevcuttur [...**Ve mutlaka onların bir kısmı bir kısmına üstün olurdu. Allah, onların vasıflandırdıkları şeylerden münezzehtir.**] Amelsiz alimler fitratlarını ters çevirip başaşağı döndüklerinden dolayı, Allah'ın bir oğlu olduğunu söylediler, O, onların O'na şirk koştuğu tüm şeylerden Yüce ve Ulu'dur.

Dikkat edin, kesinlikle yalan uydurup “Allah doğurdu.” Diyorlar. Muhakkak ki onlar, kesinlikle yalan söyleyenlerdir. (Saffat 37:151-152)

¹⁰¹Ayrıca bu doğuştan gelen zihinsel bir meseledir ve bu, Yalın/Bir manâlı / Tekil olan Mutlak Hakikatten gelen, hiçbir farkın ondan ayrılamayacağıdır ve onda hiçbir bölünme, parça, kök veya onların dedikleri gibi ayırt edici bir uknum yoktur. Zira, eğer, durum böyle olsaydı, bu durum, onun bileşik bir Hakikat olduğu, yalın olmadığı anlamına gelirdi. Bileşiklik ise, yoksulluğa ve ihtiyaca işaret eder (zira bileşik birleşerek kendini oluşturan parçalara ihtiyaç duyar) ve Bileşiklik, Zenginliği kendisinden olumsuz kılar (zira Mutlak Zengin hiçbir şeye ihtiyaç duymaz). Ve, bu yüzden de, Yalın olan Mutlak Hakikatin farkı olan bir şeyin, ondan ayrılması için, başka bir Yalın Mutlak Hakikat olmalıdır ve bu imkansızdır. Zira, Mutlak Hakikat, tektir ve çoğul olamaz.

Zira, onlar, Allah'ın fitratına geri dönüp, Allah'ın nimetleri hakkında düşünselerdi, kendilerini bu açık zorluktan kurtarırlardı ve bilmedikleri şey hakkında konuşmaktan sakınırlardı. İnsanın bilmediği şey hakkında konuşması yalanlardan ibarettir, [**Muhakkak ki onlar, kesinlikle yalan söyleyenlerdir**]. Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

Ve "Allah, bir çocuk edindi." Diyenleri uyarır. Onların ve babalarının (atalarının), ona dair bir ilimleri yoktur. Onların ağızlarından çıkan kelimeler çok büyük! Onlar, ancak yalan söylüyorlar.(Kehf 18:4-5)

Ayrıca, Allah (subhan ve teala), Mutlak İlah'ın kendi kökünden çoğul olması ilkesini reddedip batıl etti, içinde nasıl bir inanç barındırırsa barındırsın. Allahu Teala buyurmuştur:

"Allah çocuk edindi" dediler. O, münezzehtir. O, Ğanîyydir (Zengindir). Semalarda ve yeryüzünde olan şeyler O'nundur. Yanınızda buna dair bir delil var mı? Allah'a bilmediğiniz bir şey mi söylüyorsunuz?(Yunus 10:68)

[**"Allah çocuk edindi" dediler. O, münezzehtir. O, Ğanîyydir**]: İster oğullukla ister sapmış kimselerce hayal edilebilen başka bir şekilde, Mutlak İlah'a çoğulluk atfetmiş olan herkese karşı olan bu reddediş ilkesi, Allah'ın, insan fitratına yerleştirdiği şeydir ki, o, Hikmet ve Ahmaklık arasındaki farkı ayırtedebilmektedir,

Sonra ona (insan fitratına) kötülüğünü ve takvasını ilham etti.(Şems 91:8)

Dolayısıyla, her kim bu ölçeği kullanırsa, bir farklılık etkeni mevcut olmaksızın İlah'a çoğulluk atfetmenin ahmaklık ve Hikmet eksikliği olduğu hükmüne varacaktır. Bu yüzden de, onların arasında fark olduğunu söylemekten başka geriye hiçbir şey kalmaz ve bu da tek Kelimeyle reddedilir: [**O, münezzehtir. O, Ğanîyydir**], zira İlah hakkındaki farklılık, ancak Mükemmellik hususunda olabilir, dolayısıyla, O'ndan başka kimselerin yoksulluğu ve eksikliği açığa çıkar, böylece O'ndan başkasının, Mutlak bir İlah olabileceğinin söylenilmesi reddedilir.

İnsanın mertebelerde yükselmesi meselesine gelince, şüphesiz ki, Allah insanı yarattı ve içine onu yükselme nitelikli fitratı yerleştirdi, tâ ki o (bu yükselişle) Allah'ın en güzel isimleri, Allah'ın sureti, Allah'ın Tecellisi ve mahlukattaki Allah olana değin. Ancak, mertebelerde ne kadar yükselirse yükselsin, insan asla, Mutlak bir İlah veya Mutlak bir Zengin olamaz. Bilâkis, Allah'a (subhan ve teala) nazaran, yoksul olan yaratılmış bir varlık olarak kalır,

Ateş değmese bile onun yağı neredeyse kendinden ışık verir. Nur üzerine nurdur.(Nur 24:35)

[**...neredeyse kendinden ışık verir**]: Mutlak bir İlah olduğundan dolayı neredeyse kendinden ışık verir değil. Zira, O'ndan başka herkes, O'nun mahlukudur ve O'na (subhan ve teala) nazaran yoksuldur,

Allah'ın bir oğlu olamaz. O, Subhandır. Bir işin olmasına karar verdiği zaman, o taktirde sadece ona "Ol!" der ve o, hemen olur.(Meryem 19:35)

Kuran'da geçmiş olan önceki reddedişler, dikkatlice dinlemiş olan kimseler için yeterlidir. Onların, kendi inançlarına göre birbirinden farklı olup, kendi özlüklerinde bağımsız olan ve birbirlerini yok eden Üç Uknum hakkında ve onların arasında oğulluk ve babalık ilişkisi vb. Gibi bir ilişkinin var olduğu hakkında söyledikleri şeyin yanında, O'nun Tek ve Bölünmez olduğunu söylemelerine gelince; bu ahmakça ve saçma bir konuşmadır. Ve, onlar bunun öyle olduğunu biliyorlar¹⁰², aksi halde, Bölünmez Teklik nasıl Kendi Çoğulluğu ve bölünürlük ve Kendi parçaları arasındaki fark ile bir araya gelir, onlara parça demeseler bile?

Eğer bahsedilen tüm şeylerden yüz çevirsek, yine de onların batıllığını açıklamak, aşağıdaki açıklamadan fazlasını gerektirmez, eğer anlayan ve akıllarını kullanan kimseler arasındaysalar, ki o açıklama da şudur:

Muhakkak ki, Allah içinde zulmet olmayan Nur'dur ve mahlukat alemlerinin tümü, Zulmetle karışık Nurdur. Ve varlıklar, O'nun Nuru'nun, Zulmetteki Tecellisi ile zuhur etmiştir. Ve bu yüzden de, birinin, Allah'ın yaratılmış bir mahluk içinde gelmesini veya Mahlukat Alemlerinde yaratılmış bir varlıkta zuhur etmesini tam bir zuhur olarak kabul etmesi mümkün değildir - ki onlar İsa ve Kutsal Ruh'ta bunun gerçekleştiğini söylerler - ; zira eğer durum böyle olsaydı, bu durum mahlukat alemlerinin bâki kalmayacağı anlamına gelirdi, bilâkis o yok olurdu/kaybolurdu ve bâki kalan şey, içinde hiç zulmet olmayan Nur olurdu, yani hiçbir mahluk kalmazdı, aslında sadece Allah (subhan ve teala) bâki kalırdı ve O, içinde zulmet olmayan Nur'dur. Bu yüzden tekrar tekrar söyledik ki, Muhammed ﷺ, İlah ile "BEN" ve insaniyet arasında sallanır. Ve bunu o nedenle tasdik ettim ki, hiçbir aldanmış insan, Allah'ın - ki içinde zulmet olmayan Nurdur - Yaratılış Alemlerine geldiğini hayal etmesin. O bundan çok Yüce ve Ulu'dur. Mesele gayet açıktır. Zira, içinde hiçbir zulmet olmayan Nur'un, Mahlukat Alemleri içinde, tam bir zuhurla zuhur edişinin anlamı, onun (mahlukat aleminin) yok oluşu ve sönüşüdür. Ve, onun için (mahlukat aleminin için) ne bir isim, ne bir sıfat, ne de bir manâ bâki kalır, daha doğrusu, içinde zulmetsiz Nur olan Allah'tan başka hiç kimse ve hiçbir şey bâki kalmaz, O çok Yücedir ve çok Ulu'dur.

¹⁰²Bu yüzden onları daima şöyle derken görürsünüz: "Üçleme kavranılamaz ve Akıl tarafından tanınamaz, ancak birinin ona inanması bir zorunluluktur."

Çevirmenin Notu: Bu konuyu daha iyi anlayabilmek için Usul-i Kafi, cilt 1, Tevhid Kitabı'nı okumanızı tavsiye ederiz. Oradan bu konu hakkındaki örnek bir hadisi naklediyoruz:

Hişam b. Hakem Ebu Abdullah (Cafer Sadık aleyhisselâm)'ın yanına gelen zındıkla ilgili hadisin kapsamında İmam'ın şöyle konuştuğunu rivayet eder: "Senin sözlerinden onların (ilahların) iki tane olduklarını düşündüğüne ilişkin bir anlam seziliyor. Sanıyorsun ki, onlar ya güçlü ve kadimdirler yahut zayıftırlar ya da biri güçlü biri de zayıftır. Şayet güçlü iseler niçin biri diğerini bertaraf etmiyor ve tek başına egemenliğini kurmuyor? Şayet birinin güçlü diğerinin de zayıf olduğunu ileri sürüyorsan bu, Onun bizim de söylediğimiz gibi "bir" olduğunu kanıtlar. Çünkü ikincisinin acizliği açıktır. Eğer desen ki: Onlar ikidirler. O zaman bunların her açıdan ittifak etmeleri veya her açıdan ayrılmaları zorunlu olur. Buna karşılık biz varlıkların belli bir düzen içinde olduklarını, gök cisimlerinin belli bir yörüngede akıp gittiklerini ve bütün varlıklara bir tek planlamanın egemen olduğunu, gözlemlediğimiz geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı belli bir sistem dâhilinde gerçekleşen fenomenler olduklarını gördüğümüz için bunun emrin ve planlamanın sahipliğinin kanıtı olarak algıladık. Emir ve planlamanın uyumunu anladık. Buradan hareketle planlayıcının, idarecinin bir tek olduğunu kavradık. Kaldı ki, onların iki tane olduklarını iddia etmen durumunda aralarında bir açıklığın bulunduğunu da söylemen gerekir. Yoksa iki tane olamazlar. Bu durumda aralarındaki açıklık da onlarla birlikte kadim bir üçüncü olarak belirginleşir ve zorunlu olarak ilâhların sayısının üç olduğunu kabul etmek durumunda kalırsın. Üç tane olduklarını iddia ettiğin zaman da tıpkı iki iken söylediğin gibi aralarında bir açıklık olduğunu söylemen gerekir, böylece kadîm ilâhların sayısı senin açıdan beşe çıkar. Sonra bu sayı sonsuza kadar uzanır gider." Hişam der ki: "Zındık bu noktada ancak şu soruyu sorabildi: Yaptığın açıklamalardan Onun bir tek ilâh olduğu anlaşılıyor. O halde Onun varlığının kanıtı nedir?" Ebu Abdullah (aleyhisselam) da buyurdu: "Füillerin varlığı, kendilerini gerçekleştiren failin varlığına delalet eder. Sağlam ve muhkem bina edilmiş bir yapıya baktığın zaman yaparı görmemiş, bizZât tanık olmamış olsan bile bunu bir ustanın yaptığını bilmez misin?" Adam dedi ki: "Peki, nedir O?" İmam (aleyhisselam) buyurdu ki: "Her şeyden farklı bir şeydir. Sen benim bu sözümü, anlamın isbatı şeklinde algıla. O, "şey"liğin gerçek anlamıyla bir "şey"dir; ancak cisim ve suret değildir. Gözle görülmez, elle tutulmaz, beş duyu organıyla algılanmaz. Zihinler O'nu kavrayamaz, zamanın geçmesiyle yıpranıp eksilmez, akıp giden zamanlar O'nu değiştirmez."¹⁰³

¹⁰³Usul-i Kafi, c.1, Tevhid Kitabı, h.215

Tevrat ve İnciller'den Bazı Kelimeler

Bazı insanların Mutlak İlah'ın Mahlukat Alemlerine bir insanın içinde geldiğini kastettiğini sandığı sözler ve bu sözlerin açıklaması

Söz: Papa Üçüncü Şenuda (Kıpti Ortodoks Papa) "Mesih'in İlahlığı" kitabında şöyle demiştir:
"İlk Bölüm: Kutsal Üçlemeden biri olduğuna hürmet ederek Mesih'in İlahlığı O Logos'tur (Sözdür).

Başlangıçta Söz (Logos) vardı, ve Söz Allah ileydi ve Söz Allah'tı.(Yuhanna 1:1)

Burada onun ilahlığından bahseden konuşma tamamen açıktır."

Cevap: Bu kitapta açıkladım ki, İsa (aleyhisselam) bir kuldur ve o Mutlak bir İlah değildir. Konuşmanın muhakeme kısmı, İncil'den açık kesin teyit edilmiş bir ayetten gelecektir¹⁰⁴ ve sonuç olarak da, bu metni ve ondan başkalarını, İsa'nın (aleyhisselam), Mutlak bir İlah olduğu şeklinde yorumlayıp anlamak doğru değildir, ki önceden geçmiş şeyden kanıtlandı ki, İsa veya Mesih (aleyhisselam) ihtimal olarak da olsa, içinde zulmet olmayan Nur olamaz, bilâkis o nur ve zulmettir ve onun durumu daima bu olmuştur. Zira o, Mutlak İlah'a (subhan ve teala) muhtaç olan ve O'na (subhan ve teala) nazaran yoksul olan yaratılmış bir varlıktır.

Bu Metnin Yorumu

[Başlangıçta Söz vardı]: Mutlak İlah'a (subhan ve teala) ait olan hiçbir başlangıç yoktur ki, 'Başlangıçta' diyebilelim, bilâkis başlangıçta olan şey yaratılmıştır ve bu yüzden de Mesih (aleyhisselam) yaratılmış bir varlıktır ve bu ayet onun yaratılmış olduğunu açıkça gösterir. Evet, burada kastedilen şeyin ilk yaratılmış varlık veya ilk Akıl olduğunun söylenmesi mümkündür, bu durumda mesele tartışılabilir, Mesih (aleyhisselam), ilk söz müdür? Yoksa Mesih (aleyhisselam), ilk sözden sonra gelmiş olan, Allah'ın sözlerinden bir söz müdür?

[Ve Söz Allah ileydi]: Mutlak İlah, bileşik bir hakikat değildir (yani o parçaların birleşmesiyle oluşan bir hakikat değildir) ve onun bileşik olduğunu veya bileşik olduğunu gerektiren bir şeyi söylemek yanlıştır. Çünkü inanırsak ki, **[Ve Söz Allah ileydi]** sözüyle kastedilen şey, Sözün Mutlak İlah olduğudur, o halde bu Mutlak İlah'ın parçalardan oluştuğu, bileşik olduğu anlamına gelecektir. Ve onun bileşik

¹⁰⁴[O günü ve o saati, ne gökteki melekler, ne de Oğul bilir; Baba'dan başka kimse bilmez.] (Markos 13:32)

olmadığının bilinmesine rağmen, Sözü'n (Kelamın), Allah olduğuna inanmak¹⁰⁵–yani Allah'ın Söz ve Sözü'n de Allah olduğuna ve aralarında hiçbir farkın olmadığına inanmak – bu konuşmayı ahmakça ve her çeşit hikmetten uzak yapar. Zira bir şeyin kendisiyle birlikte olduğunu söylemek anlamsızdır (yani Allah'ın, Allah'la birlikte olduğunu söylemek anlamsızdır).

[Ve Söz Allah'tı]: Şaşkınlığın olduğu yer burasıdır ve kendinden önceki pek çokları gibi, Şenuda'nın da içine düştüğü belirsiz anlam buradadır. Gerçek şu ki; Sözü'n yaratılmış bir mahluk olduğu ve onun kendisinin Mutlak bir İlah olamayacağı açıklandıktan sonra, burada zikredilen; Allah'ın, Mutlak İlah olmadığını söylemekten başka bir şey kalmıyor, bilâkis kastedilen şey 'Mahlukattaki Allah'tır, yani Allah'ın suretidir, Tevrat veya Eski Ahit'te zikredildiği üzere.

**Allah, "İnsanı kendi suretimizde, kendimize benzer yaratalım" dedi.
(Tevrat, Yaratılış Kitabı bölüm 1, ayet 26)**

Allah insanı kendi suretinde yarattı. Böylece insan Allah suretinde yaratılmış oldu. (Tevrat, Yaratılış Kitabı bölüm 1, ayet 27)

İmmanuel (Allah Bizimledir)

"Ben Rab, Fırat'ın kabaran güçlü sularını bütün dehşetiyle Asur Kralı'nın üzerlerine salacağım. Yatağından taşan ırmak, kıyılarını su altında bırakacak. Yahuda'yı kaplayan sular her şeyi süpürerek adam boyu yükselecek, ülkeni boydan boya dolduracak, ey İmmanuel!" Ey halklar, yıkıma, bozguna uğrayacaksınız. Yeryüzünün en uç köşeleri, kulak verin. Savaşmaya, bozguna uğramaya hazırlanın. Evet, savaşa ve bozguna hazır olun. İstedığınızı tasarlayın, hepsi boşa gidecek. İstedığınız kadar konuşun, hiçbiri gerçekleşmeyecek. Çünkü Allah bizimledir.(Tevrat, Yeşaya Kitabı bölüm 8, ayet 7-10)

Evet, Allah her çağda Allah'ın halifesini takip eden mümin insanlarla birliktedir.

Bütün bunlar, Rab'bin Nebi aracılığıyla bildirdiği şu söz yerine gelsin diye oldu: "İşte, kız gebe kalıp bir oğul doğuracak; adını İmmanuel koyacaklar." İmmanuel, Tanrı (Allah) bizimledir demektir.(Matta İncili bölüm 1, ayet 22-23)

Allah'ın Kendi yeryüzündeki Halifesi, Allah'ın temsilcisidir. Ve eğer o, Allah'ın eli ve Allah'ın yüzü ise, o halde o, mahlukattaki Allah'tır. Fakat, o, Mutlak bir İlah değildir. Bilâkis o, Mutlak İlah'a muhtaç olan, yaratılmış fakir bir varlıktır. Ve o, içinde zulmet olmayan Nur değildir. Bilâkis o, nur ve zulmettir. Hatta her ne kadar pasajlardan ve amellerden, Yeni Ahit'e eklenmiş şeyin tamamı kabul edilmiş olsa

¹⁰⁵Aslında onlar buna inanmazlar, hatta farkın olduğuna inanırlar, fakat şaşkınlıklarının, sözlerinin ve yanlarındaki İlah inancına hata koyma girişimlerindeki ihtilaflarının çokluğundan dolayı, dedikleri ve ihtimalen diyebilecekleri şeye cevap vermek zorunda kaldım.

bile, amelsiz alimler bir insanın Mutlak bir İlah olduğunu kanıtlayamayacaklardır. Onlar, sadece, anlamı, kendilerine belirsiz olan şeyi takip ediyorlar ve kendi istekleriyle uyumlu olan şeye göre de onu yorumlamaktalar. Aksi halde, eğer onlar kendi isteklerine göre onu yorumlamasaydılar, hiç şüphesiz, aynı pasajlarla ve amellerle çelişecekti. Ve muhkem ve açıktır ki, İsa veya Mesih (aleyhisselam) yaratılmış bir kuldur, daha doğrusu bu (inanç), inandıkları Eski Ahit ile çelişir ve inandıklarını iddia ettikleri önceki nebilerin tüm konuşmaları ile de çelişir ve İsa (aleyhisselam) asla, Mutlak bir İlah olduğunu iddia etmedi ve öncekiler de, asla, İsa'nın (aleyhisselam), Mutlak bir İlah olduğunu iddia etmedi. Bilâkis, bu mesele, İsa'nın (aleyhisselam), Mutlak bir İlah olduğunun iddia edilmesi, sonradan oraya çıkmış ve yüzyıllar sonra gelip, Miladi 325'te İznik Konsili'nde onaylanmıştır¹⁰⁶. Pek

¹⁰⁶İmparator Birinci Konstantin Konsilin açılışına katıldı ve İznik Konsili 20 Mayıs 325'te oturumlarını başlattı. Konsil İmparator Birinci Konstantin'den açıklamalara göre, bir taraftan Aryus ve takipçileri ile diğer taraftan Birinci Alexander (Alexandria Papası) ve temsilcileri tarafından temsil edilen Alexandria Kilisesi arasındaki ihtilafları incelemek amacıyla gerçekleştirildi. Konu Mesih'in fitratıydı, onun Rab ile aynı fitratta mı yoksa insanların fıratında mı olduğu hakkında. Aryus Mesih'in ilahlığını inkar etti, dolayısıyla İsa'nın mevcut olmadığı bir zamanın olduğuna inandı ve onu Allah'ın mahluklarından ve Onun yarattıklarından biri olarak kabul etti ve Kutsal Ruhu da Allah'ın yarattıklarından biri olarak kabul etti. Diğer taraftan, Birinci Alexander (Alexandria Papası) Mesih'in fitratının Allah ile aynı fitratta olduğunu vurguladı ve Birinci Alexander'ın fikri oylamayla galip geldi, ki o oylama Alexandria Papası'nı destekleyen İmparator Konstantin'in otoritesi altında gerçekleştirilmişti ve Aryus ile iki rahip imzalama ısrarını reddetti, sonra da onlar Alera'ya (bugünkü Balkanlara) sürüldüler ve Aryus'un kitapları yakılıp mezhebi "Aryus'un Sapıklığı" diye adlandırıldı ve takipçileri de bugüne dek Hristiyanlığın düşmanları olarak damgalandılar. İznik Konsili, Mesih'in ilahlığının Mutlak bir İlahlık olduğuna inanmanın ilk şekli ile sonuçlandı ve Kilise ile Otorite (İmparator) arasındaki ilişki o dini bir varlık olduktan sonra şekillenmeye başladı. Üç yüzyıl sonra, kilisenin ideolojisinin değişmesinden ve onun Roma Paganizmi (Konstantin'in önceki dini) tarafından çevrelenen düşünceler ve dinler ile karışmasından sonra, Roma İmparatoru tarafından desteklenen kilise kimin iman sınırlarına girdiğini ve kimin ondan çıktığını belirleyen referans ve otorite haline geldi.

Bu konuşma, elbette faaliyetle birlikte Kilise'den ve geçmişte de Konsil'den zikredilmiş olan şeyin tümüyle neredeyse aynıdır. İnanmıyorum ki, dürüst bir araştırmacı Konstantin'in Alexander'ı desteklediği ve onun Hristiyanlıktaki pagan (putperest) inancını onaylayıp teyit ettiği gerçeğini önemsemesin. Zira Hristiyan Rahiplerin yarısı Aryus'u destekledikten sonra, Konstantin'in kendilerine zulmedebileceğine olan korkuları onlara geri adım attırdı. Konstantin'in kim olduğunu ve onun kendisine en yakın adamlarından bile olsa kendisine karşı çıkan kimseye nasıl zulmettiğini bilmeyen kimseler, Avrupa'da bozulmuş Hristiyanlığı yaymış olan bu tağutun tarihini gözden geçirsin. Öyle biriydi ki, eğer kendisine karşı gelirlerse kendi kuzenlerini ve kendisine en yakın insanları öldürmekte bile asla tereddüt etmezdi. Oysaki bugünün rahiplerini Konstantin'in kanlı tarihini umursamaz olarak bulursunuz ve onlar Konstantin'i bu Konsili düzenleyip kendisiyle uyum içinde olan ve kendisine karşı gelen herkese özgürlük veren nazik kuzu gibi bir kimse olarak tasvir ediyorlar. Aryus'un sürülüp eziyete uğramasına ve Konsil'in kendi düzenlenme gayesini tanımak için yeterli olmasının ardından onun inancının yasaklanmasına rağmen ve bunlar da Aryus'u ve onun, Mesih'in sadece yaratılmış bir varlık olduğu inancını yok etmek ve Mesih'e karşı Pagan (putperest) inancı yaymaktı, ki o pagan inanç da onun Allah olduğuydu.

İznik Konsili İnanç Bildirgesi metninin çevirisi aşağıdadır:

"Her şeye gücü yeten, görülen ve görülmeyen, bütün şeylerin Yaradanı olan bir tek Baba Allah'a inanıyoruz; Bir tek Rab İsa Mesih'e inanıyoruz: Allah'ın Oğlu, Baba'dan doğan biricik Oğul, yani Baba'nın özvarlığından oluşan Allah'tan Allah, Nurdan Nur, gerçek Allah'tan gelen gerçek Allah, yaratılmış değil, doğurulmuş, Baba'nın aynı öz varlığına sahip olan, Kendi aracılığıyla gökteki ve yerdeki her şey yapılmış, biz insanlar için ve kurtuluşumuz için gökten inmiş, insan bedeni almış ve insanlar arasında yaşamış, sıkıntı çekmiş ve üçüncü günde ölümden dirilmiş, göğe yükselmiş, dirilerle ölüleri yargulamaya gelecek olan O'dur; Ve Kutsal Ruh'a da inanıyoruz."

çok insan o zamanda ona (İsa'nın (aleyhisselam) Mutlak bir İlah olduğuna) karşı gelmiştir. Ve, bu İznik Konsili'nde teyit edildikten sonra bile bugüne dek, hâlâ onu (İsa'nın (aleyhisselam) Mutlak bir İlah olduğunu) kabul etmeyen ve bu dogmatik sapıklığı onaylamayan Hristiyanlar vardır.

Allah Bedende Zuhur Etti:

A melsiz alimlerin dalâletten doğruca gittikleri şey üzere kanıt olarak kullandıkları ve Mutlak İlahlığın Bedende indiğini iddia ettikleri pasajlardan biri de budur.

Mısır'daki Ortodoks Papa Üçüncü Şenuda kendi kitabı "Mesih'in Fıtratı"nda şöyle diyor: "Aryus, Mesih'in ilahlığını inkar ederdi ve onun öz hususunda babadan daha aşağıda olduğuna ve yaratılmış olduğuna inanırdı. Aryan kökleri bugüne dek hâlâ mevcuttur. 325'teki İznik Ekümenik Konsil'ince kınanmasından sonra bile, Aryus ve ardından gelen takipçileri (Aryanlar) bir sorun, ihtilaf ve Kutsal Kilise'ye karşı şüphe sebebi olarak kaldılar." Elbette burada Üçüncü Şenuda, Hristiyan dünyasında ve özellikle Batıda büyük bir şekilde yayılmış olan Hristiyan Mezhebi Yehova Şahitleri tarafından hedef alınıyor. Yehova Şahitleri Kilise'nin pek çok sapıklığını kabul etmiyor, Üçleme, Sözün Allah olduğu ve diğer başka uydurmalar gibi şeyleri. Mesih'in bir İlah olduğu inancının İznik Konsil'ince onaylanmış bir uydurma olduğunun delilleri arasında, İznik Konsil'inde bulunanların yarısının Aryus'u desteklemesi veya tarafsız kalması vardır ve İsa'nın sadece yaratılmış bir varlık olduğu inancı Aryus'un zamanında umumi ve yaygın inançtı ve bu, rahiplerin bugüne dek kitaplarında kabul ettikleri bir meseledir.

Piskopos Bishoy tarafından yazılmış "Hristiyan Ekümenik Konsilleri Araştırmaları"nda şöyle zikredilmiştir: "...4 -İznik Konsili: 1) Konsilin düzenlenme durumları...

B - Bu konsilin düzenlenmesinin ana nedeni ise Aryus'un uydurmasıydı (Aryus'un sapıklığı), zira bu uydurmadan dolayı imparatorluk bölünmek üzereydi...

Ekümenik Konsil, Aryus'un uydurmasından dolayı imparatorlukta mevcut olan ciddi bölünmenin korkusundan dolayı Kral Konstantin'in emriyle gerçekleştirildi. Konsil İznik'te Miladi 325'te düzenlendi ve üçyüz onsekiz Piskopos vardı. Bir görgü tanığı olan konsil üyesi Aziz Athanasius, kendi konuşmasında başlangıçta onaltı piskoposun Aryus'u desteklediğini, yirmi iki piskoposun Papa Alexander'ı desteklediğini ve geriye kalanların da tarafsız bir tutum sergilediklerini zikretti. Konsilin sonlanmasıyla beraber, sadece iki piskopos Aryus'u desteklemeye decam etti ve onlar da Sekundus ile Theonas'tı, onlar kendilerine bağlı olan geri kalan rahipler ile birlikte Konsil'in inancını imzalamayı/desteklemeyi reddettiler. Aziz Epiphanius'un zamanında, İznik'te bulunan üçyüz onsekizin imzaları hâlâ oradaydı. Aziz Epiphanius'un inanca dair açıklaması ve Aryus'un iftiralarına cevabından dolayı böyle oldu. Bununla beraber, Konsil'deki Alexandrian savunmasının büyüklüğünün ölçüsünü görüyoruz. Konsil'in karara varması kolay bir mesele değildi, bilâkis pek çok çaba gerektiriyordu...

5 - İznik Konsili: 2) Aryus ve Sapıklığı

Dünyanın çoğunun neredeyse Aryan (Aryan taraftarı) olduğu bir zaman geçti. Eğer Epiphanius olmasaydı, zamanlardan birinde İmparator, Roma Papasını ayırır ve Aryan inanç kanununu imzalaması için onun yerine başka birini atardı. Papa cezaevinden koltuğuna geri döndüğü zaman, önceden imzalamayı reddettiği Aryan inanç kanununu imzaladı. Bu aşamada Epiphanius ve onun piskoposları hariç hiç kimse Mısır'da kalmadı ve onlar doğru inanca sıkıca sarılan tek kişilerdi. Bu yüzden, Yeşaya Nebi'in şöyle demesi tuhaf değildir "**Benim halkım Mısır kutlu olsun.**" (Yeşaya 19, 20) Fakat pek çok başka seferde Alexandrian Papası Roma Koltuğunu destekledi, Papa Epiphanius ile birlikte olup onu destekleyen Papalar gibi. Hristiyanlık tüm dünyada çöktü ve Aryan zalimliğinin önünde boyun eğdi ve sürülmüş Alexandrian Papası ile onun Mısırlı piskoposları tarafından temsil edilen Alexandria koltuğu hariç hiçbir şey kalmadı. Bizim üzerimize düşen ise babamızın adımlarının izlerini ayırt etmektir...." - Hristiyan Ekümenik Konsilleri-Ekümenik Konsiller ve Sapıklıklar, Piskopos Bishoy

Kurtarıcımız Allah'ın ve ümidimiz Mesih İsa'nın buyruğuyla Mesih İsa'nın elçisi atanan ben Pavlus'tan, imanda öz oğlum Timoteyus'a selam! Baba Allah'tan ve Rabbimiz Mesih İsa'dan sana lütuf, merhamet ve esenlik olsun.¹⁰⁷

Kuşkusuz, Allah yolunun sırrı büyüktür. O, bedende görüldü, Ruh'ça doğrulandı, meleklerce görüldü, uluslara tanıtıldı, dünyada ona iman edildi, yücelik içinde yukarı alındı.¹⁰⁸

İlk olarak: Pasajın ilk bölümünde, İsa'ya (aleyhisselam), Rububiyet sıfatından başkası verilmedi ve o, bir nebinin veya bir resulün onunla vasfedilmesinde sorun olmayan bir sıfattır. Zira onlar ﷺ , insanların terbiye edicisidirler ve onlar, bu sıfatı, bu sıfatla vasfedilen ve ailesi hususunda kendisine “**rab**” denilen bir babadan daha fazla hak ederler. Daha doğrusu ayrıca, bu bölüm açıkladı ki, gönderilme ancak Subhan olan Allah'ın emriyle gerçekleşir ve İsa'ya (aleyhisselam) “Allah'ın Emri doğrultusunda” emredilir.

Bu yüzden de İsa (aleyhisselam), Allah'ın emriyle emredildi ve emretti, bu, Allah'ın ondan Daha Yüce, Daha Alim ve Daha Kâdir olduğu anlamına gelir. Bu yüzden, İsa'nın (aleyhisselam) kendisinden başkasına ihtiyaç duyduğu ve onun varlık sayfasında eksikliklerin bulunduğu kanıtlanmış olur, aksi halde o (İsa), Mutlak Mükemmellik iken, ona emredilmesi anlamsız olur. Zira, bu Hikmetle çelişir.. Mutlak Mükemmelliğin kendisinden başka birinden yararlanabilmesi nasıl mümkün olur ki?!

Üçüncü bölümde, aynı pasajda zikredilen şeye gelince, onun - gördüğümüz şeyle açıldıktan sonra - şöyle anlaşılması gerekir; Allah'ın bedende zuhuru, tam da O'nun yaratılmış alemlerin tümündeki zuhuru ve onlardaki tecellisi ve yaratılmış alemlerin de, O'nunla (Subhan ve teala) birlikte zuhuru gibidir. Evet, buradaki bu söylemde bir ayrıcalık mevcuttur. Zira, şüphesiz ki, o, İsa'nın (aleyhisselam), Seir'de, Allah'ın kıyamını temsil ettiği anlamına gelir. Yani, İsa (aleyhisselam), Allah'ın eli, Allah'ın yüzü ve Allah'ın suretidir, ancak o yaratılmış bir kuldur ve Allah Subhan ve Teala değildir. Hakikat ile Suret arasında fark vardır, tam da bir şey ile hiçbir şey arasındaki fark gibi. Bu yüzden, Allah, tıpkı önceden de açıkladığım gibi, Mahlukat Alemlerinde tecelli etti, onda zuhur etti ve onu izhar etti/görünür kıldı ve bu, O'nun mahlukatın içine indiği veya mahlukatın Mutlak bir İlah olduğu veya mahlukattan biri için nuru ne kadar büyük olursa olsun, Mutlak İlah olmanın mümkün olduğu anlamına gelmez, zira şüphesiz ki, mahlukat yaratılmış bir varlık ve zulmetle karışık nur olarak kalır. **Bu yüzden, bir insanın ulaşması için mümkün olan en yüce makam Mahlukattaki Allah olmasıdır.**

Ateş değmese bile onun yağı neredeyse kendinden ışık verir. Nur üzerine nurdur. (Nur 24:35)

¹⁰⁷Pavlus İncili, Timoteyus İncili, bölüm 1, pasaj 1-2

¹⁰⁸Pavlus İncili, Timoteyus İncili, bölüm 3, pasaj 16

[...neredeysse kendinden ışık verir]- ki bu yüzden İbrahim (aleyhisselam), bu mesele hususunda başlangıçta şaşkınlık yaşadı, nihayet Allah, Hakikati ona bilindir kıldı¹⁰⁹ - ancak asla (tamamıyla) kendinden ışık vermez.

Allah Subhan ve Teala'dan gelen Hadis'i Kudsi'de şöyle geçer: "Ne Göğüm ne de Yerim Beni içine alır, fakat mümin kulumun kalbi Beni içine alır",¹¹⁰ yani Allah'ın kulu Allah'ın yüzü ve Allah'ın eli olabilir, tıpkı Kuran'da geçtiği gibi:

Muhakkak ki sana biat edenler (ey Muhammed sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem), aslında Allah'a biat ediyorlar. Allah'ın eli onların elinin üzerindedir.(Fetih 48:10)

Celal ve İkrâm Sahibi Rabbinin yüzü ise bâki kalacaktır.(Rahman 55:27)

Ve yine pek çok Tevrat ve İncil metninde açıkça geçtiği üzere.

Oğul:

Tevrat'ta ve İnciller'de "Babam, Babanız, Oğul, Baba, Allah'ın Oğulları" ifadeleri

4 ...Edomlular, "Biz ezildik, ama yıkıntıları yeniden kuracağız" deseler de, Her Şeye Egemen RAB şu karşılığı verecek: "Onlar kurabilirler, ama ben yıkacağım. Ülkeleri kötülük ülkesi, kendileri de RAB'bin her zaman lanetlediği halk olarak tanınacak. 5 Bunu gözlerinizle görünce, 'RAB İsrail sınırının ötesinde de büyüktür!' diyeceksiniz." 6 Her Şeye Egemen RAB, adını küçümseyen siz kâhinlere, "Oğul babasına, kul efendisine saygı gösterir. Eğer Ben Babaysam, hani Bana saygınız? Eğer efendiysem, hani benden korkunuz?" diyor. "Oysa siz, 'Adını nasıl küçümsedik?' diye soruyorsunuz."¹¹¹

21 O anda İsa Kutsal Ruh'un etkisiyle coşarak şöyle dedi: «Baba, göğün ve yerin Rabbi! Bu gerçekleri bilge ve akıllı kişilerden gizleyip küçük çocuklara açtığın için sana şükrederim. Evet Baba, bunun böyle olması senin isteğindi. 22 «Babam her şeyi bana emanet etti. Oğul'un kim olduğunu Baba'dan başka kimse bilmez. Baba'nın kim olduğunu da Oğul ve Oğul'un O'nu tanıtmayı dilediği kişilerden başkası bilmez.» 23 Sonra öğrencilerine dönüp özel olarak şöyle dedi: «Sizin gördüklerinizi gören gözlere ne mutlu! 24 Size şunu söyleyeyim, nice Nebiler, nice krallar sizin gördüklerinizi görmek istediler, ama göremediler. Sizin işittiklerinizi işitmek istediler, ama işitemediler.»¹¹²

¹⁰⁹Ayrıntıları "el Müteşabihat" kitabında okuyun.

¹¹⁰Biharul Envar c.55 s.39

¹¹¹Tevrat, Malaki, bölüm 1

¹¹²Luka İncili, bölüm 10

1 Ey ilahi varlıklar, taniyin RAB'bi, Görkemini, kudretini tanıyın RAB'bin!
2 RAB'bin görkemini adına yaraşır biçimde övün, Kutsal giysiler içinde RAB'be tapının!¹¹³

1 İsa kalabalıkları görünce dağa çıktı. Oturduktan sonra, öğrencileri yanına geldiler. **2** Onlara seslenip şöyle ders vermeye başladı: **3** «Ne mutlu ruhta yoksul olanlara! Göklerin Egemenliği onlarındır. **4** Ne mutlu yaslı olanlara! Onlar teselli edilecekler. **5** Ne mutlu yumuşak huylu olanlara! Onlar yeryüzünü miras alacaklar. **6** Ne mutlu doğruluğa acıkıp susayanlara! Onlar doyurulacaklar. **7** Ne mutlu merhametli olanlara! Onlar merhamet bulacaklar. **8** Ne mutlu yüreği temiz olanlara! Onlar Allah'ı görecekler. **9** Ne mutlu barışı sağlayanlara! Onlara Allah'ın oğulları denecek. **10** Ne mutlu doğruluk uğruna zulüm görenlere! Göklerin Egemenliği onlarındır. **11** «Bana olan bağlılığınızdan ötürü insanlar size sövüp zulmettikleri, yalan yere size karşı her türlü kötü sözü söyledikleri zaman ne mutlu size! **12** Sevinin, sevinçle coşun! Çünkü göklerdeki ödülünüz büyüktür. Sizden önce yaşamış olan Nebilere de böyle zulmettiler.¹¹⁴

Tevrat ya da İnciller'de bulunan, bazı kısımları onlara cahil olanlara karışık gelmiştir. Allahu Teala'nın bir oğlu olabileceğini iddia edebilmek ya da bir kişiye, mutlak İlahlık iddiasında bulunabilmek için, amelsiz alimlerin yorumladıkları bu sözler hiçbir şekilde, bir insanın İlahlığının, Mutlak İlahlık olduğu anlamına gelmemektedir. Bilâkis, bu müşterek olarak, herhangi bir kişinin, gerçek evlat oluşunu (belirli bir ebeveynin çocuğu olma durumunu) reddeder¹¹⁵. Ve eğer buna birisi, açık bir kalple dönseydi, tıpkı, Allah Subhan ve Teala'nın mahlukatından istediği gibi, gerçek ilmi talep etseydi, bu kelimeleri sarfetmeden önce, İsa'yı (aleyhisselam), Allah'a hamd ederken ve O'na şükrederken bulmuş olurdu. Ve eğer biri, buna adalet gözüyle baksaydı, bu sözlerin, Allah'ın, mahlukatı üzerine Hücetleri ve O'nun yeryüzündeki Halifeleri olan, tüm Nebiler, Resuller ve Vasiler'e uygulanabilinir olduğunu görmüş olurdu. Allah'ın Hücetlerinden olan her bir Hücet, kendi zamanında ümmeti arasında, Allah'ı en iyi bilendir. Böylelikle de, onun zamanında ümmeti arasında Allah'ı bilen tek kişinin o olduğu ve ayrıca hiç kimsenin de, Allah'ın Halifesi'ni ve Allah'ın Hücetini, onu yaratan Allah dışında (Oğul'un kim olduğunu Baba'dan başka kimse bilmez. **Baba'nın kim olduğunu da Oğul** ve Oğul'un O'nu tanıtmayı dilediği kişilerden başkası bilmez), gerçek bir marifetle bilmeyeceği de kanıtlanmış olmaktadır. Ve Resulullah'ın ﷺ, kendi Halifesi Ali bin Ebu Talib'e (aleyhisselam) olan bir konuşmasında şöyle geçmektedir:

¹¹³Tevrat, bölüm 29

¹¹⁴İncil, Matta bölüm 5

¹¹⁵Çünkü bazı insanlar, bir grup insanı "Allah'ın oğulları/çocukları" olarak çağırılmaktadır. Öyleyse onlar Allah'ın gerçek anlamda oğulları mıdır ve İsa'nın (aleyhisselam) İncil'de "Allah'ın oğlu" diye zikredilmesinin onun İlahlığına ve Allah'ın gerçek anlamda oğlu olduğuna işaret ettiğini kabul eden kimselerin aynı görüşüne dayanarak, onlar Allahın gerçek oğulları mıdır ve onların hepsi Allah mıdır? Allah bundan çok Yücedir.

“Ya Ali! Allah’ı senden ve benden başkası (hakkıyla) tanımamıştır. Ve beni Allah’tan ve senden başkası (hakkıyla) tanımamıştır. Ve seni, Allah’tan ve benden başkası (hakkıyla) tanımamıştır.”¹¹⁶

Ve ayrıca beşer, tüm mahlukatın, Allah Subhan ve Teala’nın çocukları olduğu gerçeğini bilmiş olurdu. Zira, O (subhan ve teala), onlara, bir babanın çocuklarına merhamet ettiği gibi merhamet eder. Daha doğrusu, O (subhan ve teala), mahlukatına, tek çocuğu olan bir anneden daha çok merhametlidir. Ve kuşkusuz Nebiler, Vasiler ve Veliler ﷺ, Allahu Teala’ya en sevgili olan mahluklardır. Yani onlar, Allah Subhan ve Teala’yı bu anlama göre, **Baba** olarak en çok hak edenlerdir. Çünkü, O’na itaat etmiş ve itaatsizlik yapmamışlardır. Tıpkı salih bir oğulun, babasına itaatkâr ve saygılı olması gibi. Bu nedenle, bu anlama istinaden, onların **Allah’ın oğulları** olduğunu söylemek, fakat Mutlak İlah olmadıklarını da söylemek doğru olur. Bilâkis, onlar lütuf ve ihsana mahzar olmuş kullardır.

Ve “Rahman oğul edildi.” Dediler. O, Sübhan’dır (münezzehtir). Hayır, onlar ikram edilmiş kullardır.(Enbiya 21:26)

Eğer Allah bir çocuk edinmek isteseydi, mutlaka yarattıklarından dilediğini seçerdi. O, Subhan’dır (münezzehtir). O Allah’tır, Vahid’dir, Kahhar’dır. (Zümer 39:4)

Kuran’da gayet açıktır ki, onların (aleyhimusselam) herbiri:

Ateş değmese bile onun yağı neredeyse kendinden ışık verir. Nur üzerine nurdur.(Nur 24:35)

Yani, onlar mahlukattaki Allah’tır. Yani onlar, Allah’ın tecellisidir. Ve, tıpkı onlardan (aleyimusselam) olan bir hadiste de geçtiği üzere, onlar, Allah’ın suretidirler:

“Doğrusu Allah, Adem’i Kendi sureti üzere yaratmıştır.”¹¹⁷,

Allah, “İnsanı kendi suretimizde, kendimize benzer yaratalım” dedi. (Tevrat, Yaratılış Kitabı bölüm 1 ayet 26)

Ve, onlar, Allah Subhan ve Teala değildir. Nihayet, onlara bakmak, Allah’a bakmaktır. Onları görmek, Allah’ı görmektir. Ve İncil’de geçer ki:

Ne mutlu yüreği temiz olanlara! Onlar Allah’ı görecekler. Ne mutlu barışsağlayanlara! Onlara Allahın oğulları denecek.(İncil, Matta bölüm 5 ayet 8-9)

Ve Kuran’da da aynı konuşma şöyle geçmektedir:

¹¹⁶Muhtasar Besair'ud Deracat s.125

¹¹⁷Usul-u Kafi c.1 s.134, Tevhid-i Saduk s.103

(Bazı) yüzler o gün parlayacaktır, Rablerine bakarken. (Kıyâme75:22-23)

Ebu Salt el-Herevî, İmam Ali Rıza'nın (aleyhisselam) şöyle buyurduğunu nakleder:

“Nebi ﷺ şöyle buyurmuştur: ‘Kim beni sağken veya ölümünden sonra ziyaret ederse Allah’ı ziyaret etmiştir.’ Allah’ın Nebisi ﷺ onu Cennetteki en yüce makamlara dahil edecektir. Kim cennette kendi bulunduğu makamdan Nebi’yi ﷺ ziyaret ederse Allah’ı ziyaret etmiş gibidir.” Ebu Salt diyor ki, Daha sonra İmam’a (aleyhisselam) şu soruyu sordum: “Ey Resulullah’ın ﷺ oğlu! ‘La ilahe illallah demenin sevabı Allah’ın yüzüne bakmaktır.’ Şeklindeki hadisin anlamı nedir?” İmam Rıza (aleyhisselam) buyurdu: “Ey Ebu Salt! Kim Allah’ın kendi mahlukları gibi yüzü olduğuna inanırsa kâfirdir. Allah’ın yüzü, onun Nebileri, Resulleri ve Hücetleridir. Allah’ın rahmeti onların üzerine olsun. Siz onların sayesinde Allahu Teala’ya, O’nun dinine ve O’nu tanımaya yönelirsiniz. Allahu Teala buyurmuştur: **[Herkes fânidir. Celal ve İkrâm Sahibi Rabbinin yüzü ise bâki kalacaktır.] (Rahman 55:26-27).** Ve Münezzeh olan Allah şöyle buyurmuştur: **Her şey helak olacaktır, Onun yüzü hariç. (Kasas 28:88).**”¹¹⁸

Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

De ki: Eğer Rahman’ın bir oğlu olsaydı, elbette ben (ona) kulluk edenlerin ilki olurum. (Zuhrûf43:81)

[De ki: Eğer Rahman’ın bir çocuğu olsaydı, elbette ben (ona) kulluk edenlerin ilki olurum.]: Yani, Muhammed ﷺ Allah Subhan ve Teala’ya en yakın şeydir ve Allahu Teala’nın yarattığı ilk mahluktur, Allahu Teala’ya ilk ibadet edendir. Bu nedenle eğer Allah Subhan ve Teala bir **oğul** edinmek isteseydi (Allah bundan çok Yüce ve Uludur), o **Muhammed** ﷺ olurdu. Zira onlar Allah Subhan ve Teala’dan ortaya çıkan ilk şeyin **Oğul** ya da **Söz** (Logos) olduğunu söylerler. Bu nedenle, Muhammed ﷺ şöyle buyurmuştur: “Ben Allah Subhan ve Teala’ya en yakın mahlukum.” Şöyle buyurmamıştır: “Ben Allah Subhan ve Teala’dan ayrılmış olan oğulum.” Şöyle de buyurmamıştır: “Ben Mutlak bir İlahım.” Bilâkis şöyle buyurmuştur: “Ben Abdullah’ım (Allah’ın kuluyum) ve Abdullah’ın (Allah’ın kulunun) oğluyum.”

Ve “Rahman oğul edindi.” Dediler. O, Subhan’dır (münezzehdir). Hayır, onlar ikram edilmiş kullardır. (Enbiya 21:26)

Bu yüzden her kim gerçeği arıyorsa, gerçeğe ulaşabilmesi ve kendisini Yüce Allah’ın gazabından koruyabilmesi için araştırmasında çok hassas ve ihlaslı olmalıdır.

Hakikaten siz, pek çirkin bir şey ortaya attınız. Bundan dolayı, neredeyse gökler çatlayacak, yer yarılacak, dağlar yıkılıp düşecektir! Rahman’a çocuk isnadında bulunmaları yüzünden. Halbuki çocuk edinmek Rahman’ın şanına yakışmaz. (Meryem 19:88-92)

¹¹⁸Uyun-u Ahbar-ir Rıza (aleyhisselam)c. 2 bölüm 11 s.106 h.3

Tevrat'tan ve İnciller'den Metinler

Allah'ın Tek ve Bölünmez olduğunu kanıtlıyor

O, parçaların birleşiminden oluşmuş değildir:

Bu metinler açık, muhkem ve belirgindir. Zira onları, anlamları amelsiz alimlere müteşabih olan metinlerle eşleştirmek amacıyla yorumlamak anlamsızdır. Çünkü, onlar (amelsiz alimler), bu metinleri kendi isteklerine göre yanlış bir yorumla yorumlayarak, Allah'ın mahlukatını yoldan çıkardılar.

❖ Tevrat'tan (Eski Ahit'ten) birkaç metin:

*"Bunun için, bugün Rab'bin yukarıda göklerde, aşağıda yeryüzünde İlâh olduğunu, O'ndan başkası olmadığını bilin ve bunu aklınızdan çıkarmayın."*¹¹⁹ *"Kulak ver, ey İsrail! RABİlâhımız'dır, O tektir."*¹²⁰ *"Artık anlayın ki, Ben, evet Ben O'yum, Benden başka ilâh yoktur!"*¹²¹ *"İlk ve son benim, Benden başka ilâh yoktur."*¹²² *"Ben Rabbim, her şeyi yaratan, gökleri yalnız başına geren, yeryüzünü tek başına seren..."*¹²³ *"Ben RAB, bildirmedim mi? Benden başka İlâh yok, adil İlâh ve Kurtarıcı benim. Yok benden başkası."*¹²⁴ *"Hepimizin babası bir değil mi? Bizi yaratan aynı İlâh değil mi?"*¹²⁵ *"Seni Mısır'dan, köle olduğun ülkeden çıkaran İlâhın Rab benim. Benden başka ilâhın olmayacak."*¹²⁶

❖ İncil'den (Yeni Ahit'ten) birkaç metin:

*"Tanrı tektir ve O'ndan başkası yoktur, demekle doğruyu söyledin."*¹²⁷ *Birbirinizden övgüler kabul ediyor, ama tek olan Tanrı'nın övgüsünü kazanmaya çalışmıyorsunuz."*¹²⁸ *"Çünkü sünnetlileri imanları sayesinde, sünnetsizleri de aynı imanla aklayacak olan Tanrı tektir."*¹²⁹ *"Birden fazla Tanrı yoktur."*¹³⁰ *"Aracı tek bir tarafa ait değildir; Tanrı ise birdir."*¹³¹ *"Çünkü tek bir Tanrı ve Tanrı ile insanlar arasında tek bir Aracı vardır."*¹³² *"Sen, Tanrı'nın bir olduğuna inanıyorsun, iyi ediyorsun."*¹³³

¹¹⁹Yasa Kitabı 4, 39

¹²⁰Yasa Kitabı 6, 4

¹²¹Yasa Kitabı 32, 39

¹²²Yeşaya 44, 6

¹²³Yeşaya 44,24

¹²⁴Yeşaya 45, 21

¹²⁵Malaki 2, 10

¹²⁶Mısır'dan Çıkış 20, 2-3

¹²⁷Markos 12, 32

¹²⁸Yuhanna 5, 44

¹²⁹Romalılar 3, 30

¹³⁰1. Korintliler 8, 4

¹³¹Galatyalılar 3, 20

¹³²Timoteyus 2, 5

¹³³Yakup 2, 19

İncil'den Olan Konuşmaların Muhakemesi

(İsa Aleyhisselam Saat'ten Cahildir)

İsa (aleyhisselam), kendisi hususunda, küçük kıyametin gerçekleşeceği saatten cahil olduğunu söyledi:

O günü ve o saati, ne gökteki melekler, ne de Oğul bilir; Baba'dan başka kimse bilmez.(Markos bölüm 13, ayet 32)

Cehalet eksikliklerden dolayıdır. Halbuki, Mutlak İlah hiçbir eksikliğe veya cehalete sahip olmayan, Mutlak Mükemmelliktir. Zira O, içinde zulmet olmayan Nur'dur. Oysa ki, yaratılmış varlıkta cehalet bulunur. Çünkü o, varlık sayfasında mevcut zulmete sahiptir. Bu yüzden, İsa (aleyhisselam), Nur ve zulmettir. Bu da, İsa'nın (aleyhisselam), Mutlak bir İlâhlığa sahip olmadığını açıkça kanıtlar. Bilakis o, zulmet ve Nur'dan yaratılmış bir kuldur ve o içinde zulmet olmayan Nur değildir ve Allahu Teala (bundan) çok Yüce'dir.

Bu ifadede, belirleyici bir konuşma ve akıl sahipleri için bir tavsiyenin açıklaması vardır. Ve bu metin, İsa'nın (aleyhisselam) sözleridir, tıpkı Markos İncil'inde mevcut olduğu gibi:

"O günü ve o saati, ne gökteki melekler, ne de Oğul bilir; Baba'dan başka kimse bilmez. Dikkat edin, uyanık durun, dua edin. Çünkü o anın ne zaman geleceğini bilemezsiniz. Bu, yolculuğa çıkan bir adamın durumuna benzer. Evinden ayrılırken kölelerine yetki ve birer görev verir, kapıdaki nöbetçiye de uyanık kalmasını buyurur. Siz de uyanık kalın. Çünkü evin efendisi ne zaman gelecek, akşam mı, gece yarısı mı, horoz öttüğünde mi, sabaha doğru mu, bilemezsiniz. Ansızın gelip sizi uykuda bulmasın! Size söylediklerimi herkese söylüyorum; uyanık kalın!" (Markos İncili bölüm 13 ayet 32-37)

Vahhabiler de, Tevhid'in Sınırları Hususunda İhmalkardır

VAhhabiler, Hristiyanlar'a katılıyor. Zira, onlar da inançlarındaki başka bir yönde, Tevhid'in sınırlarını ihmal eden kimselerdendir. Bu konuda söylenecek şey en azından, onların, Allah'ı sınırladıkları ve O'nu böldükleridir. Bu yüzden de, O'nu, Kendi mahlukatı gibi yaparlar, O çok daha Yüce ve Ulu'dur. Bu yüzden, Hristiyanlar bir insan belirlemiş, ki o da İsa'dır (aleyhisselam), ve nihayet onun kendisinin Allah olduğunu söylemiş iseler (Allah çok daha Yüce ve Uludur), o halde **Vahhabiler** de, aynı yolda onları takip etmişlerdir, fakat onlar Allah'ı (subhan ve teala) mahlukat kategorisine sokmuş, bedenlerin sıfatlarıyla vasfetmiş ve mahlukat alemlerinin sınırları ile sınırlayıp kısıtlamışlardır, Allah ise tüm bunlardan çok daha Yüce ve Ulu'dur. Bu yüzden aslında Hristiyanlar bir insan hakkında, onun Allah olduğunu söylemiş ve Vahhabiler ise, Allah hakkında, O'nu insanın sıfatlarıyla vasfettikleri zaman, O'nun bir insan olduğunu söylemiş olmuşlardır. Şüphesiz ki bu, insan toplumundan ne yazık ki, neredeyse hiç ayrılmayan eski bir Pagan (putperest) yoludur.¹³⁴

¹³⁴Zira şüphesiz eğer onlar (insanlar) taşlardan putlar yapıp onların Mutlak İlah'ın sureti olduklarını söyleyemediyse de, Hristiyanların yaptığı gibi insanlardan putlar yaparlar ve eğer böyle de yapamadıysalar, Vahhabilerin ve hatta Yahudilerin de yaptığı gibi Allah'ın (subhan ve teala) Kendisini bir put yaparlar. Büyük bir grup Nebi ve Vasinin onların arasına gönderilmesine rağmen, sonunda dalâlet alimleri onları İlahi Yoldan saptırmayı başardı, böylece Taklid bidâtından veya dalâlet alimlerinin Nebilerin ve Vasilerin (aleyhimusselam) varisleri olduğunu söyleme bidâtından başlayarak onlara dalâlet alimlerinden putlar yaptırdılar. Sonuç olarak, onlar dini alimlerden putlar yapmaya ve onları körce takip etmeye yöneldiler, nihayet dalâlet alimleri onların içine bozulmuş inançları yerleştirdiler ve insanlara Allah'ın haram kıldığını helal, helal kıldığını ise haram kıldılar. Böylece de insanlar Allah olmaksızın dalâlet alimlerine tapmış oldular.

Ve Şia; İmamlar (aleyhimusselam) ve onların tahrif/bozulma ile savaşmasından dolayı, bazı amelsiz alimler dini dosdoğru bir paganizme (putperestliğe) çekemediler, ancak gerçekleri çarpıtmayı başardılar, o kadar ki, nihayetinde dalâlet alimlerinden putlar yapma yoluyla başka bir surette paganizme geri döndüler, ki o dalâlet alimleri bugün ne yazık ki, Taklid inancı bidâtıyla Allah olmaksızın tapılan bir put oldular, ki böylece onlar insanları hayvanlar gibi kendilerine doğru sürdüler, kendilerinin (dalâlet alimlerinin) iddia ettiği, hakkında fetvalar yayınladığı ve Kitaptan meşru kılıp çarpıttıkları şeyin hakikatini düşünmeksizin ve araştırmaksızın, ve onlar Allah'ın, hakkında hiçbir yetki indirmedığı pagan (putperest) inançlarını yerleştirirler. İmamlar (aleyhimusselam) ise Masumdan başka birini takip etmeyi yasakladılar, tıpkı onlardan önce Nebilerin ve Vasilerin (aleyhimusselam) yasakladığı gibi. Onlar masumdan başkasını taklidin geçmişteki Yahudi kavmindeki dalâlet alimlerince Nebilere (aleyhimusselam) karşı tutulmuş olan bir pagan yolu olduğunu açıkladılar ve Şialarına bozulmuş Yahudi pagan yolunu tutan kimseleri taklid etmeyi yasakladılar. İmam Sadık (aleyhisselam) buyurmuştur: "Taklidden sakın, zira dininde taklid eden herkes helak olmuştur. Allah (subhane ve teala) şöyle buyurur: [Onlar bilginlerini ve rahiplerini Allah'tan başka Rabler edindiler] (Tevbe 31). Vallahi, onlar için ne namaz kıldılar ne de oruç tuttular, fakat o adamlar onlar için haram şeyi helal, helal şeyi ise haram kıldılar. Böylece insanlar da bu konuda onları taklit etti ve bu yüzden de insanlar (böyle yaptıklarınının) farkına varmadan onlara tapmış oldular." - Şeyh Müfid, Tashihul İtikad s.73 ve Usul-i Kafi c.1

Vahhabi öğretisi cisimleştirmedir (tecessüm) veya söylenebilecek şey en azından, onların İlah hakkındaki inançlarının tecessümü gerektirdiğidir, zira onlar Allah için el, parmaklar, bacak, üzerine oturduğu bir taht vb. belirlemişlerdir.¹³⁵

Onların imamları İbni Teymiyye “Akidetul Vasitiyye” adlı kitapta şöyle demiştir: “Ayrıca, O’na, Kitaplarına, Meleklerine ve Elçilerine imanımız hakkında zikrettiğimiz gerektirdiği şey, müminlerin Kıyamet Günü, O’nu göreceklerine iman etmektir. Onlar **gözleriyle, kendi görme yetenekleriyle** O’nu göreceklerdir, tıpkı üzerinde bulut olmayan güneşi parlarken gördükleri gibi ve tıpkı Dolunay gecesi ayı gördükleri gibi. Onlar, Kıyamet Günü alanındayken, O’nu (subhan ve teala) görmede şüphe etmeyecekler ve cennete girdikten sonra da, O’nu göreceklerdir.”¹³⁶

İbni Teymiyye’nin şu sözüne dikkat edin, “**gözleriyle, kendi görme yetenekleriyle**” ve gözle görebilmenin ancak belli bir yöne doğru olmakla gerçekleşebileceği gerçeğine dikkat edin. Onların, en önemli alimlerinden biri olan İbni Cibr, Allah’ın belirli bir yönden bakılan bir varlık olduğunu tam bir netlikle açıklayıp beyan etmiştir.¹³⁷

Bu yüzden, bu insanlar, İlahi Kitaplardaki müteşabih sözlerin bazılarını yanlış yorumlamalarından ötürü, kendilerini bu dogmatik dalâlete attılar.

İbni Teymiyye ve onun benzerleri, ne Kuran’ı anlar, ne de Nebilerin ﷺ sözünü idrak ederler. O nebiler arasında Resul Muhammed ﷺ de vardır ve onlar (nebiler) çoğu zaman sembollerle ve Göksel alemlerin hakikatlerine uygun konuşurlar, tıpkı Allah’ın rüyalarda¹³⁸ ve Keşf’te Kendi kullarına Göksel İlham

¹³⁵Bazı örnekleri Ek-3’te okuyabilirsiniz ve Albani’nin, İbni Baz’ın, İbni Cibrin’in, İbni Usameyn’in ve onlardan başka Vahhabi alimlerinin bazı fetvalarını gözden geçirebilirsiniz. Vahhabi imamlarının yazdığı şeylere bakın, ki bu sayede onların Allah’ın sağ ve sol eli ile parmakları olduğuna dair beyanlarını görebilirsiniz, Allah onların söyledikleri şeyden çok daha Yüce ve Uludur. Allah’ın apaçık bir şekilde cisimleştirildiğini, Allah’ın Gökte olduğunu, Allah hakkında “nerede” kelimesini kullanmanın doğru olduğunu ve Onun Arşın (Tahtın) üzerinde olduğunu söylediklerini göreceksiniz. Şüphesiz ki onlar Onu yaratılmış varlığın sınırlarıyla sınırladılar, Subhan olan Allah onların söyledikleri şeyden daha Yüce ve Uludur, [Andolsun ki pek çirkin bir söz söylediniz. Bundan neredeyse semalar (gökler) parçalanacak ve yeryüzü yarılacak ve dağlar çökerek yıkılacaktır.] (Meryem 89-90) Albani’nin, İbni Baz’ın, İbni Cibrin’in, İbni Usameyn’in ve onlardan başka Vahhabi alimlerinin fetvalarına başvurabilirsiniz.

¹³⁶İbni Teymiyye, Akidetul Vasitiyye, “Müminin Kıyamet Günü Rabbini görmesine ve görme yerlerine iman etmenin zorunluluğu” babı

¹³⁷İbni Cibrin, İbni Kıdame’nin “Lemitul İtikad” kitabı hususundaki yorumlarından birinde şöyle demiştir: “Ahiretteki görmeye gelince, Sünni alimleri onun düpedüz bir görme olduğunu, müminlerin Cennette Allahu Teala’yı göreceklerini, O’nu ziyaret edeceklerini, birlikte konuşacaklarını vb. kanıtlamışır. Bu sayede Ehli Sünnet’in öğretisini bildik, öyleyse müminlerin O’nu belli bir yönde göreceklerini söyleyebilir miyiz? Müminlerin O’nu başları üzerinde göreceklerinde, O’nu gerçek bir görüşle göreceklerinde ve istedikleri gibi göreceklerinde hiçbir şüphe yoktur ve bu deliller gayet açıktır, onların en doğruları arasında Cerir’in söylediği şu söz vardır: Dolunay gecesinde ayı gördüğünüz gibi (Onu göreceksiniz)...” Daha fazla ayrıntıyı Ek-3’te okuyabilirsiniz.

¹³⁸Allahu Teala buyurmuştur: [Ve Melik şöyle dedi: “Gerçekten ben, yedi zayıf ineğin, yedi semiz ineği yediğini görüyorum. Ve yedi yeşil başak ve diğerlerini de kurumuş görüyorum. Ey ileri gelenler! Şâyet siz (rüya) tabir edenlerseniz, bana rüyamı yorumlayın.”] (Yusuf 43) Yusuf (aleyhisselam) inekleri yıllara, zayıflık ve şişmanlığı ise kıtlık ve berekete yorumladı. Dolayısıyla bunlar Allah’ın sözleridir ve Onun seçtikleri onların (halkın) en alimidir ve onlardan (sözlerden) kastedilen şeyi bilirler, zira Allah’ın sözü yaratılmış varlıkların sözüne benzer değildir ve Allah (subhan ve teala) en tehlikeli meselede dahi, ki bu mesele

vasıtasıyla konuştuğu gibi. Allah'a (subhan ve teala) benzer hiçbir şey yoktur ve O'nun sözü, insanların sözüne benzemez. Dolayısıyla, kişi, insanların sözlerine göre, Allah'ın (subhan ve teala) sözünü anlayamaz ve insanların sözlerini yorumladığı gibi, O'nun sözlerini yorumlayamaz. Tıpkı, ilim sahibi olduğunu iddia eden bu cahillerin (Vahhabilerin) yaptığı gibi. İmam Ali (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

“...Kuran'ı alimlerden anlayıncaya dek, kendi görüşünüze göre yorumlamaktan sakının,¹³⁹ zira belki de o insanların sözüne benzer görünür fakat o Allah'ın sözüdür ve O'nun tefsiri insanların sözünün tefsirine benzemez, tıpkı O'nun mahlukatından hiçkimsenin O'na benzemediği gibi, bunun yanı sıra Allah Tebareke ve Teala'nın amellerinden hiçbir şey insanların amellerinden bir şeye benzemez ve Onun konuşmasından hiçbir şey de insanların konuşmasına benzemez. Zira Allah Tebareke ve Teala'nın sözü O'nun sıfatıdır ve insanların sözü onların amelleridir. Öyleyse Allah'ın sözünü asla insanların sözüne benzer kılmayın, aksi takdirde helak olacak ve dalâlete düşeceksiniz.”¹⁴⁰

Dolayısıyla, Vahhabiler tecessüme sapmışlardır. Zira, onlar, hiçbir Masum'a yönelmeyip, Kuran ile hadisleri anlama hususunda, kendi idraklerine ve amelsiz alimlere yönelmişlerdir. Onlar, Nübüvvet Evinin Ehli olan Al-i Muhammed'e ﷺ karşı çıkmışlardır. Ki onları takip etmekle ve sadece onlardan almak ile emrolunmuşlardır:

De ki: “Sizden, tebliğime karşılık bir ücret istemiyorum, istediğim, ancak yakınlarıma sevgidir.” Ve kim güzel ve iyi bir iş yaparsa onun için güzellikleri arttırırız; şüphe yok ki Allah, suçları örter, iyiliğe mükâfatla karşılık verir. (Şura 23),

- ve **SEVGİ, bağlılık ve itaattir** - fakat onlar, Al-i Muhammed'den ﷺ almayıp, Al-i Muhammed'e ﷺ karşı çıkmış olan kimselerden almışlardır. Bununla birlikte, dalâlete düştüler ve bu amelsiz alimler insanları saptırıp dalâlete düşürdüler ve onları tecessümün ve Kuran-ı Kerim'deki bazı ayetlerden kendi anlayışlarına dayanarak (çıkardıkları anlamla), Allah'ın bacağa, yüze, ele sahip olduğunu ve O'nun belli bir yöndeyken gözlerle bakılan bir varlık olduğunu söylemenin vb. İçine düşürdüler, örneğin Allahu Teala'nın şu sözleri gibi:

Bacağın açılacağı gün(Kalem 68:42)

ve Allah'u Teala buyurmuştur:

Yakub'un (aleyhisselam) vasisini belirlemekte, Yusuf ve Yakub (aleyhimusselam) ile olan konuşmasında semboller kullandı. Allahu Teala buyurmuştur: [Yusuf, babasına şöyle demişti: “Babacığım, gerçekten ben on bir yıldız, güneş ve ay gördüm. Onları bana secde ederken gördüm.”] (Yusuf 4). Dolayısıyla bundan sonra, İbni Teymiyye ve ondan başkaları nasıl Allah'ın sözlerini ve onlardan kastedilen şeyi anlamaya muktedir olduklarını iddia etmeye cesaret edebilirler ki?!

¹³⁹Pek çok hadiste geçtiği gibi Alimler, Muhammed ve Al-i Muhammed (aleyhimusselam) ile Nebiler ve Vasilerdir (aleyhimusselam)

¹⁴⁰Tevhid-i Saduk s.246, Tefsir-i Burhan c.1 s.46

(Bazı) yüzler o gün parlayacaktır, Rablerine bakarken.(Kıyâme75:22-23)

ve bunlar yanlış inançlardır ve onlar kendi bâtıllıklarında gayet aşikârdırlar ve onların bâtıllığını ispatlamak çaba gerektirmez.¹⁴¹

Bu ayetlerin kastettiği şey; iyi, şerefli ve parlak yüzlerin, **terbiyecilerine** bakmasıdır ve o **terbiyeci** de **Muhammed**'dir ﷺ ve aynı şekilde Muhammed ve Al'i Muhammed'in ﷺ hakikati de açığa çıkmış oluyor, bu yüzden zalimlerin secde edip itaat etmeye güçleri yetmez, zira onlar secdeyi reddedişi hususunda iblise (Allah ona lanet etsin) uydular,

Bacağın açılacağı gün, secde etmeye davet olunurlar. Fakat (secde etmeye) güçleri yetmez.(Kalem 68:42)

ve Allahu Teala buyurmuştur

Allah'ın eli onların ellerinin üzerindedir.(Fetih 48:10)

Burada kastedilen, Allah'ın kulu **Muhammed**'dir ﷺ, zira o ﷺ **Mahlukattaki Allah**'tır ve o biat edilen ve **eli** biat edenlerin ellerinin üzerinde olan kimsedir. Allahu Teala buyurmuştur:

Onlar, ille de Allah'ın bulutlardan gölgelikler içinde meleklerle gelmesini ve emrin bitirilmesini mi bekliyorlar? Oysa bütün işler Allah'a döndürülür. (Bakara 2:210)

Buluttan gölgeler içinde gelen kimse, **Ricat** (Geri Dönüş) Alemindeki **Muhammed**'dir ﷺ ve Ehlibeyt'i ile bazı Nebiler de ﷺ onunla birlikte olacaktır. Bilinmekte ki, Muhammed ﷺ bulutlarla gölgelenen kimsedir ve Tevrat ile

¹⁴¹Zira "bakma" sınırlı bir kimseye bakmaktır ve Allah sınırlı olmaktan çok daha Yücedir; aynı şekilde el, bacak, bunların tamamının bağlı olduğu gelme ve gitme, parçalardan oluşmuş bir bileşimi ve eksiklik ile ihtiyacın mevcutluğunu belirtmek (de bu şekilde yanlıştır) ve o kimseyi çevreleyen kimse daha mükemmel ve daha zengindir, dolayısıyla el ve bacak yaratılmış bir varlık için olmalıdır ve bakılan kimse de yaratılmış bir varlık olmalıdır ve bulutlar içinde gelen kimse de yaratılmış bir varlık olmalıdır ve o Muhammed (sallallahu aleyhi ve alih) ve ayrıca da önceden belirtildiği gibi Kaim'dir (Al-i Muhammed'in Kaimi) (aleyhisselam). Vahhabiler "Rab" diyen her sözün Mutlak İlah ve Mutlak Rab anlamına geldiğini düşünürler. Öyleyse onlar Kuran'dan ve onun içinde "Rab" sözü hakkında açıkça zikredilmiş olan tüm şeylerden haberdar mıdır ve bunu İlahlık mevzusunda daha önce açıkladım: Bu yüzden bir Nebi olan Yusuf'u (aleyhisselam) Kuran'da firavunu, ona şarap sunan adamın rabbi olarak vasfederken görüyoruz: [Ve ikisinden kurtulacağını bildiği kişiye: "Rabbinin yanında beni an (zikret)." dedi. Fakat şeytan ona, rabbine onu anmayı unutturdu. Böylece birkaç sene zindanda kaldı.] (Yusuf 42) Ayrıca, Yusuf (aleyhisselam) kendi geçim sorumluluğunu üzerine almış ve kendisiyle ilgilenmiş olan Mısır Azizini "Rabbim" diye vasfediyor: [Evinde kaldığı kadın, ondan murat almak istedi. Kapıları sınımsız kapattı: "Hadi gel, senin için." dedi. O da şöyle dedi: "Allah'a sığınırım. Muhakkak ki o (aziz), benim rabbimdir. Benim yerleşme yerimi en güzel şekilde yaptı. Muhakkak ki, zalimler felaha (kurtuluşa) ermezler."] (Yusuf 23). Zahir ve bu fiziksel alemde olana nazaran onun yerleşme yerini en güzel şekilde yapan kimse Mısır Aziziydi. [Mısır'da onu satın alan kişi, hanımına şöyle dedi: "Onun yerleşeceği yeri, özenle hazırla. Belki bize faydası olur veya onu evlât ediniriz." Ve işte böylece ona hadislerin (olayların, sözlerin) tevîlini (yorumunu) öğretelim diye Yusuf'u yeryüzünde yerleştirdik. Ve Allah, emrinde galip olandır, lakin insanların çoğu bilmezler.] (Yusuf 21)

İncillerde Resul Muhammed ﷺ ve Al-i Muhammed'den ﷺ olan Kaim (aleyhisselam) hakkında bu sıfatla verilmiş müjdeler mevcuttur.¹⁴²

Vahhabi fıkıh alimlerinin ve amelsiz alimlerin (veya kendilerine Selefi diyenlerin) tecessüm sınırlarından ve ona eşlik eden **küfür** ve **şirkten** sıyrılmak için Allah'ın (subhan ve teala) Kendi Güzelliğine, Mükemmelliğine ve Yüceliğine uygun olan bir ele ve parmaklara sahip olduğunu¹⁴³ veya O'nun Kendisinin dilediği şekilde geleceğini vb. Söylemelerine gelince, tüm bunlar yanıltır ve görünen o ki, onlar da kendi sözlerinin manâsını anlamıyorlar, aksi takdirde bunu söylemezlerdi, zira onların (el, bacak, gitmek, gelmek, birinin görme kabiliyetiyle O'na doğru bakması vb. Hakkındaki) sözleri yanıltır, **küfürdür** ve **şirk**dir, kastettikleri şey ister **maddî fiziksel** bir yönden ister **manevi** bir yönden veya ister dedikleri gibi bir "**nasıl**" olmaksızın olsun.¹⁴⁴ Zira içine düştükleri küfür ve şirkin tek sebebi, teyit ettikleri elin vafedilmesi değildir, dolayısıyla onlar bir "**nasıl**" olmaksızın söyleyip sıfatı ondan olumsuz kılarak küfür ve şirk sınırlarından çıkarlar; ne de onların bacağı vafedilerinin eksikliği sebebinden dolaydır, zira "Onun Mükemmelliğine ve Güzelliğine uygun" söyleyip Mutlak İlah'ın sıfatlarını onun için teyit ederek de küfür ve şirklerinden çıkarlar. **Bilâkis**, içine düştükleri küfür ve şirkin sebebi onların **eli ve bacağı teyit etmeleridir**, ona ekledikleri sıfatlar veya yönler ne olursa olsun. O (subhan ve teala) için bir el ve bacak kıldıkları zaman O'nu parçalardan oluşan bir bileşim yapmalarından ötürü böyledir ve parçalardan oluşan her şey sayılabilir ve Tek olan Allah parçalardan oluşmaktan ve sayılmaktan çok daha Yücedir. Allahu Teala buyurmuştur: [**De ki: O Allah'tır, Tektir (Bölünmezdir)**], yani O'nun Zât'ı Bölünmezdir ve bir ele ve bacağına sahip olacağı parçalardan oluşmuş değildir, Allah onların ortak koştuklarından daha Yüce ve Uludur.

Sayılmak, parçalardan oluşmaya eşlik eder ve onun kendisini teyit eden kimsenin şirkine işaret ettiği hususu gayet açıktır, zira o Mutlak İlah'ın çoğulluğu anlamına gelir. Allah o zalimlerin söyledikleri şeyden çok daha Yüce ve Uludur.

¹⁴²Ek-4'te Tevrat ve İncillerden metinler okuyabilirsiniz.

¹⁴³İbni Cibrin şöyle demiştir: "...Parmaklar eldedir, ancak onların uçları, uzunlukları vb. hususlarda yaratılmış varlığın parmakları gibi olması gerekli değildir, bilakis onun içinde el için bir teyit vardır ve onun içinde de eldeki parmaklar için bir teyit vardır." İbni Cibrin'in sözü bitti. Görüyorsunuz ki, sağ ve sol elin olduğunu teyit etme hususunda durmuyorlar, hatta ayrıca Allah'ın elinde parmakları olduğuna inanıyorlar. Allah zalimlerin inandıkları şeyden çok daha Yüce ve Uludur. Ek-3'te diğer metinleri inceleyebilirsiniz.

¹⁴⁴Onların O'na (subhan ve teala) insan yüzündeki gözlerle bakmanın bundan başka bir şekilde hayal edilemeyeceğini söylemelerine rağmen, bu düpedüz bir tecessümdür. Ek-3'te Vahhabi alimlerinin bazı sözlerini inceleyebilirsiniz.

Tevhid

Gerçek Tevhid, Allah isminin topladığı sıfatlarda durmakla olmaz, bu yüzden de '**La İlahe İllallah**' (Allah'tan başka ilah yoktur) sözü Tevhidin sonu değildir, bilâkis Tevhidin başıdır. Tevhidin sonu ve Tevhidin hakikati "HUVE"dir (Arapça "O"). Daha önce belirttiğim gibi, '**haa**' (HUVE'nin ilk harfi) daimiliğin tasdiki içindir ve '**vav**' (HUVE'nin ikinci harfi) ise gaybın gaybeti içindir. Zira O, Gayb (olan) Şahittir (Şahidul Ğayb), Allah onların ortak koştuğu şeylerden çok daha Yücedir ve Uludur. Bu yüzden de Tevhid Suresi, [**De ki: HUVE (O)**] ifadesinden ibarettir ve geriye kalan ise açıklama, detay ve beyandır. Açıkladığım gibi, **Allah** veya **İlahi Mükemmellik Şehri** sadece **Hakikatin** ve **Küh'ün (Öz'ün)**(HUVE) tecellisidir ve '**Allah**', O Subhan ve Teala'ya ait, ve mahlukatın O'nu tanıması için yüzleştiği bir sıfattır, ve ('Allah'), O (Subhan ve Teala) değildir.

İnsandan istenilen şey, bu mertebede olan Tevhid'dir, Hakikatin ve Öz'ün mertebesi; zira o (tevhid), O'ndan (Subhan ve Teala) sıfatları olumsuz kılmayı ve gerçek ibadette, gerçek secdede, O'na (Subhan ve Teala) karşı ihlasın kamilliğini temsil eder. Bu ibadetten, secdeden ve yönelişten başkası belli bir mertebede asla Şirkten bağımsız değildir.

Bu yüzden, İlâhlık, O'nun (Subhan ve teala) Kendi mahlukatıyla yüzleştiği yüzüdür, onlar için uygun ve durumlarına münasip olan şey vasıtasıyla. Zira onlar mahluktur ve onların kimlikleri, Fakirlik ve Noksandır. Bu yüzden, uygun olan şey, Allah'ın (Subhan ve teala), onlarla, Mükemmellikle yüzleşmesidir, ki böylece onlar da kendilerini O'na yöneltir, O'nu ister, kendi eksikliklerini giderir ve Tanımadaki bu ilk yol sayesinde belli bir makamda O'nu tanır ve bu da, eksik insanın varlık sayfasındaki eksikliklerin giderilmesi vasıtasıyla, Mutlak Mükemmelliği Tanımaktır. Sonuç olarak, Marifeti, İlâhlıkla sınırlandırmak cahilliktir, hatadır ve büyük ziyandır. Bilâkis, insan, **Hakikati ve Özü**, tanımayı amaçlamalıdır, ki buna gerçek bir tanıma ve yaratılmış bir varlığa nazaran mümkün olan Marifetin sonu diyebilelim, zira o, tanımaktaki aciziyeti bilmektir.

Mahlukattaki Uluhiyetin Mahlukata Tecellisi

Uluhiyet, Rububiyet gibidir.¹⁴⁵ Zira, “Rab”bin anlamı “Murabbi” (terbiye eden) ise, o halde İlah, eksikliğini gidermesi ve mükemmelliğe ulaşması için birisinin yöneldiği kimsedir, tıpkı “Rab”bin, oğullarına nazaran baba hakkında da söylenebileceği gibi. Zira, eğer baktığımız şey, babanın oğullarıyla olan ilişkisi, o ve onun oğulları üzerine olan feyzi ise, o halde baba ailesinin rabbidir, bunun yanısıra, eğer baktığımız onun oğullarıyla olan ilişkisi, oğullar ve onların babadan talep ettiği şey ise, o halde ilah sıfatı babaya da verilebilir. Bu yüzden İlah’ın sureti, mahlukat içinde gerçekten Allah’ın (subhan ve teala) sureti olmuş, Allah’ın Nebilerinden ve Resullerinden özel kimselere verilebilir. Allahu Teala buyurmuştur:

Böylece onu düzenlediğim ve onun içine Kendi ruhumdan üflediğim zaman, derhal ona secde ederek yere kapanın. (Sad 38:72)

Secdenin aslı, O’nun (svt) Hakikati ve Özü’nedir. Ve bu, hakikatin tecellisine, ibadet eden kişinin zuhuruna, gerekli olan yanıttır. Zira, secde, Marifetin kaçınılmaz bir sonucudur, tıpkı Resulullah’ın ﷺ Miraç’ta yaptığı gibi. İmam Sadık (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

“...ve kafasını kaldırdığında, Azamet onun için tecelli etti, böylece o da kendiliğinden secde ederek yere kapandı, kendisine verilen bir emirden ötürü değil...”¹⁴⁶

Yaratılmış bir varlığın, başka bir yaratılmış varlığa olan secdesi, O’nun (subhan ve teala) Hakikatinin, secde edilen kişide tecelli etmesi anlamına gelir. Ve daha önce de belirttiğim gibi, Hakikat sadece İlah’ta tecelli eder. Bu yüzden, secde edilen kimseye, İlah’ın, onun içinde tecelli etmesinden ötürü secde edilmiştir. Dolayısıyla, ayette gayet açıktır ki, İlah, Adem’de (aleyhisselam) tecelli etmiştir. Ve bu yüzden Allah, meleklerle, ona secde etmelerini emretmiştir. Ayrıca, ayette gayet açıktır ki, Allah, onun içine, Kendi ruhunu üflediğinde, İlah, Adem’de tecelli etmiştir: **[ve onun içine Kendi ruhumdan üflediğim zaman]**. Bu yüzden, Allah’ın ruhu, İlah’ın suretidir (**Allah Adem’i Kendi sureti üzere yaratmıştır**). Dolayısıyla,

¹⁴⁵Fakirin fakirliğinin giderilmesi ve eksikliğin tamamlanması yönünden, hem Uluhiyet, hem de Rububiyet zengin ile fakir ve kâmil ile eksik arasındaki ilişkiden bahseder. Fakat fark şudur ki; Rububiyet yukarıdan aşağıya bakmaktır, yani mükemmel zenginden eksik fakire bakmaktır, Rab olan Murabbiden (terbiye edenden) Merbub (birinin yetkisi altında terbiye edilen kimse) olan Murabba’ya (terbiye edilene) bakmaktır. Uluhiyet ise tam tersidir, yani aşağıdan yukarıya, eksik fakirden kâmil zengine, yönelen kimseden kendisine yönelinen ilaha. Bu yüzden Rububiyet, Kâmil Zengin zenginliğine ve mükemmelliğine işaret eder, fakat Uluhiyet ise eksik fakirin fakirliğine ve eksikliğine işaret eder. Bu yüzden, Allah (subhan ve teala), tanınsın diye, Uluhiyetle Kendi kullarıyla yüzleştirdi ve Onun Hakikati ve Özü Uluhiyette tecelli etti, böylece mahlukat fakirliklerini gidermesi ve eksikliklerini tamamlaması için O’na yönelip O’ndan isterken O’nun Zenginliğini ve Mükemmelliğini tanınsın.

¹⁴⁶El Kafi s.482. Ayrıca Ek-5’te de hadisi görebilirsiniz.

Allah, onun içine, Kendi ruhunu üflediği zaman, Adem'e secde edilmesi doğaldı, zira aslında o, Adem'de tecelli etmiş İlah'ın suretine olan secdeydi. Ve o, bu suret ile ve O'nun mahlukatındaki Halifesi ile temsil edilmiş olan **Gerçek İlah'a** secdeydi.

Ve o vakit Rabbin meleklere dedi ki: "Muhakkak ki, Ben yeryüzünde bir halife kılacağım." (Bakara 2:30)

Mutlak İlah'ın mahlukattaki ilk tecellisi, Allah'ın en açık sureti, Allah'ın gerçek halifesi, ilk yaratılmış varlık, ilk akıl ve ilk söz; Muhammed'dir ﷺ. Bu yüzden şu ayetin manâsı: **[ve onun içine Kendi ruhumdan üflediğim zaman]** şöyle olur, **"Ben Adem'e Muhammed'in ﷺ nurundan üflediğim zaman¹⁴⁷ Adem'e secde edin ve ona itaat edin"**. Dolayısıyla, Allah (subhan ve teala), Muhammed'i ﷺ **[Ruhum]** diye adlandırdı, yani Benim Uluhiyetimin ve Hayatımın tecellisi.¹⁴⁸ Muhammed ﷺ, Allah'ın mahlukattaki suretidir ve mahlukattan, Allah'ı tanıya-bilsinler diye bakışlarını ona çevirmeleri talep edilir. Eğer, mahlukatı yaratmanın sebebi, **Marifet** ise **[Ben cinleri ve insanları ancak, Bana ibadet etsinler diye yarattım]** (Zâriyât 51:56) yani **"ancak, Beni tanısınlar diye"**, o halde bilmeliyiz ki, Marifete giden gerçek yol; Muhammed ﷺ ve diğer tüm Nebiler ve Vasilerdir ﷺ, onların her biri kendi makamlarına göre, bu yolun bir tecellisi ve zuhurudur, ki böylece onlar, Allah'ı (subhan ve teala) mahlukata tanınır kılarlar.¹⁴⁹ Bu sebepten secde aslında, Adem (aleyhisselam) için değildi. Bilakis, Muhammed ﷺ içindi. Ve bu yüzden, Muhammed'in ﷺ Hakikatinin, Adem'de (aleyhisselam) tecellisi secde edilecek bir durum kılındı: **[Böylece onu düzenlediğim ve onun içine Kendi ruhumdan üflediğim zaman, derhal ona secde ederek yere kapanın]**, o aslında

¹⁴⁷Belki de düşünen kimse şu gerçeği kaçırmayacaktır ki, Adem'den (aleyhisselam) daha iyi olan ve makamca daha yüksek olan pek çok Nebi ve Vasi vardır, zira Adem'in yaratıldığı Allah'ın sureti, ilk suret (Muhammed sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) değildir ve O'nun (subhan ve teala) Adem'e üflediği Allah'ın ruhu da ilk ruh (Muhammed sallallahu aleyhi ve alih) değildir, bilakis o, onun mahlukattaki tecellilerinden bir tecellidir, zira onunla Adem arasında makamca Adem'den daha yüksek olan mahlukatın tümü vardır, fakat onun o olduğunu da söyleyebiliriz, zira o onu temsil eder ve onu açığa çıkarır, çünkü o onun tecellilerinden bir tecellidir.

¹⁴⁸Muhammed (sallallahu aleyhi ve alih) mahlukatın ona ulaşması talep edilen Allah'ın gerçek halifesidir ve onun sayesinde Allah tanınır. Bu yüzden Allah (subhan ve teala) Adem'e ulaşılması amaçlanan Hakikatten üfledi. Bu sebepten Allah'ın ruhu, Allah'ın sureti, Allah'ın halifesi ve Akıl denilmeyi gerçekten hak eden kimse Muhammed'dir (sallallahu aleyhi ve alih). Adem'e (aleyhisselam) Allah'ın sureti denilmesine veya onun Allah'ın sureti üzere yaratılmasına gelince, bu onun Allah'ın sureti Muhammed (sallallahu aleyhi ve alih) üzere yaratılmış olmasından dolayıdır, çünkü Adem Muhammed'in (sallallahu aleyhi ve alih) bir tecellisini temsil etti. İsa'ya (aleyhisselam) Allah'ın ruhu denilmesi de onun Allah'ın gerçek ruhu Muhammed'in (sallallahu aleyhi ve alih) bir tecellisi olmasından dolayıdır. Bu konuda daha fazla detay için "Nübüvvet Mührü" kitabına bakabilirsiniz.

¹⁴⁹Allah (subhan ve teala) her insanı onu bu makama (mahlukattaki Allah makamına) ulaşmak için yeterli kılabilecek fitrat üzere yaratmıştır, zira her insanın nefsi İlah'ın suretini görünür kılma fitratı üzere yaratılıp yapılmıştır ve "Allah Adem'i Kendi sureti üzere yarattı." hadisinin anlamı budur. Dolayısıyla her insan bunun için yeterli kılınmıştır ve kapı geçmişte de açıktı, şimdi de açıktır ve daha gelecek olan şeye kadar da açıktır.

Hakiki İlah Allah Subhan ve Teala'ya olan secdeydi. Onun mahlukatta İlah'ı göstermiş olan bir surete olan secde olduğunu öğrendikten sonra.¹⁵⁰ Muhammed ﷺ, Ali (aleyhisselam), İmamlar ﷺ ve İsa (aleyhisselam), Allah'a nazaran fakirdir. Ve onlar, İlah'ın sıfatlarını taşırlar, yani ihtiyaçları karşılama, eksiklikleri gidermeleri ve mükemmelliğe ulaştırmaları için onlara yönelir. Ve, onlar da, ancak, Allah'ın güç, kudret ve izniyle ihtiyaçları karşılar, eksiklikleri giderir ve mahlukatı mükemmelleştirirler. Zira, onların, güç ve kudreti, ancak, Allah ile, ki onlar, Allah'ın izni olmadan hareketsiz bir şeyi hareket ettirmeye (dahi) muktedir değillerdir. Dolayısıyla belirtildiği üzere, onları, İlahi sıfatla vasıflandırmak, O'nun (subhan ve teala), Mutlak İlahlık sıfatı türünden değildir, bilakis onlar, O'nun (subhan ve teala) sureti, en güzel isimleri (Esma'ül Hüsnası) ve mahlukatıyla yüzleştiği yüzüdürler. Dolayısıyla, onların vafedildikleri İlahi sıfatlar sayesinde, O'nun (subhan ve teala) gerçek İlahlığı bilinir hale gelir. Zira, açıklanmış olduğu gibi, onlar, ne O'na olmaksızın, ne de O'nun haricinde tapılan ilahlardır. Bilakis, onlar; Allah ile ve Allah'ın izni ile; eksiklikleri gideren ve mükemmellik bahşeden; yaratılmış kullardır. Onların İlahlık sıfatıyla vafedilmesi bu anlama gelir. Dolayısıyla, onlar, Allah'tan başka İlahlar değillerdir. Onlar, Allah olmadan hiçbir şey değillerdir. Zira, onlar, O'nun mahlukatından bir mahluktur. Ve onlar, O'nunla parlar ve O'nun dışında İlahlar değillerdir. Yani, onlar, gerçek İlahlık makamında değillerdir. Bilakis, onlar, Mahlukat makamındadırlar. Zira, onlar, gerçek İlahlığın mahlukattaki tecellileridir. Onların mahlukattaki Allah, Allah'ın sureti, Allah'ın yüzü, Allah'ın en güzel isimleri olmalarının anlamı ve "Şüphesiz, Allah bizimledir" in anlamı budur. Ayrıca bu gösterir ki, onları tanıyan herkes, Allah'ı tanımıştır ve onlara cahil olan herkes, Allah'a cahil olmuştur. Zira, Allah (subhan ve teala), onlar ﷺ vasıtasıyla, onların dışındaki mahlukat ile yüzleşti ve onlar gerçek İlah'ı taklit eden surettirler.

Tâ ki iki yay uzunluğu (mesafede) veya daha yakın oldu. (Necm 53:9)

Yani, İlah'ı taklit etmeye ve böylece de, O'nu (subhan ve teala) mahlukata bilinir kılmaya, iki yay uzunluğu (mesafede) veya daha yakın oldu.

Ateş değmese bile onun yağı neredeyse kendinden ışık verir. Nur üzerine nurdur. (Nur 24:35)

Yani, o, neredeyse içinde zulmet olmayan nurdur. Ve neredeyse kendinden ışık verir, fakat gerçekte o böyle değildir. Çünkü onun nuru Allah'tandır, kendinden değil ve bu sebepten Muhammed ﷺ, İbrahim Halilullah'ı (aleyhisselam) şaşırtmıştı¹⁵¹ ve aynı şekilde miraçtaki melekleri de.¹⁵² Zira, Muhammed ve Al-i

¹⁵⁰ Adem'e (aleyhisselam) secde etmeyi reddetmek, Allah'a (subhan ve teala) secde etmeyi reddetmek ve Marifetten yüz çevirip cehalete yönelmektir. Adem (aleyhisselam) Allah'ı (subhan ve teala) bilinir kılma aracının bir taşıyıcısı olduktan sonra, bu (secdeyi reddediş) aptallık ve ahmaklıktır.

¹⁵¹[Gece onun üzerini örtünce, (gece olunca) bir yıldız gördü. "Bu benim Rabbim." dedi. Fakat kaybolunca, "Kaybolup gidenleri sevmem." dedi. Ay'ı doğarken görünce: "Benim Rabbim bu." dedi. Fakat

Muhammed ﷺ, bu makamdadır. Mahlukatın amacı bu makama ulaşmaktır. Onlar ﷺ, her insan için mümkün olan mükemmelliğin nihayetidirler. Ve, bu yüzden din, Muhammed ve Al'i Muhammed ﷺ ile mühürlenmiştir ve **dünya da, Muhammed ve Al'i Muhammed ﷺ ile mühürlenecektir.**

kaybolunca: "Eğer Rabbim beni hidayete erdirmezse, mutlaka dalâlettteki kavimden olurum." dedi. Güneşi doğarken görünce: "Bu benim Rabbim, bu daha büyük." dedi. Fakat kaybolup gidince: "Ey kavmim ben sizin ortak koştuğunuz şeylerden uzağım." dedi.] (Enam 6:76-79)

¹⁵²Ebu Abdullah (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur: "Şüphesiz Aziz ve Cabbar Allah nebisini ﷺ Kendisinin yedinci göğüne kadar yükseltti. Onların ilkinde, ona selam gönderdi ve ikincisinde ona Kendi farzlarını ve nafilelerini öğretti... Sonra dünyanın (bu alemin) göğüne yükseltti, böylece melekler göğün köşelerine uçtu, sonra da hepsi secdeye kapanıp şöyle dediler: 'Subbuhun, Kuddusun. Rabbimiz ve meleklerle Ruhun Rabbi, bu nur Rabbimizin nuruna ne kadar da benzerdir!' Cebrail (aleyhisselam) da dedi ki: "Allahu Ekber! Allahu Ekber!" (Allah daha büyüktür). Böylece melekler sükut ettiler, göğün kapıları açıldı ve melekler toplandı. Ve onlar büyük gruplar halinde gelip Nebiye ﷺ selamlarını ilettiler..." - İleluş Şerai c.2 s.313, el Kafi c.3 s.482. Ayrıca hadisin tamamı Ek-5'te mevcuttur.

İyi Son

Tevhid, Sırat-ı Müstakimdir (dosdoğru yoldur), kılıçtan daha keskin, kıldan daha incedir. Açıklandı ki, ondan sapmak ve uzaklaşmak insanı şirke ve küfre götürür. Bu yüzden, kişi, onu çok kesin bir marifetle bilmelidir. Ki böylece, onun sayesinde yüce bir ahirete ve genişliği yer ile gökler kadar olan cennete ulaşsın.. Ki orası, Allah'tan korkan, amel eden ve bilen kimseler için hazırlanmıştır. İnsanın üzerine düşen, kendi fırsatını boşa harcamaması ve Hakikat ile Tevhid'e ulaşması için gece gündüz tam olarak araştırıp çalışmasıdır.

Bilin ki, çöplüklerde uyuyup arpa ekmeği yemek, dinin selameti için çok iyidir. Öyleyse, hamd olsun Kendi Rahmet ve Lütüfla hidayet nimetini bize bahşetmiş olan Allah'a. Ve tüm övgüler, bizi seçmiş ve bize iyilikle muamele etmiş olan Allah'adır. Ve tüm övgüler Allah'adır; Saat'in gelişine dek bana, ebeveynlerime, oğluma, mümin erkek ve kadınlara ve mahlukatından her birine bahşettiği her nimet için.

Allah'ım; Sevdiğin ve Seçtiğin gerçek Halifen olan Muhammed'e salât ve selam eyle. Allah'ım, Muhammed'e ve Tayyib (İyi) ve Tahir (Pak) olan Al'i Muhammed'e salât ve selam eyle. Allah'ım, eğer beni insanların yanında yüceltirsen kendi yanımda alçalt ve beni gururla üzme ki, kaybedenler arasında olmayayım. Beni şüphe ve şirkten temizle, beni Senin dilediğin gibi kıl, beni Kendine tutsak kıl ve beni içimde bulunduğum şeyden, korktuğum şeyden ve hakkında dikkatli olduğum şeyden kurtar, Kendi Lütfunla ya Allah, ya Rab, ya Erhamer Rahimin (Merhametlilerin En Merhametlisi).

Selam olsun yeryüzünün Doğu ve Batı topraklarında olan mümin erkek ve kadınlara ve Allah'ın rahmeti ve bereketi onların üzerine olsun.

Ahmed el Hasan
18 Ramazan – Hicri Kameri 1425

Ek'ler

Çevirmenin Notu

Bu bölümde bazı Arapça kelimeler oldukça yabancıydı ve bir miktar karmaşıktı. Ayrıca bazı terimlerin tam bir tercümesi olmak zorunda değildir, zira bazıları arapça kelimelerde yer alan Arap grameri ile ilişkiydi vb. Dolayısıyla bu kısmı mümkün olan en iyi şekilde çevirmek için elimizden geleni yaptık, inşallah bu da okuyucu için anlaşılabilir olur. Ayrıca Arapça bilen kardeşlerimiz, daha iyi bir şekle sokabildikleri bir kelime veya cümle bulurlarsa, onu hemen düzeltmemiz için bizi uyarmaktan çekinmesinler. Selam daima sizinle olsun, sevgili Ensarullah.

Ek - 1

Allah: Bu, insanların İlahi Zât'ın bir ismi olarak bildiği isimdir - daha doğrusu, aslında eğer "Allah" ile kastedilen şey Mutlak İlahlık ise, bu isim sadece ona verilebilir. Fakat onunla kastedilen şey Mutlak İlahlık değilse, "Allah" isminin Mukaddes İlahi Zât'tan başkasına verilmesi mümkün müdür?

Bu meseleyi bilmeden önce, şunun açıklanması gerekir: Allah ismi, temel bir kök müdür (kökü olmayan, yani başka bir kelimedenden türememiş bir isim midir), yoksa, türemiş bir isim midir (bir kökü olan, yani başka bir kelimedenden türemiş bir isim midir?), zira cevap bu açıklamaya dayanmaktadır. Tıpkı Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) buyurduğu gibi:

"Biz Nebiler insanlara akılları ölçüsünce konuşmakla emrolunduk."

Ebu Abdullah (aleyhisselam) da şöyle buyurmuştur:

"Resulullah ﷺ asla kullara kendisinin ﷺ akli kapasitesince konuşmadı."

Ve yine şöyle buyurmuştur:

"Resulullah (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) şöyle buyurmuştur: Biz Nebiler insanlara akılları ölçüsünce konuşmakla emrolunduk."¹⁵³

İlk görüş, Allah isminin temel bir kök olduğu veya türemiş bir isim olmadığıdır. Seyid Hoyi (Allah ona rahmet etsin) bu görüşü seçmiştir ve belirtip batılığını açıklayacağı meseleler ile ona delil getirmiştir ve belirteceklerim de bu görüşün batılığını açıklayacaktır:

● Seyid Hoyi "El Beyan" kitabında şöyle demiştir:

"Onun cins ismi olduğunu sanan herkes gerçekten de hâtâ etmiştir ve bu konuda delilimiz şudur: İlki Tebadürdür (belirli bir kelime duyulduğunda aklın hemen bir manâya yönelmesi), zira şüphesiz Allah kelimesi başka hiçbir destekleyici kelime olmaksızın hemen İlahi Zât manâsına gidiyor ve hiçkimse bunda şüphe etmez ve nakil eksikliği (yani belirli bir kelimenin manâsı hakkında şu anda yakın sahibi olmak fakat geçmişteki manâsı hakkında şüphe etmek) ilkesi ile kanıtlanır ki, o dilde böyledir ve Üsul ilminde delilini kanıtlamıştır."¹⁵⁴

Derim ki: Allah ismi zikredildiği zaman, hiçbir destekleyici kelime olmaksızın, aklın hemen, Mukaddes Zât'a gitmesi, "Allah"ın temel bir kök/isim olduğuna delil değildir. Zira, akılda Rahman ismi hiçbir destekleyici kelime olmaksızın, Mukaddes

¹⁵³ Kafi c.1 s.23

¹⁵⁴ El Beyan s.450

Zât'a gider ve hiç kimse de Rahman'ın, temel bir isim olduğunu söyleyemez ve eğer biri böyle demişse de, hiç kimse onun dediğine önem vermeyecektir. Çünkü, "Rahman" türemiş bir isimdir ve muhakkak ki Rahman kelimesi zikredildiğinde, aklın hemen Mukaddes Zât'a gitmesi, sadece onun kullanımından ötürüdür.

Seyid Hoyi'nin, niçin; belirtilmiş olan hükmündeki gibi sanrılara ve zanlara sıkıca sarıldığını bilmiyorum, ki o hüküm eksik gözlem ile toplanmış şey üzere kuruludur. Oysa ki, onun hükmü eksik ve gayri-masum akılların ve onların eksik gözlemlerinin dokumasından meydana gelir. Seyid Hoyi masumun gözleminden yüz çevirmiştir, zira şüphesiz Allah'ın türemiş bir isim olduğuna işaret eden, bir ya da daha fazla rivayet onlardan nakledilmiştir.

Emirel Müminin Ali (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

"Allah, mahlukatın onun hakkında şaşkınlığa düştüğü ve ona yöneldiği mabud anlamına gelir. Allah gözlerden saklıdır ve hayaller ile düşüncelerden örtülüdür."¹⁵⁵

İmam Bakır (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

"Allah, mahlukatın onun ne olduğunu anlama ve onun nasıl olduğunu bilme hususunda şaşkınlığa düştüğü mabud anlamına gelir. Biri ilimce kuşatamadığı bir şey hakkında şaşkınlığa düştüğü zaman Araplar derler ki: "alahel recul" (adam şaşkınlığa düştü). Ayrıca biri dikkat ettiği ve sakındığı bir şeyden korkuya düştüğü zaman da derler ki: "valaha". Bu yüzden "İlah" (Tanrı) mahlukatın duyularından saklıdır."¹⁵⁶

İmamların kendilerinin has olarak onlara verdikleri mücevherleri bildirip nakletmemeleri için ashoplarının en özellerini tembihlemelerine rağmen, işte durum böyledir.

Hafs bin Nasib Fer'an nakletmiştir, Mualla bin Huneys'in öldürüldüğü günlerde Ebu Abdullah'ın (aleyhisselam) yanına girdim, İmam (aleyhisselam) da bana şöyle buyurdu:

"Ey Hafs! Mualla'ya şeyleri söyledim ve o da onları yaydı. Böylece ona demirin acısı tattırıldı. Ona dedim ki; Şüphesiz bizim kelimemiz vardır, onu koruyan herkesi Allah korur ve onun dini ile dünyasını da korur, onu yayan herkesin de Allah dinini ve dünyasını alır. Ey Mualla! Şüphesiz bizim kelimamızın zorunu (anlaşılması güç olanını) koruyan herkesin gözleri arasında Allah onu nur kılar ve onu insanlar arasında şerefle destekler, bizim kelimamızın zorunu yayan herkes ise silah ona değmedikçe ölmeyecektir yahut şaşkın bir biçimde ölecektir."

Ebu Basir nakletmiştir, Ebu Cafer (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

¹⁵⁵ Tevhid, s.89; Burhan baskı 8, c.30, s.430

¹⁵⁶ Önceki kaynak

“Allah bir sırrı Cebrail’e açtı, Cebrail onu Muhammed’e ﷺ açtı, Muhammed ﷺ onu Ali’ye (aleyhisselam) açtı ve Ali (aleyhisselam) da onu Allah’ın dilediği herkese art arda açtı, siz ise onu yollarda konuşuyorsunuz.”

Ebu Abdullah (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

“Bizim kelimimizi bizden yayan kimse, bizim haklarımıza karşı inatçı olan kimse gibidir.”

Ebu Abdullah (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

“Şüphesiz bir adama bir hadis naklederim, o da gidip onu tıpkı duyduğu gibi benden nakleder. Bu yüzden de ona lanet okumayı ve kendimin ondan beri olduğunu beyan etmeyi caiz bilirim.”¹⁵⁷

Az sayıdaki hadisin - tabi Seyid Hoyi onları okumuşsa - “Allah” isminin türemiş olduğunu kanıtlamak ve sonuç olarak da, Seyid Hoyi’nin yanındaki zanları ve gayri-masum zihinsel uydurmaları/düşünceleri reddetmek için yeterli olmamasının sebebi nedir? Seyid (Allah ona rahmet etsin) ve onun görüşünü benimsemiş kimseler, Al-i Muhammed’in ﷺ Şia’sından ve ashaplarından özel kimseler olan bu seçkin kişilerin, İmamlara ﷺ karşı geldiğine ve İmamların ﷺ onları bildirmekten men etmesine rağmen, onlardan ﷺ duydukları her şeyi naklettiklerine inanmışlar mıdır? Onlar, İmamlara ﷺ itaat hususunda, çok yüksek bir ihlase sahip olan ve kendilerini, İmamların ﷺ onlara beyan ettiği sınırlar içinde tutmuş kimselerdir.

Bunun yanı sıra, Seyid Hoyi (Allah ona rahmet etsin) tarafından benimsenmiş ve onun tarafından şöyle denerek “**nakil eksikliği ilkesi ile kanıtlanır ki, o böyledir**”, İslami katiyetlerdenmiş gibi sunulmuş olan bu hüküm; en iyi durumda dahi, aklın ve zannın bir hükmüdür. Ve o Seyid Hoyi’nin nazarında böyledir, aksi takdirde bazı (Sünni ve Şia) alimler onu tamamen reddederdi. Bu söylem, zannın bir hükmüdür, bu konuşma inançlar hakkındadır ve zan, inançlar hususunda hak olan bir şey kazandırmaz,

Ve onların çoğu zandan başka bir şeye tâbî olmaz. Şüphesiz zan, haktan bir şey kazandırmaz. Muhakkak ki Allah, onların yaptıklarını bilendir. (Yunus 10:36),

çünkü, akideler hususunda yakın olmalıdır.

Seyid Hoyi (Allah ona rahmet etsin), kendisinin aynı “el Beyan” kitabında dediği şeyi unutmuş gibidir. Orada, Sahih Ehad rivayetlerini (güvenilir tek rivayetler, yani bize bir, iki ya da daha fazla (dörtten az) raviden ulaşmış fakat bu rivayetleri nakletme hususunda meydana gelmiş hataları imkan dışı yapacak kadar çoğunlukta olmayan rivayetler), şöyle diyerek reddetmiştir: “**Şüphesiz, Ehad rivayetler (yani güçlü isnada (ravi zincirine) sahip olmayan ve az sayıda insan**

¹⁵⁷ Gaybet-i Numani, Al-i Muhammed’in Sırrının Ehli Olmayanlardan Korunması ve Onlara Bildirilmemesi Babı, hadis 10

tarafından nakledilmiş olan rivayetler) bir ilim veya amel sağlamaz..."¹⁵⁸. Öyleyse sizlere Rabbinizin hatrına sorarım; hangisi güvenilmeyi daha çok hak ediyor, bir masumun sözüne dayanan bir zan mı, yoksa; Adem oğullarından bazılarının eksik akıllarına dayanan bir zan mı?

Eğer, Seyid Hoyi (Allah ona rahmet etsin), akideler hususunda bir masumun sözüne dayanan bir zan olduğunu kabul ettiği şeye güvenmiyordu ise, o halde onun, aklın ve zannın deliline dayanan bir zanna da güvenmemesi gerekir. Çünkü o, doğru ve açık delili reddetmiştir, hatta Seyid Hoyi, bu araştırmanın sonucunun, Tevhide ilişkin inşa edilen inançların üzerine, bir kanunu eklemek olduğunu dikkate almadıysa da. Bu yüzden, o, burada, zannı kabul etti, böylece o, zan olduğunu sandığı İmam Bakır'ın (aleyhisselam) belirtilen sözüne dayanan şeyi kabul etmeyi, eksik gayri-masum akılların hükmü ve gözlemine dayanan bir zandan daha fazla hak ettiğine dikkat etmiş olmalıydı.

● Seyid Hoyi şöyle demiştir:

"İkincisi, Allah kelimesinin kastettiği şeyin bir sıfat olarak kullanılmasındır. Zira 'Her Şeyi Bilen; Allah'tır, yaratıcı Allah'tır' demezsiniz. Çünkü bu, Her Şeyi Bileni ve Yaratıcıyı "Allah" sıfatıyla vasfetmek anlamına gelir ("Allah" da bir sıfat değildir) ve bu, Allah kelimesinin temel bir kök olduğunun delilidir. Eğer o temelse, o halde, kesinlikle bir kök olmalıdır. Dolayısıyla, onun bir cins ismi olduğunu söyleyen kimse, onu türemiş manâya göre yorumlamıştır."¹⁵⁹

Derim ki: Sıfat; bir beyan, işaret ve tanımdır ve Seyid Hoyi (Allah ona rahmet etsin), bu konumda yanlış bir inançtan yararlanmıştı. Zira, Allah isminin, Yaratıcı veya Her Şeyi Bilen isimlerine bir sıfat olarak cereyan etmediği doğrudur. Ancak, o, HUVE'ye (O'na) bir sıfat olarak cereyan eder. Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: [**De ki: O Allah'tır**]. Zira; şüphesiz, Her Şeyi Bilen ve Yaratıcı; İlahi Zât "Allah"ın bir beyanı, işareti ve tanımıdır, ancak İlahi Zât veya "Allah"; "HUVE"nin veya En Yüce İsmi'nin veya Onun Hakikatinin bir beyanı, işareti ve tanımıdır. Oysa, Onun Hakikati, mahlukatla yüzleşmek için, yani Allah Subhan ve Teala'nın tanınması için **İlahi Zât** veya **Allah** ile tecelli etmiştir. Bu yüzden Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

De ki: Huve (O) Allah'tır, Tektir (İhlas 112:1)

Eğer Allah bir çocuk edinmek isteseydi, mutlaka yarattıklarından dilediğini seçerdi. O, Subhan'dır (münezzehtir). HUVE (O) Allah'tır, Vahid'dir (birdir), Kahhar'dır (kahredicidir). (Zümer 39:4)

HUVE (O) Allah'tır, O'ndan başka ilah yoktur. Gaybı (görünmeyeni) ve görüneni de O bilir. O Rahman'dır, Rahim'dir. (Haşr 59:22)

¹⁵⁸ Bunu kendi kitabı "el Beyan" s.221 ve s.313'te Kuran Tefsiri Hususunda söylemiştir.

¹⁵⁹ El Beyan s.450

HUVE (O) Allah'tır, O'ndan başka ilah yoktur. Melik'tir, Kuddüs'tür, Selam'dır, Mü'mindir, Müheymin'dir, Aziz'dir, Cabbar'dır, Mütekebbir'dir. Allah, onların ortak koştukları şeyden münezzehtir. (Haşr 59:23)

HUVE (O) Allah'tır, Yaratıcı'dır, Bâri'dir, Musavvir'dir, en güzel isimler O'nundur. Göklerde ve yerde olanlar O'nu tespih eder. Ve O Aziz'dir, Hakim'dir. (Haşr 59:24)

Yani, Hakikati ve Öz'ü bilmeyi isteyen herkes, O'nun **tecellisi** olan İlahi Zât'a, yani Allah'a yönelmelidir. Açıklanmış oldu ki; Allah ismi, belirtilen ayetlerin tümünde bir sıfat olarak cereyan etti. Allah'ın İsimlerinin tümü hakkında şöyle demek daha doğrudur ki, onlar sıfat konumundadırlar, fakat onlardan başka (sıfatlar) gibi bir sıfat değildirler.

● Seyid Hoyi yine şöyle demiştir:

“Üçüncüsü de şudur: Allah kelimesi bir kök (temel isim) olmasaydı, ‘**La ilahe illallah**’ sözü, bir Tevhid sözü olmazdı. Çünkü, durum böyle olsaydı, o halde o tek başına, Tevhid’e işaret ediyor olmazdı, tıpkı Rezzak veya Hâlık’tan (Yaratıcıdan) başka ilah yoktur sözünün ve onlar dışında, Allah’a (subhan ve teala) atfedilen diğer sözlerin tek başlarına Tevhide işaret etmedikleri gibi. Bu sebepten ötürü, İslam, bu sözleri söyleyen kimseden kabul edilmez (yani İslam sadece ‘La İlahe İllallah’ sözünü söyleyen kimseden kabul edilir, ‘Yaratıcı’dan başka ilah yoktur’ gibi sözler söyleyen kimseden ise kabul edilmez).”¹⁶⁰

Derim ki: Allah ismi temel bir kök olsaydı, ‘**La ilahe illallah**’ sözü bir Tevhid sözü olmazdı. Bu yüzden de, Seyid Hoyi (Allah ona rahmet etsin) meseleleri tam tersine çevirmiştir ve ‘**ilah**’ kelimesinin tüm manâları - ve ilah, istisnanın ondan yapıldığı şeydir (yani biz “Allah’tan **başka** ilah yoktur” diyoruz) - O Subhan ve Tealadan başkasını barındırır ve içine alır. Burada sizler için bu manâlar var:

- 1) **Gizlilik** (Muhammed’in ﷺ hakikati mahlukattan gizlidir, Allah’tan başka hiç kimse onu ﷺ tam bir tanıyışla tanımaz)
- 2) **Şaşkınlık** (Akıllar Muhammed’in ﷺ hakikati hususunda şaşkınlığa düşmüştür)
- 3) **Gözlerden Gizlilik** (Çayb el-Ebsar) (Ruhlar gözlere nazaran gaybtır)
- 4) **İbadet** (o başkasına boyun eğme ve onun emrine itaattir ve melekler de Nebilere ve Resullere boyun eğmek ve onların emirlerine itaat etmek ile emrolunmuşlardır) [Ve meleklerle “**Adem’e secde edin**” dediğimiz zaman **hemen secde ettiler.**] (Bakara 2:34)
- 5) **Mekanda ikâmet** (‘Muhammedî’ hakikat her mekanda tecelli etmiştir, zira muhakkak ki mahlukat onun ﷺ nurundan yaratılmıştır).

¹⁶⁰ El Beyan s.450

- 6) **İrtifa** (Yüce bir makamda olmak) (Muhammed ﷺ de mahlukata nazaran Yücedir).
- 7) **El-Velah (Aşık olma) veya ilah** (Muhammed ﷺ ile, onun ﷺ hakikati yönünden veli'lerin kalpleri aşka düşmüştür).
- 8) **Rücu (dönüş) ve ihtiyaçlar hususunda yardım isteme** (Muhammed ﷺ de ihtiyaçları gidermesi için istenilir) [Ve onlar nefslerine zulmettikleri zaman, eğer sana gelselerdi, böylece Allah'tan mağfiret dileselerdi ve Resul de onlar için mağfiret dileseydi, mutlaka Allah'ı tövbeyi kabul eden ve rahmet edici olarak bulurlardı.] (Nisa 4:64).
- 9) **Sükunet/Huzur** (Nefis Muhammed'e ﷺ yönelerek sükunet bulur) [Onlara dua et. Muhakkak ki, senin duan onlar için bir sükunettir. Ve Allah Sem'îdir (en iyi işiten), Alîmdir.] (Tevbe 9:103).

Bu yüzden gerçek şudur ki; Tevhid sözünün anlamı odur ki, hiçbir eksikliğe sahip olmayan, tüm İlâhi Mükemmelliklerin içinde toplandığı; Mükemmel, Ehâd olan İlâh'tan başka ilâh yoktur. Veya o İlâh ki, zulmetsiz Nur'dur ve O, Allah Subhan ve Teala'dır. Bu yüzden, **Elif (ا)** ve **Lam (ل)**, İlâhi Mükemmelliklerin kapsanması içindir, yani Tevhid sözü "insandan, yani Mükemmel İnsandan başka insan yoktur" ifadesine benzerdir. Yani, **Elif (ا)** ve **Lam (ل)** ile vasfedilmenin gerektirdiği şey, tüm İnsani Mükemmelliklerin kapsanmasıdır.

Bunun üzerine, Tevhid sözü olan "La İlahe İllallah" açıkça gösterir ki, Mutlak İlahlık, O'nunla (subhan ve teala) sınırlıdır.

Ayrıca: bununla birlikte açıklar ki; O Subhan ve Teala'ya nazaran fakirlikle sınırlı olan İlahlık sıfatıyla vasfedilmek, ihtiyaçlar hususunda istenilen, yani yönelinen, O'nun mahlukatından özel kimseleri kapsar. Zira onlar, Allah'ın izniyle, ihtiyaçları giderirler, Allah'ın izniyle yaratırlar ve Allah'ın (subhan ve teala) izniyle sefaat ederler.

Ve onu İsrailoğulları'na resul olarak gönderecek. (Onlara şöyle diyecek): "Muhakkak ki ben size Rabbiniz'den bir ayet getirdim. Ben gerçekten size çamurdan kuş heykeli gibi (bir şey) yaratırım, sonra onun içine üflerim. O zaman o, Allah'ın izniyle kuş olur. Doğuştan kör olanı ve abraş hastalığını iyileştiririm. Ve Allah'ın izniyle ölüyü diriltirim. Yediğiniz şeyleri ve evlerinizde biriktirdiğiniz şeyleri size haber veririm. Eğer siz müminler iseniz muhakkak ki bunlarda sizin için elbette bir ayet vardır." (Al-i İmran 3:49)

Allah şöyle buyurmuştu; "Ey Meryem oğlu İsa! Senin ve annenin üzerindeki nimetimi hatırla. Seni Ruhul Kudüs ile desteklemiştim de beşikte iken de yetişkin iken de insanlarla konuşuyordun. Sana Kitab'ı, Hikmet'i, Tevrat'ı ve İncil'i öğretmiştim. Benim iznimle nemli topraktan kuş heykeli gibi (bir şey) yaratmıştın, sonra onun içine üflemiştin, böylece Benim iznimle bir kuş olmuştu. Ve, doğuştan kör olanı ve alaca tenliyi yine Benim iznimle iyileştiriyordun. Benim iznimle ölüleri (diriltilip, kabirden) çıkartıyordun. Ve onlara apaçık belgeler getirdiğin zaman İsrailoğullarının saldırısını senden savmıştım. O zaman onlardan kafir olanlar; 'Bu ancak, apaçık bir sihirdir.' Demişlerdi." (Maide 5:110)

Yaratıcıların en güzeli Allah ne yücedir. (Müminun 23:14)

Yani, Allah'tan (subhan ve teala) başka yaratıcılar da mevcuttur, onlar O'nun Gücü ve Kudreti ile yaratırlar ve O (subhan ve teala) da onların en iyisidir, zira O Ğaniyy'dir (Zengindir) oysa ki onlar, O Subhan'a nazaran fakirdir.

Onların önünde ve arkasında olan şeyleri bilir. Ve onlar, O'nun rızasına ermiş olanlardan başkasına şefa'at etmezler. Ve onlar, O'nun haşyetinden korkanlardır. (Enbiya 21:28)

Buna işaret eden ayetler çok sayıdadır.

Belirtilen şey üzerinden açıklandı ki; biri, Allah isminin temel bir kök olduğunu (türemiş bir isim olmadığı) söylese, o halde "La İlahe İllallah" sözü bir Tevhid sözü olmaz. Çünkü sizlere söylendi ki, bu kimse, ihtiyaçlar hususunda istenilir, bu nedenle o, yönelinen bir ilahtır, nitekim, konuşmanız doğru değildir. Çünkü, ihtiyaçlar hususunda yönelinen kimseler çok sayıdadır, ancak Mutlak Mükemmel veya Mutlak Zengin sözünü söylemeniz hariç, böylece siz söylüyorsunuz ki, "Allah'tan başka Mutlak Mükemmel İlah yoktur". Bu durumda, Seyid Hoyi'nin (Allah ona rahmet etsin) sözüne geri döneriz ve onun üzerine deriz ki: "Allah kelimesi temel bir kökse, o halde 'Allah'tan başka ilah yoktur' sözü bir Tevhid sözü olmayacaktır, zira bu durumda o tek başına Tevhide işaret ediyor olmayacaktır."

İmam Ali Rıza (aleyhisselam) buyurmuştur:

Babam salih kul Musa bin Cafer babam Cafer bin Muhammed Sadık'tan, o da babam Ebu Cafer bin Ali Bakırul İlmil Nebiyyin'den (Nebilerin İlmını Yaran), o da babam Ali bin Hüseyin Seyyidul Abidin'den, o da babam Cennet Gençlerinin Efendisi Hüseyin'den, o da babam Ali bin Ebi Talib'ten (aleyhimusselam), o da Nebi'den ﷺ, o da Cebrail'den bize şöyle nakletti: Allah Azze ve Celle şöyle buyurdu: "Şüphesiz, Ben Allah'ım, Ben'den başka ilah yoktur, öyleyse Bana ibadet edin, sizin aranızdan ihlasla La İlahe İllallah'a şehadet eden kimse Benim Kaleme girmiştir ve Benim Kaleme giren herkes Benim Azabımdan emandadır."¹⁶¹

İmam Ali Rıza (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur:

Babam Musa bin Cafer babam Cafer bin Muhammed'den, o da babam Muhammed bin Ali'den, o da babam Ali bin Hüseyin'den, o da babam Hüseyin bin Ali'den, o da babam Emirel Müminin Ali bin Ebi Talib'ten (aleyhimusselam), o da Nebi'den (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) bana şöyle nakletti: Allah Azze ve Celle şöyle buyurur: "La İlahe İllallah, Benim Kalemdir. Öyleyse Benim Kaleme giren kimse

¹⁶¹ Uyun-u Ahbar-ir Rıza (aleyhisselam) s.143

Benim Azabımdan emandadır.” Sonra İmam (aleyhisselam) biraz ilerlerdi ve sonra şöyle buyurdu: “Bunun şartları vardır ve ben bunun şartlarındam.”¹⁶²

Yani, ameliyle “La İlahe İllallah” diyen kimse, yani, Kudsi Hadis’te bahsedilen kimseler gibi olmak: “Nafileler ile Bana yakınlık arayan kimse Benim elim ve Benim gözlerim olur...”, ve başka bir Kudsi Hadis’te geçen kimseler gibi: “Kulum, Bana itaat et, seni Kendim gibi kılayım, bir şeye ol de olsun.” Ve şu Kudsi Hadis’te geçen kimseler gibi de: “Ben diriyim ölmem, şüphesiz seni de diri kılacağım ölmeyeceksin. Ben bir şeye ol derim olur, seni de öyle kılacağım ki bir şeye ol de olsun.”

Bu yüzden, kuldan istenen şey, Allah’ın Vasisi ve O’nun yeryüzündeki Halifesi için bir suret olmasıdır, bu yüzden mertebede veya makamda alçalmak, kul; Cennet ehlinde bile olsa; kesinlikle Allah’tan gelen bir azaptır. Çünkü, onun yukarısında olan kimseye nazaran ona azap edilmiştir ve ulaşma ihtimalinin olduğu bir mükemmellikten yoksun kalmıştır. Bu yüzden azaptan güvende olmaya; kulun, Allah’ın misali, Allah’ın eli, Allah’ın gözü olması, bir şeye ol demesi ve olması ve diri olup ölmeyecek olması ile ulaşılır. Allahu Teala buyurmuştur:

Ve sur’a üfürülmüş, Allah’ın diledikleri hariç, göklerde ve yerde olanlar ölmüşlerdir. Sonra ona bir defa daha üfürüldüğü zaman onlar ayağa kalkarak bakınırlar. (Zümer 59:68)

Allahu Teala buyurmuştur:

Orada ilk ölümden başka ölüm tatmazlar. Ve O onları cehennem azabından korumuştur. (Duhan 44:56)

Buna, kulun fiiller ve amel ile birlikte “La İlahe İllallah” demesi ile ulaşılır. Bunu söylemek, her harekette ve diğer her şeyde Allah’ın Vasisini ve O’nun yeryüzündeki Halifesini takip etmektir, tıpkı İmam Rıza’nın (aleyhisselam) buyurduğu gibi:

“Bunun şartları vardır ve ben bunun şartlarındam.”

Böylece açıklandı ki; “La İlahe İllallah”ı söylemek, Allah’ın en güzel isimlerini kazanmak iledir, yani kulun onları sahiplenmesi, yani kulun Allah’ın en güzel isimleri olması, yani kulun mahlukattaki Allah olması iledir. Böylece kul, Allah’ın en güzel isimlerini kazanmış ve Cennete, Hakikatin Cennetine, Allah’ın İsimlerinin Cennetine, Allah İsmi’nin Cennetine girmiş herkes için bir örnek olur. Bu yüzden açıklandı ki, Resulullah’ın ﷺ ve ondan önceki Nebilerin dediği en iyi şey “La İlahe İllallah”tır ve açıklandı ki, Seyid Hoyi’nin (Allah ona rahmet etsin) ve dediği şey hususunda onu takip etmiş kimselerin sandığı gibi Allah ismi temel bir kök değildir. Bilakis, ayrıca açıklandı ki, “Rezzak’tan başka ilah yoktur” ve “Halık’tan başka ilah yoktur” ifadeleri Tevhid sözleridir. Zira şüphesiz, O (subhan ve teala), Mutlak Yaraticı ve Mutlak Rezzak’tır, O Kendisinden başkasına muhtaç değildir. Oysa ki

¹⁶² Uyun-u Ahbar-ir Rıza (aleyhisselam) s.145

“La İlahe İllallah”, onun en kâmilî ve en iyisidir. Zira, “Lâ ilâhe illallah”, tüm yönlerden Tevhiddir, onun (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) buyurduğu gibi:

“Benim ve benden önceki Nebilerin söylediği şeylerin en iyisi ‘La İlahe İllallah’ tır.”

● Seyid Hoyi (Allah ona rahmet etsin) şöyle diyor:

“Dördüncüsü şudur ki, belirleme hikmeti, Mukaddes Zât için bir kelime belirlemeyi gerektirir, tıpkı diğer kavramların da kendileri için belirlenmiş sözcüklere sahip oldukları gibi. Ve Arap dilinde ‘Allah’ kelimesi dışında, Mukaddes Zât için belirlenmiş olan başka bir kelime yoktur, bu yüzden netlik kazanır ki, “Allah”, Mukaddes Zât için belirlenmiş olan kelimedir.

Derseniz ki: bir anlam belirlemek, onların her ikisini de hayal etmeye dayanır ve Subhan olan Allah’ın Zâtı’nı hayal etmek imkansızdır, zira mutlâk şeyi kuşatma imkanı burada yoktur, öyleyse onun için belirlenmiş bir kelime olamaz.

Biz demişsek ki, Mukaddes Zât için Allah kelimesini belirlemiş olan kimse Allah’tır – ki Onun Kendi Zâtı için bir isim belirlemesi imkansız değildir, çünkü O, onu kuşatır – o halde bunda hiçbir problem olmayacaktır, zira yaratılmış bir varlığın, onu, doğru manâsında kullanması imkansızdır. Zira, ayrıca, belirleme gibi kullanım da, manâyı hayal etmeye dayanır, bu söylem ise, kendi içinde yanlıştır.

Dedim ki: Manâya göre bir kelime belirlemek, onu cümle içinde hayal etmeye dayanır, sadece ona işaret ederek olsa bile. Bu, mutlâk şey ve ondan başkası hususunda mümkün olan bir meseledir. İmkansız olan şey, mutlâk şeyi Hakikati ile birlikte hayal etmektir. Bu, belirleme veya kullanım hususunda kabul edilmez. O kabul edilseydi, o halde belirleme ve kullanım; ruh, melek, cin gibi hakikatleri kuşatılamayan mümkün varlıklar hususunda da mümkün olmazdı. Birinin şüphe etmediği şey, işaret ismini veya zamiri kullanmanın ve onunla Mukaddes Zât’ı kastetmenin doğru olduğudur, aynı şekilde onun için belirlenmiş kelimeden de onu kastedersiniz. Mukaddes Zât’ın tüm mükemmellik sıfatlarını toplamasından ötürü – ki belirleme aşamasında onun mükemmelliklerinden bir yüz diğer bir yüz olmadan dikkate alınmamıştır – şöyle demek doğru olacaktır: Allah kelimesi mükemmellik sıfatlarını toplayan Zât için belirlenmiştir...” Seyid Hoyi’nin sözlerinin sonu.¹⁶³

Derim ki:

1 - Seyid Hoyi (Allah ona rahmet etsin), belirtilen batıl şeylerin kıyasından yararlandı, doğrusu o, yanlış inanış metodlarından. Zira, O’nun (subhan ve teala), Kendi mahlukatıyla ölçülmesi mümkün değildir.

¹⁶³ El Beyan s.451

2 - İlâh kelimesi, Uluhiyet kavramı için belirlenmiştir ve Mukaddes Zât, bu kavramın içinde yer alır. Zira, o, onun dışta bir örneğidir ve Mukaddes Zât, Uluhiyet mevhumunun bir örneği olmasaydı; ilk konumda şirk gerçekleşmiş olmazdı. Zira, insan, Uluhiyet mevhumunu kazandığında, onun dışarıda bir örneğini aramaya başladı, böylece örnek hususunda hatâ vuku buldu ve insanlar inançlarından saptılar. Ve, böylece, kayalardan ve ağaçlardan ilâhlar yaptılar ve putları, Subhan olan Allah'tan başka tapınılan ilâhlar edindiler. Hiç kimse her örneğe bir ismin verilmesi gerektiğini söyleyemez. Bu yüzden, Seyid Hoyi (Allah ona rahmet etsin), Mevhum ve Örnek arasında karışıklık yapmış gibi görünmektedir.

Seyid Hoyi'nin konuşmasının geri kalanını zikretmeyeceğim, zira o aslında hükümsüz olmuştur ve muhakkak ki, Seyid Hoyi (Allah ona rahmet etsin), onu, batılığının açıklandığı bir hayal üzere inşâ etmiştir.

Gerçek şu ki; Allah ismi, Seyid Hoyi'nin (Allah ona rahmet etsin) hayal ettiği gibi, temel bir kök değildir ve onlardan (aleyhimusselam) gelen ve belirtildiği gibi, Allah'ın türemiş bir isim olduğunu açıklayan rivayetler mevcuttur. Ayrıca Kuran, "Allah" ismini Zât için kullanmıştır, İlâh ismini kullandığı gibi, Allah'u Teala şöyle buyurmuştur:

Bir İlâh'tan başka ilah yoktur. (Maide 5:73)

ve bu ayet "Allah'tan başka ilah yoktur"a benzerdir, yani Kuran, Tevhid sözü hususunda "Bir İlâh"ı kullanıyor. Tıpkı Kuran'ın, Allah ismini, İlâh manâsında kullandığı gibi... Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

Ve O, göklerde ve yeryüzünde Allah'tır. (Enam 6:3)

ve bu Kuran ayetinde, Allah ismi, İlâh anlamına gelir ve Seyid Hoyi'nin (Allah ona rahmet etsin), bu ayetin tefsiri hususunda harcadığı çabaya gerek yoktur. Zira, o, ilim olmadan amel etmiş ve araştırma konusunda farklı bir konuma girmiştir. Zira, şüphesiz ki, Allah Subhan ve Teala, mekanı ve zamanı kuşatır ve gizlediklerinizi ve açığa vurduklarınızı bilir. Fakat Kuran ayeti "Allah"ı, İlâh manâsıyla kullandı ve bu, her Arap tarafından hiçbir çaba olmaksızın anlaşılır ve bu anlam, her doğru anlayış sahibinin yanında daha baskındır. Ve bu miktar yeterlidir ve açıklanmıştır ki, Allah ismi temel bir kök değildir.

Şimdi sorunun cevabına dönüyoruz: "Allah: Bu, insanların İlâhi Zât'ın bir ismi olarak bildiği isimdir - daha doğrusu, aslında eğer "Allah" ile kastedilen şey Mutlak İlâhlık ise, bu isim, sadece, ona verilebilir. Fakat, onunla kastedilen şey, Mutlak İlâhlık değilse, "Allah" isminin, Mukaddes İlâhi Zât'tan başkasına verilmesi mümkün müdür?"

Cevap, belirtilen şeye göre: **Evet'tir.** Allah isminin, Mukaddes İlâhi Zât'tan başkasına verilmesi mümkündür. Ancak, bunu engelleyen şey; kullanımdır, tam da "Rahman" isminin, O'ndan (subhan ve teala) başkasına verilmesini engelleyen şeyin

kullanım olduğu gibi... Ancak, bu engelleme, bu isimler, İlahi Zât'tan başkasına verildiği zaman; bir sınır veya fazladan bir sıfat konularak kaldırılabilir. Hadiste ve diğer sözlerde rivayet edildiği üzere, “**Mahlukattaki Allah**”, yani, Allah'ın Sureti¹⁶⁴ demek gibi... Ve, Kuran'da geçtiği üzere; Allah'ın ruhu¹⁶⁵ demek gibi: [**Allah'ın eli onların ellerinin üzerindedir**]¹⁶⁶ demek gibi ve [**Onlar mutlaka Allah'ın kendilerine buluttan gölgeler içinde gelmesini mi bekliyorlar?**]¹⁶⁷ demek gibi...

¹⁶⁴ Muhakkak ki Allah, Adem'i Kendi sureti üzere yaratmıştır.

¹⁶⁵ Allahu Teala şöyle buyurmuştur: [**Böylece onu düzenlediğim ve onun içine Kendi ruhumdan üflediğim zaman, derhal ona secde ederek yere kapanın.**] (Sad 28:72)

¹⁶⁶ [**Muhakkak ki sana biat edenler (ey Muhammed sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem), aslında Allah'a biat ediyorlar. Allah'ın eli onların ellerinin üzerindedir.**] (Fetih 48:10)

¹⁶⁷ Allahu Teala şöyle buyurmuştur: [**Onlar mutlaka Allah'ın ve meleklerin, kendilerine buluttan gölgeler içinde gelmesini ve emrin bitirilmesini mi bekliyorlar? Ve bütün emirler Allah'a döndürülür.**]

(Bakara 210)

Ek - 2

Ek-2 yoğun bir şekilde Arap grameri içeriyor, bu da eğer Türkçe'ye çevrilirse, onu pek mantıklı kılmayacaktır. Dolayısıyla, eğer Arapça konuşan, Arap gramerini oldukça iyi bilen ve Arap olmayanlar için anlaşılabilir bir biçimde, Ek-2'yi çevirebileceğini düşünen kardeşler varsa, lütfen böyle yapsınlar ve bize ulaşsınlar. Allah sizlere hâyır versin sevgili Ensarullah.

Ek - 3

Burada, Vahhabi kitaplarında geçen, Allah'ı cisimleştirme ve O'na sınır biçme - O Subhan ve Teala bundan çok daha yücedir - hususunda bazı sözler var. Kısa tutmak için, İbni Kudame Makdisi'nin, "*Lümetul İtikad*" kitabından bazı sözleri, İbni Cibrin'in yorumlarını, bu kitaba eşlik eden İbni Cibrin'in bazı fetvalarını ve ayrıca bu babda, İbni Usameyn'in bazı fetvalarını nakletmem yeterli olacaktır:

İbni Kudame "*Lümetul İtikad*" kitabında şöyle demiştir:

"Müminlerin Rablerini görmeleri, müminlerin Rablerini kendi gözleriyle görmeleri, O'nu ziyaret etmeleri, O'nun, onlarla konuşması ve onların da, O'nunla konuşması bölümü. Allah-u Teala şöyle buyurmuştur: **[(Bazı) yüzler o gün parlayacaktır, Rablerine bakarken.]** (Kıyamet 75:22-23) ve Allahu Teala şöyle buyurmuştur: **[Hayır, muhakkak ki onlar o gün Rablerinden elbette perdelenmişler.]** (Mutaffifin 83:15). Dolayısıyla O'nun bu kimseleri Kendi gazabı durumunda Kendisini görmekten perdelemesinden dolayı, bu ayet müminlerin Onun hoşnutluğu durumunda O'nu göreceklerine işaret eder, aksi takdirde onlar arasında bir fark olmayacaktır. Nebi (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) şöyle buyurmuştur: 'Şüphesiz bu ayı gördüğünüz gibi Rabbinizi de göreceksiniz, Onu görme hususunda ihtilaf etmeyeceksiniz.' Bu üzerinde anlaşılacak sahih bir hadistir ve bu, görme için bir benzetmedir, görülen kimse (yani Allah) için değil, çünkü Allahu Teala Kendisine benzer veya eş bir şeye/kimseye sahip değildir."¹⁶⁸

İbni Cibrin bunun yorumunda şöyle demiştir:

"Ahiretteki görmeye gelince, Ehli Sünnet bunun düpedüz bir görme olduğunu kanıtlamıştır, müminler Allahu Teala'yı cennette görür, Onu ziyaret eder, O onlarla konuşur ve onlar da Onunla konuşur... Ehli Sünnet'in öğretisini bildiğimize göre, onların Onu belirli bir yönde göreceklerini söyleyebilir miyiz? Hiç şüphe yok ki, onlar Onu kendi üzerlerinden görürler ve Onu gerçek bir görüşle, istedikleri gibi yüz yüze bir görüşle görürler ve deliller gayet açıktır ve onların en doğruları arasında Cüreyr'in şu sözü vardır: 'Tıpkı dolunay gecesinde ayı gördüğünüz gibi.' Buradaki benzetme görme hususundadır, Nebi ﷺ Allah'ı görmeyi ayı görmekle karşılaştırmıştır ve kastedilen şey, Rab Teala'yı ayla karşılaştırmak değildir. Bilakis bu ayı gördüğünüz gibi, görüşünüzü gerçek bir görüşle karşılaştırıyor."

Ve İbni Cibrin şöyle demiştir:

¹⁶⁸ İbni Kudame Makdisi, Lümetul İtikad

“Onun Allah’ın sözlerini yorumu hususunda: [İşte bu,Rabbiniz Allah’tır. O’ndan başka ilah yoktur. Herşeyi yaratandır. Artık O’na kul olun! Ve O, herşeye vekildir.Görüşler onu idrak edemez. Ve O, görüşleri idrak eder. Ve O lâtiftir, herşeyden haberdardır.] (Enam 6:102-103) Allah, görüşlerin O’nu kuşatamadığını kanıtlamıştır, yani eğer görüş, Kıyamet günü gerçekleşmiş ise, her ne zaman görüşler, O’nu görse, O’nu kuşatamaz. Dolayısıyla görüşler, O’nu kuşatamaz, yani onlar, O’nun ne olduğunu anlayamaz, O’nun Hakikatini de anlayamaz, O’nun Zâtının nasıl olduğunu da anlayamaz ve bu, O’nun, Kendi mahlukatından hiçbirini ilimce, onu kuşatabilir yapmadığı Azametinden dolayıdır. Onlar, O’nu, ilimce kuşatamazlar. Bu yüzden, ayet, görmeyi teyit etmek üzere bir delil olur, inkâr etmek üzere değil. Fakat, muhakkak ki, onlar, cahil insanlardır.”

İbni Cibrin, İslam dünyasındaki Sünnilerin çoğunluğu olan Eşarilerin, ‘Buradaki görme kalbi bir görmedir’ sözlerini reddetmiştir:

“Eşarilere gelince, onlar Ehli Sünnet’tenmiş gibi davranırlar ve onlar dört imamın takipçisidirler: Şafililer onlardandır, Malikiler onlardandır, Hanefiler onlardandır ve pek çok Hanbeli onlardandır. Onlar kendilerinin bunu reddettiklerini beyan etmekten acizdirler. Şafililerin çoğunun imamı, Allah’ı görmeyi teyit etmekle meşhurdur, dolayısıyla onlar bunu reddedemezler.

Onlar görmeyi teyit ederler. Fakat, onların yanında görme ne anlama gelir? Gözlerin görüşünün görmesi olan görme değil, fakat onlar, onu, kalplere görünen görünmeler olarak tefsir edip, onlara gösterilen ilhamlardan geldiğini söylerler ve onların cahil oldukları şeyin, ilmi ve yakini, onlara bu vahiyler sayesinde aşikar olur, onlar yalancıdır ve bu söz ise, muhakkak ki yanlıştır ve gerçeklerin inkârıdır. Zira, onların, Allah’ı görmeyi teyit ettiklerini ve kendi tefsir kitaplarında onu kabul ettiklerini görürsünüz, hatta büyük Eşarilerin dahi: Razi, Ebu Suud ve Beydavi gibi. Fakat onlar [(Bazı) yüzler o gün parlayacaktır, Rablerine bakarken.] ayetinden bahsettikleri zaman, şöyle dediler: ‘O bir yön olmadan görülür’, O bir yön ve bir yüz yüze gelme olmadan nasıl görülebilir! Bir yüze yüze gelme olmadan gerçekleşen görme nedir? Görme görünmelerdir, görme göstermektir, dolayısıyla onlar ismi teyit etmiş fakat hakikati teyit etmemişler.”

İbni Kudame şöyle demiştir:

“Nefsin, Allahu Teala’nın gelişinin, O’nun, İsa’nın (aleyhisselam) şöyle söylediği ayetinin [Sen benim nefsimde olanı bilirsin fakat ben Senin Nefsinde olanı bilmem] (Maide 116), O’nun şu ayetinin [Ve Rabbin geldi] ve O’nun şu ayetinin [Onlar mutlaka Allah’ın kendilerine buluttan gölgeler içinde gelmesini mi bekliyorlar?] (Bakara 210) sıfatlarını teyit edersek...”

Ve İbni Cibrin, bunun yorumunda şöyle demiştir:

“Gelişin sıfatlarını teyit etmeye gelince; [Ve Rabbin geldi] ve ayrıca [Onlar mutlaka Allah’ın ve meleklerin, kendilerine buluttan gölgeler içinde gelmesini mi bekliyorlar?] ve bunun benzeri Onun Enam Suresindeki şu ayetidir: [Onlar, kendilerine meleklerin gelmesini mi veya Senin Rabbinin gelmesini mi veya Senin Rabbinden bazı âyetlerin gelmesini mi bekliyorlar?] (Enam 6:158)... biz deriz ki: Allah’ın bazı ayetlerdeki gelişi, illaki de, Allahu Teala’nın başka bir ayetteki gelmemesini olumsuz kılmaz. Ve, eğer, Allah’ın gelmesini kanıtlamışsak, diyeceğiz ki: O dilediği gibi gelir.”

Bunlar bazı sorular ve İbni Cibrin’in bunlara cevabıdır ve bunlar aynı kitapta onun yorumlarına eşlik ediyor:

Soru: İbni Ömer’de Müslim’e nakledilmiş merfu bir hadis (yani ravi olmaksızın doğrudan Resulullah’a ﷺ dayanan bir hadis) var: “Allah Kıyamet günü gökleri katlar, sonra onları Kendi sağ eliyle alır, sonra der ki: Ben Melik’im, güçlüler nerededir? Gururlular nerededir? Sonra yedi yeri katlar, sonra onları Kendi sol eliyle alır, sonra der ki: Ben Melik’im, güçlüler nerededir? Gururlular nerededir?”

Cevap: Soru, Allah için sol kelimesinin teyiti hususundadır. Ve, yukarıdaki hadis ile şöyle diyen hadis arasında nasıl uyum sağlayabiliriz: “Adil kimseler, Rahman’ın sağındaki nurdan minberler üzerindedir ve O’nun her iki eli de sağdır.” Yani bu hadiste “Onun her iki eli de sağdır” diyor ve başka hadiste; “O, onları Kendi sol eliyle alır” diyor. Bana gözüken o ki, sol elle kastedilen şey, sağ elin zıttı olan şeydir. Zira, sağın zıttı olan şeye sol denir. Ve Nebinin ﷺ, “O’nun her iki eli de sağdır” sözünden açığa çıkıyor ki, kastedilen şey, O’nun, nimet ve hâyır hususunda sağ olmasıdır. Zira, sağlığın aslı, hâyır ve nimette bolluktur. Dolayısıyla, bunun üzerine açıklanır ki, onlar arasında hiçbir çelişki yoktur, “Onun her iki eli de sağdır” hâyırın bolluğu hususunda bir nimettir ve sağın zıttı olan Allah’a ait bir sol el vardır ve bunda eksiklik yoktur.

Soru: Allah’ın yüzünde iki gözün ve ellerinde parmakların olduğunu vb. Söylemek doğru mudur, bu Allah’ı insanlarla karşılaştırmak mıdır?

Cevap: Sizin sorunuzu cevaplama hususunda dayanılacak yüzdeki gözler hakkında güvenilecek hiçbir şey nakledilmemiştir. Fakat; parmaklara gelince, şöyle bir hadis nakledilmiştir: Bir Yahudi, Nebi’nin ﷺ yanına geldi ve elleri ile parmaklarını işaret edip şöyle dedi, ‘Şüphesiz kitaplarımızda gördük ki, Allah gökleri bu parmağın üzerine, yerleri bu parmağın üzerine, dağları bu parmağın üzerine, su ile denizleri bu parmağın üzerine ve mahlukatı da bu parmağın üzerine koyar’ ve kendi parmaklarına işaret etti ve Nebi ﷺ de bunun ardından şu ayeti okudu: [Ve onlar Allah’ı hakkıyla takdir edemediler. Kıyamet günü yeryüzünün tamamı O’nun avucundadır.] (Zümer 59:67) ve Nebi ﷺ, Yahudi’nin söylediği şeye teyit olarak güldü. Dolayısıyla, Nebi ﷺ, bunu kabul ettiğinden ötürü, bu elde parmakların

olduğuna delalet eder. Bununla beraber, bu, illa ki de, onların uçları, uzunlukları vb. hususunda yaratılmış varlıkların parmakları gibi olduğu anlamına gelmez. Bilakis, o, bir elin olduğunu ve elde parmakların olduğunu teyit eder.”

Soru: Bakara Suresinin [Allah'ın Yüzü oradadır] ayeti hususunda yayınladığı fetvalar hakkında İbni Teymiyye'den nakledilmiş olan şey, yüzün sıfatı kanıtlayan o ayet hususunda “Beyan-ı Telbis-ul Cehmiyye”de zikredilmiş olan şey ve İbni Kayyim'in da Muhtasar-ul Sevaik”te Allah'ın (subhan ve teala) bir yüzü olduğunu kanıtlayan ayete dair zikrettiği şey arasında nasıl uyum sağlayabiliriz? Yüzün Allah'ın Zât'ının bir parçası olduğunu söylemek doğru mudur?

Cevap: Bilinmekte ki; Bakara Suresi'nin [Allah'ın Yüzü oradadır] ayeti, “Ehl-i Vahdet vel İttihad” grubunun bazı kimseleri tarafından, Allah'ın her yerde olduğuna delil olarak alınmıştır. Zira, onlar dediler ki, biri bir yöne dönerse, o halde Allah'ın yüzü bu yöndedir. Ve, Allah'ın yüzü bu yöndedir ve Allah'ın yüzü bu yöndedir... Dolayısıyla, İbni Teymiyye dedi ki: “Mecmu”daki bazı yerlerde bu ayet, sıfatların ayetleri arasında değildir. Bilakis, Allah'ın yüzü ile kastedilen şey, kulun yöneldiği, yönelmesi umulan yöndür. Biz onu böyle anladık. “Telbis-ul Cehmiyye”dekine gelince, onun bunu söylediğini hatırlamıyorum ve eğer söylemişse de söylediği şeyin gereklilikle Yüzün sıfatını kanıtlanması mümkündür, fakat bu, onun, yüzün sıfatını ve diğer yönlerin sıfatını kanıtladığı anlamına gelecektir. Hiç şüphesiz yok ki, yüz, insan hususunda, Zâtın bir parçasıdır ve ayrıca, Allah hususunda da, o (yüz), O'nun Zât'ındandır; Allah'ın yüzü, O'nun Zât'ındandır.”

Soru: Selef-i Salih'in Allahu Teala'nın [Onun yüzü hariç her şey helak olacaktır] (Kasas 28:88) ayeti hakkındaki tefsiri nedir, zira bu ülkelerin halkından bazı mezhepler diyor ki, muhakkak ki Onun yüzü hariç tüm sıfatları yok olacaktır ve buradan da bunu Onun sıfatlarının mahluk olduğuna bir delil olarak alıyorlar zira onların da tıpkı tüm mahlukların yok olduğu gibi yok olduğunu söylüyorlar.

Cevap: Bu gerekli değildir ve böyle demek caiz değildir. Bilakis, Allahu Teala'nın yüzü, O'nun sıfatlarından bir sıfat ve Zât'ından bir parçadır. O'nun sıfatlarında hiçbir değişme vuku bulmaz. Dolayısıyla, O'nun sıfatlarının yok olacağı söylenemez. Bu yüzden, eğer, O'nun yüzü bâki kalırsa [Celal ve İkrâm Sahibi Rabbinin yüzü ise bâki kalacaktır], o halde; O'nun Zât'ından olan, diğer sıfatlarını da böyle yapın.. Ve, biz burada duracağız, Allah en iyisini bilir...”

Bunlar da, bazı sorular ve İbni Usameyn'in onlara cevaplarıdır:

Soru: Şereflı Şeyh, Ehl-i Sünnet vel Cemaat müslüman kimsenin kıyamet günü kendi Yüce Rabbinin görmesi hakkında ne söylüyor?

Cevap: Ehli Sünnet vel Cemaat'ın Kıyamet Günü, Allah'ı (subhan ve teala) görme hakkında söylediği şey, Allah'ın Kendisi hakkında söylediği ve elçisinin de ﷺ O'nun hakkında söylediği şeydir. Zira, Allahu Teala, Kendi kitabında şöyle demiştir: **[(Bazı) yüzler o gün] yani Kıyamet günü [parlayacaktır, Rablerine bakarken.]** İlk olarak "parlaklık" ifadesi, "hâyır" anlamına gelir. İkinci olarak da, "bakmak" ifadesi, gözlerle bakmak anlamına gelir. Zira, O, bakmayı yüzlere ekledi ve yüz, gözlerin olduğu yerdir. Ve gözler de, bakmanın sayesinde gerçekleştiği şeydir. Bu, kastedilen şeyin, gözlerin görmesi/bakması olduğunu kanıtlar, kalplerin görmesi değil. Zira, eğer kastedilen şey, kalplerin görmesi ve yakın gücü olsaydı, O (subhan ve teala) şöyle derdi: **[(Bazı) kalpler o gün parlayacaktır, Rablerine bakarken.]** Fakat; O (subhane ve teala), şöyle demiştir: **[(Bazı) yüzler o gün parlayacaktır, Rablerine bakarken]."**¹⁶⁹

Soru: Bu dua sahih midir: 'Ey hiçbir gözün göremediği ve hiçbir vafedenin vafedemediği Allah.'

Cevap: Hayır! Bu, yanlıştır! Bu, büyük bir hatadır! Çünkü o, 'Ey hiçbir gözün mutlak olarak göremediği Allah' deseydi, o halde Ahirette, Allah'ı görmenin inkârı olurdu ve Nebi ﷺ tarafından teyit edilmiştir ki, müminler tıpkı bulutsuz bir günde güneşi açıkça gördükleri ve Dolunay gecesinde de ayı gördükleri gibi, Kıyamet günü de kendi gözleriyle, kendi görüşleri ile birlikte Rablerini görecekler..."¹⁷⁰

Soru: Allah nerededir?

Cevap: Bu konu hakkındaki gerçek şudur ki, mümin kimse için, Allah'ın (subhan ve teala), gökte olduğuna iman etmek zorunludur, tıpkı Allah'ın Kendi kitabında Kendisi hakkında zikrettiği gibi: **[Gökyüzündeki Kişinin o (yer) sallandığı zaman sizi, yere geçirmesinden emin mi oldunuz? Veya gökyüzünde olan Kişinin sizin üzerinize fırtına göndermesinden emin mi oldunuz? O taktirde uyarım nasılmış, yakında öğreneceksiniz...] (Mülk 16-17)."**¹⁷¹

¹⁶⁹ Fetavi Nur Ala-ul Darb'ta İbni Usameyn'in sözlerinden, numara: 249

¹⁷⁰ Fetavi Nur Ala-ul Darb'ta İbni Usameyn'in sözlerinden, numara: 341

¹⁷¹ Fetavi Nur Ala-ul Darb'ta İbni Usameyn'in sözlerinden

Ek - 4

Allahu Teala buyurmuştur:

Onlar, ille de Allah'ın bulutlardan gölgelikler içinde meleklerle gelmesini ve emrin bitirilmesini mi bekliyorlar? Oysa bütün işler Allah'a döndürülür. (Bakara 2:210)

Tevrat'ta Çölde Sayım Kitabı Onikinci Bölümde şöyle geçer:

5 RAB bulut sütununun içinde indi. Çadırın kapısında durup Harun'la Miryam'ı çağırdı. İkisi ilerlerken 6 RAB onlara seslendi: "Sözlerime kulak verin: Eğer aranızda bir Nebi varsa, Ben RAB görümde kendimi ona tanıtır, Onunla düste konuşurum. 7 Ama kulum Musa öyle değildir. O bütün evimde sadıktır. 8 Onunla bilmecelerle değil, Açıkça, yüzyüze konuşurum. O RAB'bin suretini görüyor. Öyleyse kulum Musa'yı yermekten neden korkmadınız?"

Tevrat'ta Mısır'dan Çıkış Kitabı Onaltıncı Bölümde şöyle geçer:

10 Harun İsrail topluluğuna bunları anlatırken, çöle doğru baktılar. RAB'bin görkemi bulutta görünüyordu. 11 RAB Musa'ya şöyle dedi...

Tevrat'ta Mısır'dan Çıkış Kitabı Ondokuzuncu Bölümde şöyle geçer:

RAB Musa'ya, "Sana koyu bir bulut içinde geleceğim" dedi, "Öyle ki, seninle konuşurken halk işitsin ve her zaman sana güvensin." Musa halkın söylediklerini RAB'be iletti.

Tevrat'ta Mısır'dan Çıkış Kitabı Yirmidördüncü Bölümde şöyle geçer:

13 Musa'yla yardımcısı Yeşu hazırlandılar. Musa Tanrı Dağı'na çıkarken, 14 İsrail ileri gelenlerine, "Geri dönünceye kadar bizi burada bekleyin" dedi, "Harun'la Hur aranızda; kimin sorunu olursa onlara başvursun." 15 Musa dağa çıkınca, bulut dağı kapladı. 16 RAB'bin görkemi Sina Dağı'nın üzerine indi. Bulut dağı altı gün örttü. Yedinci gün RAB bulutun içinden Musa'ya seslendi. 17 RAB'bin görkemi İsraililer'e dağın doruğunda yakıcı bir ateş gibi görünüyordu. 18 Musa bulutun içinden dağa çıktı. Kırk gün kırk gece dağda kaldı.

Tevrat'ta Mısır'dan Çıkış Kitabı Otuzüçüncü Bölümde şöyle geçer:

8 Musa ne zaman çadıra gitse, bütün halk kalkar, kendi çadırının giriş bölümünde durarak Musa içeri girinceye kadar arkasından bakardı. 9 Musa çadıra girince, bulut sütunu aşağı iner, RAB Musa'yla konuştuğu sürece girişi kapardı. 10 Bulut sütununun çadırın girişinde durduğunu gören herkes kalkar, kendi çadırının giriş bölümünde tapınırdı. 11 RAB Musa'yla iki arkadaş gibi yüz yüze konuşurdu. Sonra Musa ordugaha dönerdi. Ama genç yardımcısı Nun oğlu Yeşu çadırdan çıkmazdı.

Tevrat'ta Mısır'dan Çıkış Kitabı Otuzdördüncü Bölümde şöyle geçer:

4 Musa öncekiler gibi iki taş levha kesti. RAB'bin buyurduğu gibi sabah erkenden kalktı, taş levhaları yanına alarak Sina Dağı'na çıktı. 5 RAB bulutun içinde oraya inip onunla birlikte durdu ve adını Yahve olarak açıkladı. 6 Musa'nın önünden geçerek, "Ben Yahve'yim" dedi, "Yahve, acıyan, lütfeden, tez öfkelenmeyen, sevgisi engin ve sadık Tanrı.7 Binlercesine sevgi gösterir, suçlarını, başkaldırılarını, günahlarını bağışlarım. Hiçbir suçu cezasız bırakmam. Babaların işlediği günahın hesabını oğullarından, torunlarından, üçüncü, dördüncü kuşaklardan sorarım." 8 Musa hemen yere kapanıp tapındı. 9 "Ya Rab, eğer benden hoşnutsan, lütfen bizimle gel" dedi, "Bunlar inatçı insanlardır. Sen suçlarımızı, günahlarımızı bağışla. Bizi kendi mirasın olarak benimse."

Tevrat'ta Mezmurlar Kitabı Doksanyedinci Bölümde şöyle geçer:

1 RAB egemenlik sürüyor, coşsun yeryüzü, Bütün adalar, kıyıları sevin! 2 Bulut ve zifiri karanlık sarmış çevresini, Doğruluk ve adalettir tahtının temeli. 3 Ateş yürüyor O'nun önünde, Düşmanlarını yakıyor çevrede. 4 Şimşekleri dünyayı aydınlatır, Yeryüzü görüp titrer. 5 Dağlar balmumu gibi erir, RAB'bin, bütün yeryüzünün Rab'bi önünde. 6 Gökler O'nun doğruluğunu duyurur, Bütün halklar görkemini görür. 7 Utansın puta tapanlar, Boş putlarla övünenler! RAB'be tapın, ey bütün ilahlar! 8 Siyon seviniyor yargılarını duyunca, ya RAB, Yahuda kentleri coşuyor. 9 Çünkü sensin, ya RAB, bütün yeryüzünün en yücesi, Bütün ilahların üstüdesin, çok ulusun. 10 Ey sizler, RAB'bi sevenler, kötülükten tiksini. O sadık kullarının canını korur, Onları kötülerin elinden kurtarır. 11 Doğrulara ışık, Temiz yürekliye sevinç saçar. 12 Ey doğrular, RAB'de sevinç bulun. Ve O'nun kutsal adını övün!

Tevrat'ta Mezmurlar Kitabı Doksandokuzuncu Bölümde şöyle geçer:

1 RAB egemenlik sürüyor, titresin halklar! Keruvlar arasında tahtına oturmuş, Sarsılsın yeryüzü! 2 RAB Siyon'da uludur, Yücedir O, bütün halklara egemendir. 3 Övsünler büyük, müthiş adını! O kutsaldır. 4 Ey

adaleti seven güçlü kral, Eşitliği sen sağladın, Yakup soyunda doğru ve adil olanı sen yaptın. 5 Yüceltin Tanrımız RAB'bi, Ayaklarının altındaki taburenin önünde tapının, O kutsaldır. 6 Musa'yla Harun O'nun kâhinlerindendi, Samuel de O'na yakaranlar arasında. RAB'be seslenirlerdi, O da yanıt verirdi. 7 Bulut sütunu içinden onlarla konuştu, Uydular O'nun buyruklarına, Kendilerine verdiği kurallara. 8 Ya RAB Tanrımız, yanıt verdin onlara; Bağışlayıcı bir Tanrı oldun, Ama yaptıkları kötülüğü cezasız bırakmadın. 9 Tanrımız RAB'bi yüceltin, Tapının O'na kutsal dağında! Çünkü Tanrımız RAB kutsaldır.

Tevrat'ta Mezmurlar Kitabı Yüzdördüncü Bölümde şöyle geçer:

1 RAB'be övgüler sun, ey gönlüm! Ya RAB Tanrım, ne ulusun! Görkem ve yücelik kuşanmışsın, 2 Bir kaftana bürünür gibi ışığa bürünmüşsün. Gökleri bir çadır gibi geren, 3 Evini yukarıdaki sular üzerine kuran, Bulutları kendine savaş arabası yapan, Rüzgarın kanatları üzerinde gezen, 4 Rüzgarları kendine haberci, Yıldırımları uşak eden sensin. 5 Yeryüzünü temeller üzerine kurdun, Asla sarsılmasın diye. 6 Engini ona bir giysi gibi giydirdin, Sular dağların üzerinde durdu. 7 Sen kükreyince sular kaçtı, Göğü gürlentine hemen çekildi. 8 Dağları aşır vadilere aktı, Onlar için belirlediğin yerlere doğru.

Matta İncili Yirmidördüncü Bölümde şöyle geçer:

29 «O günlerin sıkıntısından hemen sonra, `Güneş kararacak, ay ışığını vermez olacak, yıldızlar gökten düşecek ve göksel güçler sarsılacak.'30 «O zaman İnsanoğlu'nun belirtisi gökte görünecek. Yeryüzündeki bütün halklar ağlayıp dövünecek, İnsanoğlu'nun gökteki bulutlar üzerinde büyük güç ve görkemle geldiğini görecekler.31 Kendisi, güçlü bir borazanesiyle meleklerini gönderecek ve onlar, O'nun seçtiklerini, göklerin bir ucundan öbür ucuna kadar dört yelden alıp bir araya toplayacaklar. 32 «İncir ağacından ders alın! Dalları filizlenip yapraklarını sürünce, yaz mevsiminin yakın olduğunu anlarsınız. 33 Aynı şekilde, bütün bunların gerçekleştiğini gördüğünüzde bilin ki, İnsanoğlu yakındır, kapıdadır. 34 Size doğrusunu söyleyeyim, bütün bunlar olmadan bu kuşak ortadan kalkmayacak. 35 Gök ve yer ortadan kalkacak, ama benim sözlerim asla ortadan kalkmayacaktır. Bilinmeyen gün ve saat 36 «O günü ve saati, ne gökteki melekler, ne de Oğul bilir; Baba'dan başka kimse bilmez. 37 Nuh'un günlerinde nasıl olduysa, İnsanoğlu'nun gelişinde de öyle olacak. 38 Nuh'un gemiye bindiği güne dek, tufandan önceki günlerde insanlar yiyip içiyor, evlenip evlendiriliyorlardı. 39 Tufan gelinceye, hepsini süpürüp götürünceye dek başlarına geleceklerden habersizdiler. İnsanoğlu'nun gelişi de öyle olacak. 40 O gün tarlada bulunan iki kişiden biri alınacak, biri bırakılacak. 41 Değirmende buğday öğüten iki kadından biri alınacak, biri bırakılacak. 42

«Bunun için uyanık kalın. Çünkü Rabbinizin geleceği günü bilemezsiniz. 43 Ama şunu bilin ki, ev sahibi, hırsızın gece hangi saatte geleceğini bilse, uyanık durur, evinin soyulmasına fırsat vermez. 44 Bunun için siz de hazır olun! Çünkü İnsanoğlu, ummadığınız bir saatte gelecektir. 45 «Efendinin, hizmetkârlarına vaktinde yiyecek vermek için üzerlerinde yetkili kıldığı güvenilir ve akıllı köle kimdir? 46 Efendisi eve döndüğünde işinin başında bulacağı o köleye ne mutlu! 47 Size doğrusunu söyleyeyim, efendisi onu tüm malının üzerinde yetkili kılacak. 48-51 Ama o köle kötü olur da kendi kendine, `Efendim gecikiyor` der ve yoldaşlarını dövmeye başlarsa, sarhoşlarla birlikte yiyip içerse, efendisi, onun beklemediği bir günde, ummadığı bir saatte gelecek, onu şiddetle cezalandıracak ve ikiyüzlülerle bir tutacak. Orada ağlayış ve diş gıcirtısı olacaktır.

Matta İncili Yirmialtıncı Bölümde şöyle geçer:

63 İsa susmaya devam etti. Başkâhin ise O'na, «Yaşayan Tanrı adına sana yemin ettiriyorum, söyle bize, Tanrı'nın Oğlu Mesih sen misin?» dedi. 64 İsa, «Söylediğin gibidir» karşılığını verdi. «Üstelik size şunu söyleyeyim, bundan sonra İnsanoğlu'nun, kudretli Olan'ın sağında oturduğunu ve göğün bulutları üzerinde geldiğini göreceksiniz.» 65 Bunun üzerine başkâhin giysilerini yırtarak, «Tanrı'ya küfretti!» dedi. «Artık tanıklara ne ihtiyacımız var? İşte küfürü işittiniz. 66 Buna ne diyorsunuz?» «Ölümü hak etti!» diye cevap verdiler. 67-68 Bunun üzerine İsa'nın yüzüne tükürüp O'nu yumrukladılar. Bazıları da O'nu tokatlayıp, «Ey Mesih, Nebiliğini göster bakalım, sana vuran kim?» dediler. 69 Petrus ise dışarıda, avluda oturuyordu. Bir hizmetçi kızyanına gelip, «Sen de Celileli İsa'yla birlikteydin» dedi. 70 Ama Petrus bunu herkesin önünde inkâr ederek şöyle dedi: «Senin neden söz ettiğini anlamıyorum.» 71 Sonra avlu kapısının önüne çıktı. Onu gören başka bir hizmetçi kız orada bulunanlara, «Bu adam Nasıralı İsa'yla birlikteydi» dedi. 72 Petrus yemin ederek, «Ben o adamı tanımıyorum» diye yine inkâr etti. 73 Orada duranlar az sonra Petrus'a yaklaşıp, «Gerçekten sen de onlardansın. Lehçen seni ele veriyor» dediler. 74 Petrus kendine lanet okuyup yemin ederek, «O adamı tanımıyorum!» dedi. Tam o anda horoz öttü. 75 Petrus, İsa'nın, «Horoz ötmeden sen beni üç kez inkâr edeceksin» dediğini hatırladı ve dışarı çıkıp acı acı ağladı.

Markos İncili Onüçüncü Bölümde şöyle geçer:

24-25 «Ama o günlerde, o sıkıntıdan sonra, `Güneş kararacak, ay ışığını vermez olacak, yıldızlar gökten düşecek ve göksel güçler sarsılacak.` 26 «O zaman İnsanoğlu'nun bulutlar içinde büyük güç ve görkemle geldiğini görecekler. 27 İnsanoğlu o zaman meleklerini gönderecek, kendi seçtiklerini, yeryüzünün bir ucundan göğün öbür ucuna kadar, dört yelden

alıp bir araya toplayacak. 28 «İncir ağacından ders alın. Dalları filizlenip yapraklarını sürünce, yaz mevsiminin yakın olduğunu anlarsınız. 29 Aynı şekilde, bu olayların gerçekleştiğini gördüğünüzde bilin ki İnsanoğlu yakındır, kapıdadır. 30 Size doğrusunu söyleyeyim, bütün bunlar olmadan bu kuşak ortadan kalkmayacak. 31 Gök ve yer ortadan kalkacak, ama benim sözlerim asla ortadan kalkmayacaktır. 32 «O günü ve o saati, ne gökteki melekler, ne de Oğul bilir; Baba'dan başka kimse bilmez.

Markos İncili Ondördüncü Bölümde şöyle geçer:

61 Ne var ki, İsa susmaya devam etti, hiç cevap vermedi. Başkâhin O'na yeniden, «Yüce Olan'ın Oğlu Mesih sen misin?» diye sordu. 62 İsa, «Ben'im» dedi. «Ve sizler, İnsanoğlu'nun kudretli Olan'ın sağında oturduğunu ve göğün bulutlarıyla geldiğini göreceksiniz.» 63-64 Başkâhin giysilerini yırtarak, «Artık tanıklara ne ihtiyacımız var?» dedi. «Küfürü işittiniz. Buna ne diyorsunuz?» Hepsi de İsa'nın ölüm cezasını hak ettiğine karar verdiler. 65 Bazıları O'nun üzerine tükürmeye, gözlerini bağlayarak O'nu yumruklamaya başladılar. «Haydi, Nebiliğini göster!» diyorlardı. Nöbetçiler de O'nu aralarına alıp tokatladılar. 66-67 Petrus aşağıda, avludayken, başkâhinin hizmetçi kızlarından biri geldi. Isınmakta olan Petrus'u görünce onu dikkatle süzüp, «Sen de Nasıralı İsa'yla birlikteydin» dedi. 68 Petrus ise bunu inkâr ederek, «Senin neden söz ettiğini bilmiyorum, anlamıyorum» dedi ve dışarıya, dış kapının önüne çıktı. Bu arada horoz öttü. 69 Hizmetçi kız Petrus'u görünce etrafta duranlara yine, «Bu adam onlardan biri» demeye başladı. 70 Petrus tekrar inkâr etti. Çevrede duranlar az sonra Petrus'a yine, «Gerçekten onlardansın; sen de Celilelisin» dediler. 71 Petrus kendine lanet okuyup yemin ederek, «Sözünü ettiğiniz o adamı tanımıyorum» dedi. 72 Tam o anda horoz ikinci kez öttü. Petrus, İsa'nın kendisine, «Horoz iki kez ötmeden sen beni üç kez inkâr edeceksin» dediğini hatırladı ve hüngür hüngür ağlamaya başladı.

Yeni Ahit'te Esinlenme Kitabında Birinci Bölümde şöyle geçer:

7 İşte, bulutlarla geliyor! Her göz O'nu görecek, O'nun bedenini deşmiş olanlar bile. O'nun için dövünecek yeryüzünün tüm halkları. Evet, böyle olacak, amin!

Ek - 5

Ali bin İbrahim babasından, o da İbni Umeyr'den, o da İbni Uzeyne'den nakletmiştir, Ebu Abdullah (aleyhisselam) şöyle buyurdu:

“Bu Nasibiler (Ehlibeyt'e (aleyhimusselam) ve onların takipçilerine düşmanlık besleyenler) ne söylüyor?”

Ben de dedim ki: “Fedanız olayım, hangi konuda?”

İmam (aleyhisselam) da buyurdu. “Kendi ezanları, rükuları ve secdeleri konusunda.”

Ben de dedim ki: “Şüphesiz ki onlar İbni Kab'ın rüyasında ezanı gördüğünü söylüyorlar.”

İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu: “Yalan söylediler. Zira Allahu Teala'nın dini, rüyada görülmekten daha yücedir.”

Sudeyr Sarfi İmam'a (aleyhisselam) şöyle arzetti: “Fedanız olayım, bize bundan bahsedin.”

Ebu Abdullah (aleyhisselam) da şöyle buyurdu: “Şüphesiz Aziz ve Cabbar olan Allah Kendi Nebi'sini ﷺ yedinci göğüne kadar yükseltti. Onların (göklerin) ilkinde gelince, ona selam gönderdi ve ikinci gökte ona farzları öğretti. Böylece Allahu Teala ona içinde kırk çeşit nur olan nurdan bir konteyner (tutum) indirdi. O; Arşı,O'nun (SUBHAN VE TEALA) Arşını çevreleyen yoğun nurdu ve seyredenlerin gözlerini kör ederdi.Sonra (onu) Dünya göğüne yükseltti, böylece melekler göğün köşelerine uçtular sonra da hepsi secdeye kapanıp şöyle dediler:

“Subbuh'tur Kuddus'tur, Rabbimiz ve melekler ile Ruhun Rabbi, bu nur Rabbimizin nuruna ne kadar da benziyor!”

Cebrail (aleyhisselam) da dedi ki: “Allahu Ekber! Allahu Ekber!”.

Ve melekler sustular, göğün kapıları açıldı ve melekler toplandı. Ve onlar büyük gruplar halinde gelip Nebi'ye ﷺ selamlarını ilettiler, sonra da şöyle dediler: “Ey Muhammed ﷺ, kardeşin nasıldır?” Muhammed ﷺ de şöyle buyurdu: “İyidir.” Melekler de şöyle dedi: “O'nunla görüştüğünde selamlarımızı ona ilet.” Nebi ﷺ de şöyle buyurdu: “Onu tanır mısınız?” Onlar da şöyle dediler: “Nasıl onu tanımayız, oysaki Allah bizden senin ve onun için ahitalmiştir veşüphesiz biz ona ve sana salât ve selamımızı göndeririz.”

Sonra onu ﷺ ilk nura hiçbir benzerliği görünmeyen kırk çeşit nur ile arttırdı. Ve onun ﷺ tutumunda halkaları ve zincirleri de arttırdı, sonra da onu ﷺ ikinci göğe

yükseltti ve o ﷺ, göğün kapısına yaklaştığında, melekler göğün köşelerine uçuşup secdeye kapandılar. Ve şöyle dediler,

“Subbu’h’tur Kuddus’tur, melekler ile Ruhun Rabbi, bu nur Rabbimizin nuruna ne kadar da benziyor!” Böylece Cebrail (aleyhisselam) şöyle dedi, “Eşhedu en la ilahe illallah! Eşhedu en la ilahe illallah!” (Şehadet ederim ki Allah’tan başka ilah yoktur). Ve melekler toplandılar ve göğün kapılarını açtılar ve şöyle dediler: “Ey Cebrail, kimdir seninle birlikte olan bu kimse?” Cebrail (aleyhisselam) da dedi ki, “Bu Muhammed’dir ﷺ”. Onlar dedi ki, “O gönderilmiş midir?” O da dedi ki, “Evet.” Böylece Resulullah (sallallahu aleyhi ve alih) de şöyle buyurdu: “Onlar birbirlerini kucaklıyorlarmış gibibana doğru geldiler ve bana selam verip dediler ki: ‘Kardeşine selamlarımızı ilet.’ Ben de dedim ki: ‘Onu tanır mısınız?’ Onlar da dedi ki: ‘Evet, nasıl onu tanımayız oysaki Allah bizden senin ve onun için, ve onun Kıyamet gününe kadarki Şiaları için ahit almıştır ve şüphesiz her gün beş vakit (yani her namaz vakti) onun Şiasının yüzlerine bakarız.’

Sonra Rabbim Allahu Teala beni önceki nurlara benzemeyen kırk çeşit nurla arttırdı ve beni halkalar ve zincirlerle de arttırdı.” Sonra üçüncü göğe dek yükseltildi, melekler de göğün köşelerine uçuşup secdeye kapandılar. Ve şöyle dediler: “Subbu’h’tur, Kuddus’tür, meleklerin ve Ruhun Rabbi, bu nur Rabbimizin nuruna ne kadar ne kadar da benziyor!” Cebrail (aleyhisselam) şöyle dedi, “Eşhedu enne Muhammeden ﷺ Resulullah! Eşhedu enne Muhammeden ﷺ Resulullah!” (Şehadet ederim ki Muhammed ﷺ Allah’ın elçisidir). Böylece melekler toplandı ve göğün kapılarını açıp şöyle dediler: “Merhaba Evvele (İlke) ve Ahire (Sona) ve merhabahâsir’e (toplayan kimseye) ve nâsir’e (yayan kimseye), Nebilerin Mührü Muhammed’e ﷺ ve vasilerin en hayırlısı Ali’ye (aleyhisselam).” Sonra Resulullah ﷺ şöyle buyurdu: “Onlar bana selam verdiler ve benden kardeşim Ali’yi (aleyhisselam) sordular, ben de dedim ki: ‘O yeryüzündedir, o benim halifemdir, onu tanır mısınız?’ Onlar da şöyle dedi: ‘Evet, onu nasıl tanımayız, oysaki her sene bir defa Beytül-Mamuru haccederiz ve onun üzerinde beyaz bir kağıt vardır ki, üzerinde Muhammed’in ﷺ, Ali’nin, Hasan’ın, Hüseyin’in, İmamlar’ın ﷺ ve onların Kıyamet gününe kadarki Şialarının isimleri vardır. Ve şüphesiz biz ellerimizle onların üzerine bereket indiririz.’

Sonra Rabbim beni ilk nurlara hiç benzemeyen kırk çeşit nurla arttırdı ve beni halkalar ve zincirlerle arttırdı. Sonra da beni dördüncü göğe yükseltti ve melekler hiçbir şey demediler, sonra da göğüsten geliyormuş gibibir uğultu duydum ve melekler de toplandılar ve göğün kapılarını açıp birbirlerini kucaklıyormuş gibi bana doğru hareket ettiler. Cebrail (aleyhisselam) da şöyle dedi: ‘Hayye ales Salah! Hayye ales Salah! Hayye al el felah! Hayye al el Felah!’ (Namaza gelin, Kurtuluşa gelin). Böylece melekler hep birden şöyle dediler: ‘Muhammed ﷺ ile namaz ikame edildi ve Ali (aleyhisselam) ile kurtuluş vardır.’ Böylece Cebrail (aleyhisselam) da şöyle dedi: ‘Kad kametis salah! Kad kametis salah!’ (Şüphesiz namaz ikame edildi). Melekler de şöyle dediler: ‘O, onun Şiası içindir, onlar onu Kıyamet Gününe kadar

ikame etmişlerdir.” Sonra melekler toplandı ve Nebiye ﷺ şöyle dediler: “Kardeşini nerede bıraktın ve o nasıldır?” Resulullah ﷺ da onlara dedi: “Onu tanır mısınız?” Onlar da şöyle dediler: “Evet, onu ve Şiasını tanırız ve o bir nurdur. Şüphesiz ki, Beyt-i Mamur’da nurdan bir kağıt vardır ve onun içinde Muhammed’in ﷺ, Ali’nin, Hasan’ın, Hüseyin’in, İmamların (aleyhimusselam) ve onların Kıyamet gününe kadarki Şiilerinin ismi vardır. Onların içinde bir adam artmaz ve onların içinde bir adam azalmaz. Şüphesiz ki o bizim ahdimizdir ve şüphesiz ki o her Cuma bize okunur.’

Sonra bana denildi ki: ‘Kafanı kaldır, ey Muhammed ﷺ’.

Böylece kafamı kaldırdım ve göklerin katmanları yarıldı ve hicaplar kaldırıldı.

Sonra bana denildi ki: ‘Kafanı indir ve bak, ne görüyorsun?’

Böylece kafamı indirdim ve sizin bu eviniz gibi bir ev ve sizin bu evinizin haremi gibi bir harem gördüm, eğer elimden bir şey düşürseydim ancak oranın üzerine düşerdi.

Böylece bana denildi ki: ‘Ya Muhammed ﷺ! Şüphesiz ki, bu Haremdir (mukaddes yer) ve sen Harem’sin. Her mesel için bir misal vardır.’

Sonra Allah bana vahyetti: ‘Ya Muhammed ﷺ, Sâd’a yaklaş ve secde uzuvlarını temizle, onları arındır ve Rabbin için namaz kıl.’ ”

Resulullah ﷺ Sâd’a yaklaştı - ki Sâd, Arşın (Tahtın) sağ bacağından akan sudur - ve Resulullah ﷺ sağ eliyle suyu aldı ve bu yüzden abdest sağ el ile oldu. Sonra da Allahu Teala ona vahyetti:

“Yüzünü yıka, zira sen Benim Azametime bakıyorsun. Sonra sağ ve sol iki kolunu da yıka, zira sen Benim sözlerimle ellerin vasıtasıyla buluşuyorsun, sonra da kafanı elinde kalmış suyun bereketiyle meshet ve ayaklarını ayak bileğine kadar (meshet), zira Ben sana selam gönderiyor ve seni senden önce hiç kimsenin şimdiye dek bulunmadığı bir yere yerleştiriyorum.”

Ezanın ve Abdestin nedeni budur.

Sonra Allahu Teala Muhammed’e ﷺ vahyetti: “Ya Muhammed ﷺ! Siyah Taş ile karşı karşıya gel ve Benim hicaplarımın sayısınca ‘Allahu Ekber’ de.”

Böylelikle bu yüzden Tekbirler yedi oldu. Çünkü hicaplar yedidir. Sonra o ﷺ hicaplar kesildiği (açıldığı) zaman başladı. Bu yüzden İftitah (açılış) bir sünnet oldu. Hicaplar aynıydı, onların arasında nurdan denizler vardı ve bu, Allah’ın Muhammed’e ﷺ indirdiği nurdur ve bu yüzden İftitah üç kez oldu, zira hicaplar üç kez açıldı. Böylece de Tekbir yedi ve İftitah üç oldu.

Böylece o ﷺ Tekbiri ve İftitahı tamamladığında, Allah ona şöyle vahyetti: “Benim isimle başla.” Ve bu yüzden O “Bismillahir Rahmanir Rahim”i Surenin başında kıldı.

Sonra Allah ona vahyetti: “Bana hamd et”. Sonra da O şöyle buyurduğu vakit [**Hamd Alemlerin Rabbi Allah’adır**], Nebi ﷺ kendi içinde “Şükürler olsun” dedi. Böylece Allahu Teala ona şöyle vahyetti: “Benim hamdımı kestir, öyleyse Benim isimle başla.” Bu nedenden ötürü O “Rahmanir Rahim”i Hamd (Fatiha) Suresinde iki kez kıldı.

Böylece O, [ve sapmışların] kısmına vardığında, Nebi ﷺ şöyle dedi: “Hamd Alemlerin Rabbi Allah’adır, Sana şükürler olsun.” Sonra da Allah ona şöyle vahyetti: “Benim zikrimi kestir, öyleyse Benim isimle başla.” Bu yüzden de O “Bismillahir Rahmanir Rahim”i Surenin başında kıldı.

Sonra Allahu Teala ona şöyle vahyetti: “Ya Muhammed ﷺ, Rabbin Tebareke ve Teala hususunda şöyle kıraat et: **[De ki: O Allah’tır, Tektir. Allah Samed’dir. O doğurmamıştır ve doğurulmamıştır. Ve Onun bir eşi olmamıştır.]**” Sonra vahiy ondan geri alındı ve Resulullah ﷺ şöyle buyurdu: “Tektir, Samed’dir”, Allah (subhan ve teala) da ona şöyle vahyetti: “O doğurmamıştır ve doğurulmamıştır. Ve Onun bir eşi olmamıştır.” Sonra ona vahiy geldi. Böylece Resulullah ﷺ şöyle dedi: “Rabbimiz Allah böyledir!”

Böylece Allah ona şöyle vahyetti: “Rabbine rüku et, ey Muhammed ﷺ!” O da rüku etti. Allah secde ederken ona şöyle vahyetti: “Subhane Rabbiyel Azim, de.” Böylece o da bunu üç kez yaptı.

Sonra Allah ona şöyle vahyetti: “Kafanı kaldır ey Muhammed ﷺ!” Resulullah ﷺ de böyle yaptı, kafasını kaldırıp dimdik durdu. Sonra Allahu Teala ona şöyle vahyetti: “Rabbine secde et, ya Muhammed ﷺ!” Böylece Resulullah (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) de secdeye kapandı ve Allahu Teala da ona şöyle vahyetti: “Subhane Rabbiyel A’la, de.” O da bunu üç kez yaptı.

Sonra Allah ona şöyle vahyetti: “Otur ey Muhammed ﷺ!” O da böyle yaptı ve kafasını secdeden kaldırıp oturduğu zaman, O’nun (subhan ve teala) kendisine tecelli etmiş olan Azametine baktı ve kendi kendine secdeye kapandı, böyle yapmaya emredildiğinden dolayı değil. Sonra ayrıca (Allah’ı) üç kez tesbih etti.

Böylece Allah ona şöyle vahyetti: “Ayağa kalk.” O da kalktı fakat (önceden) görmüş olduğu Azameti görmedi. Bu yüzden namaz, bir rüku ve iki secde oldu.

Sonra Allahu Teala ona şöyle vahyetti: “Allah’a Hamd’ı oku.” O da ilk kez okuduğu gibi onu okudu. Sonra Allahu Teala ona şöyle vahyetti: “Şunu oku **[Şüphesiz ki, Biz onu indirdik]** (Kadir Suresi), zira o Kıyamet Gününe kadar senin ve Ehlibeyt’in hakkındadır.”

Ve o ilk kez yaptığı gibi rükuyu yaptı. Sonra bir kez secde etti ve Allah ona şöyle vahyetti: “Kafanı kaldır, ey Muhammed (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem)! Allah seni sabit kılsın.” Böylece o ayağa kalkmak üzereyken şöyle denildi: “Ey Muhammed (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem)! Otur.” O da oturdu.

Böylece Allah ona şöyle vahyetti: “Eğer senin üzerine ihsan bağışlamadıysam, o halde Benim isimle başla.” Böylece ona şöyle demesi vahyedildi: “Bismillah ve Billah ve la ilahe illallah vel esmaül hüсна kulluha lillah” (Allah’ın adı ile ve Allah ile ve Allah’tan başka ilah yoktur ve en güzel isimlerin hepsi Allah’a aittir).

Sonra Allah ona şöyle vahyetti: “Ey Muhammed ﷺ! Kendine ve Ehlibeyt’ine salat ve selam gönder.” O ﷺ de dedi ki: “Allah Kendi salat ve selamını bana ve Ehlibeyt’ime göndersin.” O (subhan ve teala) da öyle yapıp ona salat ve selam gönderdi.

Sonra o döndü ve meleklerden, Nebilerden ve Resullerden oluşan saflar gördü. Ona denildi ki: “Ey Muhammed ﷺ, onlara selam gönder.” O da dedi ki: “Esselamu aleykum ve rahmetullahi ve berekatuh”.

Sonra Allah ona vahyetti: “Şüphesiz ki; Selam, Salat, Rahmet ve Bereket sen ve senin Ehlibeyt’indir.”

Sonra da Allah ona sola dönmemesini vahyetti ve [De ki: O Allah’tır, Tektir] ile [Şüphesiz ki Biz onu indirdik] ayetlerinden sonra duyduğu ilk ayet, Ashabul Yemin (Sağ Ehli) ve Ashabuş Şimal (Sol Ehli) ayeti oldu. Bu yüzden (namazın sonundaki) selam Kible yönünde bir kez oldu. Ve bu yüzden, Secdedeki Tekbir Şükür oldu.

Onun (subhan ve teala) “Semiallahu limen hamideh” (Allah Kendisine hamd eden kimseyi duymuştur) buyruğu, Nebinin ﷺ onlar tesbih ve hamd edip selam gönderirken meleklerin sesini duymasından ötürüdür, bu yüzden o şöyle dedi: “Allah Kendisine hamd eden kimseyi duymuştur.” Bu yüzden her ne zaman ki ilk iki Rekatta bir şey olduysa, kişi onları (o iki rekati) tekrar etmelidir, zira bu Zeval namazındaki yani öğle namazındaki ilk farzdır.”¹⁷²

“...O da böyle yaptı ve kafasını secdeden kaldırıp oturduğu zaman, O’nun (subhan ve teala) kendisine tecelli etmiş olan Azametini baktı ve kendi kendine secdeye kapandı, böyle yapmaya emredildiğinden dolayı değil...”

Bu sözler tam bir netlikle açıklıyor ki, Gerçek Secde Marifete eşlik eder.

“...Sonra melekler toplandı ve şöyle dedi: ‘Kardeşini nerede bıraktın ve o nasıldır?’ Ben de onlara şöyle dedim: ‘Onu tanır mısınız?’ Onlar da şöyle dediler: ‘Evet, onu ve Şiasını tanırız ve onlar Allah’ın arşını çevreleyen nurdur. Şüphesiz ki, Beyt-i Mamur’da nurdan bir kağıt vardır ve onun içinde Muhammed’in ﷺ, Ali’nin, Hasan’ın, Hüseyin’in, İmamların (aleyhimusselam) ve onların Kıyamet gününe kadarki Şialarının ismi vardır. Onların içinde bir adam artmaz ve onların içinde bir adam azalmaz. Şüphesiz ki o bizim ahdimizdir ve şüphesiz ki o her Cuma bize okunur’...”

Burada zikredilen ve içlerinde bir adam bile artıp azalmayan Ali’nin (aleyhisselam) Şiası, Ali’nin (aleyhisselam) oğullarından olan Allah’ın Hüccetleri İmamlar ve Mehdiler’dir. Zira onlar, Arşı çevreleyen nurdur ve onların isimleri nurdan kağıtta yazılıdır ve Meleklerin Kiblesi olan Beyt-ul Mamur’a koyulmuştur ve rivayetlerde zikredilmiştir ki, Kabe, yeryüzünde onun (Beyt-ul Mamur’un) insanlar için suretidir. Bu isimlerin, yani İmamlar ve Mehdilerin isimlerinin, Meleklerin ahdi olması ve onun her Cuma onlara okunması gerçeği tam bir netlikle açıklar ki, bu isimler onların secdeleri ile ve (Adem’e) secde etmeye emredildiklerindeki itirazları için, bağışlanma dilemeleri ile ilişkilidir. Bilakis, Beyt-ul Mamur ve Kabe arasındaki

¹⁷² Şeyh Kuleyni, el Kafi c.3 s.482-486

ilişkiye ve bu mübarek rivayete göre, bilmiş oluyorsunuz ki, Kabe'ye secde etmenin nedeni, bu isimlerin nurunun onda mevcut olmasıdır. Ve daha net açıklaması Ali bin Ebi Talib'in (aleyhisselam) Kabe'de doğumuna ve Şehadet ile Ahdi içeren Taşı, onun (Kabenin) köşesinde (Rüküne) yerleşmesine işaret etmesidir.

“...Sonra Allahu Teala Muhammed'e ﷺ vahyetti: 'Ya Muhammed ﷺ! Siyah Taşa karşısına geç ve Benim hicaplarımın sayısınca 'Allahu Ekber' de.' Böylelikle bu yüzden Tekbirler yedi oldu...”

Namazdaki Yedi Tekbir, müminlere tanıdaktır. Ve onlar, Tekbiretul İhram ile namazın başladığı altı Tekbirdir. Kabe'ye has olan Siyah taş ise, Allah'ın Muhammed'e ﷺ karşısına geçmesini emrettiği şeydir, ki Taşın, Mehdi'ye işaret etmesinden dolayı böyledir. Ve, Mehdi ya da Al-i Muhammed'in Yusuf'u (aleyhisselam), Muhammed ile Al-i Muhammed'in (aleyhimusselam) Kiblesi'dir. Zira, onların hepsi, onun (Mehdi'nin) hakkında müjdelere vermiştir ve Mehdi'nin kuracağı İlahi Adalet Devleti'ne zemin hazırlamakta ortak olmuşlardır.

Burada internet üzerinden gelmiş sorulardan birinin cevabı var. Ve, o cevapta, Siyah Taş (Hacer'ul Esved) ve onun Mehdi ya da Kaim ile ilişkisi hakkında detaylar vardır.

Soru: Bu adam kimdir?

Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi Al-i Muhammed'in Yemani'sine olsun. Allah'ım, Muhammed ve Al-i Muhammed'e, İmamlar ve Mehdiler'e salat ve selam eyle.

1424 yılında, Hac amellerini (Menasik-i Hac) yerine getirdim. Benim ikinci hacımdı ve elhamdulillah ki, eşim de benimle birlikteydi ve biz Ehsa'daki meşhur Hac kafilerinden birindeydik. Bu mübarek hacda dersler aldık ve ibretler çıkardık.

Arafe gecesi, kafilenin kadınlarının başına bir olay geldi. Arafe gecesi onlar, o gecenin amellerinden sonra, güçlü bir feryat duydular. Bu feryat, kadınları korkuttu ve onları dehşete düşürdü ve onlar bu sesin nereden geldiğini bilmediler.

Daha önemli olan ikinci öykü ise şuydu: Eşim ve ben Tavaf yapmak için Harem'e girdik, çok şiddetli bir kalabalık gördüm ve eşimin Hac Tavafını yapmasına izin veremeyeceğimden korktum. Kafile rehberi bize şöyledemişti: “Bir kalabalık görürseniz şöyle deyin, 'Ya Alîm Ya Azîm' böylelikle kalabalık azalacaktır.” O sırada, Umre Tavafında bu zikri yaptım ve kalabalığın azaldığını farkettim ve nasıl olsa sadece bir kez 'Ya Alîm Ya Azîm' demiştim ve hemen ardından, Rükun ve Makam arasından gelen bir adam gördüm. Zikrimi tamamladıktan sonra, o adam, Hacıların saflarını yardı ve sanki, kendi tavafının ardından veya kendi tavafını bitirmeden önce, bize doğru geliyormuş gibiydi. Zira, o, Rükun ve Makam'ı geçmedi ve özellikle, bizimle karşı karşıya geldi, Kabe onun arkasındaydı ve Hacıların hiçbiri bize doğru yönelmemişi.

O bana dedi ki: "Peşimden gel, sana (Kabe'yi) tavaf ettireceğim." Böylece eşim ve ben onun peşinden gittik ve o, bize, Kabe'yi tavaf ettirdi ve biz, hiçbir kalabalık ya da darlık hissetmedik. O da, dualar ve zikirler okuyordu ve onlardan biri, Kumeyl Duası idi. Ben de çok salavat çekiyordum ve kendi içimden şöyle diyordum: "Belki bu Mehdi Muhammed bin Hasan'dır (aleyhisselam)." Fakat bir yandan da şöyle diyordum: "Ben kimim ki Mehdi özellikle benim için gelsin ve bana Kabe'yi tavaf ettirsin?!"

Tavafın ilk seferinde eşim arkamdaydı, o da bana dedi ki: "Eşini önüne al." Böylece ben de ona benim önüme ve onun arkasına yani benle onun arasına gelmesini söyledim ve o da bana tavaf sırasında eşimi nasıl koruyacağını öğretmeyi kastetmişti.

Biz, Hacer-ül Esved'e (Siyah Taş) ulaştığımızda, o bana sağ eliyle işaret etti ve dedi ki: "Allahu Ekber".

Biz, İbrahim'in (aleyhisselam) makamından sonra, yedinci seferi tamamladığımızda, ona şöyle dedim: "Nisa (kadınlar) tavafını seninle beraber yapmak istiyorum." O da bana şöyle dedi: "İnşallah". O bana elveda ediyormuş gibiydi ve benden arkaya doğru uzaklaşırken yüzünü bana doğru çevirdi ve arkaya doğru yürürken bu binlerce insanın tamamını uzağa itiyor gibiydi ve yer de ona genişledi ve o da ayrıldı. Hacılar bir deniz gibi ve o da deniz suyunu uzağa iten güçlü bir dalga gibiydi.

Bu adamın sıfatlarına gelince: Onun çökük gözleri vardı, kaşları birleşik değildi, uzun ve inceydi, yanık tenliydi, saçları siyah ve uzundu. Tuhaf olan şey şuydu ki, Hac tavafı günü, parlak yeşil elbise giyiyordu ve kafasında bizim dilimizde Halici dediğimiz bir örtü vardı.

Sorum şu: Bu adam kimdir? O, Al-i Muhammed'in (aleyhimusselam) Yemani'si midir? Ben kimim ki, Al-i Muhammed'in (aleyhimusselam) Yemani'si benim için gelsin ve benimle beraber tavaf etsin? Yoksa o, yeşil kıyafetler giydiğinden dolayı; Hızır (Yeşil Adam) mıydı? Yoksa o, İmam Mehdi Muhammed bin Hasan'ın (aleyhisselam) Ensari'ndan mıdır???

Havza öğrencilerinden birine sordum ve o şöyle dedi: "Şüphesiz ki o, İmam'dır (aleyhisselam)." Ve müminlerden birine de sordum ve o da şöyle dedi: "Belki o, Hızır'dır (aleyhisselam) ya da İmam'ın (aleyhisselam) yardımcılarında biridir."

Ensardan birinin başına gelmiş bir öykü duydum ve onu bana anlattı, bana onu vafetti ve onlar gördüğüm sıfatlarla aynıydı. Bana Kabe'yi tavaf ettirmiş bu adamı, tüm bu yılların ardından görmüş olsaydım, onu bir milyon adam arasında bile olsa tanırdım.

Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi Al-i Muhammed'in Yemani'sine olsun. Allah'ım Muhammed ve Al-i Muhammed'e, İmamlar ve Mehdilere salat ve selam eyle.

Ensari Müslüman, yaş 40

Ehsa - Suudi Arabistan, Lise diplomasına sahip

Cevap:

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla. Hamd Alemlerin Rabbi Allah'adır. Allah'ım Muhammed ve Al-i Muhammed'e, İmamlara ve Mehdilere salat ve selam eyle.

Bil ki; Allah, Kendisini zikredeni zikreder ve çok aza karşılık, çok fazla verir. Sen, O'nu (subhan ve teala), Kendi Evinde ihlasla zikrettin. Ve, O da, seni zikretti, sana yardım etti ve senin meseleni kolaylaştırdı. Allah'tan (subhan ve teala) Kendisine karşı ihlaslı olmak ve O'nu hoşnut eden her şey için amel etmek hususunda sana daima başarı vermesini dilerim.

Sana yardım etmiş olan Allah'ın kuluna gelince; o, Allah ondan sana yardım etmesini istediği zaman, sana, Allah'ın güç ve kudreti ile yardım etmiştir. Ve, tüm nimet, Allah'a (subhan ve teala) aittir. Öyleyse, Allah'a (subhan ve teala) şükret ki, O, senin üzerine bunu bahşetmiştir ve Allah ona, seni, kendi ismi hakkında bilgilendirmesini emretseydi, o da böyle yapardı.

Bu kulun "Allahu Ekber" diyerek Taşa namaz kıldığı zamana gelince, bu (yalnızca) onun görevidir. Fakat sana ve senden başka insanlara gelince, sizin göreviniz Taşa vardığınız zaman şunu söylemektir: "Allah'ım! Emanetimi yerine getirdim ve benim için gelmeme şahadet ettiğin ahdimi tuttum. Allah'ım! Senin Kitabına teyit olarak ve Nebinin Sünneti üzere şahadet ederim ki; Tek olan Allah'tan başka ilah yoktur, Onun ortağı yoktur ve Muhammed ﷺ Onun kulu ve resulüdür ve Ali ile onun evlatlarından olan İmamlar Allah'ın Hüccetleridir ve Mehdi (Ahmed) ile onun evlatlarından olan Mehdiler Allah'ın Hüccetleridir - ve zamanınızdaki Allah'ın Hüccetine dek onları sayarsınız. Allah'a iman ettim ve Tağut'u, Cib't'i, Lat'ı, Uzza'yı, şeytana ibadeti ve Allah'tan başka çağrılan her puta ibadeti inkâr ettim."

Allah'ın Dininin tamamı neredeyse tek meseledir, o mesele ile dünyevi insanın yaratılışını başlattı. Allah (subhan ve teala), Kendi buyruğunda bunu zikretti: [**Muhakkak Ben, yeryüzünde bir halife kılacağım.**] (Bakara Suresi 30).

Kuran'ın tamamı Fatiha'dadır ve Fatiha'nın tamamı Bismillah'tadır ve Bismillah **Ba(ب)** harfindedir ve **Ba(ب)** harfi de noktadadır ve nokta ise Ali'dir (aleyhisselam). Emirel Müminin (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur: "**Ben noktayım.**" Ve Ali (aleyhisselam), Allah'ın Yeryüzündeki Halifesi değildi de neydi?!?

Bu yüzden Nokta, Bismillah, Fatiha, Kuran ve Dinin tamamı, Allah'ın yeryüzündeki Halifesi'dir. Kuran ve dinin tamamı, Allah'ın halifesine itaat etsinler diye, kullardan alınan şahadet ve ahittir. Allah, şeytanın ve tağutun egemenliğini yok etmek için, onu, Temel Taşa veya Siyah Taşa (Hacerül Esved'e) veya Köşe (Rükün) Taşına veya Muhammed'den ﷺ çıkartılan Taşa yerleştirmiştir.

Bu taş, ilahi kitaplarda ve hadislerde geçmektedir. Kureyş bu taşı taşıma hususunda anlaşılmadığında, onlar, bu taşın, büyük bir meselenin göstergesi

olduğunun farkındaydılar. Bu sebepten de, onlar, bu taşı, kimin taşıyacağı hususunda anlaşamadılar. Ve, Allah'ın isteği de, Taşı taşıyan ve kendi yerine yerleştiren kişinin Muhammed ﷺ olmasıydı ki, böylece, Allah'ın ayeti/işareti tamamlansın. Ve O'nun (subhan ve teala) göstergesiydi ki, Bu taşın işaret ettiği Hakkın Kaim'i ve Allah'ın, şهادeti ve ahdi içine yerleştirdiği Kul, o taşı taşıyan Muhammed'den (saas) gelecektir.

Said bin Abdullah Arac nakletmiştir, İmam Ebu Abdullah (aleyhisselam) şöyle buyurdu:

“Kureyş Cahiliyye devrinde Kabeyi yıktı, böylece onu yeniden inşa etmek istediklerinde Kabe ile onlar arasında bir engel ortaya çıktı ve onların kalplerini korku sardı, nihayet aralarından bir kişi şöyle dedi, ‘Hadi, herbiriniz kendi malının en iyisini getirsin ve sıla-i rahimi kesmekten ve haramdan kazandığı malı getirmesin.’ Böylece onlar böyle yaptılar ve aralarındaki engel kalktı. Onlar da onu inşa ettiler, nihayet Hacerül Esved’in (Siyah Taş) yerine ulaştılar ve Hacerül Esved’i kimin yerine yerleştireceği hususunda tartıştılar, nihayet neredeyse (savaş çıkacak kadar) onların arasına şer girdi. Böylece kararlaştırdılar ki, mescidin kapısından ilk girecek kişi hüküm versin ve Resulullah (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) kapıdan girdi. Böylece o (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) onlara yaklaştı ve bir elbise istedi, ve onu yere serdi ve taşı onun ortasına koydu, ve kabileler elbisenin kenarlarından tutup onu kaldırdılar ve sonra o (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) onu (taşı) aldı ve kendi yerine yerleştirdi, böylece Allah onu (taşı) ona (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) has kıldı.”¹⁷³

Böylece Muhammed ﷺ, Hacerül Esved’i taşıdı ve bu, Kaim’in ve “Günahın Taşıyıcısı”nın ve ona (günaha) işaret eden “Siyah Bayrağın Taşıyıcısı”nın Muhammed'den ﷺ çıkacağına işarettir. Ayrıca, şuna da işarettir ki, Muhammed ﷺ, onu kendi sulbünde taşıyan kişidir. Zira o (Kaim), Muhammed'in ﷺ kızı Fatıma'da (selamullahi aleyha) yer alır ve bu yüzden de günahın gerçek taşıyıcısı, Resulullah Muhammed'dir ﷺ.

Allah'ın bu taşı örtmek istediği siyah renk ise, kulların günahlarına işarettir ve o renk onlara kendi günahlarını hatırlatır ki, Allah'ın Evinde oldukları sırada, belki tövbe eder ve bağışlanma dilerler. Ayrıca bu, Hakkın Kaim'i olan Al-i Muhammed'in Kaim'inin (aleyhisselam) SİYAH BAYRAKLARIYLA da, aynı renktedir. Dolayısıyla siyah bayraklar; taşa işaret eder ve taş da; bayraklara işaret eder. Onların her ikisi de, kendi siyah renkleriyle, Zer Alemi'nde mahlukattan alınan şهادet ve ahdi bozma günahına işaret ederler. Aynı zamanda onlar, bu günahın taşıyıcısının, günaha işaret eden siyah bayrağın taşıyıcısının ve şهادet ile ahit kitabı ile atanmış kulun çektiği eziyete de işaret ederler. O kimse de, Hacerül Esved'tir (Siyah/Kara Taş) ve o, Al-i Muhammed'in (aleyhimusselam) Kaim'idir.

¹⁷³ Kafi c.4 s.217

Bu taş, İlahi Din’de mevcut olan ve bu dinin mübarek yolculuğu boyunca görülen Kurban meselesi ile de ilişkilidir. Zira, Allah’ın dini birdir. Çünkü, o, Ehad’dendir. Kurban, İslam’da, Hüseyin (aleyhisselam) ile en açık suretinde gözüktü. Ve İslam’dan önce de bunu, İbrahim’in (aleyhisselam) dini olan Hanefilik’te, İsmail (aleyhisselam) ile görürsünüz. Ve, ayrıca, Resul Muhammed’in (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) babası, Abdullah ile de görürsünüz. Ayrıca, onu, Musa’nın (aleyhisselam) dini olan, Yahudilik’te, Yahya bin Zekeriya (Vaftizci Yahya) (aleyhisselam) ile de görürsünüz. Ve, bunu, Hristiyanlık’ta da, çarmıha gerilen kişi ile görürsünüz. Hristiyanların çarmıha gerilen kimsenin İsa’nın (aleyhisselam) kendisi olduğunu düşünmelerine rağmen, onlar, çarmıha gerilen kişinin, günahın taşıyıcısı olduğuna inanıyorlar. İnançlarında bozulmaların olması, onların inançlarının bütünüyle hiçbir yerden gelmediği ve ayrıca bu inançların onların bozdukları Allah’ın Dini içinde bir asıla sahip olmadığı anlamına gelmez. Bilâkis, bozulmuş inançların pek çoğu gerçekte, dini bir asıla dayalıdır, ki dalalet alimleri onu alıp bozmuş ve onu bozulmuş bir inanç üzerine inşa etmiştir.

Dolayısıyla, Resullerin ümmetle bir bütün olarak Allah’a doğru ilerlemek amacıyla, kendi ümmetlerinin bazı günahlarını taşıdığı gerçeği; Allah’ın dininde mevcuttur. Ve, bu, hiçbir (batıl) yerden gelmemiştir. Bunun için, örneğin, Tevrat’ın metinlerine bakabilirsiniz, ki böylece Musa’nın (aleyhisselam) kendi ümmetinin işlediği günahlar için çektiği ilave eziyeti görebilirsiniz. Resulullah ﷺ da, müminlerin günahlarını taşımıştır. Allah-u Teala şöyle buyurmuştur,

Böylece Allah senin geçmiş ve gelecek günahını bağışlasın, sana olan nimetini tamamlasın ve seni doğru bir yola iletsin. (Fetih 48:2)

Bu ayetin zahiri tefsiri şudur: Resulullah Muhammed ﷺ, kendi ümmetinin günahlarını taşıdı. Ve, Allah (subhan ve teala) da, bu günahları, onun için bağışladı. Ömer bin Yezid Beya el Sabiri şöyle nakletmiştir, Ebu Abdullah’a (aleyhisselam) Allah’ın Kitabındaki şu buyruğunu sordum, [**Böylece Allah senin geçmiş ve gelecek günahını bağışlasın, sana olan nimetini tamamlasın ve seni doğru bir yola iletsin**] ve İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu:

“Onun günahı yoktu ve o (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) asla bir günah işlememişti, lakin Allah ona Şialarının günahlarını yükledi ve sonra da onları onun hatrına bağışladı.”¹⁷⁴

Resullerin kendi ümmetlerinin günahlarını üstlendiği gerçeği, onların, Allah’ın Halifelerini reddedip, bu inkâr üzere ölen kimselerin, Şehadet ve Ahdi bozma günahını taşıdıkları anlamına gelmez. Bilakis onlar; Şehadet ve Ahdi hatırlamayı ihmal eden ve bu maddi hayatta, onu bir zaman dilimi boyunca bozan kimselerin günahlarını taşırlar. Ayrıca, onların kendi ümmetlerinin günahlarını üstlenmesi, onların kendi ümmetleri yerine, günahkar olmaları anlamına gelmez. Bilakis,

¹⁷⁴ Tefsir-i Kummi c.2 s.314

onların bu alemde insanlara kendi mesajlarını iletme hususunda fazladan ağırlık ve eziyete katlandıkları anlamına gelir ve muhakkak ki, bu, onların kendi iradesiyedir. Çünkü, onlar, bunu isteyen kimselerdir. Zira, çocuklarına karşı merhametli olan baba, pek çok kez onların günahlarının sonuçlarına katlanır. Bu günahlar onun için eziyete, rahatsızlığa ve belki de, Allah uğrunda acı çekip öldürülmeye sebep olsa bile. Hüseyin'in (aleyhisselam) durumu da tıpkı böyledir. Ve bu, babanın en sonunda, çocuklarının salih kimseler olacağını umduğundan dolayısıdır. Belki, pek çoğu, Şehadetini hatırlamaz, nihayet onların babalarının, Allah'ın velisinin kanı dökülür ve böylece o baba, onların, Şehadeti ve Ahdi hatırlamaları için bir sebep olur. Bu yüzden görürsünüz ki, Allah'ın Kendi mahlukatının çoğunun hatırlaması için bir sebep kılmayı dilediği kimse olan Hüseyin (aleyhisselam), Haccı bırakmış ve kendisinin (aleyhisselam) katledilme mekanına doğru cesur adımlarla ilerlemiştir.

Bu taşın, Adem'in (aleyhisselam) günahıyla bağlantısı ise, İmamların (aleyhimusselam) açıkladığı bir meseledir, buna rağmen belki de bu önceleri Allah'ın (subhan ve teala) dilediği bir sebepten ötürü, insanlardan saklı kalmıştır. Esasen, bu taşın mahlukatın günahlarıyla bağlantısı, İmamlar (aleyhimusselam) tarafından açıklanmıştır. Resulullah Muhammed ﷺ , bu meseleyi o taşı öptüğü zamanki ameliyle en açık şekilde açıklamıştır. Fakat bu açıklama, kalbi olan ve hikmetle amel eden hikmet sahibi Muhammed'in ﷺ amelinin anlayan kimseler içindir. Resulullah'ın ﷺ , taşı neden öptüğünü anlamadığını belirten Ömer bin Hattab gibileri için değil. O (ömer), kendisinin ve hakikatinin, o taşı öpmeyi kabul etmediğini kabul etti. Fakat Ömer, bunu yalnızca, Resulullah'ın ﷺ bunu binlerce Müslüman'ın önünde yaptığını görmesinden dolayı yapıyordu ve o, Muhammed'e ﷺ karşı gelemezdi, çünkü Ömer, Muhammed'in ﷺ halifesi olduğunu iddia ediyordu, yani Muhammed'in ﷺ amelinin ahmakça olduğunu düşünüyordu ama bu ameli yapmak zorunda kalmıştı. Bu nasıl bir sahtekarlıktır?! Buhari, Müslim ve Ahmed şöyle nakletmiştir,

“Ömer, taşa yaklaşmış onu öptü ve dedi ki, ‘Şüphesiz ki senin bir taş olduğunu biliyorum. Ne bir zararın ne de bir yararın var. Eğer, Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) seni öptüğünü görmeseydim, seni öpmezdim.’ ”

Ahmed Süveyd bin Ğafla'dan şöyle nakletmiştir,

“Ben Ömer'i taşı öperken ve şöyle söylerken gördüm, ‘Şüphesiz ki senin bir taş olduğunu biliyorum. Ne bir zararın nede bir yararın var. Fakat Ebul Kasım'ın (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) seni önemseydiğini görmüştüm.’ ”

Böylece, Ömer bin Hattab, taşı öptüğü zaman, bu davranıştan nefret ettiğini, bunu reddettiğini ve bu taşı ihmal ettiğini beyan etti. Ayrıca, şu gerçeği de ihmal ettiğini beyan etti ki, o taş, Zer Alemi'nde onlardan alınan Şehadet ve Ahdi yerine getirmedeki sadakatleri hususunda, kullar üzerine şahittir.

Ve kıyamet günü gerçekten biz bundan gâfildik dememeniz için, senin Rabbin Ademoğullarının sırtlarından onların zürriyetlerini aldığı zaman onları nefsleri üzerine şahit tuttu. Dedi ki “Ben, sizin Rabbiniz değil miyim?” Dediler ki: “Evet, biz şahit olduk (şehadet/tanıklık ettik).” (Araf 7:172)

Bu, kalpleriyle idrak edenler için bir işarettir ki, Ömer bin Hattab, Zer Alemi’nde kendisinden alınan Şehadeti ve Ahdi inkâr eden birisidir. Bu yüzden, onun kendisi , Şahit Taş’tan nefret etmiştir. Dolayısıyla, Ömer, o taşın gerçek bir şahit olmasını reddetmeye çalışmış, böylece de, Şahit Taş’ı/Temel Taş’ı/Siyah Taş’ı (Hacerül Esved’i), şöyle diyerek tarif etmiştir: **“Şüphesiz ki, senin bir taş olduğunu biliyorum. Ne bir zararın ne de bir yararın var”**. Ömer’i, bu durumda gören insanlar, Resulullah Muhammed’in ﷺ bu taşı önemseydiğini, onunla çok ilgilendiğini, bu taşı öptüğünü ve onun üzerine secde ettiğini gördüklerinden; hatta, onların kendilerinin bu taşa hürmet gösterip, onu önemsemeyi İbrahim’in (aleyhisselam) Hanif dininden miras aldıklarından ötürü, Ömer, kendi söylediğini, taşı öpme ameliyle düzeltmiştir. Fakat, ya sonra?! Sonra, taşı öpmeyi şöyle diyerek küçümsemiştir: **“Bu ne fayda ne de zarar veren bir taştır, bu yüzden de onu öpmede yarar yoktur”**. Bu yüzden, Ömer, kendi sözü ve ameliyle, Siyah Taşı aşağılamak, onun bir şahit olduğu gerçeğini inkâr etmek ve Resulullah’ın ﷺ Taşı öpme ve onun üzerine secde etme amelini, anlaşılabilir ve mantıklı olan, müphem bir mesele yapmak istemiştir. Aslında, Siyah Taş, fayda ya da zarar vermeseydi, Resulullah’ın ﷺ ameli, hikmetsiz olurdu - ki o saas, bundan uzaktır - ve o Taş, Allah’ın (subhan ve teala) izni, kudreti ve gücü ile, fayda ya da zarar vermiyor olsaydı, Resulullah’ın ﷺ ameli anlamsız ve akılsızca olurdu. Bu yüzden, Allah’ın isteği, Ömer’in kendi içinde sakladığı şeyin, onun, Taş veya Şehadet ve Ahitle birlikte belirlenmiş Kul veya Al-i Muhammed’in Kaim’i (aleyhisselam) hususundaki tutumu sayesinde açığa çıkması oldu. Allah münezzehdir, içinde şer tutan kimse yoktur ki, Allah o şerri, kendi dili sürtüp, açığa çıkartmasın.

Resulullah Muhammed ﷺ , kendi sözleri ve amelleri ile, Hacerül Esved’in (Siyah Taş’ın) önemini ve onun seçkinliğini açıklamayı üstlendi. Bilmemiz yeterlidir ki, Resulullah ﷺ , onu öpüp, onun üzerine secde etmiştir. Ve Resulullah ﷺ , Siyah Taş dışında asla Kabe’nin herhangi bir bölümü üzerine secde etmemiştir. Bu meselenin büyüklüğü öyle bir noktaya varmıştır ki, Resulullah ﷺ şöyle buyurmuştur:

“Köşeyi (Rüknü) karşınıza alın. Zira o, Allah’ın mahlukatındaki sağ elidir. O, mahlukatıyla onun vasıtasıyla, kulun veya yabancıнын tokalaşması gibi tokalaşır. Ve o (rükün), kendisine varıp, onu karşısına alan kimse için şehadet eder.”¹⁷⁵

Köşe (Rükün) ile kastedilen şey, Hacerül Esved’tir. Çünkü o, onun (rükün) içinde yer alır. İmamlar (aleyhimusselam) kendi sözleri ve amelleriyle Taşın önemini açıklama hususunda, Resulullah’ın ﷺ yolunu takip etmiştir. Böylece onlar

¹⁷⁵ Ahmed bin Halid Berki, el Mehasin c.1 s.65

açıklamışlardır ki; Taş, Şehadet ve Ahit Kitabının Taşıyıcısı'dır. Ve, Adem (aleyhisselam), kırk gün ağlamış ve Ahdi çiğneme günahınının kefarecini ödemek amacıyla, Taşın yanında ağlamak için bir yer kurmuştur.

Gerçek şu ki, bundan önce Adem'e bir ahid verdik, ama o unuttu ve Biz onda bir azim de bulmadık. (Taha 20:115)

Şüphesiz ki Taş, parlayan beyaz bir inci idi. Fakat, yeryüzünde, kulların günahlarından dolayı siyahlaştı. Dolayısıyla, onların (aleyhimusselam) kendi sahabelerinin önünde, birkaç kez tekrar ettiği bu mübarek sözler ve amellerin hepsi, Hacerül Esved'in önemi ve onun, insanın bu yeryüzündeki seyahati boyunca olan, ilk günahla, hatta (tüm) günahlarla, ilişkisi için bir beyan ve teyittir.

Bekir bin A'yen nakletmiştir, Ebu Abdullah'a (aleyhisselam) şöyle sordum:

"Niçin Allah, Taş'ı, şu anda bulunduğu köşeye (rükne) yerleştirdi de, başka bir köşeye yerleştirmede? Ayrıca o, niçin öpülür? O, niçin Cennetten indirildi? Kulların Şehadeti ve Ahdi niçin, onun içinde yerleştirilmiştir? Bunların sebebi nedir? Beni haberdar edin fedanız olayım. Zira, onu düşünmekten ötürü şaşkınlığa düştüm." İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu: "Sordun, meseleyi zor gördün ve araştırdın, öyleyse cevabı anla, kalbini boşalt ve dikkatlice dinle ki, Allah dilerse, seni haberdar edeyim.

Şüphesiz ki, Allah Tebarek ve Teala, Hacerül Esved'i yerleştirmiştir. Ve o, Adem (aleyhisselam) için, cennetten çıkarılmış bir mücevherdir. Böylece, o, Ahid nedeniyle, bu köşeye (rükne) yerleştirilmiştir. Bunun nedeni şudur ki, Allah, o yerde, onlardan ahid aldığı zaman, Ademoğulları'nın nesli, sırtlarından alındı ve o yerde, o, onlara gözüktü. Ve Kaim'in (aleyhisselam) üzerine, o yerden, kuşlar iner. Ona, ilk biat edecek kişi, bu kuş olacaktır. Ve vallahi, bu kuş, Cebrail'dir (aleyhisselam). Kaim (aleyhisselam) sırtını, o yere dayayacaktır. O (Taş), Kaim (aleyhisselam) üzerine, delil ve hüccettir. Ve o, kendisi için, o yere gelen kimselere şahittir. Ve, Allah'ın kullarından almış olduğu, şehadet ve ahdi yerine getiren kimseler üzerine de şahittir.

Kibleye ve karşıya almaya/yüzleşmeye (yüz yüze gelmeye) gelince; onların sebebi şehadettir, ki o şehadet ve ahdin ve ayrıca biatın yenilenmesidir, böylece onlar, onun için, Allah'ın ahidde kendilerinden aldığı şehadeti yerine getirsinler. Dolayısıyla, onlar, her yıl ona gelirler ve onun için kendilerinden alınan şehadet ve emaneti yerine getirirler. Onun (ziyaretçinin) şöyle dediğini görmez misin: "Emanetimi yerine getirdim ve ahdimi tuttum ki, sen benim geldiğime şahitlik/şehadet edesin." Vallahi, bizim Şiamızdan başka kimse, (emaneti) yerine getirmez ve bizim Şiamızdan başka kimse, bu Şehadet ve Ahdi korumaz. Şüphesiz ki onlar, ona (taşa) giderler, böylece o da, onları tanır ve onlara iman eder. Onlardan başkaları da ona (taşa) gider, böylece o da onları inkâr eder ve yalanlar. Bunun nedeni şudur ki, sizden başka kimse bunu korumamıştır. Vallahi, o size, şahitlik eder. Vallahi, onlara karşı ise, onların haddi aşıkları, buğz ettikleri ve inkâr ettikleri yönünde şahitlik

eder. O, Kıyamet Günü, Allah'tan taraf güçlü hüccettir, ilk sureti üzere konuşan bir dile ve iki göze sahip olarak gelir, mahlukat onu tanıyacak ve onu inkâr etmeyecektir. O, kendisine gelmiş ve ahit ile şahadeti koruyup, emaneti yerine getirerek, kendisiyle şahadet ve ahdi yenilemiş kimseler için şahitlikte bulunur. Ayrıca o, inkâr edip redderek ahdi reddetmiş, buğz etmiş ve unutmuş tüm kimselere karşı da şahitlikte bulunur. Allah'ın onu Cennetten çıkarmasının sebebine gelince, Taşın ne olduğunu biliyor musun?" Ben de dedim ki: "Hayır." İmam (aleyhisselam) da şöyle buyurdu: "O, Allah katındaki en büyük meleklerden bir melekti. Allah meleklerden ahid aldığı anda, ona ilk iman eden ve kabul eden kişi o melek oldu. Böylece, Allah onu, mahlukatının tamamı üzerine bir emanetçi kıldı. Ve, ona, Ahdi öğretip, onu (ahdi), onun yanına yerleştirdi. O, mahlukat üzerine, onu, Kendisinin (subhane ve teala) onlardan aldığı ahid ve şahadeti kabul ederek, her yıl kendisinin (taşın) yanında yenileyecekleri bir ibadet kıldı.

Sonra, Allah onu, Cennette, Adem'in yanında kıldı, ona ahdi hatırlatarak ve onun yanında her yıl kabulü yenileyerek. Adem itaatsizlik edip, Cennetten çıkarıldığında, Allah, Muhammed ﷺ ve onun Vasisi (aleyhisselam) için, ondan ve onun oğlundan aldığı ahid ve şahadeti ona unutturdu ve O, onu kayıp ve şaşkın etti.

Böylece Allah, Adem'i bağışladığı zaman, O, bu meleği beyaz bir inci suretine dönüştürdü. Ve, Adem (aleyhisselam), Hindistan toprağındaiken, onu, Cennetten Adem'e (aleyhisselam) doğru attı. Adem (aleyhisselam) ona baktığı zaman, kendisini ona aşına hissetti. Fakat, onun hakkında, onun bir mücevher olmasından daha fazlasını bilmedi. Böylece, Allahu Teala onu konuştu ve o şöyle dedi: "Ey Adem! Beni tanıyor musun?" O da dedi ki: "Hayır." O (taş) da dedi ki: "Evet (tanıyorsun). Şeytan sana galip geldi, böylece o sana, Rabbinin zikrini unutturdu."

Sonra, O (subhan ve teala), onu, Cennet'te, Adem'in yanında olduğu surete dönüştürdü. O (taş), Adem'e (aleyhisselam) şöyle dedi: "Şahadet ve Ahid nerededir?" Böylece, Adem (aleyhisselam), onun üzerine sıçradı, ahdi zikretti, ağladı, ona boyun eğdi, onu öptü ve şahadet ile ahidin kabulünü yeniledi.

Sonra, Allahu Teala, onu, taş mücevherine, parlayan temiz, beyaz bir inciye dönüştürdü. Ve, Adem, hürmet ve saygıyla onu omuzlarında taşıdı. Adem yorulduğu zaman, Cebrail (aleyhisselam), Adem (aleyhisselam) yerine, onu taşıdı. Nihayet, Adem (aleyhisselam) onunla birlikte Mekke'ye vardı. Böylece, Adem (aleyhisselam), Mekke'de halen dostu ile iyi vakit geçiriyor ve her gece ve gündüz onun kabulünü yeniliyordu.

Sonra, Allahu Teala, Kabe'yi inşa ettiği zaman, taş, o yere yerleştirdi. Çünkü, O Tebareke ve Teala, Ademoğulları'ndan ahdi, o yerde almıştı. O yerde, meleklerle ahid öğretmişti ve bu sebepten o (taş), o köşeye yerleştirildi. Ve, Adem (aleyhisselam), Evin yerinden Sefa'ya, Havva ise, Merve'ye hareket etti. Taşı o köşeye yerleştirdi. Böylece Taş, Köşede (Rükünde) bulunurken, Adem (aleyhisselam), Sefa'dan baktığı zaman "Allahu Ekber" dedi ve Allah'ı tesbih edip O'na hamd etti. Bu yüzden, Tekbir ve Sefa'dan, taşın bulunduğu köşeyi karşıya almak/yüz yüze gelmek, sünnet oldu. Allah, onun (taşın) içine, ondan başka hiçbir melekte olmayan ahid ve şahadeti yerleştirdi. Bunun nedeni şudur ki, Allahu Teala

Kendisi için İlahlık ile, Muhammed ﷺ için Nübüvvet ile ve Ali (aleyhisselam) için Vasilik ile ahit aldığı zaman, melekler ürpermiştir. Ve kabul etmek hususunda acele eden ilk kişi de, o melek olmuştur. Onların arasında, o melekten daha fazla Muhammed ﷺ ve Al-i Muhammed'i (aleyhimusselam) seven biri yoktur. Ve, bu yüzden, Allah, onların arasından onu seçmiş ve ona ahdi öğretmiştir. O, Kıyamet Günü, kendisi için o yere gelmiş ve Ahdi korumuş tüm kimseler için şahitlikte bulunarak, konuşan bir dile ve bakan bir göze sahip halde olacaktır."¹⁷⁶

Resulullah Muhammed ﷺ , Allah'ın Evine (Beytullah'a) girdi. Ve, Taş ile başlayıp Taş ile bitirdi. Ashabına, Ev'deki (Beyt'teki) şehadetlerinin sonuncusunun, Taşı karşısına almak olmasını emretti. Hatta, her tavafta Taş'ı karşıya almak müstehaptır. Ve, Taş'a dokunmanın neticesi, suçların bağışlanması ve günahların dökülmesidir. Hatta, Resulullah Muhammed ﷺ , Siyah Taşın üzerine secde etti ve onu öptükten sonra alnını onun üzerine koydu. Öyleyse bu söylenenlerden, Taş'ın, Ev'deki en önemli şey olduğunu anlayabilir misiniz?

Abdullah bin Sinan nakletmiştir, Ebu Abdullah (aleyhisselam) şöyle buyurdu:

"Resulullah ﷺ Haccı zikretti ve İslam'a girmiş kimseler arasından, kitabının ulaştığı kimselere yazdı ki, 'Resulullah ﷺ Hac yapmak istiyor' ve onlara böyle yapmaları için izin verdi, ki böylece, Hac yapabilen kişi yapsın... O ﷺ , Mescidin kapısına vardığı zaman, Kabe'yi karşısına aldı (İbni Sinan o kapının Beni Şeybe kapısı olduğunu zikretmiştir) ve Allah'a şükredip O'na hamd etti ve babası İbrahim'e (aleyhisselam) salat ve selam gönderdi, sonra Taş'a gidip, onu karşısına aldı. Böylece Evi tavaf ettiği zaman, Makam-ı İbrahim'in (aleyhisselam) arkasında iki rekat kıldı ve Zemzem'e gidip ondan içti, sonra da şöyle dedi: 'Allah'ım, senden fayda veren ilim, geniş rızık ve her sıkıntı ve hastalık için bir şifa istiyorum.' Kabe'yi karşısına almışken bunu söylemeye devam etti, sonra da ashabına şöyle dedi: 'Kabe'deki son şehadetiniz, Taş'ı karşınıza almak olsun.' Sonra da, kendisi, onu karşısına aldı ve Sefa'ya doğru çıktı."¹⁷⁷

Beyhaki, İbni Abbas'ın şöyle dediğini nakletmiştir:

"Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem), Taş'ın üzerine secde ettiğini gördüm."

Çok önemli bir meseleye dikkat edilmelidir ve o da şudur ki, Resulullah ﷺ , Makam-ı İbrahim'de iki rekat Tavaf namazını meşru kılmış olmasıdır. Ve, Resulullah ﷺ ile İmamlar (aleyhimusselam), Makam-ı İbrahim'de namaz kılmışlardır. Ve Makam-ı İbrahim'de namaza duran kimsenin önünde ve Kiblesinde Hacerül Esved olacaktır. Bu tam bir netlikle açıklar ki; bu ayet, Al-i Muhammed'in

¹⁷⁶ Kafi c.4 s.184-186, İleluş Şerai c.2 s.429-431

¹⁷⁷ Kafi c.4 s.249

Kaim'i, Al-i Muhammed'in Yusuf'u veya Hacerül Esved/Siyah Taş için cereyan etmektedir:

Yusuf, babasına şöyle demişti: "Babacığım, gerçekten ben on bir gezegen, güneş ve ay gördüm. Onları bana secde ederkengördüm." (Yusuf 12:4)

Önceden, İmam Mehdi (aleyhisselam) hakkındaki bu ayetin tefsirini açıkladığım zaman, bu secdenin anlamını da açıklamıştım. Fakat, secde burada, Kaim (aleyhisselam) hakkında tefsir edilirse, o hem, Fatıma (selamullahi aleyha), hem de onun içine yerleştirilmiş Sır için olur, tam da secdenin, hem Kabe, hem de onun içine yerleştirilmiş Hacerül Esved'e doğru olduğu gibi. Buradaki güneş, Muhammed'dir ﷺ, Ay Ali'dir (aleyhisselam) ve onbir gezegen ise Ali ile Fatıma'nın (aleyhimusselam) oğullarından olan İmamlar'dır (aleyhimusselam). Ve, onlar; "Hasan, Hüseyin, Ali, Muhammed, Cafer, Musa, Ali, Muhammed, Ali, Hasan ve Muhammed" dir (aleyhimusselam) ve onların secdeleri, onların Kaim (aleyhisselam) için ve Adaleti kurup mazluma adaleti uygulamak için ve özellikle de, Allah mahlukatı yarattığından, **Saatın** gelişine dek, ilk ve en büyük zulüm ehlinin hakkını almak için zemin hazırladıkları anlamına gelir.

Üzerine Kabe'ye secde etmenin ve sonuç olarak da, Hacerül Esved'e secde etmenin farz olduğu mahlukatın geri kalanının secdesi ise, tam bir işaret ve açıklama gibidir ki, onların hepsi sevsinler ya da sevmesinler, Kaim (aleyhisselam) için zemin hazırlarlar. Allahu Teala şöyle buyurmuştur:

Görmedin mi göklerdeki kimseler, yerdeki kimseler güneş, ay, yıldızlar, dağlar, ağaçlar, yaratıklar ve insanlardan birçoğu hep Allah'a secde ediyorlar. Bir çoğunun üzerine de azap hak olmuştur. Allah her kimi de hakir ve zelil ederse artık ona ikram edecek yoktur. Şüphesiz Allah, dilediğini yapar. (Hac 22:18)

Herkes istese de, istemese de, Varis veya Kaim (aleyhisselam) için zemin hazırlamaktadır. Zira güneş, ay ve yıldızlar, Kaim için zemin hazırlar ve ayrıca üzerine azabın hak olduğu kimseler de, Kaim için zemin hazırlar, hepsi kendilerine göre. Bu yüzden, mahlukatın hareketi ve onun genel yolu, mazlum için adaleti uygulayacak olan Kaim için bir hazırlıktır, mahlukatın pek çoğunun bu gerçekten cahil olmasına rağmen, tam da tavaflarından neredeyse hiçbir şey anlamamalarına rağmen, Kabe'yi ve onun içine yerleştirilmiş Hacerül Esved'i tavaf etmeleri gibi.

Önceki dinlere gelince, şüphesiz ki Taş Tevrat ve İncillerde de zikredilmiştir:

41 İsa onlara şunu sordu: «Kutsal Yazılarda şu sözleri hiç okumadınız mı? «Yapıcıların reddettiği taş, Köşe Taşı oldu. Rabbin işidir bu, Gözümüzde harika bir iş!» 42 «Bu nedenle size şunu söyleyeyim, Tanrının Egemenliği sizden alınacak ve bunun ürünlerini yetiştiren bir ulusa verilecek. 43 Bu

taşın üzerine düşen, paramparça olacak; taş da kimin üzerine düşerse, onu ezip toz edecek.»¹⁷⁸

Bu yüzden, İsa'nın (aleyhisselam) bahsettiği Taş, onun tarif ettiği ümmetten başka bir ümmettedir. Zira, egemenlik/hakimiyet/krallık, İsa'nın (aleyhisselam) tarif ettiği ümmetten kaldırılacaktır ve onlar da İsrail oğulları ve İsa'ya (aleyhisselam) iman etmiş kimselerdir - zira o bu konuşmasıyla kendisine iman etmiş öğrencilerini ve onlardan başka, halkın geri kalanını tarif etmiştir - ve hakimiyet, hakimiyetin ürünlerini yetiştirecek Taş ile ilişkili olan ümmete verilecektir. Bu yüzden gayet açık ki, İsa'nın (aleyhisselam) sözleri, tam bir netlik içinde Rükun Taşının önemini ve Hakimiyetin, sonunda İsa'yı (aleyhisselam) takip ettiğini iddia eden kimselerden alınıp, Taşın ümmetine verileceğini açıklamaktadır. Onlar da, Muhammed ve Al-i Muhammed'in (aleyhimusselam) ümmetidir. Zira, İsa (aleyhisselam), Taş ile Hakimiyetin en sonunda kendilerine verileceği ümmet arasında bilgece bir bağlantı kurmuştur.

Ayrıca İsa (aleyhisselam), İsrail oğulları ümmeti ve kendisini takip ettiğini iddia eden kimseler ile birlikte, bu ümmete karşı çıkmış ve onlara, sonunda, Krallığın verilmeyeceğini açıklamıştır. Zira, İsa (aleyhisselam), Krallığın, Musa'yı ve İsa'yı (aleyhimusselam) takip ettiğini iddia eden ümmetten başka bir ümmete verilmesinin bir sebebinin de, Taş olduğunu belirtmiştir. Yani, Taşın kendileri için Şهادeti ve Ahdi yerine getirdiklerine şahitlik ettiği ve ona (Taşa) zafer veren kimseler Krallığı miras alacaktır, ister bu, Allah'ın Hakimiyetini kurarak yeryüzünde gerçekleşsin; ister, Allah onlara Kendi Krallıklarını gösterdiği ve onları ona baktırdığı zaman, Göklerde gerçekleşsin.. İster de, onları, Krallıklardaki Cennetlerde yaşattığı zaman, en sonda olsun...

Bu sözleri, başka bir şekilde yorumlayıp, İsa'nın (aleyhisselam) bu sözlerle kendisini kastettiğini söylemek isteyen ve bu söylemde ısrar eden kimse, dalalete gidiyordur ve Hakikati bilmek istemiyordur. Aksi halde, Davud'un (aleyhisselam) Mezmurlardaki sözünü okusun, zira Yahudiler de Davud'un (aleyhisselam) kendisini kastettiğini söyleyebilirler ve böylelikle de tartışma asla son bulmayacak olur. Fakat aslında muhakkak ki, Davud ve İsa (aleyhimusselam), Ahir Zamanda Rabbin İsmi ile gelen Kurtarıcıyı kastetmiş ve İsa (aleyhisselam), İncillerdeki diğer yerlerde, onun hakkında müjdelere vermiştir. Ve onu "**Yardımcı**", "**Bilge Kul**" diye adlandırmıştır. Ve, burada da ona; "**Köşenin Baş Taşı**" demiştir. Öyleyse, soru şudur: Köşe Taşı olarak tanınan veya tanınabilen kişi kimdir? Davud ya da İsa (aleyhimusselam), hiç Rabbin Evindeki Köşe Taşı olarak tanındı mı? Onlar da, başka yerlerde, kendilerinin, Rabbin Evindeki Köşe Taşı olduğunu zikrettiler mi? Yahudiler ve Hristiyanların yanında Davud ve İsa'ya (aleyhimusselam) işaret eden, Rabbin Evinin ya da Tapınağın Köşesine yerleştirilmiş bir Taş var mıdır?

Gerçekte o (orada) mevcut değildir. Bilakis, o, İbrahim (aleyhisselam) oğullarından olan başka bir ümmettedir. Ve, İbrahim ile oğlu İsmail'in

¹⁷⁸ Matta İncili Bölüm 21

(aleyhimusselam) inşa ettiği Rabbin Evindedir. Ve o, köşede (rükünde) bulunmaktadır. Özel olarak da, Irak Rükünü diye adlandırılan köşede.ⁱ Tüm bu meseleler, tek meseleye işaret eder. Ve o da; Ahir Zaman'da gelen Kurtarıcı'dır. Veya; Davud'un (aleyhisselam) Mezmurlar'da, Rabbin İsmi ile gelen Köşe Taşı olarak işaret ettiği kimsedir.

19 Açın bana adalet kapılarını,Girip RAB'be şükredeyim. 20 İşte budur RAB'bin kapısı!Doğrular girebilir oradan. 21 Sana şükrederim, çünkü bana yanıt verdin. Kurtarıcım oldun. 22 Yapıcıların reddettiği taş,Köşenin baş taşı oldu. 23 RAB'bin işidir bu. Gözümüzde harika bir iş! 24 Bugün RAB'bin yarattığı gündür,Onun için sevinip coşalım! 25 Ne olur, ya RAB, kurtar bizi,Ne olur, başarılı kıl bizi! 26 Kutsansın RAB'bin adıyla gelen!Kutsuyoruz sizi RAB'bin evinden.¹⁷⁹

Tevrat ve İncillerde Köşe Taşı ile kastedilenin, Ahir Zaman'da Irak'tan gelen Kurtarıcı ve Hakkın Kaim'i olduğunu daha fazla vurgulamak için, Irak Kralının, Nebi Danyal (aleyhisselam) zamanında gördüğü bu rüyayı nakledeceğim. Nebi Danyal (aleyhisselam), onu yorumlamıştır ve neredeyse hiçbir açıklamaya lüzum yoktur.

Bu, mevcut Tevrat'ta bulunduğu üzere kral ona rüyasını ve yorumunu sorduğu zaman, Danyal Nebinin (aleyhisselam) Irak Kralı'na söylediği şeydir:

31 "Ey kral, rüyada önünde duran büyük bir heykel gördün. Çok büyük ve olağanüstü parlaktı, görünüşü ürkütücüydü. 32 Başı saf altından, göğsüyle kolları gümüşten, karnıyla kalçaları tunçtan, 33 bacakları demirden, ayaklarının bir kesimi demirden, bir kesimi kildendi. 34 Sen bakıyordun ki, bir taş insan eli değmeden kesilip heykelin demirden, kilden ayaklarına çarparak onları paramparça etti.35 Demir, kil, tunç, gümüş, altın aynı anda parçalandı; yazın harman yerindeki saman çöpleri gibi oldular. Derken bir rüzgar çıktı, hiç iz bırakmadan hepsini alıp götürdü. Heykele çarpan taşsa büyük bir dağ oldu, bütün dünyayı doldurdu. 36 Gördüğün rüya buydu. Şimdi de ne anlama geldiğini sana açıklayalım. 37 Sen, ey kral, kralların kralısın. Göklerin Tanrısı sana egemenlik, güç, kudret, yücelik verdi. 38 İnsanoğullarını, yabanıl hayvanları, gökteki kuşları senin eline teslim etti. Seni hepsine egemen kıldı. Altından baş sensin. 39 Senden sonra senden daha aşağı durumda başka bir krallık çıkacak. Sonra bütün dünyada egemenlik sürecek tunçtan üçüncü bir krallık çıkacak. 40 Dördüncü krallık demir gibi güçlü olacak. Çünkü demir her şeyi kırıp ezer. Demir gibi tümünü kırıp parçalayacak. 41 Ayaklarla parmakların bir kesiminin çömlekçi kilinden, bir kesiminin demirden olduğunu gördün; yani bölünmüş bir krallık olacak bu. Öyleyken onda demirin gücü de bulunacak, çünkü demiri kille karışık gördün. 42 Ayak parmaklarının bir kesimi demirden, bir kesimi kilden olduğu gibi, krallığın da bir bölümü güçlü, bir bölümü zayıf olacak. 43 Demirin kille karışık olduğunu gördüğüne göre halklar evlilik bağıyla birbirleriyle karışacaklar ama, demirin kille karışmadığı gibi onlar da birbirine bağlı kalmayacaklar. 44 Bu krallar döneminde göklerin Tanrısı hiç yıkılmayacak, başka

¹⁷⁹ Tevrat, Mezmurlar Kitabı Bölüm 118

halkın eline geçmeyecek bir krallık kuracak. Bu krallık önceki krallıkları ezip yok edecek, kendisiyse sonsuza dek sürecek. 45 İnsan eli değmeden dağdan kesilip gelen taşın demiri, tuncu, kili, gümüşü, altını parçaladığını gördün. Ulu Tanrı bundan sonra neler olacağını krala açıklamıştır. Rüya gerçek, yorumu da güvenilirdir."¹⁸⁰

Bu yüzden, batılın tapınağını ve tağutun ve şeytanın yeryüzündeki hükümranlığını yok eden ve hükümeti esnasında, yeryüzünde hak ve adaletin yayıldığı; Kurtarıcı veya Taş, Ahir Zaman'da gelmektedir. Danyal'ın rüyasında gayet açık olduğu gibi, o Irak'tan gelir. O, putu veya tağutun hükümranlığını ve "BEN"i yok eden Taş'tır. Oysa ki, ne İsa, ne de Davud (aleyhimusselam), ne Irak'ta, ne de Ahir Zaman'da gönderilmiştir. Ve, onların hiçbiri, Köşe Taşı olarak zikredilemez. Bilakis, tüm bu sunulan şeyler üzerinden tam bir netlikle açıklanmıştır ki; Yahudilik ve Hristiyanlıktaki Köşe Taşı, Mekke'deki Allah'ın Mukaddes Evinin köşesine yerleştirilmiş olan, Hacerül Esved'in/Siyah Taş'ın, ta kendisidir.

Dolayısıyla, Allah'ın Evinin köşesinde bulunan Hacerül Esved, - ki o, Şehadet ve Ahid ile birlikte atanmış kimsenin bir tecellisi ve sembolüdür - Davud ve İsa'nın (aleyhimusselam) zikrettiği Köşe Taşının ta kendisidir ve o, Danyal (aleyhisselam)'ın Kitabında zikredildiği üzere, tağutun hükümetini yok edecek Taşın ta kendisidir ve Resulullah Muhammed ﷺ ile Al-i Muhammed'den (aleyhimusselam) rivayet edildiği üzere o, Ahir Zaman'da gelen **Al-i Muhammed'in (aleyhimusselam) Kaim'i veya İlk Mehdî'dir.**

Allah'ın selamı, rahmet ve bereketleri sizin üzerinize olsun.

ⁱ Kabe'nin 4 köşesi (rüknu) vardır: Iraki köşesi denen ve ayrıca Hacerül Esved Köşesi diye de bilinen doğu köşesi, Şami köşesi denen kuzey köşesi, Mağribi köşesi denen batı köşesi ve Yamani köşesi denen güney köşesi. Kabe'nin kapısının iki tarafındaki iki köşeye yani Irak ve Şam köşelerine "Irakeyn" (İki Iraki) denir. Şam ve Batı köşelerine "Şamiyeyn" (İki Şami) denir. Yamani köşesine ve içinde Hacerül Esved'i barındıran Iraki köşelerine "Yamaniyeyn" (İki Yamani) denir. Hac'daki tavaf, içinde Hacerül Esved'in olduğu Iraki köşesinden başlar ve böylece Kabe solda kalır ve kişi kendisini Şami köşesine yöneltir sonra da batı Köşesine ve sonra da Yamani Köşesine, böylece Iraki köşesine vardığı zaman ilk tavafı tamamlamış olur ve bu şekilde devam eder. Buradan öğreniyoruz ki, içinde Hacerül Esved'i bulunduran köşeye Iraki köşesi, Hacerül Esved köşesi, Yamani köşesi ve ayrıca Doğu köşesi de denir, zira o doğu yönüne doğru bulunur.

Fakat şimdi Vahhabiler ve benzerleri, Şami köşesine "Iraki köşesi" ismini has kıldılar ve içinde Hacerül Esved'i bulunduran Iraki köşesine "köşe" veya "Hacerül Esved köşesi" dediler ve batı köşesine "Şami" dediler ve Yamani köşesinin ismi ise değişiklik olmadan olduğu gibi kaldı. Yani onlar Hacerül Esved köşesinden "Iraki Köşesi" ismini kaldırdılar ve onu Şami köşesine has kıldılar. Ancak eski alimlerin ve onlardan başkalarının sözleri Hacerül Esved Köşesine "Iraki Köşesi" dendiğine tanıklık etmektedir. Şimdi alimlerin bazı sözlerinden bir takım şahitleri zikredeceğim:

1- Şeyh Tusi "Misbahul Müteheccid" sayfa 27'de şöyle demiştir: "...Irak halkı Iraki köşesine yönlendirilir ve orası içinde Taşı bulunduran köşedir. Yemen halkı Yamani köşesine, Mağrib halkı batı köşesine ve Şam halkı ise Şami köşesine..."

¹⁸⁰ Tevrat, Danyal Kitabı bölüm 2

Ayrıca Şeyh Tusi "el İktisad" s.257'de şöyle demiştir: "...Irak halkıve Kiblelerine doğru namaz kılan kimseler Iraki köşesini karşısına alırlar ve onlar çok az sola yönelmek zorundadır ve o köşeden başkasını karşısına alan bir kimse böyle yapmak zorunda değildir. Zira Yemen halkı Yamani köşesini karşısına alır, Mağrib halkı Mağribi köşesini karşısına alır ve Şam halkı ise Şami köşesini karşısına alır..."

2- Muhakkik Hilli "Şeraiul İslam" cilt 1 sayfa 52'de şöyle demiştir: "...her bölgenin halkı kendi yönleri üzerindeki köşeyi karşısına alır. Bu yüzden Irak halkı içinde Taşı barındıran Iraki köşesini karşısına alır, Şam halkı Şami köşesini ve Mağrib halkı Mağribi köşesini."

3- Seyid Şirazi'nin "Şeraiul İslam" şerhinde özellikle bu mesele hakkında 48 numaralı dipnotta şöyle demiştir: "Iraki Köşesi, içinde Hacerül Esved'i barındıran köşedir ve tavaf sırasında onu takip eden köşe Şami köşesidir, sonra Mağribi köşesi ve sonra da Yamani köşesi."

Ayrıca Şirazi, Muhakkik Hilli'nin "Şeraiul İslam" cilt 1 sayfa 204'te söylediği "ve o kişi Iraki köşesini karşısına alır" sözünün şerhinde dipnot 381'de şöyle demiştir: "O, içinde Hacerül Esved'i barındıran köşedir."

4- Allame Hilli "Tezkiretul Fukaha" cilt 8 sayfa 86'da şöyle demiştir: "...ve kişi tavafa Iraki köşesindeki Hacerül Esved'den başlamalıdır, zira Evin dört köşesi vardır: iki Yamani köşesi ve iki Şami köşesi."

5- Seyid İbni Tavus "Felahul Sail" sayfa 129'da şöyle demiştir: "...ve Irak halkı Iraki köşesini karşısına alır, ki o içinde Taşı barındıran köşedir, ve Yemen halkı Yamani köşesini karşısına alır ve Mağrib halkı Mağribi köşesini karşısına alır ve Şam halkı ise Şami köşesini karşısına alır..."

6-Seyid Muhsin Emin "Ayanuş Şia" cilt 7 s.169'da şöyle demiştir: "Mukaddes Kabe'nin alanı: Evin uzunluğu Taş'tan, ki o Iraki köşesidir, Şami köşesine kadar 25 kol uzunluktur ve Mağribi köşesinden Yamani köşesine olan diğer uzunluk da böyledir. Onun Şami köşesinden Mağribi köşesine kadar olan genişliği ise 20 kol uzunluktur ve onun yukarısında Kabe'nin su yolu vardır ve onun Yamani köşesinden Iraki köşesine kadar olan diğer genişliği ise 21 kol uzunluktur ve onun kalınlığı ise 30 koldur."

7- Şeyh Cevahiri "Cevahirul Kelam" cilt 7 sayfa 378'de şöyle demiştir: "...Bunun tamamı Iraki köşesindedir. Kapının iki köşesinden ikincisine gelince, o Şam halkı ve onlardan başkaları içindir." Bilinmekte ki kapının yani Kabe'nin kapısının iki köşesi, Hacerül Esved (Iraki) köşesi ve ikinci olarak da Şami köşesidir. Dolayısıyla o Iraki köşesi ismini Hacerül Esved köşesine has kılmıştır.

8- Muhakkik Sebzevari "Tahiratul Miad" cilt 1 sayfa 534'te şöyle demiştir: "Ayrıca tavafta onların hepsine uğramak müstehaptır. Ashab bu meselede iki konu hakkında ihtilaf etmiştir, ashab arasında yaygın olan ilki tüm köşelere uğramanın müstehap olmasıdır ve Iraki ile Yamani köşelerine uğramanın müstehap olduğu teyit edilmiştir." Şüphesiz ki Yamani köşesinin yanısıra uğramanın müstehap olmasının teyit edildiği şey Hacerül Esved'tir. Bu yüzden, hakikaten de muhakkik Sebzevari "Iraki Köşesini" Hacerül Esved'e has kılmıştır.

9- Seyid Ali Tabatabai "Riyazul Mesail" cilt 3 sayfa 121'de şöyle demiştir: "Doğu halkı; Irak halkı, onlarla birlikte olanlar ve Tam doğu ve etrafına göre onların yönünde olan, onunla kendilerini takip eden köşeye göre kuzey veya güney arasında olan kimselerdir ve o, içinde Hacerül Esved'i bulunduran Iraki köşesidir. Mağrib halkı batı köşesine, Şam halkı Şami köşesine ve Yemen halkı Yamani köşesine doğru yönelir..."

10- Kavramlar - Merkezul Mücemul Fıkh sayfa 1220'de şöyle geçer: "Iraki köşesi: içinde Hacerül Esved'i barındıran köşedir ve Irak yönünü karşısına almasından dolayı böyle isimlendirilmiştir. Tavaf sırasına göre ondan sonraki şey Şami köşesidir, daha sonra İsmail'in Taşının etrafındaki tavafın ardından ise Mağribi köşesi gelir, sonra da Yamani köşesi."

11- Dr. Ahmed Fethullah "Mücemul Fethul Fıkhı Caferi" sayfa 211-212'de şöyle demiştir: "içinde Hacerül Esved'i barındıran Irak köşesi Irak yönünü karşısına almasından dolayı böyle isimlendirilmiştir. Tavaf sırasına göre ondan sonraki şey Şami köşesidir, daha sonra İsmail'in Taşının etrafındaki tavafın ardından ise Mağribi köşesi gelir, sonra da Yamani köşesi."

12- Muhyiddin Nevevi “Şerhi Müslim” cilt 8 s.94-95’te şöyle demiştir: “...İki Yamani köşesi ile kastedilen şey, Yamani köşesi ve içinde Hacerül Esved’i barındıran köşedir, ki ona Irak yönünde olmasından ötürü Iraki köşesi denilir. Ondan önce gelene ise Yemen yönünde olmasından ötürü Yamani denildi ve onların her ikisine de Yamani köşesi denilir... Alimler şöyle demiştir: Taşı takip eden diğer iki köşeye Şami köşesi denir, zira onlar Şam yönündedirler. Böylece iki Yamani köşesi alınmamış olan Şami köşelerinin aksine İbrahim’in (aleyhisselam) temelleri üzere kaldı, ve iki Yamani köşesi İbrahim’in (aleyhisselam) temelleri üzere kalsınlar diye alındılar. Üstelik, iki Yamani köşesinden olan Iraki köşesi başka bir fazilet olan Hacerül Esved ile has kılınmıştır. Dolayısıyla orası Yamani köşesinin aksine onu öpüp alını onun üzerine koyarak ona uğramanın sebebine has kılındı. Allah en iyisini bilir...”

13- Celeddin Suyuti “Dibac alal Müslim” cilt 3 sayfa 280’de şöyle demiştir: “Yamaniyeyn (iki Yamani) hariç ve onlar, Yamani köşesi ile Irak yönüne doğru olmasından ötürü Iraki köşesi de denen ve Hacerül Esved’i içinde barındıran köşedir. Diğerisi ise Yemen yönüne doğrudur. Dolayısıyla ikilik yaygın olmuştur (yani ikisine de Yamani köşesi denmiştir).”

14- Bedreddin Ayni “Umdetul Kari” cilt 3 sayfa 26’da şöyle demiştir: “...ve İki Yamani yani Yamani köşesi ve Irak yönüne doğru olmasından ötürü Iraki köşesi de denen ve Hacerül Esved’i içinde barındıran Yamani köşesi. Diğerine de Yemen yönüne doğru olmasından ötürü Yamani denmiştir. Onların her ikisine de Yamaniyeyn (iki Yamani) denmiştir, ki böylece bir isim diğerine galip gelmiştir ve onlar İbrahim’in (aleyhisselam) temelleri üzere kalmıştır.”

15- Ebul Tayyib Muhammed Şems Hakkul Azim Abdi “Avnul Mabud” cilt 5 sayfa 131’de şöyle demiştir: “...iki Yamani ile kastedilen şey, Yamani köşesi ile Irak yönünde olmasından ötürü Iraki de denen ve Hacerül Esved’i içinde barındıran köşedir ve ondan önce gelen ise Yemen yönüne doğru olmasından ötürü Yamani diye adlandırılmıştır...”

16- Salih bin Şami “Subulul Huda vel Reşad” cilt 8 sayfa 464’te şöyle demiştir: “Kişinin Yamani köşesini karşısına alması kanıtlanmıştır ama onu öpmesi veya ona dokunduğu zaman elini öpmesi kanıtlanmamıştır. İbni Abbas nakletmiştir ki, Resulullah (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) Yamani köşesini öperdi ve onun üzerine yanağını koyardı. Darukutni bunu nakletmiştir. Abdullah bin Müslim bin Hermz de İbni Kayyim’dan şöyle nakletmiştir: Burada Yamani Köşesi ile kastedilen şey Hacerül Esved’tir, zira ona diğer köşeye birlikte Yamani köşesi denir ve onların her ikisine de iki Yamani denir ve kapı yönünden Taşı takip eden köşeye birlikte onlara iki Iraki de denir. Taşı izleyen iki köşeye de iki Şami denir ve Yamani köşesi ile Kabe’nin arkasından Taşı izleyen köşeye ise iki Mağribi denir. Fakat Taşı öpmek kanıtlanmıştır ve ona elle dokunmak da kanıtlanmıştır, zira o onun üzerine elini koymuş sonra onu (elini) öpmüştür.”

Bundan başka daha çok söz mevcut fakat özetlemek istediğimden onları bırakıyorum. Buradan Hacerül Esved’in Iraki köşesine has oluşunu anlıyoruz, evet Şami köşesiyle birlikte ona İki Iraki de denir fakat tekil olduğundan Hacerül Esved köşesine Iraki köşesi denir ve Şami köşesi de Şami köşesi diye bilinir.

Ehlibeyt’in (aleyhimusselam) bunu teyit eden hadisleri mevcuttur. Bunlar, Şeyh Tusi’ye ait “el İstibsar” kitabı cilt 2 sayfa 216-217 bab 141 hadis 743’de ve ayrıca “Tehzibul Ahkam” cilt 5 sayfa 106 hadis 343’de nakledilmiştir: Ahmed bin Muhammed bin İsa bin İbrahim bin Ebi Mahmud şöyle nakletmiştir, İmam Rıza’ya (aleyhisselam) “Yamani, Şami ve Mağribi’ye uğrayacak mıyım” diye sorunca “Evet” diye buyurdu.

Bu şu gerçeğe işaret eder ki, şüphesiz Iraki köşesine uğramak caizdir zira orada Hacerül Esved vardır. Dolayısıyla İbni Ebi Mahmud’a İmam’a (aleyhisselam) sorması için diğer köşeler hakkında sorulmuştur ve Şami’ye Şami denmiştir ve orası bugün insanların Iraki dediği şeydir, halkın yanındaki Kabe’nin bazı planlarında bulunduğu üzere. Rivayetten anlıyoruz ki dört köşe şöyle bilinmektedir: “1- Hacerül Esved’in köşesi (rüknü) olan Iraki Köşesi 2- Şami köşesi 3- Mağribi köşesi 4- Yamani köşesi.”

Bilakis, bu rivayet Hür Amulî’ye ait “Vesailuş Şia” cilt 9 sayfa 423 hadis 17910’de zikredilmiştir: İbrahim bin Ebi Mahmud şöyle nakletmiştir, İmam Rıza’ya (aleyhisselam) “Yamani, Şami ve Mağribi’ye uğrayacak mıyım” diye sorunca “Evet” diye buyurdu. Yani o dört köşeye uğramayı sordu ve görüyoruz ki, güney köşesini kendi ismi “Yamani” ile adlandırdı ve kuzey köşesini de kendi ismi “Şami köşesi” ile adlandırdı ve

batı köşesini de kendi ismi "Mağribi köşesi" ile adlandırdı. Böylelikle Hacerül Esved'i içinde barındıran köşeden başkası kalmadı, ki o da Iraki Köşesidir.

İki rivayeti uzlaştırma hususunda Şeyh Tusi şöyle demiştir: Muhammed bin Yahya, Gıyas bin İbrahim'den, o da Cafer'den, o da babasından (aleyhisselam) şöyle nakletmiştir: "Resulullah (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) sadece Siyah/Esved ve Yamani köşesine uğrardı ve onları öpüp yanağını üzerlerine koyardı ve babamın da aynısını yaptığını görmüştüm."

Cemil bin Salih şöyle nakletmiştir, Ebu Abdullah (aleyhisselam) şöyle buyurdu: "Tavaf ederken bir adamın şöyle dediğini gördüm: 'Bu iki köşesinin özelliği nedir, niçin onlara uğranılıyor fakat diğer ikisine ise uğranılmıyor?' Ben de dedim ki: 'Şüphesiz ki Resulullah (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) bu ikisine uğradı ve bu ikisine ise uğramadı, öyleyse onlara siz de uğramayın zira Resulullah (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) onlara uğramamıştır. Bu güzeldir'" ve ben de Ebu Abdullah'ı tüm köşelere uğrarken gördüm.

Şeyh Tusi şöyle demiştir: "Bu iki rivayet ve ilk rivayet birbirleriyle çelişmiyor, çünkü onlar Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) amelinin öyküsünü içermektedirler ve Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem) onlara uğramaması mümkündür zira Iraki ve Yamani'ye uğramakta olduğu gibi onlara (diğer iki köşeye) uğramakta müstehaplık veya mükafat yoktur ve o, onlara uğramanın mekruh veya haram olduğunu da söylememiştir, zira naklettiğimiz şeyde o "Bu güzeldir" demiştir ve Ebu Abdullah (aleyhisselam) dört köşeye uğrarken görülmüştür, bu yüzden eğer o caiz olmasaydı İmam (aleyhisselam) böyle yapmazdı." - Şeyh Tusi, "el İstıbsar" cilt 2 sayfa 216-217 bab 141. Böylece o ilk rivayette gelen Siyah/Esved köşeyi Iraki köşesi olarak ifade etmiştir, zira onun içinde Hacerül Esved vardır." - İlmî Komite

Ek - 6

(Bu EK çeviri ekibi tarafından ilave edilmiştir)

Vehab bin Vehab el Kureysi, İmam Muhammed Bakır'ın (aleyhisselâm) Allah Tebareke ve Teâlâ'nın "**Kul Huvallahu Ehad**" sözünün manası hakkında şöyle buyurduğunu rivayet eder:

"**Kul**" (deki) yani: (ey nebi!) Sana vahy ettiğimiz şeyleri açıkla ve senin için okuduğumuz harflerin kullanılmasıyla hidayet olsunlar diye sözü dinleyen kimseler için sana onları bildirdik.

"**huve**" (هو) yani: gayba işaret eden kinaye isimdir. "haa" (ها) sabit bir manaya delâlet eder. (هذا) harfinin duyu organlarının yanında hazır olmasına işaret ettiği gibi "vav" (و) harfi de duyu organlarından gizli olmaya işaret eder...

Bundan dolayı kâfirler görülebilen hazır ilâhlarını işaret harfleriyle bildirerek şöyle demişlerdi: "ey Muhammed! Bunlar bizim gözle görülebilen ilâhlarımızdır. Sende herkesi ona davet ettiğin görebileceğimiz, kavrayabileceğimiz ve şaşkın şaşkın kalmayacağımız ilâhına işaret et. Bunun üzerine Allah Tebareke ve Teâlâ "Kul Huvallahu ahad" suresini indirdi. "Ha" (ها) harfi sabiti sabitleştirmek, "Vav" (و) harfi gözlerin görebileceği duyu organlarının kavrayabileceği hazır olmayana işarettir. Allah görülmekten yücedir, belki O gözleri görür ve duyu organlarını yaratandır."

(Şeyh Saduk) Babam babasından, o da babasından Emirel Müminin'den (aleyhisselâm) şöyle rivayet eder:

"Bedir savaşından önce bir gece Hızır'ı (aleyhisselâm) rüyamda gördüm. Ona bana öyle bir şey öğret ki onunla düşmanlara karşı üstünlük sağlayayım, dedim. Benden şöyle dememi istedi: "Ey HUVE (O)! Ey Kendisinden başka HUVE (O) olmayan kimse." Sabah olunca olayı Resulullah'a (saa) anlattım. Bana Ey Ali (as)! "İsm-i A'zam"ı (büyük ismi) öğrenmişsin dedi. Bu zikir bedir günü dilimden düşmedi."

Emirel Müminin (aleyhisselâm) "Kul Huvallahu ahad" suresini okudu o bittikten sonra şöyle dedi: "Ey HUVE! Ey Kendisinden başka HUVE (O) olmayan kimse, beni bağışla ve kâfir kavime karşı bana yardım et."

Hazreti İmam Ali (aleyhisselâm) Sıffin savaşında düşmanları kovduğu anda da onu okuyordu. Ammar bin Yasir, "Ey Emirel Müminin! Bu kinaye ve işaretler nedir?"

diye sordu. Şöyle buyurdu: “Ondan başka ilâh olmayan, Allah’ın büyük ismi, Allah’ın tevhidinin direğidir.” Sonra [Allah kendisinden başka ilâh olmadığına şahittir.](Al-i İmran, 18) ayeti ile Haşr suresinin sonunu okudu, sonra inerek zeval vaktinden önce (öğle namazı öncesi) dört rekât namaz kıldı.

İmam Muhammed Bakır (aleyhisselam) şöyle buyurmuştur: “Allah, mahlukatın onun ne olduğunu anlama ve onun nasıl olduğunu bilme hususunda şaşkınlığa düştüğü mabud anlamına gelir. Araplar, biri ilimce kuşatamadığı bir şey hakkında şaşkınlığa düştüğü zaman “alabel recul” (adam şaşkın kaldı) derler. Ayrıca biri bir şeyden ürküp, kaygı duyup korkarsa da “valaha” (çılığına döndü) derler. Bu yüzden “İlah” (Tanrı) mahlukatın duyularından saklıdır.”

İmam Muhammed Bakır (aleyhisselâm) şöyle buyurmuştur: “Bir, tek ve yalnızdır; bir ve yalnızlık, tek demektir ve O benzeri olmayan tektir. Tevhid, birlik olan tekliği ikrar etmektir. “Bir”, bir şeyden kaynaklanmamış ve bir şeyden birleşmemiştir. Bundan dolayı şöyle derler: “sayı bir üzere bina edilmiştir, ama birin kendisi sayıdan değildir, çünkü sayı bir üzerine bina edilmez belki ikiyle istikrara kavuşur. “Allah-u ahad” yani: öyle bir mabuttur ki mahlûk Onu kavrayamadığından ve keyfiyeti kuşatışını anlayamadığından şaşkına dönmüştür. İlâhlığında tek, yaratıklarının vasıflarından yüce ve münezzehtir.”¹⁸¹

İmam Muhammed Bakır (aleyhisselâm) şöyle buyurmuştur:

Babam Zeynel Abidin (aleyhisselâm) babası Hüseyin bin Ali’den (aleyhisselâm) şöyle nakletmiştir: “Samed” boşluğu olmayan kimse, “samed” efendilikte son nokta, “samed” yemeyen ve içmeyen kimse, “samed” uyumayan kimse, “samed” her zaman var olan ve olacak olan kimse demektir.”

¹⁸¹ “Ehad” (tek) kelimesi “Vahdet” (birlik) kelimesinden türemiş sıfattır, “Vahid” (bir) gibi. Ancak “ehad” sıfatı, ne objeler aleminde ne de zihin içi tasavvur kapsamında çokluk kabul etmeyen şeyler için kullanılır. Bu yüzden sayılmaz ve sayıların kapsamına girmez. “Vahid” ise bundan farklıdır. Çünkü “bir” olan her şey, hem objeler dünyasında hem de zihin içi tasavvur kapsamında bir tür vehimle ya da akli bir varsayımla iki, üç, dört vb. olmaya açıktır. Böylece bu ek sayıların katılmasıyla çoğalabilir. Ama “ehad” öyle değildir, bir ikincisi ne zaman tasavvur edilirse yine kendisidir, onda bir artış olmaz.

Bu anlamı şöyle bir ifadeyle de somutlaştırabiliriz: Topluluktan tek kişi bana gelmedi, dediğin zaman, onlardan bir kişinin gelmesini olumsuzladığın gibi iki ve daha yukarısı kişinin gelmiş olmasını da olumsuzlarsın. Buna karşılık: Bana onlardan bir kişi gelmedi, dediğin zaman, sadece, sayı olarak bir kişinin gelmesini olumsuzluyorsun, bu, onlardan iki ve daha yukarı kişinin gelmesini de olumsuzladığın anlamına gelmez. Bu anlamı ifade etmesinden dolayıdır ki “ehad” kelimesi mutlak olumluluk bağlamında sadece yüce Allah için kullanılır. Bu konuda enteresan açıklamalardan biri İmam Hazreti Ali’nin (aleyhisselam) Allah’ın birliğini işlediği hutbelerinin birinde geçen şu ifadedir: “Ondan başkası bir olarak nitelendirildiği zaman, bu, onun az olduğunu ifade eder.” - *El Mîzan Tefsiri*, İhlas Suresi ilk ayetin tefsiri

İmam Bakır (aleyhisselâm) şöyle buyurmuştur: Muhammed b. Hanefiyye (Allah ondan razı olsun) şöyle derdi: "Samed" başkalarına ihtiyacı olmayan kendi zatına dayanan demektir."

Başkaları ise şöyle der: "Samed" değişiklik ve bozulmaktan yücedir, samed farklılıkla vasıflandırılmaz.

İmam Bakır (aleyhisselâm) şöyle buyurmuştur: "Samed, üstüne emir verici ve nehy edici kimse olmayan itaat edilenlerin efendisi demektir."

İmam Zeynel Abidin'den (aleyhisselâm) samed hakkında sorulduğunda şöyle buyurdu: "Samed, ortağı olmayan demektir. Bir şeyi korumak onu güçsüz kılmaz ve hiçbir şey ondan gizli kalmaz."

Vehab bin Vehab el Kureyşi, İmam Zeynel Abidin'in (aleyhisselâm) oğlu Zeyd'den şöyle rivayet eder:

"Samed, o kimsedir ki bir şeyin olmasını irade ettiği zaman ona ol der, o da oluverir. Samed, eşyayı yoktan var etti ve onları karşıt, değişik şekillerde çiftler halinde yarattı. Karşıtı, şekli, benzeri, dengi olmayan teklikte bir olandır."

İmam Muhammed Bakır (aleyhisselâm) babası İmam Zeynel Abidin'den (aleyhisselâm) şöyle rivayet eder:

Basra halkı İmam Hüseyin'e (aleyhisselâm) Samed'in ne olduğu hakkında bir mektup yazdılar. İmam Hüseyin (aleyhisselâm) cevabında şunları yazdı:

"Bismillahir Rahmanir Rahim. Düşüncesizce Kuran'a dalıp onda mücadele etmeyin ve bilginiz olmadan onun hakkında konuşmayın. Dedem Resulullah'ın (sallallahu aleyhi ve alih) şöyle dediğini duydum: "Kim, Kuran hakkında bilgisi olmadan konuşursa oturduğu yer ateşle dolacaktır." Kuşkusuz münezzeh Allah "samed"i açıklamış ve şöyle buyurmuştur: "Allah-u ahad, Allah-u Samed" sonra bu şekilde tefsir etmiştir: "lem yelid velem yuled, velem yekun lehu kufuven ahad" "lem yelid" yani: O'ndan yaratıklardan çıktığı gibi çocuk ve yoğun ve katı şeyler çıkmaz. Nefis gibi lâtif şeylerde ondan çıkmaz. Aynı şekilde uyuklamak, yatmak, hayal, gam, hüzn, sevinç, gülmek, ağlamak, korku, ümit, istek, sıkılmak, açlık, tokluk gibi kısımlara da ayrılmaz. Ondaki bir şeyin çıkmasından veya katı ve lâtif şeylerin Ondaki doğmasından yücedir.

“velem yuled” yani: “Yoğunlaşmış eşyaların kendi unsurundan, şeyin şeyden, hayvanın hayvandan, bitkinin yeryüzünden, suyun kaynağından, meyvenin ağaçtan çıktığı gibi, bir şeyden doğmamış bir şeyden çıkmamıştır. Aynı şekilde lâtif eşyanın kendi merkezinden, görmenin gözden, duymanın kulaktan, koklamanın burundan, tatmanın ağızdan, konuşmanın dilden, marifet ve teşhis etmenin kalpten, ateşin taştan çıktığı gibi çıkmaz. Belki O, Samed Allah’tır ki, ne bir şeydendir, ne bir şeydedir ve ne bir şeyin üzerindedir. Eşyayı yoktan var edip yaratandır. Eşyayı kudretiyle inşa edendir. Kendi meşiyeti ile yokluk için yaratılan şeyler yok olacaktır. Kendi ilmi ile kalıcı olarak yaratılan şeyler kalacaktır. İşte bu Allah Samed’dir “lem yelid velem yuled” doğmamış, doğurmamıştır, gizliyi ve açığı bilendir, büyük ve yücedir, “velem yekun lehu kufuven ehed” hiçbir şey Onun dengi değildir.”

Veheb bin Veheb, İmam Sadık’ın (aleyhisselam) şöyle dediğini duyduğunu rivayet eder:

“Filistin’den bir heyet İmam Bakır’ın (aleyhisselâm) yanına gelerek bir takım konular hakkında sorular sordular, İmam da (aleyhisselâm) cevaplarını verdi, sonra “samed” hakkında sordular. İmam Muhammed Bakır (aleyhi selâm) şöyle buyurdu: “Onun açıklaması kendisindedir. Samed beş harften oluşur. (الف=elif) Onun vücuduna delâlet eder, Aziz ve celil olan Allah’ın burada buyurduğu gibi: [Allah, gerçekten kendisinden başka ilâh olmadığına şahitlik etti.] (Al-i İmran, 18) ve bu duyu organları tarafından algılanmayan varlığa ikaz ve delildir. (لام=lam) Onun ilahlığına delalet eder yani O Allah’tır. (الف و لام = elif ve lam) birlikte: dile gelmez, duyulmaz ve yazıldığı zaman zahir olur, bu da duyu organlarıyla algılanmayan onun ilahlık lütfünde gizlidir. Vafedici dil ve duyan kulak onu algılayamaz, çünkü ilâhın tefsiri yani: yaratıklar Onun mahiyetini ve nasıllığını his ve vehimlerle algılamaktan acizdir, belki O vehimleri var eden ve hisleri yaratandır. Elif ve lâmin yazıldığı sırada zahir olması, münezzeh Allah’ın mahlûkatı yaratmasında ve latif ruhları yoğun cisimlerde terkip etmesinde ilahlığını zahir etmesine delildir. (الصمد) “es samed” kelimesindeki “lam” harfi okunmadığı gibi, kul kendi nefesine baktığı zaman ruhunu göremez, beş duyu organıyla algılanmaz, ancak gizli olan o şey, yazıldığı sırada zahir olur, aynı şekilde kul yaratıcının zatını ve nasıllığını düşündüğü zaman onun hakkında şaşkına düşer ve bir şeyi tasavvur etmek için düşündüğünde onu kapsayamaz, çünkü aziz ve celil olan Allah suretlerin yaratıcısıdır. Kul, Onun yaratıklarına baktığı zaman onların yaratıcısının ve cisimlerinde ruhlarını terkip edenin aziz ve celil olan Allah olduğu ona sabit olur. (صاد - sad) harfi aziz ve celil olan Allah’ın sadık ve doğru olduğuna, sözünün doğru olduğuna, kelâmının doğru olduğuna ve kullarını doğrulukla doğruluğun peşi sıra gitmelerine davet etmiştir. Ve aynı doğrulukla, doğru yurda vaade vermiştir. (ميم - mim) harfi Onun mülküne delildir. Gerçekten O malik ve haktır, vardı ve olacak. Malikliği son bulmayacaktır. (دال -dal) harfi ise mülkünün devamına ve aziz ve celil

olan Allah'ın daimi olduğuna delildir. O olmaktan ve yokluktan yücedir, belki aziz ve celil olan Allah kâinatı oluşturmuş ve onların oluşumuyla tüm varlıklar oluşmuştur."

Sonra İmam (aleyhisselâm) şöyle buyurdu: "Eğer Aziz ve celil olan Allah'ın bana verdiği ilmin taşıyıcısını bulsam kuşkusuz tevhid, İslâm, iman, din ve şariat konularını "samed"den yazardım. Nasıl bulabilirim ki? Ceddin Emirel Müminin (aleyhisselam) kendi ilmini taşıyacak kimseyi bulamamış ve de minberde otururken derinden bir ah çekerek şöyle demiştir: "Beni kaybetmeden önce sorun, çünkü benim gönlümün derinliklerinde büyük miktarda ilim vardır. Ah! Ah! Onları taşıyacak kimseyi bulamıyorum. Bilin ki gerçekten ben Allah tarafından sizler üzerine kesin delilim. Kâfirlerin kabirdekilerden ümitleri olmadığı gibi, ahiret âleminde ümidi olmayan Allah'ın öfkelenmediği kavmin peşi sıra gitmeyin."

Sonra İmam Muhammed Bakır (aleyhisselâm) şöyle buyurdu: "Hamd, bize cömert davranıp, Ona ibadet etme başarısı veren Allah'a özgüdür. Birdir, doğmamış, doğrulmamış, hiçbir şeyin dengi olmayan Samed'dir. Bizi putlara tapmaktan sakındırmıştır. Sonsuz hamt ve süresiz şükürler O'nadır. Aziz ve celil olan Allah'ın "lem yelid velem yuled" (doğmamış, doğrulmamıştır) sözü yani: Aziz ve celil olan Allah doğurmamıştır ki onun için çocuk olsun ve ona mirasçı olsun. Doğrulmamıştır ki Onun için bir baba olsun ve Onun ilâhlık ve mülkünde ortağı olsun. O'nun hiçbir dengi yoktur ki sultanlığında ona yardımcı olsun, demektir."

Rabi bin Müslim, Ebul Hasan'dan (aleyhisselam) "samed" hakkında sorulduğunda şöyle dediğini duyduğunu rivayet eder:

"Samed, boşluğu olmayan kimse demektir."

Muhammed bin Müslim, Ebu Abdullah'tan (İmam Cafer Sadık aleyhisselâm) şöyle rivayet etmiştir:

"Yahudiler, Resulullah'a (sallallahu aleyhi ve âlih) bir soru sordular ve dediler ki: "Bize Rabbinin nesebini (tanımla) anlat."

Nebimiz üç gün bekledi, sonra: "Kul huvellahu Ehad/De ki: O Allah'tır, Tektir..." Suresi sonuna kadar indi."

"Samed, ne anlama gelir" dedim. Resulullah (saa) şöyle buyurdu: "Boşluğu olmayan kimse."

Cabir bin Yezid şöyle rivayet etmiştir:

Ebu Cafer'e (İmam Muhammed Bakır aleyhisselâm) "Tevhidle ilgili bir mesele" hakkında bir soru sordum.

Buyurdu ki: "Allah, yüce isimlere sahiptir ve kullar O'nu bu isimlerle çağırırlar. O'nun teklik hakikati yücedir. O birdir. Yüce birliğinde tektir. Ardından birliğini yarattıkları üzerinde tatbik etti. O birdir, Samed'dir. Kuddûs'tur (eksikliklerden münezze, pak). Her şey O'na kulluk eder, her şey O'na muhtaçtır. O, ilmiyle her şeyi kuşatmıştır."

Davud bin Kasım el-Caferî şöyle rivayet etmiştir:

Ebu Cafer'e (İmam Muhammed Bakır aleyhisselâm) dedim ki: Sana feda olayım "Samed" ne anlama gelir? Buyurdu ki: "Az çok her şeyde başvurulan efendi demektir."

İmran bin Husayn, Nebi'den (sallallahu aleyhi ve alih) şöyle rivayet eder:

"Nebi (sallallahu aleyhi ve alih) bir seriye hazırladı ve başına da Hz. Ali'yi (aleyhi selâm) geçirdi. Geri döndüklerinde savaşın nasıl geçtiğini sorduğunda: (Ali'nin aleyhisselâm) bütün (cemaat) namazlarında bize "kul huvallahu ahad" suresini okumasının dışında her şey yolunda gitti, dediler. Bunun üzerine Nebi (sallallahu aleyhi ve alih) "Ey Ali! Neden böyle yaptın?" diye sorduğunda. Hz. Ali (aleyhi selâm) "Kul huvallahu ahad" suresini çok sevdiğimden, dedi." Nebi (sallallahu aleyhi ve alih) şöyle buyurdu: "Onu sevdiğin sürece aziz ve celil olan Allah da seni sever."

İsa bin Abdullah babasından o da atalarından Nebiimizin (sallallahu aleyhi ve alih) şöyle buyurduğunu rivayet etmiştir:

"Kim yatağa girmeden önce "Kul Huvellahu ahad" suresini yüz kere okursa, aziz ve celil olan Allah onun elli yıllık günahlarını bağışlar."

Ebu Ziyad Sekuni, İmam Cafer Sadık'tan (aleyhisselâm) babasının (aleyhisselâm) şöyle dediğini rivayet eder:

“Nebi Sad bin Muaz'a cenaze namazı kıldıktan sonra şöyle buyurdu: “Namaza, içlerinde Cebrail'inde bulunduğu yetmiş bin melekte katıldı. Cebrail'e “Ey Cebrail! Ona namaz kılmana ne sebep oldu? diye sordum. Şöyle dedi: “Çünkü o ayakta, oturarak, binekte, yürüyerek, giderken ve gelirken “kul huvallahu ahed” suresini okurdu.”

Muhammed bin Ubeyd şöyle rivayet eder:

İmam Rıza'nın (aleyhisselâm) yanına gittim bana, Abbasî'ye (Abbasîlerin hâkimi Memun) söyle tevhid ve başka konular hakkında halka konuşmaktan vazgeçsin ve halkla marifetleri miktarınca konuşsun. Onların kabul etmedikleri şeylerden el çeksinsin. Eğer tevhid hakkında sorsalar aziz ve celil olan Allah'ın söylediği gibi şöyle söyle:

De ki: O Allah'tır, Tektir. Allah Samed'dir. O doğurmamıştır ve doğurulmamıştır. Ve Onun bir eşi olmamıştır. (İhlas Suresi)

“Nasıllığı” hakkında sorduklarında da Aziz ve celil olan Allah'ın söylediği gibi şöyle söyle: [**O'nun benzeri hiçbir şey yoktur.**] (Şura, 11) “Duyma” (nasıllığı) hakkında sorduklarında da aziz ve celil olan Allah'ın söylediği gibi şöyle söyle: [**O, her şeyi işiten ve bilendir.**] (Şura, 11) halkla marifetleri ölçüsünde konuş.”

Ebu Basir, Ebu Abdullah'tan (İmam Cafer Sadık aleyhisselâm) şöyle rivayet etmiştir:

“Kim “Kul Huvellahu ehad” suresini bir kere okursa; Kuran, Tevrat, İncil ve Zebur'un üçte birini okumuş gibidir.